darował Henryk Szczerbowski
prof. gimn. w Poznaniu.
czerwiec 1919.

# ZAROBKU DUCHOWNEGO na Wzbogacenie się W ZASŁUGACH

Sposob bardzo łatwy a pożyteczny.

Rękopis z XVII wieku

z późniejszem dodatkiem

Nauk trzynaście barzo potrzebnych temu, który się ma ku doskonałości żywota.

# ZAROBKU DVCHOWNEGO NA WZBOGACENIE SIE W ZASLVGACH SPOSOB BARDZO ŁATWY A POZYTECZNY

Na pierwszym zaraz weyzreniu, musi to kaz-
dy przyznac, kto iakozkolwiek powierzchownie,
swiadom nabozenstwa (abo raczey nienabozenstwa
slabosci ludzkiey) ze wiele takich iest ludzi y nabozniych,
ktorzy odprawuiąc zabawki swoie, do syc natym maią ze
taka intencią abo przed sie wziecie czynią, Te abo owe
sprawe, abo zabawe, Ofiaruie na chwale Bozą, abo tez,
Ofiaruie za grzechy moie, abo wiec, Ofiaruie abym to abo
owo uprosiel, o inszych intenciach abo koncach nic nie
mislac, A to iest wielka szkoda y wielki Vszczerbek w
zarobku duchownym, Tako bowiem iest szczodrobliwosc
otworzoney nam ręki, Panskiey, y taka zabaw naszych na
zasługe spośobność, ze przez iedne zabawe (byle była sa
ma wsobie dobra) mozemy wiela roznych pozytkow dostac,
do roznych koncow przez intencią nasze, one kieruiąc,

Wszerszy samey to obaczemy : 1 : Naprzod kazda zabawa
nasza mozemy Pana Boga chwalic, szanowac ; 2 : Jez zaba
wą mozemy go nasladowac : 3 : mozemy mu dziekowac, 4
mozemy 5<sup></sup>ienuz oddawac tytulem poddanstwa, niewolnictwa
darowizny, ofiary, 5 mozemy zaslugowac tak duchowne ia
ko doczesne dobra : 6 . mozemy uprosic nam y inszym : 7 :
mozemy dosyc czynic za nas y za inszych : 8 : mozemy wypla
cac, abo dosyc cierpiec za nas y za inszych, za karanie tego
abo przyszlego zywota, Do tego przez kazdą zabawe naszę
nic [ nic nieprzeszkadzaiąc pomienionym intenciom ] mozemy
chwałę oddawac Chrystusowi ile człowiek y Bog przena
chwalebnieyszey Pannie, matce iego, pewnym SS patronom,
y wszystkim inszym swietym, onych mozemy szanowac na
sladowac dziekowac, sprawy nasze zdobic ich modlitwami,
zasługami, łaskami im od Boga uzyczonymi, Tez za
bawy nasze przez ich zasługi skutecznieysze czynic mo
zemy do uproszenia, do wypłacenia, dosyc uczynienia, wdzięcz
nieysze czynic do upodobania Bogu samemu, ale Niechay se
naprzykład ten dobrą y nabozną intencią, Offiaruie, Panu Bo
gu modlitwę abo post, abo słuchanie mszey swiętey, abo
komonią, ta tylko intencią, Nawiekszą chwałę Bozą abo
zagrzychy moie, niechay mowie obaczy, iesli to nie iest
załosna wzarobku duchownym utrata, mogąc sie przez
zabawkę iedney kommuniey tak wzbogacic, kiedy te pozytki
darmo opuszcza, dla samego nieprzydatku inszych intenciy,
ktore mogł do teyze zabawki Przyłączyc, A iasna rzecz
iest ze nie dostaie ten nic wiecey przez one zabawe, tylko
na co miał intencią, gdysz oinszych pozytkach nic niemisly
y niema naniech otrzymanie wolęy, y dla tego iakoby sam
niecha, a przynamniei zda się to po sobie pokazowac,
ze onie niedba, gdysz ich niewyrząza, głupy nazbyt ku
piecz ktory za talen złota mogąc roznych dostac
dostatkow ieden tylko bochenek chleba bierze, chociasz
Przedaiący tak wiele gotow czego inszego Offiarowac,

tak

tak niemniey głupy Duchowny Robotnik albo raczey utra
tnik, ktory mogąc ieden post naprzykład (albo dyscypliny
czynienie albo modlitwe,) Offiarowac aby nim Pana Boga
chwalił, aby chrystusa nasladował, aby nasmietsza matke
Boza, uszanował tego abo owego swietego abo swieta,
uczcił, aby dosyc uczynieł przykazaniu koscielnemu,
aby dostał odpustu, aby wypłacieł dług za dusze, wczyscu,
aby uprosieł cokolwiek kosciołowi swietemu, albo zgromadze
niu iakiemu, sobie, inszym, aby sobie zasługi przyczynieł y
łaski Bozey, aby sobie uprosieł, cnote wpokornie pomiar
kowania, y wstrzemiezliwosci, aby ciała zmartwił, y rozumo
wi a Duchami powolne a niewierzgaiące uczynieł, aby sobie
wosobnosci cokolwiek uprosieł według czasu służącego, kon
tentui sie ta intencia, Offiaruie ten post za grzechy moie
iakoby to y insze niemogły przytym bydz intencie, ktore
nietylko sobie nieprzeszkadzaią, ale iedna drugiey do pozytku
wielce pomaga, y duchownego Robotnika choynie wzbogąca,
A co sie mowi o zabawach tak duchownych wnetrznych,
iako y powierzchnych robotey reczney ec ec. Toz sie ma ro
zumiec y o cierpieniu albo znoszeniu przykrosci albo kłopo
tow tak na duszy iako y naciele, o ktore zawsze nietrudno, gdzi
sie kolwiek człowiek obroci, ze yle zaprawiac albo smakowac
potrzeba, y zeby nam płatne były nie iedna, iaka, intencia, one
Offiaruiącz, ubogiemi ie czyniąc ale ie pomienionemi intencyia
mi wzbogacac, y naprawient zarobku, Duchownego, choiny
obracac, Wiec sie iuz przełozy krotki tego wszytkiego sposob
aby był wuzywaniu zapomoca, łaska, Boza, bez ktorey nie nie
mozemy, SPOSOB Offiarowania zabaw y okazyi
Zazywania Cierpliwosci bez ktorey na swiecie
zyc barzo trudno,
Stawiwszy sie przed Panem Bogiem zmysla, wolna, ta
ka, uczynisz intencyia,
Przes wszytek czasz y nakazdy moment naymnieyszy

zycia mego cokolwiek bede czyniela abo cierpiala, kazda zabawka moia y cierpliwosca y okazia Cierpliwosci ktora ia chetliwie przyimuie, teraz y chce zawsze przyimowac zreki Bozey

1. Chce chwalic szanowac godnym uklonem czcic powazac nadewszytko milowac, Troicze przenaswietsza Boga Oyca, Syna, Ducha S: Jezusa Pana y odkupiciela mego, przenachwalebnieisza matke Boza maria, Panne SS wszytkich, y Aniolow strozow, amianowicie N N.

2 Chce nasladowac iako naidoskonalei wewszytkim Troycze, przenaswietszey chrystusa Jezusa dla mnie wzgardzonego zagtupiego poczytanego, cierpiaczego meke y krzysz, matki iego przenaswietszey y wszytkich swietych,

3. Chce dziekowac, Troiczy Przenaswietszei, iz tlaski iei Chrystusowi Panu, y iego zaslugi, naidroszey matcze Bozey y swietym iz za ich pomoczna modlitwa czokolwiek czynic y cierpiec moge,

4. Chce sobie zasluzyc laske, pomnieiszaiaca, spul robiaca, odpuszczenie grzechow, za ktore zaluie, odpuszczenie karania przymnozenie milosci Bozey, y cnot innszych, To wszytko czego wola Boza wemnie zycy, chwale, a zywot wieczny,

5 Chce uprosic sobie y przyiaciolom y nieprzyiaciolom wszytkim Blogoslawienstwo wpotrzebach, wrzeczach wpowinnosciach, laski skuteczne, obeczne do konca trwaiacze swiatoblimosci przyczyniaiacze, wgrzechach lezacym pred kie powstanie niebespiecnie konaiacym laske y pomoc, Duszom wczyscu, osoblimie opuszczonym ratunek, &c

6 Chce uprosic kosciolowi Bozemu y zakonowi y innym spokoine uzywanie przes wiare katholiczka wpoganstwie, wykorzenienie Herezyi odszczepienstwa, zgode Panow, chrzescianskich, pomnozanie wnabozenstwie, Czulosc y pilnosc zwierzchnosci, Godnych nasladowcow A Postolskich Biskupow, kaplanow, kaznodziei, spowiednikow, slubow zakonnych y ustaw doskonale wype

wypełnienie, oddalenie zgorszenia, y zgorszenie czyniączych, miłość y zgodę, od chrystusa załecenia, nabożenstwo Sakramentow swiętych, ochotne y szczyre gorączę, nabożenstwo do przeczystei matki Bożey,

7 Chcę, dosyć uczynic y cierpiec, za grzechy wszytkie moie, ktoremi się brzydzę, y za nich karania odpuszczenie, za karanie grzechow, Cudzych, przełożonych, przyiacioł, nieprzyiacioł, pokrewnych, Braci zakonnych, mnie powierzonych poddanych za dusze wszystkie,

8 Chcę, aby wszytkie y każda z osobna zabawy moie y cierpienia (co ia naprzod z niemi y przes nie) były offiara, wonna, y całopalona Przed Bogiem, nauszanowanie, wychwalenie czci Boskiey, iako nay godnieisze (z miłoscią, nigdy nieustawaiącę y zawsze większa, a większa,) oddanie, wnagrodę wszytkich despektow, krzywd, nieszanowania, bluznierstw, od ludzi grzesznych potępionych, Aniołow przeklętych, wnagrodę niedbalstwa, katolikow oziebłych,

9 Chcę nakoniec wszytkie sprawy y cierpliwosci moie offiarowac, y offiaruię, Bogu memu, tym y takim affektem, ktorym y iakim mu offiaruią, y offiarowali y offiarowac będą, wszyscy swięci y wszytkie swiete, ktorzy się iemu naiwięczei podobali, podobaią y będą, podobac od początku stworzenia aż do sądnego dnia, y nawieki, y dalei, gdy by można Takim affektem offiarowała matka Boża naiswiętsza, y sam chrystus ile człowiek z ich affektem ią, łączę, y tobie Bogu memu, z ich miłoscią, y zasługami oddaię, y offiaruię, wszytko z dobrowolney woley moiey, rozmyslem y baczeniem (y przed się wzięciem) takiem żeby to offiarowanie moie było, nie tylko na ten czas gdy ie czynię, ale y na każdy moment.

zycia y smierci moiey, wszytko naczała upodobanie naimie lszei wolei Bozei, y wszytkich swiętych. Amen

## Przestrogi,

1 Aby pomieniony sposob był skuteczny, do większei za sługi potrzeba tego, aby go wprzod Boiaznie przeczytał, ten kto go chce zazywac, adopiero zrozwaga, offiarował, sprawy y cierplimosci swoie,

2 To offiarowanie tu połozone nie iest, tak dostateczne, aby sie mu więczey przydac niemogło, Dla tegoz nieprze szkadza temu, ktory kazdy według osobliwey łaski Bo zey, sobie sporzadził, abo sporządzic moze,

3 Pozyteczna rzecz iest, aby było uwazane często odno wienie, aprzynaimniei wrasz włydzien, iesli niemozna, na kazdy dzien dla zabaw,

4 kilka razy zas nadzien moze bydz odnowiane, tymi słowy krotko abo tymi podobnymi Panie Boze moy, wszytkie sprawy y cierplimosci offiaruie, tobie taka, intencya, iakom niegdy ofiarował, (maiąc wmysli czasz pewny, to iest dzisieiszy, tegodniowy wpospolitosci) abo taka, intencyia, iaka iest wtamtym pismie wyrazona

5 Pomaga, y to, miec ten sposob osobno nakarcie iakiey, mianowicie wxiąszkach ktorych czesciey zazywasz, a w mieszkaniu abo wkomorce miec, takze znak nauki tey (inszym nieznaiomy) naktory gdy poirzysz przydziec na pamięc ta intencya, albo ofiarowanie krotkie, asz sie, do niego, przywyczaisz y przy inszych zabawach, ten ze znak albo inszy taki bardzo pozyteczna moze bydz pamiątka, aby smy wszytkie mysli mowy y sprawy nasze łaczyli, y ofiaro wali z ona, naiswietsza, ofiara, ktora sie nakazda, godzine na roznych czesciach swiata wpodziemnych odprawia,

y ktora

y ktora, zanas chrystus rasz nakrzyzu zostawil wnie od prawil ten znak moze bydz abo krzys albo obrasz iaki Bogu nawieksza, zawsze czesc y chwale, Amen

## Na wieksza chwale Boza,

Poniewasz wtych słowach, Na wieksza chwała Boza, zamyka sie suma naintenczyei naszey, godne sa, Uwa zenia, iako sie maia rozumiec więc dwoiakim spo sobem, moze sie co ofiarowac na wieksza chwale Boza, Pierwszy iest, gdy kto tak, wnabozenstwie, abo weczwi czeniu się, wcznotach postepuie, iz sie zawsze przyczynia chwały Bozey, naprzykład ze ydzis y iutro, y wtrzeci dzień iest nabozny, y wcnotach sie cwiczacy, lubo by nabozen stwo abo cnoty iednego dnia uczynione rowne były, nabo zenstwu drugiego, ytrzeciego takze dnia, iako sie bowiem nabozenstwa przyczynia zsamem tak y chwała Boza wię ksza roscie, akto dzis nabozny, a iutro opusci to nabozen stwo, abo ie ciezkiem grzechem iakim przes nie nieczyni większey chwały Bozey, Drugi sposob iest gdy kto niezaw sze tylko postepuie, wnabozenstwie y wcnotach, toz nabo zenstwo y cnoty powtarzaiac, y ponawiaiac, ale ~~tez~~ tak postepuia ze sie samegoz nabozenstwa y cnot przyczynia, y pomnaza, naprzykład wyprawił kto dzisia nabozenst wo, Albo Akt cnoty iakiey wazacy przed Panem Bogiem iako tysiac iutro wyprawi, wazacy iako dwa tysiaca wtrzeci, dzien iako trzy a zawsze zawsze postepuiac iako by po stopniach wlidzbie, albo wiecz tak cnota, miłosci Bozey, albo cierplimosci wktorey sie kto cwyczy wazna iest dnia dzisieyszego, iako tysiac drugiego dnia, iako dwa tysiaca trzeciego dnia, iako cztery czwartego dnia, iako osmy piatego dnia, szesnascie szostego iako 32 .ec. za wsze wdlugy nasob postepuiac, ktoremu postepkowi konca niebedzie lubo my go y wmysli nieprzyimuiemy, ale iedn[...]

oswiadczenie takie godne iest nieskonczoney godnosci Boskiey, ÿ sam Bog takiego postepowania zna lidzbe ÿ iemu sie podoba, taki wchęci naszei wzrast, ÿ pomnazanie, kto tedy ma intencyą, wszÿtko naywieksza chwałę Bozą ofiarowac niema sie kontentowac pierwszÿm sposobem (lubo iest dobrÿ, ale stoiaczÿ iakobÿ wsmey mierze, a nie postepuiaczÿ) lecz iezeli pragnie doskonałosci ma nie zazywac tego drugiego doskonalszego, abÿ tylko rownÿm sobie nabozenstwem, nakazdÿ dzien postepował ale zebÿ co dzien wieksza á wieksze wsamÿm áffekcie, ÿ wniego oswiadczeniu było, Ale co sie mowi odniach, toz sie ma rozumiec ÿ ogodzinach, ÿ omnieyszÿch cząstkach czasu, do naimnieiszÿch momentow, Takze co sie mowi onabozenstwie, abo zabawie iakiey ktorą Panu Bogu offiaruiemÿ, toz sie ma rozumiec oczastkach tey zabawÿ, naimnieyszych iz naprzÿkład, moze kto rozumiec albo taką intencyą, czynie Tey zabawÿ moiey reczney, albo duchowney modlitwÿ godzinney, kommuniei ÿ słuchanie kazania, czÿtania iedzenia, spania zc wszÿtkie cząstki naimnieisze na ktore sie rozdzielic moze, chce, abÿ sie tak zsciagały na wiekszą, chwałe Bozą, iakobÿ kazda znich doskonałoscią, miłosci Bozei ÿ upodobania sie wolei iego swietey, Druga, czastka, zwÿciezÿła tÿsiącem ÿ tÿsiac tÿsiacem doskonałosci, ato iako nakazdÿ dzien, tak nakazdą godzinę iako ÿ nakazdÿ naimnieiszÿ moment, wedlug teÿi intencyę, iaką, niegdÿ ofiarował zabawÿ ÿ cierpliwosci moie, Ale obadwa sposoby nawiekszą, chwałe, Bozą, zamÿkaią, sie wonÿch słowiech nizeÿ połozonÿch wlidzbie 8 (miłoscią, nigdÿ nieustaiączą, a zawsze wiekszą, á wiekszą,) pierwszÿ sposob wÿraza nam ono słowo Nieustaiączą, drugi zas wÿraza one słowa wieksza, a wieksza, zamÿkaią, sie tez

one

ore sposoby wonym oswiadczeniu wlidzbie y Takim affektem iako wszyscy swiete, ziakim naswietsza matka Boza ec bo ten ieden byl ( moge mowic naimnieyszy ) sposob pomnazanie sie matki Bozei zei, y własce y wza slugach Nakoniec to wszytko co sie tu szerzei opisuie, z dało by sie podobno bydz komu, do ufatigowania y pomie szania głowy gdy sie raz abo drugi przeczyta, ( lubo wszytko orasz ) y gdy sie poimie barzo mkrotka, y własna rzec zbierze, bo sie temu wszytkiemu doszyc uczyni ta ka intencya, czyniac przed kazda zabawa, albo wiecz przed wiekszemi iaka intencya, wyzey połozona iest nakey karcie, Tei zabawy moiey ec albo wiec iesce krocze przy naimniey sama, mysla, tak mow Panie Boze moy wszytke zabawe, te, ( albo te Cierpliwosc, kłopot, utrapienie ) ofiaruie tobie ta, intencya, ktoram kiedy kolwiek ofiarował, tak ia, teraz, pomnaiajac, ( abym ia, od słowa z tamtej karty czytał albo na ktorey pisał, potysiac kroc y potysiac kroc tysiecy, tysiecy tysiacom, zwieksza, checia, miłosci twoiey, nadewszytko y upodobania sie woley, twoiey, przenaswietszey, oczym tez nizey wpospolitosci y przestrodze czwarte, wielka rzec krotka mysl, odprawic moze gdy ona rzec wrozumie dobrze iest poieta uzwyczay, y nałog łatwosc czyni, y tak nietrudno naprzy kład xiege, czytaiacemu, ( kto sie wto wprawi tak sie mysla do Pana Boga podniesc yle tu liter y punktow naimnieyszych zycyt bym sobie tego tyle serc miec, y ust naiswietszey Matki Bozey ) nooddanie Bogu chwały, ta intencya, iakom ofiarował, zabawy moie, Toz rozumiec omodlitwach, omowieniu koronki, albo Rozanca ospiewaniu wchorze, orozmowie z drugiemi ile słowek y literek ec, Toz ochodzeniu odychaniu iedzeniu piciu ec. ile wnym poruszenia, tak wnetrznego, iako powierzchownego, wszytko ofiaruie intencya, ec Toz orobocie wkuchni, wszafarny przyszyciu ec ilekroc razey reka, albo igła, tylekroc ( zawszytkie ofiaruiac ) chce, aby była wazna y odnowiana, moia pierwsza tamta

intencya ec ktorym czyniła Oiakobyśmy sobie wiele zarobic mogli y w zasługach się wzbogacic, byśmy tylko w pamięci ey sposob, zarobku duchownego mieły, Niechayże nam będzie przytym nauka pamiętna Ducha swietego Eklezy iastyka nieutracai dnia dobrego (albo niedai sie oszukiwac od dnia dobrego a cząstka dnia sposobnego niechaj cie niemiia, Pomnimy naprzestroge Chrystusa Jezusa samego, ktory mowi, Robcie nienachleb, ktory ginie ale ktory trwa na zywot wieczny Amen

# Zabaw Duchownych na scieszce do skonałosci stopien pierwszy,

## Vwazanie pobudek dodoskonałosci

I. Krew niewinna Syna Bozego, ktora, leie, zaras Ponarodzeniu swoiem dla ciebie niechayćie Pobudzi abys tesz dla zbawienia twego, adla iego niechy starała się odoskonałosc,

2. Dobrodzieystwa Boskie choyne, ktore bierzesz tak wduchownych iako y wdoczesnych dobrach, niechayci benda, pobutka, do zywota, nietylko bez grzesznego załaska, Boza,, ale tesz y wcnoty przybranego, czego iesli niemasz ieszczes duchownego zywota nie zaczeła,

3. Własna potrzeba, ktora iaka, y iako wielka iest, Bogu to tylko atobie wiadomo,

4. Uwasz ze to podobno ostatny srodek iest, kto ryc Bog pokazuie do doskonałosci, czego iesli zaniedbasz wszytko dobro, ktore od Boga iest dane abo na znaczono stracisz,

5. Krotkosc zywota, wielka y to pobutka, w ktorem mamy na wiecznosc y na wielka, chwałe

zarobic, ktory iako uplynie, iusz czasu na zarobek duchowny wiecy niebedzie,

6. Przykłady swietych ystanem, y natura, y darami Przyrodzonemi tobie rownych, ktorzy iako wdoskonałosci postepowali, snadnie sie wzywotach do czytac mozesz,

7. Oczekiwanie pociechy ktory sie spodziewaia po tobie, a ktorzy oduszy twoiey maia staranie, anad to y expectacia ludzka, ktorey widziec po bozni, odwaznie przedsiewziecie twoie, na zywot twoy duchowny oczy obrocili, y wielkiey po tobie czekaia, doskonałosci,

8. Połosz sobie przed Oczy Tworce twego wstydz sie przed nim zes do tego czasu maiac wielkie okazyie dodoskonałosci nie ciagneła, po staw y tych ktorzy mnieisza, maia, sposobnosc y okazyie, iednak cie daleko wyprzydzili, a zawstydz sie wsercu twoiem ze ty tak leniwo postepuiesz

## Stopien wtory

## Vwazania ynauki ozabawach do rocznych

Naprzod ze to podobno ostatni rok iest zywota twoiego, skad wielka, pobudke miec mozesz do nabywania doskonałosci,

Powtore Uwasz ze to podobno ten rok iest, ktoregoc Bog nagotowal łaske, skuteczna, na do syc czynienie zagrzechy, y nanabywanie wszyst

kich ániezaszacowanych skarbow duchownych, dla tegoc pilno czuc potrzeba abys takie mu dobru nieprzeszkadzała, niedbalstwem y niedoskonałoscia twoia,

Potrzecie porachuy sie ieslis tego roku wiekszy postepek uczyniła wcnotach, y postepek wiekszy wduchowienstwie, anizeli przeszłego, abo niego, y coc było naprzeszkodzie, staray sie oddalic przeszkody, aiesli sama na to srodkow nieznaydziesz pros Oyca duchownego a by ie podał,

Poczwarte porachuy sie zsoba, ieslis swiete twoie przedsiewziecie wykonała, ktore iakes czesto czyniła, abo nie yczemus ich doskutku nieprzywiodła, Azebys to co stanowisz mogla snadnie wykonac,

## Miey te przestroge

Abys te przedsiewziecia, ktore na rok, namiesiądz abo na tydzien stanowisz napisawszy, yone przewodnikowi twemu wduchu, pokazawszy, a by wczem niedyskrecyi niebyło (co koniecznie potrzeba ydla oszukania czartowskiego, ydla zachowania zdrowia, ydla wiekszy przysługi uBoga) miec ie zawsze przed oczyma, azwłaszcza w tych Kiąszkach ktorych sie nakazdy dzien zazywa, bo tak zawsze wpamieci beda, apomniac nało

co

co sie stanowiło, y Bogu obiecało, niepodobna aby sie doskutku nie miało przywodzic, **Druga** abys niewiele oraz brała rzeczy przed sie ktorebys chciała wykonac, ale tylko iedne abo dwie, chciec zaras wielom rzeczom dosyc uczynic niebyłoby spo zytkiem. **Trzecia**, abys wtym szła za rada mą drego oyca duchownego, iesliby mu sie co niezda ło, rzecz dobrze zrozumiawszy gotowa, byds Po niechac takowych postanowienia, zwłaszcza gdyby zdrowiu abo wiekszemu dobru były naprzeszkodzie: Jesli bowiem y wcnotach pretki postępek uczynic chcesz y zwielka u Boga, przysługa, zadnych Cnot wktorych sie obierass, zadnych umartwienia ktore czynisz, zadnych defektow, pokus, respektow, taic niebedziesz, ale zufnoscią otworzysz Oycu duchowne mu, y wszystko według tego iako sie mu bendziesz z dało y w Bogu zlepszem twoiem dobrze czynic bendziesz namniey od zdania iego nieodstepuiac gdzieby sie grzech niepokazował, Rozumu twego y zdania trzy maiac sie nigdy sie niespodziewaj przysc do doskonało sci, ktora nie naposztach, nie narannym wstaniu, nie na wielu pacierzach, nie naumartwieniu, y zbytniem trudzeniu ciała (acz y te rzeczy pod miara, y zdaniem spowiednika dobre są,) ale napozbyciu grzechow, na wykorzenieniu złych nałogow, na nabyciu Cnoty, na ziednoczeniu sie z Bogiem iako nayscisli, nalezy, Do brze te rzeczy trzy uwazywszy y przypatrzywszy sie, ize to zwielkiem twoiem pozytkiem byds moze pil nie ie staray sie zachowac, A zatym bierz,,

# Nauki o zabawach rocznych,

Abys z pozytkiem duchownym y Błogosławienstwem Boskiem rok zaczynała, postaray sie aby na intencia, twoie msza odprawiona była, prosząc Boskiego maiestatu o odpuszczenie defektow, ktorych sie umazanie y opatrznie roku przeszłego dopusciła, a oraz zebrząc iego miłosierdzia, pomocy y ratunku łaski iego swiety, ktora wsparta ku wiekszy chwale iego y zbawieniu twoiemu mogłabys wcnotach swie tych y gorącem nabozenstwie postepowac, Tosz mozesz y czesciey czynic, iesli bendzie mogło bydz czesto a zwłaszcza na poczatku roku bendziesz prosic Pana Boga, gorąnce czyniąc intencie do niego, zeby cie zachował od grzechu smiertelnego a zeby nie oddalał łaski swey od ciebie,

Dzien narodzenia twego, abo chrztu, abo takze powołania na takiey sposob zycia, osoblimym iakiem nabozenstwem, mianowicie spowiedzia, komonia, y iakiem ciała umartwieniem uczcisz, dziekuiąc Panu Bogu za takie dobrodzieystwa, ze cie stworzył człowiekiem sposobnem łaskiey swy y chwały wieczny

Bendziesz tesz na ten czas osobliwie uwazac osobliwa opatrznosc Boska około ciebie zes wzywocie macierzynskiem nie okrzepła, zes na swiat wyszedszy przed krztem nie umarła, zec dał Anioła stroza, zaras przynarodzeniu twoiem, zec dawa takie sposoby do nabycia doskonałosci y zbawienia, za

co wszystko iemu dziekowac bendziesz, takze y za wsz
ystkie inne dobrodzieystwa, ktores po ten czas hoy
nie zrak iego brała,
Upatrzywszy sposobny czas rozmowisz sie spowiedni
kiem, uprzatnowszy potrzebne zabawy na dzien abo
na kilka wkomorce twoiey zabawisz sie na uwazaniu
rzeczy Boskich, tak iako sie bendzie zdało Oycu
duchownemu godzine abo trzy bez dzien rozmysla
iac te rzeczy ktorec by mogły bydz barzo pomocne
do doskonałosci, ktorego tesz czasu albo ktorego inne°
uczynisz spowiedz do roczniąy, ieslic sie w Bogu ben
dzie zdało, y zwieksza pociecha twoia bendzie,
Tegosz czasu abo ktorego innego ylec kroc sie ben
dzie podobac, a im czesciey tym lepiey obeyrzysz
sie naprzeszły zywot twoy wszystek, y porachuiesz
dobre uczynki twoie, tak wielu lat, ktores prze
pendziła, ktore wkupe zebrawszy, y podobno by
ich mało było, y na ieden rok abo y na miesiąc
: Co widząc zawstydz sie przed Bogiem nie dosko
nałosci twoiey załuy za takie niedbalstwo uczyn
iakie dosic uczynienie, á postanow napotym pilnie
ysze staranie doskonałosci,
Na kazdy rok obiersz sobie dorocznego Patrona,
do ktorego abys sie przez cały rok zufnoscią u
ciekała wpotrzebach twoich, tak duszných iako y
cielesnych, y ktorego bys miała za przewodnika
cały rok, y naprzykład na sciezce doskonałosci, a
mianowicie nasiwietsza Panne za patronke pod ty
tułem Oczyscienia a drugi rok pod tytułem po

trzecia niepokalanego, na trzeci pod tytułem zwia stowania ktorym sie takowem sposobem oddasz wo Pieke

# MODLITWA

## Ktora sie oddawac wopiekie N. P. M.

Przenaświętsza Panno y matko Boza marya Ja N. acz kolwiek ze wszystkich twoich służebnic nayniegodnieyssa, Pobudzona iednak bedąc dobrocią, y miłoscią twoią macierzyńską, ktora do ciebie się uciekaiącem hoynie pokazuiesz : Obieram cie dzis sobie za Panią, Patronke y Matke moie, y stano mie to mocno wsercu moiem zec pilniey chce służyć od dnia dzisieyszego, Prosze cie tedy O matko miłosciwa przez naydrossza krew syna twego, ktorą wylał na krzyzu dla grzechow moich Przyimi mie wopieke, y obronę twoię przybydz mi zawsze na pomoc, upros łaskę u syna twego, ktora wspomozona mogłabym to czynic, i myslic, y mowic, coby sie oczom Boskiem podobało, nie opuszczay mie matko miłosciwa a osobliwie przybądz na ratunek wgodzine smierci moiey Amen Pacierz y zdrowas marya

## Stopien 3. Zabawy miesieczne ciągnącem na gore doskonałosci.

Na kazdy miesiąc raz wswieto abo wniedzie le dasz sobie iedne godzine rozmyslaniu duchownemu, kedy sie obeyrzysz na wszystkie sprawy twoie tak dobre iako y złe, ktores czyniła przes miesiąc y porachuiesz sie, ieslis iaki postepek uczyniła, abo nie, y czemu, co była tego zaprzeszkoda, wzbudzisz wsobie zal za niedoskonałosci y postanowisz barziey sie starac odoskonałosc. U. czynisz intencya, na wszystkie sprawy miesieczne y wszystkie porachuiesz na czesc Boska, łacząc ie zsprawami y zasługami syna Bozego y nasmietszy Panny, Patrona miesiecznego, ktorego abo sama sobie obierzesz, abo od Oyca duchownego bedziesz miała naznaczonego, wten dzien ktorego przypadnie spowiedzia, Commonia, abo iakim innym nabozenstwem abo ciała umartwieniem uczyisz, iemu sprawy miesieczne zalecaiąc y w cnocie go iakiey nasladuiąc

Na kazdy miesiąc obrac sobie cnote, iedne w ktory bys sie cwiczyła przez miesiac: y wystepek ktorybys mogła wykorzenic za łaska Boza,

Nad ten bowiem sposob nie masz snadnieysze go do nabycia doskonałego, byle tylko czesto sie tego srzodku zazymało, przynamniey raz abo kilka nadzien dawaiąc sobie okazya, tak pownozenia wcnocie iako y do wykorzenienia wystepku

Naprzykład wstawszy rano przy mszy po mszy, przed obiadem, po obiedzie, przed wieczerza, po wieczerzy, wzbudzisz wsobie Affekt do cnoty y obrzydzenie grzechom, y postanowisz mocno te cnote grutownie szczepic, a defekt wykorzenic, Do czego Pan Bog łaska swa, do pomoze iesli sie przyłozysz do tego.

| Cnoty | Wystepki |
|---|---|
| Pokora | Pycha |
| Cichosc | Gniew |
| Vfnosc Duchowna | Nieufnosc |
| Dobre rozumienie | Obmowiska |
| Gorace Nabozenstwo | Oziembłosc |
| Rezolucia na wola Boza. | Niecierpliwosc |
| Szczyrosc | Nieszczerosc |
| Mietosc Blizniego | Nienawisc |
| Mietosc Boga | Miłosc stworzenia |
| Poleganie na rossadku duchownych | Upor. |

Te y tym podobne Cnoty wktorych sie obierac y wystepki ktorych sie strzedz masz, bydz moga, przynamniey iedne godzine wmiesiadz dnia ktorego, swietego obrocisz nauwazanie, y bedziesz sie Przypatrowała Postepkowi twoie mu

du

duchownemu ieslis wczem postąpiła przes miesiąc abo nie? ÿ coc do tego przesskoda, było przesskode, odrzucáss apoprawe, postano wiss;

Za defekty miesiaca tego przesstego zało wac bedziess anadosÿc uczÿnienie zmowiss paciers ÿ Litania ONP

## Stopien 4 Zabaw ÿ nabo zenstwa tÿgodniowe

Podnies serce twoie do Boga ÿ intencią na wszÿstkie sprawÿ tÿgodniowe Mniedziele abo wten dzien ktorego komonikuiess ucsÿ niss. Na kasdÿ tydzien ucsÿniss ciała iakie umartwienie iesli sie bendzie zdało spowie dnikowi, bo nietrzeba ciała tak barzo osla biac, zebÿ duch szkode iaka ponosił, alesz to wielka przÿsługa u Boga bedzie, kiedÿ tak wdobrÿch ucsynkach, iako ÿ wykorzenieniu defektow na rozsadku Oÿca duchownego prze stawac bedziess, Raz wtÿdzien przÿnamnieÿ azwłaszcza dwa komonieÿ przes pułgodzinÿ obeÿrzÿss sie na sprawÿ twoie ÿ przÿpatro wac sie bedziess postepkowi wdrodze Bozÿ

Raz wtÿdzien abo iako sie bedzie zdało spo

wiednikowi ÿ swietsza, twoia, duchowna, po ciecha, bedzie, uczynisz spowiedz, ÿ ciało Chrÿstusa Pana ÿ Boga twoiego przÿimiesz a zebÿ spowiedzi ÿ komonie twoie spozÿtkiem bÿłÿ te za chowasz nauki

# O SPOWIEDZI SPOSOB

## Dobrego Spowiedania

Ze trzech miar osoblimie moga, bydz nie dobre ÿ zgrzechem spowiedzi nasze

Na przod kiedÿ nie zupełna, bo bywa to ze czesto nie powiadaia, sie te rzeczÿ na spowie dzi ktorebÿ sie miały powiadac, albo dla nie pilnego na spowiedz gotowania, albo dla nie ufnosci ÿ nieszczerosci ku spowiednikowi, albo zboiazni, zawstydzenia, albo zlekkiego powa zania grzechow, ktorebÿ sie nie miały lekko wazÿc, co sie trafia pospolicie w materÿi obmo wisz, mÿsli ÿ pokus przeciwko czÿstosci, w gniewie

Powtore zła spowiedz bÿwa kiedÿ skruchÿ ÿ zalu potrzebnego za grzechÿ, co sie trafia zkąd kiedÿ abo rzadko załuiemÿ za grzechÿ abo nie zserca, nie dla tego zebÿsmÿ sie mielÿ wgrzechach kochac ale ze sie niemi nie

brzÿ

nie brzydzimy y niezdobywamy sie na zal zanie
potrzebnych, y onych nie retrakuiemy, czego gdy
nie masz spowiedz niewazna y zgrzechem
Potrzecie zla spowiedz bywa zley miary kie
dy nie masz przedsiewziecia mocnego y skute
cznego poprawy y wystrzegania sie napotym
defektow, co pospolicie bywa wczesztych spowie
dziach

## Na te defekty Lekarstwo

Na pierszy miec czas pewny gotowania sie na
spowiedz szczerze, bez ochrony sie spowiedac, y
wszystko sumnienie swoie lubo z zawstydzeniem
otworzyc, zadny sobie rzeczy lekce nie wazac
Na wtory miec pewny iaki sposob abo akt wz
budzenia zalu zagrzechy, ktory, abo przed spo
wiedzia, abo na ten czas kiedy kaplan daie rozgrze
szenie nay barziey wsobie wzbudzic potrzeba. Ocisy
nizey krotki sposob wzbudzenia tego zalu wsercu
iest taky,
Zaluie - zem obrazala godnosc y dobroc twoie nie
skonczona, ktora, ia miluie nadewszystko y ten zal
tobie oswiadczam Boze moy ktory widzisz serce wno
ie dodaway laski abym zagrzechy moie oplakac mo
gla.
Na trzeci zawsze miec mocne przedsiewziecie ato

ma bÿdz dwoiakie iedno przeciwko wszÿstkim gr
zechom powszechne, drugie Sczegulne przeciwko
pewnem defektom, wktore czesci wpadamy, ÿ prze
ciwko okazÿom ktorÿch sie nam nabarziey po
trzeba warowac. To przed sie wziecie moze
bÿdz acz taczone z żalem ÿ skruchą, serdeczną,

## Odefektach wsPowiedzi Szko dliwÿch

## Ktorÿch iednak strzec sie Po trzeba

Spowiadac sie zzwÿczaiu ybez intencÿi
ktora intencÿa dwoiaka bÿdz ma
Jedna własna tego Sakramentu to iest pragnie
nie obmÿcia dusze od grzechow ÿ dostąpienia od
pusczenia ich. Druga własna temu kto sie spo
wieda według iego duchowny potrzebÿ, takie
intencÿe pospolicie maią, bydz tÿch co zaczÿnaią
zywot duchownÿ Prosic O zmnieÿszenie grzechow
ÿ owÿkorzenienie złych nałogow oskruche etc
Tÿch co iusz postepuią wduchownÿm zÿwocie inte
ncÿa maią, bydz Prosic O przÿmnozenie łaski o
nabycie iakiey Cnotÿ
Doskonałÿch intentÿe Prosic Oczÿstosc Serca,
opomnozenie chwały Bozey, O ziednoczenie sie
zwolą Boską ÿ wÿkonanie ieÿ we wszÿstkiem
Spowiedac sie bez zawstydzenia. Wstydac tak

zebÿ co zataic abo zochrona, powiedziec Jzko dliwa iest wstydac sie grzechow y ułomnosci swoieÿ abÿs sie unizgła, ÿ osobie nic dobrego nierozumiała, iest cnota Pokorÿ. Takowe za wstÿdzenie iest początkiem skruchÿ, Matka, do brÿch, przedsiewziecia piastunka, poprawÿ zÿ wola ÿ pobudka, do czestÿ spowiedzi, spowiedac sie zzwÿczaiu ÿ bez pozytku, a kto sie zzwÿcza iu spowieda, bez intencyi ÿ bez wstÿdu sie spo wieda. Spozÿtkiem sie spowieda gdÿ kto czÿni intencÿa poprawÿ

Grzeszÿc wnadziele spowiedzi, ÿ lekce sobie wazÿc lubo małe grzechÿ, nie małÿ defekt: za czym złe są owe mowÿ nie miałabym sie cze go spowiedac, wszak spowiedz niedaleko: bo takie słowa są znakiem że nierozmÿslnie grze szemÿ ÿ mnozą ozięblosc, Grzeszÿc więcy raz zgrzeszÿwszÿ myslac sobie iednako mi sie oraz spowiedac, znak iest wolnego sumnienia.

Jednakowo sie zawsze spowiedac, to iest ie dnesz zawsze defektÿ ÿ niedoskonałosci powie dac znak niegotowania pilnego Potrzebna tesz rzecz okolicznosci grzechow, ÿ lidzbe lub. Po wszednich wÿmieniac, ÿ to znakiem iest wielki strazÿ około duszÿ

## Aktÿ cnotÿ Przed spowie dza

Milosci nieskonczona Boze moy wierse y mocnie twierdse y wyznawam, ze sakrament pokuty s od ciebie iest postanowiony naobmy cie grzechow naszych, Niechayze zato bedzie imie twoie :S: od wszystkiego stworzenia uczcz one y blogoslawione na wieki
Vfam pewnie dobroci nieogarniona Naysłod szy Jezu wmilosierdziu twoiem nieprzebranem ze Przes krew naydrosza, twoie, ktora, pragne obmyie grzechy moie w sakramencie pokuty s zgładzisz wszystkie nieprawosci moie, miluie, cie milo sci moia ciałem sercem ydusza, moia, Miluie cie Bo ze Boze zbawienia mego dla nieskonczony dobroci, dla niewymownny miłosci, y nayg odnieyszy dostoyno sci twoiey Miluie cie Oblubiencze moy, bo tego pomnie chcesz, abym cie milowała zes tego go dzien, a pragne cie, miłowac, miloscia, wszystkich wobec y kazdego zosobna wybranych y Anyołow twoich, Miloscia, Panny Naswietszy maryey mi loscia, ktora cie miluie Syn twoy yezus wedlug czlowieczenstwa, miloscia, ktora, sam siebie milujesz wedlug Boskiego upodobania twego apragne cie miłowac iss cie miluie,
Zaluie serdecznie zawszystkie niedoskonałosci y grzechy moie ktoremim cie obrazała Oyca y Boga mego łacząc ten zal moy z zalem y smutkiem syna twego ktory przyiał zagrzechy moie wogroycu, To swiadczam sie Przed toba, ze te spowiedz chce od

prawowac

odprawowac ztakiem zalem y obrzydzeniem, z taka po
kora, y zawstydzeniem, z taka intencya, y wiara, z takiemi
okolicznosciami y powinnym przygotowaniem y do
skonalością, z iaka, ty Boze moy chcesz, y z iaka, dosko
nałoscia, ludzie Prawdziwie pokutuiacy odprawowali
y odprawuia, spowiedzi swoie,

Ciebie tylko nayslodszy y naylaskawszy Panie Jezu przez
zasługi y krew twoie przenaydroższą, prosze, uzycz obfitych
tez na opłakanie wielkich a sprosnych grzechow moich:
day zal serdeczny, udziel łaski na pokorne y zupełne
obiawienie grzechow moich wszystkich, day mi serce
gotowe nadosyc uczynienie za obrazy twoie, abym
mogła godne uczynic pokuty owoce,

Nakoniec stanowie mocno za pomoca twoia, wszystkich
grzechow sie wiarowac y dosyc uczynic tym ktorychem
czymkolwiek obraziła, abo ukrzywdziła, Z serca tesz
odpuszczam wszystkim nieprzyiaciołom moiem y prosze po
kornie Boskiego maiestatu twego abys im miłoscimie
grzechy odpuscic raczył,

Odprawiwszy te akty cnot z uwaga, y nabozenstwem poydzie
sz na spowiedz ktora, tak bendziesz odprawowac nie iako
człowiekowi ale iako Bogu, w ktorego osobie człowiek
słucha y moca, nie swoia, ale Boska, odpuszcza grzechy, z po
kora, y ze wstydem z zalem, słuchac tesz bedziesz tego coc
powie, y czynic to co nakaze,

## O dosyc uczynieniu Sakrametalnym

Dosyc uczynienie Sakrametalne, ktore pokuta naspo
wiedzi naznaczona, pospolicie zowiemy, poniewasz

nalezy do zupełnosci Sakramentu koniecznie zupeł nie ma byds odprawiona inaczy czysciec wtym Pragnac aby była wieksza pokuta naspowiedzi za dana, znak iest statania sie ozbawienie, kiedy tesz zdobry woli przyimuiesz iakie dosyc uczynienie, iesli naprzykład nad naznaczona, pokute zmowisz Pacierz abo Litanie ONaswietszy Pannie abo u martwienie iakie malusienkie, iednak dla wiekszy przysługi dobrze ze to uczynisz za wiadomoscia, Oyca duchownego

## Modlitwa Po Spowiedzi

Nieskonczona dobroci y iedyna pociecho serca mego nayłaskawszy Panie Jezu, niesmiertelne dzieki oddaie niegodna ia niewolnica twoia zes złaski y miłosie rdzia twego niewymownego uczynieł uczestnicska Sakramentu pokuty: S: y obmyłes sprosne grzechy moie wekrwi twoiey przenaydroszszey, Prosze cie przez tesz krew niewinna, twoie pokornie, uzycs mi wytrwania wprzedsiewzieciu moim, abym cie iusz nigdy nieobrazała, ale własce twoiey, asz do smierci wytrwac mogła

## Okommuniey abo Przygotowa nie do naswietszego Sakramen tu nauki.

Postarasz sie abys y dusza, y ciałem iako nayczy stszym Przystepowac mogła do Naswietszego

Sakramentu, tak bendac gotowa na serca raz ty lko do roku, iako y na kazdy dzien przyimowac Boga twego, Przed komonia wzbudzisz wsobie Akty Cnot ktore połoze, pragnac aby stakiem nabozenstwem przyieta ~~do serca~~ Boga twego, zin. kiem go przyieta Naswietsza Panna wzywot swoy Panienski wdzien wcielenia Syna Bozego abo ~~kiedy~~ tesz sama po iego wniebowstapieniu komoniko wala, y zinkim nabozenstwem czystoscia serca y Przygotowaniem komonikowali swieci, y kochani Przyiaciele Bozy

## Akty Przed Kommunia

Cozem ia iest naysłodszy iezu? Cosz ia iest? nay po dleysze y nayniegodnieysze stworzenie twoie ze sie twa pisz do serca moiego, Tys iezdes Bog, ia proch, Ty stworzyciel, ia stworzenie. Ty Pan wszego swiata ia niegodna niewolnica twoia, Ty zrzodło wszelakiey Swiatobliwosci y dobroci, ia przepascia grzechow y nieprawosci, Jasz to mam Boga mego nieogarnio nego maiestatu przyiac do nedznego serca mego Bym dobrze y Anielska czystoscia ozdobiona była iesrze bym godna niebyła przyiac ciebie, a teraz co zagodnosc moia ktoram iest wgrzechach pograzo na,

Zadziwuycie sie niebiosa na tak wielka taske, dobrego iezusa przypadaiac nisko zemna pospo

tu przed Thronem iego, chwalcie go, za wszyst kie dobrodzieystwa

Wierze, ią mocno y wyznawam miłosci moia nayslodszy yezu zes ty iest obecny prawdziwy wtym prawdziwym Sakramencie, z Bostwem two iem ciałem y duszą twoią, przenadroszą, ze krwią przenayswiętszą y ze wszystkiemi darami two iemi, tenze ktorys sie narodził z przeczystey Panny; tenze ktorys dla moich grzechow u marł na drzewie krzyzowym, sposob ze ty sam serce y dusze moie na przyięcie ciebie Boga moie go, abym iako naygodniey mogła cie przyiąc z taką pokorą, y nabozenstwem, z taką miłoscią, y wiarą, z taką sercą czystoscią, y goracoscią, Affektu iako cie przyimowała matka twoia na milsza, swieci twoiey wybrani y iako ty sam po trzebuiesz od duszy moiey

O nayslodszy yezu miłosci moia, te komonią Ciała y krwie twoiey ktorą mam przyiąc ofiaruie na u wielbienie twoie na częsc y nachwałe twoie, na oswia dczenie poddanstwa mego ku tobie Panu moiemu, na pamiątke gorzkiey meki twoiey, na podziekowanie za wszystkie dobrodzieystwa y łaski twoie mnie grzesznicy pokazane, osoblimie zes mie stworzeł, odkupieł, y

do wiary

ÿdo marÿ s powotal

Ofiaruię tesz kommunia, nadostąpienię czÿstosci Pokorÿ, milosci ku tobie, Cierpliwosci, nazgladzenie wszÿstkich grzechow moich, Ofiaruie za nieprzÿiaciele moie za ludzie wgrzechu smiertelnÿm będące abÿs im zmilosierdzia twego grzechÿ milościwie odpuscic raczÿł

Ofiaruie ÿnauczczenie blogosławionÿ Pannÿ mat ki twoieÿ, na czesc Anijola stroza mego na czesc Patronow moich.

Na Poratowanie ludzi wutrapieniu będących, nau Proszenie łaski potrzewnÿm N N. ÿdobrodzieiom mo im. Na wÿbawienie dusz wiernÿch wczÿsciu zatrzÿ manÿch,

Nakoniec ofiaruiec ten naswietszÿ sakrament nato wszystko, na cos go tÿ Panie yezu postanowic raczÿl ÿ na iaka, intencÿa, inszÿ ludzie ss. ten pokarm nie bieski przÿimowali, przÿimi ze ten Affekt ÿ wola, moię naÿslodszÿ Panie ÿezu chryste

Przÿbadzciesz iusz do serca mego swieci Anyolowie ogniści seraphinowie ÿ wszÿscÿ Duchowie niebiescÿ, za palcie serce moie milościa, ognista, na przÿscie Pana na szego. Zgotuÿcie prosze, maiestat godnÿ Bogu Stwor cÿ naszemu wsercu moiem, ÿ wÿ wszÿscÿ swieci ÿ wÿbrani Bozÿ, Apostolowie, męczennicÿ, wÿznawcÿ Pa nienki swiete, ÿ inszÿ wszÿscÿ ludzie sprawiedliwi przÿoz dobcie mieszkanie serca mego na przÿscie yezusa naslod szego

Przybądzcie mi na pomoc Patronowie moiey, oblubience duszę mey wszystkie wasze ÿ Cnoty swiete, a osobliwie do cie bie sie ucieka Matko milosierdzia Pani moia s marÿa, przygotuy niegodna sluzebnice twoie wiaka taske naprzy scie Syna Bozego, zywot twoy Panienski Duch swietÿ przygotowac raczyt

Otosz iusz gotowe serce moie Panie Jesu gotowe serce moie, Przÿdz ze iusz naslodszÿ ÿezu do serca mego, wnidz do niegodnÿ sluzebnice twoiey do duszÿ moiey aoczÿsc mie ze wszelakich grzechow moich, Przÿdz mistrzu niebieski, anaucz mie Pelnic wola twoie, Przÿdz lekarzu auzdrow dusze moie. Przÿdz swiatlo niebieskie aoswiec serca moiego ciemnosci. Przÿdz ogniu milo sci, azapal oziemblosc moie. Przÿdz skarbie laski nieprzebraney audaruÿ dusze moie abÿm ci wlasce twoiey sluzac, wiecznie cie chwalic mogla,

## Po kommuniey Albo Przyieciu naswietszego Sakramentu

Naprzod wziąwszÿ wusta sakrament naswietszÿ sercem pokornÿm bedziesz witac Boga twego ie mu sie za wieczna, oddawac niewolnice,

Nim przelkniesz troszeczke wustach trzÿmaiac, tak mowic do ÿezusa sercem mozesz z Jakubem patrija rcha, Nie puszcze cie Panie ÿezu moÿ dobroci niesko nczona, asz mi pobłogosławisz; atu Affektÿ wzbudza iac pros sercem odarÿ Duchowne, ÿ blogosławienstwa, abÿ cie laska swa ubogacil wutrapieniu cieszÿl, dodawal

Pomocÿ

Pomocy ku służbie swoiey y do wykonania dobrego Przedsięwzięcia

Potym na mieysce spokoyne odszedszy zanurzyss się w bogomyślności y te uczyniss

## Akty

Chwalę mię tobie, błogosławię y pozdrawiam cię Przenaswiętsze człowieczeństwo Pana moiego Jezusa chrystusa.

Bądź cię pozdrowione wszystkie członki nayświętsze go Ciała Pana mego

Bądź cię pozdrowione ręce przenachwalebnieysze Pana mego dla mnie na krzyżu okrutnie przybite

Bądź cię pozdrowione nogi przenaswiętsze y bok nayslodszy dla mnie włocznią otworzony

Bądź pozdrowione Serce Jezusa mego miłością z bawienia moiego zranione

Bądź pozdrowione Bostwo naychwalebnieysze pod osobami chleba y wina zakryte

Pozdrowiam cię Panie Jezu moy Affektem y pozd rowieniem wszystkiego stworzenia rozumnego, po zdrowieniem przebłogosławiony Panny maryey y ma tki twoiey, ktorym cię witała y pozdrowiała wszy tkie swoiem wdzień zwiastowania Anielskiego y y teraz pozdrowia wniebie,

Miłuię cię nadewszystko y miłować chce dobroci nieskonczona y pragnę tego zupełnym Affektem swoiem aby cię każde stworzenie, nadewszystko miłowało czcito, chwaliło w tobie nadzieie wszystke

Pokłudało : a nazwak tey miłosci, oddaiec serce
moie, wola, rozum, y pamięc moie wszystkie zmy
sły y członki ciała mego, wszystkie krople krwie
moiey, y wszystko cokolwiek mam y iezdem to
bie daruie nic anic sobie niezostawuiąc, Mieszkay
ze dobry Jezu w tym niegodnym sercu y duszy
moiey, błogosław temu domowi, błogosław ciału
duszy, y wszystkiem członkom y zmysłom moiem,
błogosław, wszystkiem zamysłom y sprawom mo
iem, wszystkiem słowom mysłom moim abym nic
czynił, niemowił, niemyslił nad wolą twoie
Przenaswiętsza, Day proszę cie naymilszy Panie Je
zu przez miłosc twoie ktoras nas umiłował,
wszystkim przyiaciołom y nieprzyiaciołom moiem
a osobliwie tym N N - miłosc ku tobie goraca y do
skonałe twoiey woli pełnienie,
Wspomni na wszystkie w grzechu smiertelnem be
dące a day im prawdziwa skruche y zal serdeczny
za grzechy,
Day wieczne odpoczynienie duszom wiernym
a osobliwie tym N N iesli są, miałkim zatrzyma
niu,
Wspomni dobry Jezu na rodzice bracia, y wszy
stkie pokrewne moie a uzycz im łaski twoiey
swiety : day zywym odpuszczenie grzechow, day
zmarłym pokoy y chwałe wieczna w krolestwie
twoiem, weyrzy tesz y na wszystkie utrapione

y nędzne

y nędzne, miłosierdziem y łaską twoią świętą,
Nakoniec iedyna pociecho moia Boże moy zalecam ci po trzeby, pokusy y wszelakie trudności moie, ratuy mnie we wszelakich dolegliwościach moich, prowadź mie we wszystkich sprawach, day wytrwanie w łasce twoiey świętey aż do konca, abym ci mogła doskonale według woley twoiey świętey służyc, przez krew twoie nadrożsą, proszę, ktory żyiesz y krolujesz na wieki wiekow Amen

## Stopień czwarty

## Nauki y zabawy codzienne nascie szcze doskonałości ∴

Mieć zawsze przed oczyma Boga y twórcę swego y Aniola stroza, a tak sie sprawowac żeby te oczy Boskie niebyły obrażone,
Jako nayczęsciey wgladać w sprawy swoie wszystkie iakie są, iesli szczerze dla miłości Boży, iesli dla respektow, iesli dla czego innego, a przedsięwzięcia wykonac
Częste krociuchne modlitewki iako strzałeczki pełne miłości posyłac do nieba, miłości, nadzieie, żalu za grzechy dziękczynienia za dobrodzieystwa, iakie są naprzykład Miłuie cie Panie Boże moy dobroci nieskonczona nadewszystko y chcę cie miłowac taką, miłością iaką ty sam siebie miłuiesz Boże moy Boże moy zmiłuy sie nademną, a odpuść grzechy moie

Panie niepamietaij nagrzechij młodosci moieij, gotowe serce moie Boze moij gotowe serce moie,

Takie modlitwij barzo skuteczne są, naziednocze nie sie z Panem Bogiem

Krzijzijki utrapienia ktore Bog dopusci mile przij imowac Poniewasz tesz sa, nieposlednim znakiem przeznaczenia do nieba,

Na iezijki niedbac ludzkie iesli niestrofuie Su mnienie,

Czasu umiec szanowac obracaiąc go na rzeczij do bre Naprzijkład idziesz abo iedziesz ofiaruij ze to Panu Bogu wszijstko stworzenie, ktorec sie trafi wtej drodze, wszijstkie proszki ziemie, ktore sa, pod nogami twemi aprotestuij sie ze miłuiesz Boga nade wszijstko, Jle razij stąpie Panie ijesu, ile tam prosz ku bendzie pod nogami moiemi ijowszem ile iest gwiazd na niebie, liscia nadrzewie, kropel morskich tyle razij chce, abij Anijołowie Swieci upadli przed maiestatem twoiem azamnie Tobie Twoscij memu niski połkłon oddali

Takie Afektij czesto wsobie wzbudzac mozesz bo dziwnie przijiemne Panu Bogu

Niesposobnosc zdrowia oddawszij sie na wola, Boza, mile strąk Boskich przijimowac gdijsz nie mnieijszem iest darem Boskiem iest iako yzdrowie

Starac sie oto iako najlepi, abij umijsł bijł

zawsze

zawsze iednaki tak wszczesciu iako ynieszczesciu,
wpociechach iako ywkłopotach, tak rozumieiąc że
to wszystko od Boga

Do zadnÿ sie rzeczÿ tak Affektem niewiązac kto
ryby była gotowa opuscic, gdÿ wola Boska przy
stapi, nietylko bes przykrosci ale ÿ zradoscią

Nie obiecuÿ sobie zadnych pociech naswiecie ale
wszÿstko utrapienia, bo tak bedzie, że wszÿstko
z rąk Panskich mile bendziesz przyimowała, Naucz
sie wszÿstkie modlitewki twoie ÿ zabawÿ zawsze ta
czÿc zmodlitwami ÿ zabawami chrÿstusowemi ÿ
z zasługami męki iego abÿ twoie podle bratÿ
moc swoie ÿ skutek od niego.

# Modlitwa

## Ktora wszÿstkie sprawÿ twoie łączic bendziesz zchrÿstu sowemi

Dobroci nieskonczona Panie Boze moÿ, ofia
ruie ia, tobie, acz niegodna niewolnica, twoia, te
modlitwe (abo zabawe) nikczemna, ÿ podłą, ÿ łącze,
ią pospołu zmodlitwą, zbawiciela mego chrÿstusa
Jezusa, ktora on czÿnił wogroÿcu ÿ zzasługami
meki iego przenadroszÿ, ktora podiał dla zbawie
nia mego abÿ moia moc ÿ skutek brała Prosze cie
tedÿ oÿcze niebieski abÿ iakoc modlitwa ÿ meka
sÿna twego przÿienna bÿła, tak abÿ tez ÿ ta

moia sprawa znią złączona miła sie stała woczach twoich Boskich Amen

Na wszystkie sprawy ile moze bydz czynic intencyie one ofiarowac na czesc Boska, miec zawsze pewne czasy do modlitw, do zabaw, do rekreacyi kiedy zdr owie potemu, barzo bowiem taki porządek iest po trzebny do postepku duchownego, y iest iakoby du sza, iaka, ktora wszystkie sprawy nasze ozywia y wielce cieszy człowieka, ktory sie do takiego po rzadku zwyczai, strefunku co czynic, y iakoby przy padkiem kiedy y iako sie trafi, bez pozytku bywa, Ten porządek nato iest barzo potrzebny ze snadnie człowiekowi przypomni co ma czynic, Przypomni y przy rachunku sumnienia co sie dobrego opuściło co niepotrzebnie czyniło,

## Dzienne Zabawy Pierwsza

Jako pretko ze snu sie ockniesz, oto sie naypierwy postaray, abys naypiersze mysl twoie Bogu ofiarowała, przynamniey nabożnem westchnieniem, bo czart, ba rziey na te mysli nasze dybie, ktore sa, pierwsze, y wszystkie zabawy dzienne na nich zawisty.
Dla tego iesli sposobnosc zdrowia dopusci y inne okolicznosci, gdy czas wstania zwyczayny przyidzie, zaraz wstaniesz y mysli twoie pierwsze za ofiare Pa nu Bogu oddasz: iesli niedopusci zdrowie mysli twoie podniesiesz do Boga, a sercem bedziesz mowic Bogu Bądz Poddana duszo moia: Zarzykam sie ciebie czarcie, A tobie sie oddaie Panie yezu chryste

Jezus Nazaranski krol zydowski, Swięty Boze swięty mocny, swięty niesmiertelny, zmiluy sie nad nami ✠ Te y tym podobne astre modlitewki, iako iakie strzały serdeczki wysyłay do nieba, a tym czasem z uczciwoscią bierz na sie szaty. - -

## Wtora Zabawa dzienna.

Przystoynie sie pokrywszy poklekniesz, iesli zdrowie znie sie na zwyczaynem mieysca y na tym sie cwiczeniu z uwagą y nabozenstwem zabawisz, y iakoby examen ranne ktore w pięnc Punktow uczynisz,

## Ranne cwiczenie Punkt Pierwszy

Niesmiertelne dzieki oddaie tobie nayłaskawszy wszechmogący y wieczny Boze, studnico y zrzodło wszelakich dobr, Dziekuie Przenaswiętszy Pannie y matce twoiey Anyołowi strozowi memu wszystkiem swiętem y wybranem Bozem Patronom moim za pilną około mnie straz nocy dzieyszy, zem w grzechach nie umarła, ale do tego dnia iestem zachowana, abym grzechy moie ktoremim cie do gniewu pobudziła, opłakała, y za nie dosic uczyniła, y abym cie Pana Boga moiego miłowała, tobie słuzyła, ciebie chwaliła, wielbiła, y nałaske twoie s: zarobiła ale zem ia, nie iest godna y obrzyc ust moich na wystawianie maiestatu twego nie ogarnionego, niechay cie wystawia Pan moy namilszy Syn twoy Chrystus Jezus, przenayswiętsza Matka iego krolowa niebieska, Anyołowie y swieci Bozy wszyscy niechay ci pokłon zamnie oddadzą, twoiemu maiestatowi, niedostępnemu, niechay wielbią, i

mie twoie swiete za dobrodzieystwa twoie wszystkie mnie od pierwszego momentu Zywota, asz do dnia dzisie yszego dane: y pragne, tego usilnie aby kazdego momentu y przes wszystke wiecznosc Jmie twoie swiete wielbione byto, bo cie mitnie y chce im dali tym wiecy mitowac wielbic, wystawiac swoiem y wszystkiego stworzenia imieniem bos ty tego godzien.

## Punkt Wtory

Ja acskolwiek usta moie rozmaytemi su zmazane grzechami, wiem to iednak naytaskawszy Panie ize stuchasz modlitwy grzesznych, y niegardzisz prozba, ich, dla tego powaze sie do ciebie Boga mego mowic lubom proch iest y popiot, Upadaiąc nisko przed toba Bogiem moie pokornie prosze racz mie strzedz od wszelakich niebespieczenstw ciata y dusze moiey racz zachowac wdobrych uczynkach, Uzycz pomocy nawydziwalenie ciebie Pana y Boga moiego dodaway taski na wykonanie swietych przedsiewziecia. Uzycz wu trapieniu swiety cierpliwosci, auczyn zemna wedtug mitosierdzia twego, abym wewszystkich rzeczach szukata przenaswietszy woli twoiey yone wykonywac usitowata Amen

## Punkt Trzeci

Napetni mie Duchem twoiem Nataskawszy Panie zapal mie ogniem twoiem niebieskiem abym onym zagrzana wszystkie sprawy moie nadprzyrodzone y przyrodzone, te ktorem powinna czynic, yle do

ktorych

18

ktorych nie iestem obowiazana wszystkie oras y kazda zosobna na wielbienie twoie, na uniżenie moie z miłosci twoiey zaczynac y odprawowac mo gła według woli twoiey przenaswietszey, ktore to sprawy y zabawy moie wszystkie dnia dzisieyszego słowa, mysli, y poruszenia ciała y dusze moiey, y wszystkie krople krwie, y nayminieysze czasteczki ciała moiego y wszystkiego stworzenia twoiego, tobie Bogu moiemu na ofiare chwały, na wystawienie na y swietszego imienia twego, przy obecnosci Matki nayMilszego Syna twego y wszystkiego dworu nie bieskiego oddaie y ofiaruie cale szczerze zupełnie dla smaku twego Boskiego, nic amic sobie niezostawuiąc dla miłosci twoiey daruie, zadny za to nagrody nie szukaiąc tylko ciebie samego ktorego ia, miłuie nadew szystko abym cie miłowała

## Punkt czwarty

oddawam ci tesz naysłodszy Jesu Panie krolu moy y Boze moy wszystko stworzenie twoie, y wszela kie ich pocieszenia: zalecam kosciol s katolicki, y wszystkich wiernych, zywych y umarłych: zale cam wszystkich zebrania zakonne: zalecam rodzice bracia, siostry potrzebne, Dobrodzieie y przyiacioły, y nieprzyiacioły moie, zywe y uma rłe y onych wszystkich wszystkie poruszenia, mo dlitwy zabawy utrapienia y cierpienia y bolesci, słowa, mysli Pragnienia sobie Przywłaszczam a tobie

Bogu moiemu pospołu zciałem y dusza moia zmyy
słami, y zsprawami, zsłowami pragnieniem utrapieniem
y bolesciami moiemi dobrowolnie y zwoli twoiei podie
temi, łączone zmyslami pragnieniem, zsprawami zsło
wami meka, y zasługami naymilszego Syna twego
Naswietszy Panny, y wszystkich swietych tobie ofia
ruie y za tych wszystkich, zstemi wszystkiemi chce cie
Boga mego chwalic, wielbic sławic, miłowac, iakom
powinna, iako moge naybarziey, iakos tego godzien
pan moy y Bog moy dla smaku twego Boskiego szcze
rze anie dla zadny nagrody moiey, zmiłosci ku to
bie ktorego ia miłuie y chce miłowac nawieki Amen

## Punkt Piąty

Nakoniec pokornie prosze nayłaskawszy Panie uzy
cz mi łaski twoiey abym wolna była dnia dzisie
yszego od grzechu wszelakiego, spraw, Panie miłosci
wy abym cie dzis zadna myslą, słowem zadnym, uczyn
kiem abo niedbaniem nieobraziła ale według przena
swietszy woli twoiey dzisieyszy dzien przepedziła
bez grzechu, wcnotach sie swietych, pomnazaiąc
y stanowie mocno zapomoca łaski twoiey wyst
rzegac sie grzechu kazdego A osobliwie N kto
ry mi iest przeszkoda do doskonałosci, a chce sie
wcnotach swietych, a osobliwie ktora mi iest potrze
bna, pomnazac, aby mi ten dzien bez osobliwego

dobrego uczynku nie upłynał, Duchu s Boze oswiec
mie wciemnosciach, ciesz wutrapieniu, wpokusach y
wpotrzebie ratuy mie w cnotach pomnazay aday
sie naswyciezenie wszelakich wystepkow Amen

## Modlitwa
## Do Naswiętszy Panny Mariey

Przenachwalebnieysza Matko Boga mego krolo
wa niebieska, Patronko yopiekunko moia osobliwa
oddawam sie dnia dzisieyszego nayiwierniey szy opie
ce twoiey, aprosze abym zapomoca twoia y ratun
kiem, na chwałe Syna twego dla zbawienia mego, dla
zbudowania bliznich y pomocy duchowny wszystkie
sprawy moie dnia tego odprawowac mogła,
V Wutrapieniu smutku y wpotrzebach naszych
R Przybądz nam naratunek Naswiętsza Panno Maria
To wszystko skonczywszy postepuy wzwyczaynem
nabozenstwie y zabawach twoich W Imie Panskie
Czesto mysli y serce twoie podnosząc ku niebu, Czesto
odnawiaiąc intencye, Czesto krotkich modlitewek
zazywaiąc ktora rzecz iest barzo potrzebna do
scistego sie ziednoczenia zpanem Bogiem,

## Trzecia Zabawa Dzienna

Sposob. iako masz sobie przywłaszczyc
wszystkie sprawy wszystkiego zywota y
stworzenia y iako swoie własne Panu Bo
gu ofiarowac zuciecha Boska azzasługa twoich

# Modlitwa

Boze ktoremu samemu znaiome są serce ludzkie y kto ry sam nas zbawic mozesz, ydaiesz zbawienie Ja N nedzne y nikczemne stworzenie twoie y wzgardzona niewolnica twoia proch y popiol, wszystkiego two iego ktoregosz kolwiek stworzenia, a mianowicie ro zumnego asz do Aniołom, asz do przenaswietszy Panny Bogarodzice Mariey, asz do przenaswietsze go chrystusa Jezusa Pana y zbawiciela moiego po stepuiąc człowieczenstwa, zą łaską, y błogosławien stwem twoiem Boskiem, wszystkie Akty tobie przy iemne y ktorec sie bendą podobac przez wszystkie wiecznosc, teraz dobrowolnie, rozmyslnie biore y one sobie przywłaszczam y iako moie własne twoiey Boskiey godnosci ofiaruię, a z nimi zaras mizerne y niedoskonałe uczynki tącze J tak na ten moment terazznieyszy iako y na wszystek zywot moy dalszy, y wgodzine smierci moiey, y powszystkie wiecznosc, ydaley chce ofiarowac y poddawac, Niepogardzayze tak miłą, Syna twego, tak miły Corki twey Mariey y wszystkich Aniołow swietych twoich ofiara, Panie Boze moy dobroci nieskonczona Tobie Bogu moiemu w Troycy s iedynemu, niech bendzie od wszystkiego stworzenia y za wszystko stworzenie czesc y chwała po wszystkie wieki wiekow Amen,

Ofiarowanie

# Ofiarowanie y zaslubienie Panu Bogu wszÿstkiego tego cokolwiek stworzenie stworzÿcielowi ofiarowac ÿ zaslubic moze

## Modlitwa

Ja N N grzeszznica aczkolwiek Boskiego maiestatu twego zewszad, naniegodnieÿsza, ufaiąc iednak nie skonczonÿ dobroci twoieÿ, ofiaruie siebie sama tobie Panu y stworzycielowi memu, y stanowie to mocno u siebie zec wiernie służyc chce po wszÿstkie dni zy wota mego, ÿ oddawamci serce ÿ dusze moie wszystkie siłÿ dusze moieÿ wszystkie zmÿsłÿ ciała mego, wszÿst kie sprawÿ moie tak duszne iako y cielesne, tak przy rodzone iako ÿ nadprzÿrodzone, Oddawam wszÿstkie zadze wszystkie Pragnienia, wszÿstkie tchnienia moie wszÿstkie Affektÿ serca moiego, wszÿstkie mÿsli, ÿ modlitwÿ moieÿ, wszÿstkie aktÿ rozumu, woli, ÿ pamieci moieÿ;

Oddawamci wszÿstkie Członki ciała moiego, wszÿst kie krople krwie moieÿ, wszÿstkie kosci wszÿstkie zÿłÿ ciała mego wszystkie poruszenia głowÿ iezÿka, oczu, rak, ÿ nog moich, ÿ wszÿstko cokolwiek iest w ciele moim, ÿ cokolwiek stworzenie stworzycielowi swoiemu oddac y ofiarowac moze

Oddawamci ÿ ofiaruie Panie Boze moÿ, na wieczna, u sługe, ÿ niewola, wszÿstek zywot moÿ, wszÿstkie u

czynki moie, wszystkie pociechy y utrapienia moie, y kiedybym tysiąc miała zywotow, kiedybym przes wszystke wiecznosc na swiecie w pociechach abo wutrapieniu zyc miała, wszystko bymci ofiarowała y dawała bos Ty Sam iest miłoscią moią y Bogiem serca mego,

Nakoniec ponawiam y umacniam wszystkie obietnice y przed sie wziecia abo kontrakty, ktorem kiedy z toba, Panem y Bogiem moiem yoblubiencem moiem, ktorego ią miłuie nadewszystko, ucsyniła y teras to obiecuie ze chcę wsłuzbie twoiey trwac ais do smierci, chcę pełnic przykazanie twoie, chce wykonac wszystkie natchnienia twoie ze wszystkiey dusze moiey załaska twoią,

Prosze cie tylko Boze serca mego y czastko moia nawieki, nieoddalay odemnie miłosierdzia twego doday checi doday sił y łaski aby to com ci obiecała zupełnie, ochotnie, y zweselem serdecznym oddac mogła przes Pana naszego Jezusa chrystusa Syna twego ktoremu z toba, wiedności Ducha s niech bendzie wieczny pokłon od wszystkiego stworzenia na wieki wiekow Amen.

## Modlitwa
## Ofiarowanie Przy mszy swiety

Stworzycielu wszech rzeczy Panie Boze moy wszystkie rzeczy ktore kolwiek są, naniebie y naziemi twoie są, pragne dobrowolnie tobie sie ofiarowac y wiecznie

twoią,

twoia, sługa zostawac;
Panie Boze moy wprostosci serca mego ofiaruiec sie dzis za niewolnice wieczna, przyimize mie pospołu z ta ofiara, ciała y krwie twoiey przenaswietszy, kto ra dzis sie tobie na ołtarzu przy obecnosci Aniołow twoich ofiaruie,
Panie ofiaruiec wszystkie grzechy moie, ktorem od młodosci swoiey popełniła, y kładę ie na ołtarzu twoiem, abys wszystkie spalił ogniem miłosci two iey, obmyi wszystkie grzechy moie we krwi two iey, Sumnienie moie od wszelki zmazy oczyścił, a przywrocił mi łaske, ktoram grzesząc straciła Coz uczynie nedzna za grzechy moie, wyznam niepra wosc moie przed Panem, wysłuchayze mie Panie Boze moy, brzydze sie grzechami moiemi, niechce iusz wiecy grzeszyc, zal mi zem kiedy zgrzeszyła y chce dosyc uczynic zagrzechy moie, Odpusc ze mi Boze moy grzechy moie, zbaw dusze moie, ktoras krwia swoia odkupił, ato ia, Poddaie sie na miłosierdzie twoie wrece sie twoie polecam czyn ze mna, według dobroci twoiey anie podług nieprawosci moich,
Ofiaruiec tesz zaras acz trochę, y niedoskonałych uczynkow moich, abys ty ie posmiecił y sobie przy iemne amnie zbawienne uczynic raczył,
Ofiaruiec zaras pospołu sła niebieska ofiara, ktora

sie na ołtarzu ofiaruie, wszystkie mysli żądze, spra
wy ludzi pobożnych, potrzeby ubogich y przyiacioł
moich, y tych wszystkich ktorzy mi dla miłosci two
iey cokolwiek dobrego uczynili, y ktorzy sie moim
niegodnym modlitwom zalecali, tak ci ktorzy żyią,
iako y ci ktorzy iusz pomarli, aby wszyscy łaski
twoiey Boskiey, obrony wniebespieczenstwach y u
wolnienia wmękach doznali A osobliwie ofiaruię
Boże moy te ofiare ubłagania za tych wszystkich,
ktorzy mnie wczym obrazili, zasmucili, obelżyli
y za tych ktorych ia, zasmuciła, zgorszyła, y wczym
kolwiek przykrzyła, a prosze abys nam wszystkim
odpuscic raczył,
Oddal panie od serca moiego cokolwiek miało z
gody y miłosci zobopolny narazic, Zmiłuy sie
nad nami zebrzezemi twoiego miłosierdzia Day
łaskę, twoie potrzebuiącym asprawo abysmy tak
nasmiecie żyli, iakobychmy godni byli łaski twoiey,
apotym dostac sie mogli do żywota wiecznego Amen

## Traktat wtory

Rozne sposoby podaia, sie przes ktore
człowiek wielce sie ziednoczyc z Pa
nem Bogiem y wielu skarbow mała,
praca, nabydz może,

### Rozdział Pierwszy

Sposob ktorym każda sprawe u

czynisz

uczynisz przyiemna woczach Boskich

Dwoiaki sposob

Pierwszy na tym nalezy ~~aby~~ sprawa, ktora, czynisz niebyla zla y zgrzechem złączona, ale abo znatury swey dobra iest spowiedz, modlitwa, post, iałmuzna, y tym podobna abo zeby byla taka ktoraby sie mogla uczynic do bra y zasługuiąca przes intencyia, dobra,, iakie są spac, iesc, pic, robic, chodzic, gadac y inne przyrodzone, ktore nic niezyskuia nam, iesli ich dobra, intencyja nieozywiemy, ofiaruiąc ie ku czci y chwale Boskiey adla naszego zbawienia

Patrz ze iak wiele traciemy wduchownym zysku, kiedy tak wiele czyniąc przes dzien czyniemy bez intëcyi, naucz sie wszystkie awszystkie spra wy twoie czynic zintencyia, chceszli aby Bogu przy iemne atobie zasługuiące byly,

Drugi sposob iusz nie do istoty dobrey sprawy ale raczey do ozdoby nalezy, ze dobra, rzecz y zasłu guiąca, czyni milą, woczach Boskich, Jakiego spo sobu zazywała S. Brigida, ktora nim pokarm brala abo napoy wusta wzieła wprzod go inten cyą, dobra, wekrwi Jezusowy zanurzyla, Błogo sławiony Aloyzy pokarmy swoie wzolci yoccie napoiu yezusowym maczał S gierttruda nim co mowic zaczela naprzod iezyk swoy wboku Pan skim y wekrwi iego intencyją zanurzała,

Co rozumiesz iako taka rzecz przyiemna Panu Bogu, takowe sposoby ytym podobne kazdy sobie z łaski Ducha S wynaydowac moze ale sprzodku po woli potrzeba sie zaprawowac wkazdą zabawie yiedne tylko abo dwie spra wie wziąc ktorebys tak zdobiła asz sie przy uczyss Naprzykład weznie sobie czas spania zesnu ocucenia, ywszaty ubierania, tesz trzy rzeczy zdob iakiemi chcesz intenciami swietemi

Co sie dotycze spania, kiedy sie iusz uspokoisz Rece lubo złozywszy lub nakrzyss na piersiach połozywszy, Ofiaruy Panu Bogu yodday wopieke Ciało ydusze twoie, wszystkie zmysły y siły duszne, wszystkie tchnienia poruszenia, wszystkie krople krwie ynamnieysze odrobiny ciała twego

Ofiaruy Panu Bogu sny twoie, ktore moga, bydz apros osny dobre yswiete ktoremi by sie mogła dusza rekreowac

Ofiaruy Panu Bogu ciemnosci nocne, gwiazdy, miesiąc, na czesc ynachwałe, aby one Boga tey nocy gdy ty snu zazywasz obrotami swoiemi błogosławiły,

Potym sie oswiadcz przed Panem Bogiem ze chcesz tak własce iego zasypiac iako zasypiali

od stworzenia

od ſtworzenia swiata wſzyscy wybrani Bozy y beda, aſz doſkonczenia swiata, wiakiey taſce zaſypia ta Naswietſza Panna y sam chrystus Pan,

Ofiaruy teſz Panu Bogu ſpanie wſzyſtkich ludzi na swiecie bedących ktorzy tey nocy zaſypiaia, ſłuprsy mie zycz tey pociechy Bogu aby ſnem byt ich u wielbiony,

Takie yſtym podobne affekty czyniąc sen twoy prz yiemny uczyniſz Panu Bogu,

Tak pretko sie ocknieſz wſzystkie mysli niepotrz bne odrzuciwſzy, pierwſze mysli twoie ofiaruieſz Panu Bogu yone roznemi intencyami yAffektami o zdobiſz, bo zatym wſzystko dobro dzienne naſtepu ie, awiedziec potrzeba, ze na te mysli Pierwſze czar dybie, skad zeby niemiał pociechy pilnie sie poſtaraſz

Nakoniec ze wſelaka, przyſtoynoscia, ubierac sie bendzieſz mysląc iako Pan twoy naſzyderstwo byt obtoczony u Heroda wbiata, aupitata wczerwona, ſzate, abo bendzieſz sercem gorącem Pana Boga pro sic aby on darami niebieſkiemi ytaſkami iako ſzata, swiatobliwosci tak oblokt duſze, twoie iako ty ciato obtoczyſz yozdobiſz,

Potych sie zabaw tak swietego odprawowania przy pierwſzy poſtapiſz dodrugich, ktore naſtepuia, wedtug zwyczaiu albo potrzeby yone takze roznemi in tencyiami zdobic bendzieſz

Tak sie Po woli wſprawuiąc mozeſz przysc zamał

praca, do wielkiey Swiątobliwosci w krotkim czasie do scisłego z Bogiem ziednoczenia

## Rozdział wtory

### Jako iedne sprawe do wielu celow abo koncow swietych słosowac mozesz

Tak uczynki nasze są dobre powolne, ze ieden tylko czyniąc mozesz obracac nawiele dobrych koncow,

Naprzykład modlitwe swoie ofiaruy nauwielbie nie naprzod Troyce przenaswietszy, napodzieko wanie zadobrodzieystwa tobie abo innym dane, nauproszenie tobie, abo komu innemu darow duchow nych, naprzymnozenie łaski poswięcaiący. Nauprosze nie postepku wcnotach, naodpuszczenie grzechow, na dosyc uczynienie zazywych y zaumarłych,

Tesz modlitwe abo inną zabawe ofiarowac mozesz na czesc Boga człowieka, napodziekowanie Zaw szystkie trudy y prace iego około zbawienia nasze^g Nauproszenie, aby zasługi zywota iego y smierci przenadrosszey tobie byty pomocne y zbawienne

Jescze mozesz ią, naczesc Naswietszy Panny ofiarowac napodziekowanie za łaski ydobrodzieyst wa tak oney iako y nam za iey przyczyną od Boga dane, Nauproszenie ratunku od niey tak nam samym iako y innym

Nakoniec

Nakoniec naczesc wszystkich Swietych abo iedne go znich mozesz ią Ofiarowac: dziekuiąc Panu Bogu za taski ydary tak onemu iako yludziom dane, za ich przyczyna nauproszenie pomocy od nich nam abo komu inszemu. Aco sie mowi omodli twie tosz sie ma rozumiec okazdym dobrym u czynku, ktory chcemy tak nam płatny zmielu miał czynic

## Rozdział Trzeci

## Akt ieden cnoty czyniąc mozesz to sprawic iakobys kilka oras Aktow czynił

Barzo ten sposob iest szyskowny wpozytkach duchownych ktory zebys zrosumiał wiedziec potrzeba iss to wnaszey mocy iest yna intencyi naszy zamisto, rozne Akty cnot odprawowac pokazuie. Masz intencyą dac iałmuzne dla miłosci Boskiey iusz on akt dania iałmuzny iest akt miłosci Bozey: masz intencyą dac tesz iałmuzne dla miłosci blizniego, bedzie akt dania iałmuzny aktem miłosci blizniego. Chcesz tesz iałmuzne dac zagrzechy twoie, abys iałmuzną sie Bogu odkupował, iusz bedzie aktem pokuty. Dasz iałmuzne zpolitowania nad nedzą ludzką zAffektu sczodrobliwosci, y znabozenstwa, ten akt ieden dnia iałmuzny bedzie Aktem miłosierdzia, sczodrobliwosci, y religiey ku Bogu abo pobożnosci

widzisz iako iedno danie iałmuzny wiela cnot bydz moze, iesli roznych cnot poprzedza intencye, y Pan Bog tak to iedno danie iałmuzny bedzie płacił iakoby kilka roznych cnot akty: poniewasz bowiem on sobie wazy nie tak dawne, nasze, iako serce y affekt, ktory daiemy ten tesz Affekt y intencyią płaci, skąd snadniey patrzec mozesz, iako to małą pracą, wiele cnot akty mozesz oras wyprawiąc wielki pozytek duchowny ~~miec~~ mozesz

Masz wolą, modlitwę odprawowac wprzod ze taką, intencyią uczyn,

Boze w Troycy iedyny zrodło wszelakiey miłosci, chcę tę modlitwę odprawowac dla miłosci twoiey pobudzoną wiarą, ku tobie nadzieią, ktorą wsamym tobie pokładam Znam zem iest proch y zie mia aly iezdes panem moiem, lekam sie sądow twoich, y dla tego naubłaganie gniewu twego po przedzam prozbami moiemi nauprosżenie łaski twoiey y darow duchownych, na uprosżenie N, na dziekczynienie za twoie dobrodzieystwa kosciołowi twoiemu, mnie niegodny y moim przyiaciołom dane Ofiaruiec tesz modlitwe y zanieprzyiaciele moie y za dusze wczyscu będące,

Ta iedna modlitwa takowa, iusz bedzie aktem tych cnot miłosci Bozey, wiary Nadzieie, pokory Boiazni Bozy, ufnosci w Bogu, wdzięcznosci

miłosci

miłosci Bliźniego ydosyc uczynienia za karanie dusz, czyscowych, ktora, modlitwe, gdybys z zwyczaiu od prawowała żadnego abo małobys pozytek miała uzywayże czesto tak zyskownego sposobu,

## Rozdział czwarty

## Jako mło potrafic aby gdy iednym zmystem chwalisz Boga yakt cnot odprawuiesz tak zyskowała, iako gdyby kazdem zosobna zmystem to czyniła

Tak tego dostąpisz iesli nietylko one sama rzecz Bogu ofiaruiesz ale y wszystkie zmysty y siły, ktore do onego odprawowania cnoty do pomagaią, y wszystkie okolicznosci, ktore iakiemkol wiek sposobem przypadna, lubobys naten czas o nich niemysliła, Naprzyktad poczynasz sie modlic Ofiaruyże Panu Bogu nietylko modlitwe, ale y klęczenie abo siedzenie, ust y iezyka poruszenia, oczu poglądanie nabozienstwa, usługe, rąk ktore trzymaią, Ofiaruy kazde westchnienie, słowa, modlitwy, wszystkie litery dla miłosci ycześciwo sci Boskiey, Ofiaruy wszystkie przypatki ktore sie mogą, pod czas modlitwy tak słabego z drowia iako y skąd ynad pochodzące Ofiaruy iednem słowem wszystkie członki, wszy stkie krople krwie, wszystkie cząstki ciała ktore

ſtworzyćiel twoy dał na swoie chwałe, aby on ſam
był uwielbiony chwalony wſzyſtkiem ciałem ydu
ſzą, twoią,

Toſz rozumiey oinnych Aktach cnot y poscic
włosiemnicy dyscyplinie ↄ ało ofiarowanie tak
abó temu uczyniſz podobne

Dobroci nieſkonczona Panie ſtworzycielu y od
kupicielu moy wſzechmogący, ukturego wſzystko
wreku ieſt Ofiaruiec te, modlitwe, (abo co inne
go) ktorą teras odprawowac chce, ku chwale
twoiey, ofiaruie y wſzyſtkie inne zmysły y siły
ciała ydusze moiey, wſzyſtkie czaſtki ciała mego
wſzyſtkie krople krwie moiey, ktore iakimkol
wiek ſposobem będą mi pomocne do odprawo
wania tey cnoty albo ktore mi będą przeſz
koda, do więkſzy ci y miłosci twoiey, przyimiſz
to proſze cie odemnie niegodny niewolnice two
oiey przez zaſługi chryſtusa Pana y Boga
moiego Amen

Aiesli ieſcze zwiekſzem duchownym pożytkiem chceſz
co uczynic, ofiaruy nietylko twoie ale y innych rze
czy ſtworzonych tak zyiących iako niezyiących,
tak rozumnych iako y nierozumnych wſzyſtkie
które nad ſługuią, iakolwiek do od
Poruſzenia ktorec nad sługuią, iakolwiek do od
Prawowania oney cnoty, poniewaſz bowiem te,

rzeczy

rzeczy stworzone dla człowieka y na usługe, sa iemu dane od Boga, słuszna aby były Bogu od człowieka ofiarowane, Naprzykład modliss sie przy mszy S: albo naniesporze ofiaruy ze Panu Bogu nietylko modlitwe, tak iako sie nauczyło, ale y akty wszystkie kapłanskie, ktore przy mszy S odprawuie y uklekania y chleb, y wino, ktore ofiaruie, ofiaruy Swiece y ogien ktory sie pali ofiaruy głosy organ y muzykow ktorzy do nabozenstwa pomagaią, Ofiaruy klęczenie tych ktorzy do mszy S słuzą, y tych ktorzy iey słuchaią, Ofiaruy tych ktorzy kosciół kosztem swem wy budowali, robote tych ktorzy Aperaty sprawowali one robili, y sdobywaj sie na taki Afekt, Aby wszystkie sprawy tych wszystkich sobie przywłaszczała, tak sie Panu Bogu deklaruiąc ze to wszystko dla miłosci iego chciałabys sama u czynic, co ci wszyscy czynili kazdy zosobna, y gotowabys to kiedybys sto siły y kosztu miała ze niemozess dokazac dla twoiey nieudolnosci afekt dobry z miłosci ofiaruy Panu Bogu, a pros go aby od ciebie przyiąc raczył,

Takze, idziess wdroge ofiaruy ze nietylko sama siebie y te podrozne fatyge (ktorą lubo spotrzeby własny czyniss, mozess iednak intencyią, na

kierowac ze bendzie dla miłosci Bozÿ ÿdla innych cnotÿ ale tesz ÿ fatÿge tÿch co złoba, iada, ÿ dobro tÿ kot: ofiaruÿ wszÿstkie drzewa, łaski, pola, przes ktore iedziesz ÿ wszÿstkie rzeczÿ stworzone, ktorec do teÿ drogi nad sługuia, słonce ktore swie ci, zimne abo ciepłe powietrze, wiatr ciepłÿ abo cichÿ, głosÿ ptakow ktorzÿ cie swoiem spiewa niem uweselaia, drzewa kwitniace ÿ zielone ktore cie swoia, zielonoscia, rekreuia, wszystkie mowÿ, klmienia, poruszenia, tÿch co złoba, iada, Oba cz iako ten sposob iest pełnÿ duchownÿ rekreacÿi ÿ pozÿtku abez fatÿgi sposob ze sie azazÿnay go

## Rozdział Piatÿ

## Sposob nabÿwania wielki łaski Boskieÿ ÿ chwałÿ

Starac sie potrzeba abÿ kazda sprawa nasza s pilnoscia, y miłoscia, Boska, odprawowana bÿła, bo godzien tego Pan Bog, ktorÿ we wszÿstkiem doskona tÿ iest abÿsmÿ tesz sprawÿ nasze iako nadoskonalsze ofiarowali, ado tego ten sposob wÿmowic niepodobna iako, predko łaska Boza ÿ swiatobliwosc apotÿm ÿ dostapienie wielki chwałÿ bogaci człowieka Akt bowiem zpilnoscia, goracoscia, ÿ usiełowaniem u czÿniony ado miłosci Boskieÿ ozÿwionÿ wiecÿ wazÿ u Boga nisz tÿsiac ladaiako uczÿnionÿ, ale

to usiełowanie nie tak na zmÿsłach nalezy [to iest
aby to czuł człowiek iakie · rospalenie na sercu, tzy
toczył, zeby mu to serce skakało, zeby był iako
w zachwÿceniu] iako na rozumie, to iest aby czło
wiek przyłozył wolą ÿ chęc z miłoscią Bozą do
tego aktu ktory wziął przedsie. Naprzykład
pojmiesz rozumem twoiem dobroc, godnosc, mi
łosc Boska dla ktory zamÿsłasz to uczÿnic, przy
łosz ze wolą ÿ chęc, abÿs to iako naylepi naÿpi
lniey ÿ z namiększem Afektem odprawowała,
a moze to tÿlko iednÿm słowem bÿdz (chcę)
chcę to tak czÿnic usilnie iako Bog tego sam
chcę, chcę tak doskonale iako Pan chrÿstus czÿ
nił doskonale, chcę tak pilnie iako na swiętsza
panna

To słowo (chcę) sprawuie to ze akt nasz nie poie
tÿ usilnosci ÿ doskonałosci bÿdz moze ÿ sprawuie
to w człowieku ze ieden drugiego gorętszÿ ÿ dosko
nalszÿ bÿdz moze Przÿczÿna tego ta iest ze wo
la nasza tak w dobrÿm ÿ iako ÿ w złÿm nie iako w
szechmocna iest, czego tak dowodze, Niech bÿ był
tak złÿ człowiek ktorÿbÿ z rozmÿsłem takie sło
wa mowił, [chcę tak ciesko Boga obrazic [tÿm
naprzÿkład pijanstwem] iako go ciesko obra
zili, wszÿscÿ czarci, wszÿscÿ ludzie od początku
swiata, ÿ gdÿbÿm mogł tego dokazac chciałbÿm

Boga znieba stracic, adopiekła wrzucic, tako
wy człowiek takby ciężko obrazil Boga iako
mu do wykonania tak zły woley niedostaie,
tylko zeniema siły tak wiele żeby tego doka
zał. Iesliss tedy zła wola złego człowieka
tak wiele może, adobra, dobrego czemu niebe
ndzie mogła, Ato skąd sie pokazuie że wola,
tak weztym iako ywdobrym iak wiele chce
iak wiele dokazuia, Zaczym tak wiele może
Przed Panem Bogiem iako swiele ogarnie
pragnieniem ychcecia, tak goraca, ydoskonała,
chce, odprawowac, iesli chce dziesiec kroc do
skonalsze miec posledniejsze Akty niss pier
wsze beda, azatym y dziesiec kroc bedzie wie
ksze przymnożenie wposledniejszych Aktach
niss wpierwszych, Niech że kto nadzien
szesc tylko Aktow miłosci Bozy wyprawi,
chcąc tego aby kasdy znich posledniejszy, dzie
siec kroc był doskonalszy wmiłosci Bozy niss
pierwszy, Patrz iak wiele stopniow wmiłosci
Bozy apotym ywtasce postapi,

Pierwszy akt miłosci Bozy ieden tylko stopien ma
miłosci Bozy, drugi dziesiec, trzeci sto, czwarty
tysiac Piąty dziesiec tysiecy, szosty sto tysiecy

ytakze

ÿtakze wiele łaski, iesli takowych aktow dsie
siec abo dwadziescia, uczyni, amoze to bÿds bez
zadnÿ fatÿgi, niezmierny łaski nabedzie.
Takiego sposobu rozni swieci zazÿwali aoso
bliwie s marya ogniacensku, ktora zmilosci
ku Panu Bogu iedenascie set razÿ przÿklekała
nakolana, Coz rozumiesz, iako to wielki zÿsk
duchowny miała poniewasz zakazdem aktem mi
łosci, tÿle łaski nabywała iak wiele akt ktory mi
łosci od niey miał uczyniony wsobie stopni go
rącosci ÿdoskonałosci, tak wiele stopni ÿ ła
ski przybywało, iesli to taki zysk przes ie
den dsien acosz przes wiele lat
Ato zas wezmi sobie nawage, iako to rzecz
iest daleko milsza Panu Bogu ÿ tobie pozÿtecznie
ÿsza mniey modlitw odprawowac takiemi aktami
zdobiąc, anizeli co wiedziec bez takowÿch osd
ob ÿaktow miłosci, akiedÿ sie Przÿucsÿsz ÿdługie
nabozenstwa tak zdobic miłoscią Boza, ÿwszÿst
kie inne sprawÿ twoie nieprzeliczona rzecz
stopni łaski na ieden dsien nagromadzic mozesz
Amozesz takowego sposobu zazÿwac wewszÿst
kich prawach twoich, mowisz koronke czemu ta
kiey intencyi nie czynisz co to zapraca
Boze moÿ naÿłaskawszÿ ktorego miłuie nadewszÿ
stko dla wielkiey godnosci twoiey ÿupodobania

ofiaruie Boskiemu maiestatowi twemu te mo
dlitwe, abo korunke przes rece przenasmietszy
Panny Maryey achce ią, taka miłoscią, ydosko
natoscią, odprawowac aby kazde pozdrowienie
Anieylskie posledneysze stokroc było gorętsze
y tobie przyiemnieysze nad pierwsze y iako ty
sam ie chcesz miec doskonale, ato dla miłosci
twoiey, bos ty sam iest miłoscią, serca moiego
uzyczs ze mi łaski Ducha s oycze dobrotliwy,
aprzyimi y przyiemne sobie uczyn to pragnie
nie moie,

Takze kiedy kleczysz namodlitwie przes kwa
tere abo putgodziny chcieysze tak wiele aktow
miłosci Bozy uczynic, ile iest minut wkwaterze
szescdziesiąt mozesz tedy ofiarowac one minu
ty Bogu, anakazda, chciey doskonalszy akt wy
prawic nisz pierwszy ktory przes iedne kwate
re niepoliczona liczba urosciе stopni miłosci
azatym ytaski

Tosz rozumiey ogodzinkach Nasmietszy Pa
nny mozesz chciec aby kazdy wiersz psalmu, yo
wszem kasde słowo zwietsza miłoscią, było od
prawowane nisz pierwsze

Tasz miłoscią ku Bogu zdobic mozesz prace
rak twoich, wszystkie stapienia nog twoich,

litery

litery ktore piszesz ksiąszki krople napoiu, wszystkie tchnienia twoie, sprawy twoie, ale y wszystkiego stworzenia ofiaruiąc Panu Bogu y sobie przywłaszczaiąc tak zdobic ymitoscią, ozymiac mozesz.

## Przestroga

Takowa intencyia dosyc napoczatku spra wy, ktora zaczynasz raz uczynic: iednak ią, ponawiąc przynamniey westchnieniem dobra. Druga nietylko twoie sprawy mozesz tak o fiarowac ale y cudze, y owszem y niemych rzeczy, ktorec do oney sprawy dopomagaią, Staray sie oto gdy tak chcesz zpanem Bogiem twoiem się zabawiac zebys niecsuta na sie zadnego grze chu abo wiec akt skruchy y mitosci Bozy nade wszystko trzeba wzbudzic wsobie, y dopiero sta ka, odwaga, zaczynac, iakiey sam Pan Bog chce, po tobie, Nakoniec abys chciata kazdą czastke sprawy tey iedne niz drugą, miec doskonalsza, gdy te, kondycyie bedą, takze ofiaruy

## Modlitwa

Przenaysswietsza przenayblogostawiensza y przenadostoynieysza Troyco Boze Boze moy chwale wielbie y mituie cie affektem y mitoscią,

ktora, cie mituie Syn twoy naymilszy Pan moy
Jezus chrystus y te N. ktora, mam odprawowac
tobie ofiaruie dla pociechy y smaku twego Bo
skiego szczerze dla mitosci twoiey, ktorego ia,
nadewszystko mituie y zawsze mitowac pragne
Ofiaruie wszystkie zmysty moie wszystkie
czastki zabawy ktore chce, kazda, zosobna
doskonale y swietsza, mitoscia, ofiarowac ione
od prawic nisz, pierwsze, Ofiaruie y innych
rzeczy tak rozumnych iako y nierozumnych,
zyiacych iako y niezyiacych naymnieysze po
ruszenia ktore mi do tey sprawy dopomagaia,
Ofiaruie kazde stowa, kazde natchnienia przy
krosci, przypadki, ktore sie trafia, pod czas
tey zabawy moiey abo dla mitosci twoiey Bo
ze moy bos ty tego godzien y pragne tego,
aby ta sprawa moia im daley mniey postepowac
bede, tym wieksza, mitoscia, byta napetniona,
y tobie sie Bogu moiemu podobata, y owszem
spraw to taska, twoia, prosze pokornie Panie
Boze moy, abym ia, tak pilno y ztaka, mitoscia,
odprawowata ziaka, ia, odprawowat Syn twoy
naymilszy Pan moy Jezus chrystus, przetosz z
zastugami meki y smierci iego tacze te to N.

moie

moie ÿone zaczÿnam W Jmie Oÿca y Sÿna y Ducha swiete
go, Dla wiekszÿ chwaly y uwielbienia ymilosci twoiey przÿ
imiesz to odemnie nedznego Stworzenia twego potwier
dz zwÿsokiego maiestatu twego te wola, moie, awspomo
sz mie laska, twoia, swieta, pokornie prosze przez Pana
naszego ÿezusa chrystusa ktoremu ztoba, rowna czesc
ÿchwała wiednosci ozÿwiaiacego Ducha S. Amen

# Rozdział Szosta

## Jakiem Sposobem kazda Sprawe do skonała, uczÿnic mozemÿ

Abÿ kazda sprawa nasza bÿła doskonała nicze go innego niepotrzeba, tÿlko tego zebÿsmÿ zwÿczaÿne zabawÿ wszÿstkie nasze dobre dobrze odprawowali To iest zebÿsmÿ modlitwÿ nasze, dobre uczÿnki, ÿinne lubo przÿrodzone zabawÿ niestresunku, niezwÿczaiu, ale zawsze zintencya, ÿ zmilosca, Boza, odprawowali, abo iako mowia, pospolicie abÿsmÿ sprawÿ nasze pospolite codzienne niepospolicie odprawowali Atego snadniuchno dokazesz, iesli okolicznosci wszystkie teÿ sprawÿ ktora, zaczÿnasz upatrzÿwszÿ niedoskonałosci, ktore ma wsobie, odrzucisz aprzÿdasz, ozdobÿ do spraw twoich sposobem sktorÿch tych ktore sie podałÿ,

Modlic sie zaczÿnasz naprzÿkład, obacze niedoskonałosci ÿ defektÿ twoiey modlitwÿ, iesli zzwÿczaiu iesli bez obecnosci Boskiey, iesli zdobrowolnem roztargnieniem, iesli oziembłe bÿma, odrzucze to niedoskonałosci ÿ tÿm podobne, ÿntencÿe, miłosc ktora ia,

zdoby złącz ią, modlitwami Pana Jezusowemi y zza słuzgami meki y smierci iego

Tosz y oinnych wszystkich zabawach rozumiey Aze bys sie do takowego sposobu bez fatygi przyucszyc mogła z początku dosyc raz abo trzy nadzien ta kowe uczynic na wszystkie sprawy intencyje chcąc ie czynic bez defektow z miłoscią,

## Rozdział Siodmy

### Sposob ktorego zazywaiac niepodobna iest aby sie sprawy nasze Panu Bogu podobac niemiały

Aby sie sprawy nasze, utrapienia, kłopoty, bolesci fatygi oczom boskim podobały, potrzeba ie łączyc zutrapieniem sprawami, bolesciami, fatygami, zzasługami Chrystusa Pana y naswietszy Panny, bo niemozemy łatwiey skuteczniey błagac Pana Boga iako iezusem y naswietsza Panna, Czescia, dla zacnosci takich osob y godnosci ich. Czescia, dla skarbow y dostatkow duchownych, ktorych są pełni, do nich, iesli nasze liche uczynki przyłuczemy zzasługami y godnosciami Syna Bozego y matki iego wage ycene im damy Cokolwiek kędy zamyslisz dobrego czynic, wszystko a wszystko łącz zsprawami Pana Jezusowemi, modlisz sie łącz modlitwe, z modlitwą, Cierpisz bolesc, łącz zbolesciami Jezusowemi y matki iego, tosz czyn y zinnemi sprawami ofiary ie oycu niebieskiemu, a pros aby na sprawy syna swego weyrzawszy twoie tesz ktores do

Jezusa przy

do Jezusa przytarsiła nieodrzucał,
Zbawienna też rzecz iest często sie wranach panskich
iako wranienkach iakich zanurzaiąc wszelkie tru
zmazy wekrwi Jezusowy obmywac. Tak uczynił Fra
ncisżek S który nakazdy dzien wtakiey sie łazniey
umywał,
Zbawienna y to te zmysły y siły ciała y dusze
naszey ktoremi masz odprawowac takiey Akt cnoty,
takze y czlonki ciała naszego zuczciwoscią wprzod du
chowne, wekrwi Pana y Jezusowey umoczyc y dopiero
tak zacnym instrumentem krwią panską ozdobio
nym. to co masz przed sobą odprawowac. Giertru
da S. wprzod nisz co mowic poczeła iezyk wekrwi
pana y Jezusowey zamaczała y dopiero mowiła.
Masz sie modlic ustnie zamocz ze iezyk wekrwi
masz słuchac słowa Bozego mszy swiętey, wprzod
ucho zamocz, iałmużne dac robic co ręczną robo
tą, wprzodze reke opłocz wtym balsamie koszto
wnym krwie Jezusa Pana czyniąc niepodobną rzecz?
aby twoie sprawy niemiały sie podobac Panu Bogu
Tak odprawowac sprawy swoie iest wchrystusie
mieszkac y iego bydz latorosta,
A osoblwie gdy masz isc napokoy wszystkie grzechy
twoie obmyi wranience krwie yezusowey, Adusze
twoie zakryi wboku iego iako wfortecze iakiey nie
podobytey wtak bespiecznym mieyscu, acoć zaszkodzi
nieprzyiaciel

Aco sie mowiło ołączeniu spraw naszych zsprawa mi, boleściami ÿzasługami Pana iezusowemi ÿNa swiętszy Panny.

Toss rozumieÿ ÿoinnych zczegulnych swiętych do ktorych mass nabozenstwo, bo mozesz tesz za ich zasługami ÿsprawami twoie łączÿc

## Rozdział osmÿ

## Sposob iako wszÿstko stworzenie zacie aby zawszÿstkro stworzenie mozesz chwalic Pana Boga

Tak tego dokazac mozesz iesli wolą ÿpragnieniem zechcesz protestuiąc sie Panu Bogu zebys rada bÿ to mogło bÿdz, zebÿ wszystko stworzenie okrom Pana Boga samego obrociło sie ÿprzemieniło wistotę twoie aby zebys sie tesz stała istotą ÿnaturą wszystkiego stworzenia, abÿ tak wewszÿstkim stworzeniu awszÿstko wtobie mogło chwalic ÿmiłowac Pana Boga,

Naco taka, **Modlitwa**

Panie moÿ aczem iest proch ÿpopioł ÿnapodleÿsze stworzenie twoie, iednak dla miłosci twoieÿ wszÿstko stworzenie ktore kolwiek iest wniebie ÿnaziemi, ÿpod ziemią, napowietrzu ÿwmorskich głębokosciach, od naÿzacnieÿszego człowieczenstwa

twoego

twego Syna poczawszy, asz do prosku naypo
dleyszego iednocze ytacse zistota, moia słuzebni
ca, twoia, amnie, tesz same, iednocze, zistota, ka
zdego zosobna stworzenia, y iako moge, nayba
rzyei chwale cie wielbie y wystawiam wewszystkim
stworzeniu twoim tak iakoby cie kazde zosobna
chwalito wielbito y wystawiato awszystko stworze
nie twoie wemnie iedney cebie Boga mego niech
wystawia chwalé wielbi, dla miłosci twoiey, abym
cie miłowała. Amen

## Rozdział Dziewiaty
## Jako człowiek wszelakie despekty Panu Bogu wyrzondzone moze nagradzac

Tak nasze niedoskonałosci iako y inego stworzenia zniedbalstwa, ze złosci, y zpoza dliwosci uczynione, tak ze ynne dobre ucsy nki niedoskonałe, strad iakikolwiek despekt abo nieuszanowanie zacnosc y godnos Baska zewszech naygodnieysza odniosła, dusza miłuiaca Pana Boga ma sie oto starac aby aktami miłosci iako nayiwie kszemi nagradzała

Azeby takie doskonałosci abo akty miłosci ktore mi chcesz nagradzac despekty Bogu wyrzondzone były miłe Panu Bogu, ozdob ie y ziednocz zza sługami chrystusa Pana Nasswietszy Panny y

swiętych Bozych, ÿ pragni tego, abÿ ten akt twoy miłosci ku Bogu taki był iakie są, miłosci aktÿ kto remi Sam Pan Bog ciebie miłuie od wiekow, abÿ tak szanował godnosc Boska iako Bog sam siebie szanuie: abÿ tak przezen Bog był poch walonÿ, ÿ iako podobna iest chwalic ÿ miłowac Pana Boga, abÿ tak była czesc chwała uwiel bienie ÿ miłosc Pana Boga. od ciebie wÿrządzo na za ciebie same, ÿ za wszÿstko stworzenie A mozesz takim sposobem nagradzac despektÿ wÿrzondzone Panu Bogu od wszÿstkich do mownikow twoich, od przÿiacioł, ÿ nieprzÿia ciół, od zgromadzenia, od miasta, od tej atey osobÿ N. Tak Job s nakazdÿ dzien nagradz ał Panu Bogu despektÿ ktoremi sÿnowie y corki iego obrazali

Tÿ mozesz to czÿnic nim idziesz napokoy abÿ tak ubłaganÿ Pan Bog własce swoiey swiętÿ y ciebie ÿ tÿch wszÿstkich zaktorych taką ofia re miłosci ofiaruiesz zachowac raczÿł

## Rozdział Dziasiatÿ

## Summa przeszłÿch Rozdziałow

Pomienione sposobÿ pozÿskowania duchow nego widzisz iako barzo pozÿteczne, ale ze

ie po

ie podobno złotaszcza z początku trudno pamię
tać, y onemi wielkich skarbow nieprzyuczone
mu nabywać dla tego że wszystkie sposoby wie
dne sume zbiore y w modlitwie nizey położony
zawrę aby kiedy iedne iaką sprawe odprawiesz
wszystkiemi oraz pomienionemi sposobami mo
głes zyskować,

## Modlitwa

Przenayswiętsza przenaydostonieysza y prze
nabłogosławienysza Troyco Boze moy ciebie wy
znawam, w tobie nadzieie pokładam, ciebie miłuie,
ciebie pragne ciebie chwale y wielbie, tobie sie kła
niam, tobie zaniewolnice oddaie y wieczną, ...
... boie sie ciebie y szanuie cie, tak iakos te
go godzien wynoszam y wystawiam cie Affektem twoo
iem affektem y usiełowaniem Pana mego Jezusa chry
stusa y matki iego namilszy maryey Panny affektem
wszystkich swiętych y wszystkiego stworzenia Ana
znak tego że N modlitwe moie odprawuie y wszyst
kie sprawy moie y utrapienia przeszłe mnieysze
y przyszłe ofiaruie tobie Panu moiemu, wszystk
im sercem, wszystką myslą, wszystkiemi zmysła
mi, y siłami ciała y duszę moiey wszystkiemi
kroplami krwie y czastecszkami ciała mego imie
niem moiem y wszystkiego stworzenia, tak iako
bym z niem była ziednoczona, aono zemną tak

teraz iako y zawsze, tak zawsze, iako y teraz, przez wszystkie oraz y przez kazdy zosobna mom ent zywota moiego y przez wszystkie momenty ktorych bendzie stworzenie twoie, asz doskoncze nia, swiata zwieksza, daleko mitoscią, gorącoscią, y usilnoscią, dusze moiey Potysiąckroc nisz przed tym kiedy, zwiekszem uszanowaniem y szacowa niem godnosci twoiey niz przed tym dla szczery mitosci twoiey y godnosci ze ty tego chcesz ze cie mituie y abym cie mitowata pragne, Itącze, Ie N sprawe moie z zastugami y sprawami naymilsze go syna twego yezusa y zbolesciami meki iego y z zastugami Nasswietszey Panny wszystkich Aniołow y swietych twoich, aby zich zastug wa ge, y cene, miata y godna, sie stata oczu twoich Boskich, przenadostoynieysza Troyco Boze moy tobie niech bedzie czesc poklon y uwielbienie od wszystkiego stworzenia nawieki wiekow Amen

## Pierwsze cwiczenie

## Pragnienie mitosci doskonatey

Prosze o Boze moy niech twoia mitosc wemnie wkorzeniona bedzie zeby zniey iako korzenia wszystkie cnoty wyrastaty, wszystkie misly, mowy zadze, uczynki do ciebie Pana Boga moiego iako do celu swego dla ciebie samego szty

Szerokosc

## Szerokosc miłosci

Pragnę Panie Boze moy iako naywyzszy miłosci
ktoraby wszystkie twoie przykazania obeymowała
, ktoraby mnie odwszystkich y nayminieyszych rzeczy
tobie sie podobaiących odwodziła, Przes ktorą ia,
wszystkie ludzie nawet y nieprzyiacioły moie miło
wac mogła.

## Długosc miłosci

Zadam y prosze, Panie Boze moy omiłosci nay
dłuzsza, to iest abym cie mogła iesli to podobna
rzecz Boga moiego od samego poczecia mego
abo przynamniey od pierwszego dnia wziecia ro
zumu przes wszystkie wiecznosc miłowała, aze
to niemogło bydz y niebyło, prosze, y zadam abym
cie od tego czasu nieprzestayną miłoscią miłowała

## Wysokosc miłosci

Prosze, y zadam miłosci wysokiey ktoraby mnie
od wszystkiey miłosci odciągneła y nad mie same
wyniosła aprzywiodła do naywyzszego ziednocze
nia zsoba, Panie Boze moy aodstąpienia mnie
samey,

## Głebokosc miłosci

Zadam y prosze omiłosc głeboka, abym sie soba
dla miłosci twoiey pogardziła y pod nogi wszyst
kim ludziom zpokorą kładła, abym sie wszystkie
go chroniła co twoiey miłosci naprzeszkodzie

iest atem sie trzymała co ią pomnaza

## Wtore cwiczenie
## o Aktach miłosci Bozeÿ

Boze wszÿstko dobro moie, ktore masz wszÿst kie twoie doskonałosci, chcę abÿ te twoie wiecz ne bÿtÿ, ÿwesele sie ze iusz masz znaturÿ twoieÿ autracic tesz nigdÿ niemozesz a tego Pragne nie dla iakiego zÿsku, ale dla ciebie samego, ÿze te twoie doskonałosci są dobrem twoiem

## Szacowanie nadewszÿstko Pana Boga

Miłuie cie Boze moÿ nad wszÿstkie nadroszą rzeczÿ ÿ przekładam nadewszystko, dla twoie go upodobania gardze wszÿstkiemi rzeczami ÿ swiatem samem, nawet ÿ zywotem moiem, ÿ nad zbawienie moie ciebie wiecznie przekła dam

## Wesele Doskonałosci

Wesele sie bez miarÿ zdoskonałosci two ieÿ ze ie masz, kocham sie s tego ze masz mad rosc, slicznosc wszechmocnosc ÿ inne wysokie zacnosci twoie kocham sie w tym zec Angoło wie ÿ swieci twoieÿ pokłon oddaią, zec ludzie sprawiedliwi na swiecie słuza ze cie wszystkie

kreaturÿ

kreatury chwała y poddanstwo oddaia,

## Pragnienie Poznania miłosci Bozeÿ

Pragne Panie Boze moÿ aby cie wszyscÿ ludzie znali poganie, Zydzi, heretÿcy przeÿ wiare tobie sie pokłonili, grzeszni ludzie zgrzechow powstali aludzie sprawiedliwi do nawiekszÿ doskonalosci przÿchodzili

## Zal zobrazy Boskieÿ

Mam zal zład niezmiernÿ ze cie y ia, ÿludzie inszÿ wielkiemi ymałemi grzechami ynamnieyszemi obrazami obrazaią, Załuie ze iusz tak wiele grzechow na swiecie było ÿteraz iest ybendzie doskonczenia swiata mam dla tego zal ze sie tobie Boze moÿ ludzie niepodobaią, ze prawa twego dziwnie kochanego odstepuią, ze sie woleÿ twoieÿ nasmietszeÿ sprzeciwiaią.

## Przed sie wziecie miłosci

Mocno postanowiam ze wszÿstkie twoie przÿkazania, natchnienia, radÿ wnetrzne ÿporuszenia dla miłosci twoieÿ chce zachowac poddania

## Poddania woleÿ i zmiłosci

Panie Boze moy wola, moie cale nienaruszenie pod wola, twoie poddawam wrzeczach fortun nych, doczesnych y wiecznych, iako chcesz mna rzadz tak własnie iako twoia, rzecza, według upodobania twego

## Złaczenie z Panem Bogiem

Boze moy pragne tego abym sie ztoba wie cznem dobrem dla ciebie samego ztoba złaczył, od ciebie wyszłam do ciebie moia wszystka do skonałosc niech sie nakłoni

## Cwiczenie Trzecie

## Ocałym zachowania miłosci Bozey

## miłosc zcałego serca

Boze moy tak cie całem sercem miłuie ze cie przekładam nad wszystkie dary twoie zadnego stworzenia przeciw twoiemu roskazaniu y woli twoiey niemiłuie wszystko co sie tobie nie podoba mnie sie niepodoba wszystko co ty mi łuiesz y ia miłuie

## Miłosc zcałey Duszę

Boze moy ten zywot smiertelny wszystek to bie zmiłosci oddaie, niech sie wszystek nadmałe

twoie

twoie y słuzbe oddawam, niech wszystkie sprawy duszę moiey szczerze y prawdziwie sa ku podobaniu twemu,

## Miłosc zewszystkiey mysli

Boze moy wszechmogący niech mysl moia twoiem bendzie mieszkaniem y kosciołem dla czego chce aby czysta była od grzechow, zeby ozdobiona była, naywietszą łaską twoią, aby wniey nic nieporządnego niebyło

## Miłosc zewszystkich sił

Boze moy wszystkie siły moie duszne y cielesne wszystkie dary twoie y talenty obracam nachwałe twoie y napomnozenie miłosci, niech pamiec mysli swiete, rozum medytacyami naboznemi zabawiony bedzie, niech wola od wszystkich rzeczy stworzonych uwolniona niech sie i mainacya, niebłąka niech wszystkie Affekty dla ciebie poskromione bedą, niech zmysły nie rzeczach sie widzialnych proznie niebawia

## Miłosc ze wszystkiey gorącosci y mocy

Miłuie cie Panie Boze moy nieproznuiacą, ale pracowitą, miłoscią, dla ktorey chce aby moie wszystkie sprawy zadnego lenistwa y ozieblosci

niemiały wsłuzbie twoiey

## Miłosc Pracowita

Miłuie cie Panie Boze moy ze wszystkiey mocy moiey[z] chce aby moie uczynki wgoracy miłosci sprawowane były zewszystka podobna miłoscia ydoskonałoscia

## Miłosc uwolniona odstworzenia wszystkiego

Panie Boze moy miłuie cie miłoscia uwolniona niechce opuszczac wsłuzbie twoiey dla ludzi niechce miec respektu nazaden postepek moy nawet ani nazasługe wieczna Affekty moie wszystkie ymysły moie chce umartwieniem przezwyciezac

## Miłosc wwytrwaniu do smierci

Zmiłosci twoiey Boze moy niechce nigdy bydz przes grzech od ciebie oddalona, yabym miała zyc y tysiac lat chce wiecznie trwac w miłosci twoiey Amen

## Sposob intencyi Powszechny

I Przes wszystkie powszechne yszczegulnie uczynki ycierpienia, yokolicznosci moie

wszystka

wszystka zupełnoscia sił ÿistoty moiey, usta wicznie y nieustainie

2 Pragne ÿszukałam sameÿ iedyneÿ, zawsze wsze dzie przes wszÿstkie momentÿ czasu, ywiecznosci większeÿ czci, ÿchwały Boga wtroycy swiętÿ iedynego, tak ze wÿwÿszenia nadoskoÿnieyszÿ godnosci iego, także nawÿborniejszego smaku nasświętszeÿ woli iego: dla niego samego, przes iezusa Chrystusa Pana zbawiciela naszego, według intencyi ktore ma Bog, sam ku sobie, ÿ ku nam stworzeniu, swemu, y ktoremu chrÿstus Pan ku Oycu niebieskiemu, ku sobie samemu ÿ ku nam od kupieniu swemu

3 Pragne ÿszukam wÿwÿszenia Pana naszego iezusa chrÿstusa ÿ matki iego przenadroszeÿ ÿ wszÿstkich iego przes tegoss samego Pana iezusa a dla większeÿ czci ÿ chwałÿ Boga naszego

4 Pragne ÿszukam ratunku dusz wczyscu cierpiacÿch: podług ÿ dla woli y smaku serca Boskiego, y Pana iezusowego, y wszystkich wybranÿch iego

5 Pragne ÿszukam przÿsposobienia, ÿ przÿgotowania mego z kazdeÿ miarÿ doskonałego, do nabycia większeÿ łaski y miłosci Bozey, także darow ÿ

owocow Ducha swietego, takze y wszystkich wot chrzescianskich, w stopniu mnie przynalezytym y podobnym, według woli Boskiey

6 Pragne y szukam przygotowania, y sposobienia mego do łask y pomocy Boskiey wczesnych obfity ch skutecznych, do konca trwaiacych, we wszystkich okazyach sprawach, y potrzebach moich a mianowi cie w przyimowaniu naswietszego Sakramentu

7 Pragne y szukam przy wysługach, y krwi Pana Je zusowey mego iak nasupełnieyszego wypłacenia oczyscienia, y uwolnienia od wszelkiego tak prze winienia iako tesz y zunie (mianownie duchowne go) karania, tak teraznego, iako y przyszłego zywota

8 Pragne y szukam wspomozenia skutecznego lu dzi konaiacych w stanie grzechu smiertelnego lezacych y w ciezkim iakimkolwiek utrapieniu bedacych

9 Pragne y szukam wspomozenia przed Bogiem koscioła swietego katholickiego y wszystkich moich tak przyiaciol iako tesz y nieprzyiacioł dobrze y źle mi zyczacych abo czyniacych według upodobania Boskiego

10 Pragne y szukam przygotowania mego do swie ty smierci, do sakramentu tak pokuty swiety

iako

iako tesz y oten swietego y do ostatecznego wdo brym zyciu y w łasce Bozey dotrwania y dokona nia

11 Pragne y szukam przez wszystkie moie uczynki, cierpienia y momenty y okolicznosci posyskac y sprawic sobie owoce Boskiey czci y poszanowania y dziekowania, u Boga wysługi, łaski y cnot y zy wota wiecznego, uproszenia wszystkiego tego co Bog mnie wie ycha bydz potrzebnego y lepszego wyplacenia wszelkiego przed Bogiem długu, y naostatek dostąpienia wszelkiego odpustu z zasług Pana yezusowego nadanego

12 Ato nie dla zadnego iakiegoszkolwiek dobra mo iego dla moiego, ale szczerze y cale dla samego naywiekszego smaku Boskiego,

13 Wszystko wszystka całoscia, moia y swiata wszystkiego wszystka, tesz całoscia Boga w troycy iedynego aby był tym czym iest, y ze iest tym czym iest, od wiekow nawieki

14 Łącząc to wszystko zekrwia, wysługa, y miłoscia, Panie iezusa y Panny przenadroszy y wybrany ch wszystkich Bozych

15 A Pragne y szukam y chce, aby wszelkie poruszenie moie było ponowieniem, y potwierdziem wiekuystym

tey wszystkiey intencyi moiey Amen

## Sposob intencyey Doskonaley

Przenaswietsza Troyco Boze moy oto ia sługe bnica twoia, mnie ÿistote moie wszystke ÿzywot moy ywszÿstkie całego zywota, amianowicie dnia dzisieÿszego, moie czynienia, ÿcierpienia tak zwÿczaÿne, ÿsporzadzone iako tesz mimo zwÿczaÿ yporzadek, moÿ przypadaiace zewszÿstkiemi ich okolicznosciami ÿ przÿsada mi, zewszÿstkiemi odmianami momentami czasteczkami, Nad to wszystkie wszelkiego stworzenia twego nature istote dzielnosc, od miennosc przÿsade sprawe bytnosc ybytnosci trwałosc, okolicznosc zosobna kazda, tobie Bogu moiemu, za mie, ÿ zawszÿstkie stworze nia twoie, ktorÿch ia osobe, y powinnosc na sie teraz biore na ten, ÿnawszelki inny czas offiaruie Na to

I Abÿm tobie za sie, zawszÿstkie, ÿ zewszystkie mi ÿ przez wszystkie ÿ zewszÿstkiemi yprzes wszystkie rzeczy miłosc chwałe Pokłon, wyw ÿszenie, boiazn poddanstwo, wiernosc, Ucz ciwosc Ufnosc wiare, usługe Poddała Powinna

aieslic

aieslic kiedy od nas oddana, nie iest teraznieyszem oddaniem nagrodziela

2 Abym laske twoie y przyiazn, takze wiekuista chwale sobie uniebie wzywocie y wsmierci, y posm ierci wysluzyla y ziednala

3 Abym duszom tak wgrzechach lezącem iako y wczyscie cierpiącem pomoc udobroci twey uczynila

Abym wszystkie potrzeby laski dary pomocy, sobie y wszystke rzeczom stworzonym wedlug woli twoiey swiety skutecznie uprosila

5 Abym wychwalila uczcila nasladowala Chrystusa iezusa Boga odkupiciela mego, takze przenadró ssa matke iego ze wszystkiemi swietemi, y wybra nemi iego

6 Abym siebie same serdecznie y prawdziwie, y grun townie ponizyla, umartwiela, upokorzyla, wyrzekla nawzor Pana mego iezusa Chrystusa y swietych iego

7 Abym dla milosci y godnosci, y woli twoiey, milosc sprawiedliwosc, powinnosc, milosierdzie, laske szczo drobliwosc, zyczliwosc kazdemu blizniemu me mu, choc tesz nieprzyiaznemu y niewdziecznemu uczynila y pokazala

8 Abym skazila wyplacila nagrodzila wszelkie zlosci, dlugi niedostatki, szkody, urazy, przes

mie, y przez iakizkolwiek stworzenie tobie nay swietszemu y nadoskonalszemu Bogu naszemu uczy nione y wnas sie tobie niepodobaiące

9 Abym zawszyystkie wobec, y wosobnosci, dobro dzieystwa twoie tak doprzyrodzenia, iako do łaski, iako y dochwały wieczney przynalezyte z choyny reki twoiey na mnie y nawszelkie ktore szkolwiek stworzenie iakoszkolwiek wylane se rdecznie podziekowała

10 Abym wolą twoie wszelakiey czci, poddanosci y poszanowania, y miłosci godna wykonała y z nią sie wewszyystkiem, y zawsze, y wiecznie, ser cem, mysla, wolą, rozumem, słowem, mocą, u czynkiem zgodziela y zkliiła, y ziednoczyła, y wone sie przemieniła

A to wszyystko chce y ofiaruie dla nasycenia y uk ontentowania serca twoiego Boskiego wszelkim y wszelako podobnym wychwalaniem y posza nowaniem z usilnoscią, y zgoracoscią, y zku tecznoscią sił wszyytkich moich, y całey istoty moiey, kazdą sprawą, przykroscią, robotą, o kolicznoscią, cząstką, y siłą, moią, kazde z ni ch nakazdy moment barziey wchwale y

wgoracosci

ywgoracosci milosci twoiey sie przesilaiac, anigdy nieustawaiac

Iednoczac te wszystkie liche ku tobie chec moie zz ywotem zzasługami, meka, krwia, smiercia, naydro ssza, Pana iezusa zbawiciela mego, takze zzasluga mi, nasswietszy matki iego y swietych iego Dla tego isz sie tobie Bogu memu tak podoba yzes ty ta kiey, słuzby odemnie y od wszelkiego stworzenia go dzien, yze tesz ia, tak dobrowolnie chec ychciec za wsze powinna bydz pragne

Nie dla iakiego dobra y pozytku mego ile mego, ale dla samego szczerego ynawiekszego dobra y smaku Bo skiego serca twoiego ile twoiego

Na upokorzenie, yponizenie mnie wedlug miary niezmierny nikczemnosci moiey Ana wywyzszenie, y uszanowanie ciebie wedlug miary niezmierney go dnosci twoiey barzo ybarzo, ywiecy awiecy, na wieki ydaley, ydluzey, poki ty Boze moy Bogiem bedziesz Amen

## SPosob wywyzszenia yzdrozenia spraw naszych przed Bogiem

W Troycy swiety iedyny Boze Oycze Synu y Duchu swiety Ia N. stworzenie y niewolni ca, twoia chce bydz czynic y znosic wszystko,

przes łaskę twoie bez ktorey nic ani mogę ani iez
dem Zwoli rozmyslay ydobrowolnicy moiey wsz
ysłke, wolą twoie dla woley twoiey Affektem
smakiem sercem, kochaniem twoiem Boskiem a
przyiacielski miłuiącym oblubiencem moiem
Zwypełnieniem nietylko powinnosci, ale tesz ubo
biełnosci moiey Wosobie nietylko moiey ale tesz
wszystkiego stworzenia Ofiare ycałopalenie zsiebie
ysprawo moich ystworzenia wszystkiego czyniąc
Ze wspaniałoscią y zywoscią moią wszystka: Prze
chodząc yprzewyzszyc pragnąc nałog yzwyczay
moy, yprzemoznosc moie. Ze wszelką podobnie
gorącoscią, Vsilnoscią, rosciągłoscią, wnetrzno
sci Affektu, zadze, zapału, obietności, podobien
stwa mego, ystworzonego, ywszelkiey okolicz
nosci, wszelkiey proporciey, wszelkiey usilnosci
wszelkiey moznosci, Przepaścisto, nieustaynie
nienasycenie, niezmiernie. Iako wszyscy Seraphi
nowie, iako wszyscy błogosławieni, iako wszyst
kie stworzenia Na wzor ykształt twoy, Naksz
tałt reguły, woli twoiey. Przenayndzieczniey
szy. Według miary niezmierzony uciechy y
roskoszy twoiey. Bez pragnienia aprzyiemn
iey nie dla pragnienia iakiey zasługi stworzo

ſtworzoney Bez wzgledu napokoy, na miłosc, y dobro moie
iakieſkolwiek

Bez wſzelkiey nadzieie wemnie y zwſzelkiem uſaniem wtobie
samem, Zprzeklinaniem, y zgotowoscia, naznoſzenie ſkromnie
y wesolo przygan, y ſzykow, y wzgard y niewdziecznoscia,
y niezycżliwosci, y nieposytecznosci y przeſzkod tak od lu
dzi, iako tysz od iakiegoſzkolwiek ſtworzenia, nazaptake
zawſtydzenia twarzy moiey Z nadzieie y zpragnienia
krzyza, Według miary godnosci twoiey apowinnosci
moiey, Według miary miłosci y miłosnosci twoiey
Według miary powinnosci ktora mam do miłowania
ciebie dla uczczenia, dla od wdzieczenia, dla nasladowa
nia ciebie dla wypłacenia sie zdługow tobie, dla uproſze
nia wſzyſtkiego co wieſz y mozeſz, y chceſz, mnie odcie
bie dla nagrody y powetowania win ſzkod y długow,
y niedbalstw moich ku tobie, Tak iakoby to była oſta
tnia sprawa, moia iedyny y oſtatni srodek, plac y czas
ſpoſob zbawienia mego y wychwalenia twego Racz
iakoby nazawſze, teraz iakoby nawieki, Z przepasci
toscia,, uczciwoscia,, istoty, obecnosci godnosci woli
twoiey Godnie ciebie y tobie, W nagrode wſzyſtkiego
dobra, ktore mam, y miec bede y moge, od ciebie,
od Pana Iezusa, od naswietſzy Panny, od swietych
y wybranych twoich, Od wſzelkiego ſtworzenia
twego Abym ci sie Podobała, ze sie ty mnie, po
dobaſz, zebys mi sie podobał zeby sie wſzyſtko
stworzenie podobało, zebys sie wſzyſtkiemu ſtwo
rzeniu Podobał wiecy awiecy, Zes ty ieſt cos iest

y zebys byt cos iest, zawsze nawieki, y daley, pokis ty
iest Przenaswietsza Troyco tym czymes iest, y Bogiem moim
y wszystko moie y wszytko wszystkich Amen

# AKTY WYBORNE

## Ku Przenaswietszey Troycy ku madro
## sci wieczney dla nas wcielonej y cierpia
## cey ku Przenaswietszey mace Bozey

Z ktorych Aktow moga, bydz czynione rozmyslania
krotsze abo tesz dusze wedlug taski Bozey, y nabozenstwa

## Ku Przenaswietszey Troycy AKT I

Stawisz siebie przed obecnoscia Troyce przenaswietszey
I Zadac bedziesz przes wszystkie wnetrznosci dobroci iey
2 Aby sie nad toba 4. y nad wszystkiemi ktorych w Bo
3 gu mituiesz,
I nad wszystkiem stworzeniem raczyla zmitowac
5 Jako umie y Jako chce,
6 Wypelniaiac przes to wszystek smak serca swego,
7 y woli swietey swoiey, w tobie y we wszytkich innych
rzeczach stworzonych

### Summa

Przenaswietsza Troyco przes wnetrznosci dobroci
twoiey zmituy sie nademna, y nad wszystkiemi memi, y wszy
stkiemi rzeczami stworzonemi, iako umiesz y chcesz, a nasyc
Boskiego serca twego smak, we mnie, y we wszytkich innych

## AKT 2

I Stawisz sie przed Troyca Przenaswietsza
2 Przeyminiesz sercem y pamiecia przepasc Ubostwa twoiego

To

3 Tą wszystką nedze twoiey przepascia zebrac bendziesz wszy
stkich rzeczy potrzebnych tobie do dusze y ciała, wtym y wprzy
szłym zywocie
4 Y wszytkiemu stworzeniu · 5 · Według woli Boskiey
6 Przez słowo przedwieczne dla nas wcielone
Przez matke nadrosza
8 Przez wszytkich wybranych Bozych

## Summa

Troyco przenaswietsza wszytka przepascia Vbostwa moiego, zebrze u niebie wszytkich potrzeb dusznych y ciele snych, tego, y przyszłego zywota sobie, y wszytkiemu stworzeniu twemu, Przez iezusa chrystusa, y przez droga, matke iego y przez wszytkich wybranych twoich

## AKT: 3:

1· Stawisz sie przed Troyca przenaswietsza,
2· Serce twoie iey podasz, iako tablice abo karte iaka napisana,
3· Prosic bedziesz zewszytkich sił aby ona raczyła pisac na twym sercu wszelka swieta wola swoia,
4 Azeby nigdy niebyła zmazana z serca twoiey
5 A zebys była niewolnica, woli Boskiey y ona, wszedzie iako piętnem pocychowana y poznaczona
6 Bez wszelkiego oporu twoiego

## Summa

Troyco przenaswietsza owo serce moie tobie zgotowane napisz y wyrysuy nanim wszelakie upodobanie twoie Boskie nieopuszczay zebym kiedy mazała to Pismo twoie, ani zebym sie kiedy

opierała swięty woli twoiey, niech raczy bende niewolnica, twoiey, niech wszytkie siły me noszą, wo li twoiey

## Akt 4.

1 Stawisz sie przed Troyca przenaswietszą iako przed morzem niezbrodzonem

2 Wrzuc sie y potrzeby twe, cielesne, zwierzchne Urzedowe do czesne, wiezne (abo tesz czyie inne) wszystkie takze starania zamysły w przepasc opa trznosci y woli y miłosci y wszechmocnosci Boskiey

3. Zagrzeb tam to wszytko w Bogu poruczaiąc mu y porzucaiąc aby on sam wszytko tobie opa trował

4. Tak iakobys ty nic ani niemiała, y niemogła osobie radzic,

5 Nie ufaiąc nic w sobie ani w zaradzeniu twym tylko cała nadzieie w Bogu maiąc

## Summa

Troyco przenaswietsza w twoie Boska, opatrznosc, dobroc wszechmocnosc, wszytke siebie y potrzeby moie (y moich) wszytkie wrzucam y zanurzam, Radz omnie Panie iako wiesz y chcesz, bo ia sobie pomoc niemoge zaradzie y zgubic siebie moge

## Akt 5

1 Stawisz sie przed Troyca, przemadrozsza,

2 Wszytkie twoie niedostatki duszne cielesne doczesne, a osoblimie Uczynki dobre, iesli ktore przed Bogiem masz przed nim stawisz,

3 Pomierzyß to wszytko z Boska doskonałoscią, y z twoią ku Bogu powinnoscią,
4 Vznasz y wyznasz yle nic nie iestes, nic niemasz nicęs iesze dla Boga nierobiła, niecierpiała, nie zasłużyła,
5 Zawstydz sie tedy złego. Vbostwa twoiego,
6 Wzbudziß w sobie wiekßa choynosc serca ku Bogu
7 Ipocznieß iako znowu Bogu służyc y daleko gorący, doskonaley pospiesznieyj czynic y cierpiec y zarabiac dla Boskiey

## Summa

Troyco przenaswietßa, owo moie wszytkie dostatki, y wysługi, y prace dla ciebie Oiakoß nic nie sa, y niegodne ciebie Vdoday Panie pomocy, chce od tad ochotniey, goracey doskonaley, tobie sie przysługowac y Boska czesc twoie w sobie y wszedzie pomnażac,

## Akt 6

1 Przemieniß sie we wßytko stworzenie abo ono w ciebie obrociß
2 Stawiß sie tak przed Troyca przenaswietßa,
3 Wßytka soba, tak zmießana ze wszytkim stworzeniem wyirzeß miłosc y ßacowanie Troyce przenaswietßey, iakie iest podobne stworzeniu we wßytkich okolicznosciach iego,
4 Ayß to przecie względem Boga tak wiele iest iako iednego listeczka w wielki puscy grzmotek
5 Prosic y zadac bendzieß aby sie Bog sam miłowal, iako iego Boska zupełnosc zmoze,
6 Radowac sie bendzieß iß Bog sam siebie dostatecznie miłoscia swoia napełnia,

## Summa

Troyco przenaswietsza, wszytka, całoscia moia, zewszy tkim stworzeniem zmieszana, miłuie ciebie Boga mo ie go y nad wszytkie rzeczy Przekładam usiełowaniem iakie ieno podobne iest mnie ze wszytkiem stworze niem twoiem, co yzs nic nie iest przed wielkoscia two iey godnosci, dla tego pragne y zadam, abys sie ty sam Boze tak miłował iako wszytka niezmiernosc twoia, zmoze, y ze sie tak odwiekow nawieki miłuiesz, iztego sie wszytkiego stworzenia wszystkiemi siłami ciesze, y ciesżyc beda wiecznie,

## Ku Madrosci wcielonej dla nas Akt

I. Przełozyłs sobie yzs Bog dla twego, y wszytkich ludzi zbawienia stał sie człowiek

2. Wyznasz twoie wniego wiare

3. Wzbudzisz y wyznasz twoie wniego nadzieie

4. Wymrzesz twoie ku niemu miłosc y przeło zenie nadewszystko,

5. To wszytko tym wzgledem yz iest Bogiem na szem y człowiekiem dla nas

## Summa

Mądrosci wieczna, adla nas wcielona chryste iezu, wierze wciebie, y otobie to wszystko, co ty wierzyc kazesz, yze ty kazesz wtobie ufam, y od ciebie czekam tego wszytkiego cos obiecał yzes obiecał, miłuie cie ynadewszytko przekładam, iakos godzien y zes godzien, zdostoynosci two iey Boskiey, ktoras pomizył wprzyiętey dla nas naturze

nasżey

naszey ludzkiey

## AKT. 2

I. Przełożyß sobie, yß Bog dla twego zbawienia stał sie człowiekiem.

2. Poddaß sie iemu tak ile Bogiem, iako teß yle człowiekiem,

3. To uczyniß nietylko twoiem ale ywszystkich ludzi y Aniołow, y stworzenia imieniem, powinnoscią, usilnoscią, Affektem, sercem, istotą,

4. Wyznawaiąc ze to poddanstwo ze wszytkiem stworzeniem winna temu Bogu człowiekowi, nie tylko dla wspaniałosci iego Boßkiey, nietylko dla wrodzonego kazdemu stworzeniu, długu, ale teß ydla wysługi przez przyiecie natury naszey ludzkiey

## Summa

Madrosci wcielona dla nas chryste Iezu, poddawam sie zupełnie maiestatowi twemu y zes Bogiem iest, yzes człowiekiem iest, atoc poddanstwo oddaie, tak moiem iako ywszech ludzi wszech Aniołow, wszech stworzonych rzeczy imieniem, powinnoscią, Usilnoscią, istotą, Abowiem to nasze poddanstwo powinne iest tobie od nas, y zes Bogiem iest y zesmy my dzieło rąk twoich, y stworzeni niewolnicy twoi, yzes to poddanstwo nasze wysłuzył sobie przyieciem na sie naszego człowieczenstwa

## AKT. 3.

I. Przełożyß sobie yß Bog dla twego y ludzkiego zbawienia stał sie człowiekiem,

2. Przed iego Boska, oblicznoscią y maiestatem wy
leiesz y wyniszczysz wszytke twą istote, mosnosc, zupełnosc,
dzielnosc,

3. Przybierzesz sobie do tego wszytkich mądrosci oso
bliwych miłosnikow (iakowi są matka Boza, Seraphino
wie wszyscy, swięty Ioachym, Anna Iozef, Ian krzciciel,
Ian ewangelista, Apostołowie, magdalena, marta, łazarz,
y inni) istote, usilnosc, chęc, mosnosc wszystke,

4. Ione takze iako twoie wyleiesz y wyniszczysz

5. Zebys tym wylaniem y wyniszczeniem napełnił ia
koszkolwiek wyniszczenie Boga wcielonego dla nas

6. Aby iako on iest barzo wnaturze naszey wyniszczon
y ponizon, dla nas, tak tesz barzo był przez cie, y przez
wszytko miłosnikow woysko, y owszem przez wszytko st
worzenie uchwalony, y iakoby napełniony y nasycony.

## Summa

Mądrosci wieczna, a dla nas wcielona Chryste Iezu wo
becnosci maiestatu twego Boskiego, dla nas wcieleniem wy
niszczonego, Wylewam y wyniszczam wszytke istote, mosnosc,
siłe, tak moie iako y wszytkich miłosnikow twoich osobli
wych matki nadroszey twoiey naszey w miłosci twey
mistrzyni, seraphinow od ognia miłosci twey goraią
cych) zebym tym twoiem y wszytkich miłosnikow two
ich, y owszem wszystkiego stworzenia twego przed tobą
wylaniem y wyniszczeniem, nagrodził y napełnił iako
szkolwiek nienagrodzone dla nas wyniszczenie twoie,

## AKT 4.

1. Przełozyʃʃz ʃobie iʃz Bog dla twego, y wʃzyʃtkich ludzi zbawienia stał sie członiekiem,

2. Zbierzeʃz iakoby nagromade, wʃzyʃtke iʃtote Boga tego wcielonego, poczawʃzy od przed wiecznosci Boʃtwa iego, y rodzenia iego Boskiego z Boga Oyca, takze poczawʃzy od pierwʃzego momentu iego poczecia we wnetrznosciach macierzyńskich, ze krwie iey naczyʃtʃzey Panienʃkiey, wʃzyʃtkie iego naʃtepuiące zywota momenty, y sprawy, narodzenie zycie, prace trudy, nauczania, cuda, przykrosci, dobrodzieyʃtwa, uboʃtwo, wzgarde, meke, krzyʃz, smierc, zmartwy chwʃtanie, wniebowʃtapienie, krolowanie terazniey ʃze, wʃzyʃtkie wyʃługi łaʃki, przywileie, dary, cnoty, godnosci, przymioty, ziakieykolwiek, miary, do niego przynalezace,

3. To tak zebrawʃzy ʃobie za iedyny ʃkarb, y maietnosc, y doʃtatek, y ozdobe, y ochłode, y pocieche twa, obierzeʃz y wezmieʃz

4. Wʃzyʃtkie inne rzeczy stworzone pominąwʃzy y opuscíwʃzy,

5. W ʃamego iezusa ʃkarbie sie zakochaʃz, iego sie rozmiłuieʃz, wiego sie maietnosci ubogaciʃz, wʃzaty iego przybierzeʃz wnim zginieʃz y przepadnieʃz,

## Summa

Mądrosci wieczna adla naʃ wcielona Chryste iezu, wʃzyʃtke twoie tak Boʃka zoyca, iako yludzka, zmatki iʃtote, wʃzyʃtkie, momenty zywota twego, y przedwiecznego, y doczeʃnego, y teraznieyʃzego naziemi, y na niebie, wʃzyʃtkie doʃtatki, y maietnosci twe, lubo ziakieykolwiek

inney miary wyplywaiace, wszystkie sprawy, cnoty, zaslugi, dary, laski, nauki, przyklady, utrapienia, nedze, wzgardy, meki, chwaly, nagrody twoie, y czymkolwiek ieno ty iezdes, cokolwiek masz, mozesz, czegos godzien, coc powinno, to wszystko, y to samo ia sobie teraz od tad, na wszystke wiecznosc, za iedyne dziedzictwo, maietnosc, skarb, dostatek, obieram, biore, przywlaszczam, i inne wszystkie stworzenia opuszczaiac, y pomiiaiac, To ba, sie samym kontentuie w ciebie sie obtoczę, w ciebie milosci, y zadze mey zupelnoscia, sie zapalam, w ciebie sie przemieniam, w tobie zanurzam, w tobie zagrzebiam w tobie zgubiam,

# ART. 3

I. Przetasz sobie isz Bog dla ciebie y dla wszytkich ludzi stal się czlowiekiem, - - - - - - -

2. Rozbierzesz y rozgryziesz uwazaniem, te Boska dla ciebie odwage, y koszt dla ciebie lozony, w poczeciu, w narodzeniu, w zywocie ubogim, wzgardzonym, ostrym, w męce w smierci krzyzowey, w pogrzebie,

3. Poyrzysz na sie iakos tego niebyla y niejest nigdy godna, dla nikczemnosci, dla malosci, dla nieposytecznosci, dla zlosci, dla nedze, dla slabosci twoiey,

4. Nadewszytko upatrz to w sobie iakos tego niewdzieczna y teras

5. Zdumieiesz sie dziwem wielkiem ze Bog dla ciebie taka odwaga, y koszt dla ciebie, tak zewsząd niegodny, a nad to y niewdzieczny uczynil, y czynic nieprzestaie,

6. Zbrzydzisz sie soba, y okrzasniesz sie zniewdziecznosci twoiey,

7. A zapalisz sie y oblieczesz y obrocisz wszytke w milosc

w powazanie

wpowaznie, wychwalenie, wpragnienie, wzazywanie tak przemaznego miłośnika twego

8. Przypoisz sie y przysadzisz do niego, y wpiiesz wniego iako niemowiatko do piersi, iako piiawka do krwie, iako gebka do wody, iako ogien do rospalony materyey, ze wszytka, szczerosćia, prostota, bespiecznoscia, uprzeymoscia,

## Summa

Madrosci wieczna dla nas wcielona Chryste iezu, ciakos sie przewazyt, ciakos wszytke supstancya twoia tozyt i dla mnie, a dla mnie ktoram tego nigdy niebyła godna, abyłam zawsze niewdzieczna, Och moy panie iakoz niezwyciezona iest dobroci twoiey niezmiernosc, ktora ma, nikczemnoscia nie iest zachamowana, moia niew dziecznoscia, nie iest odrazona, ale iescze y teraz oto płynie namie, obrzydłka niewdziecznosci; długosz Iezusowi memu wemnie przykrzyc sie bedziesz? od tadze iusz odpaday odemnie nawieki, O duszo moia tak iezusowi ulobiona wzdy teraz rozrzarz sie milosci miłosnika twego; teraz sie przysadz y przypoy doiey matki twoiey, tak zewszad taski ydary, y miłosci swy skutky na cie wylewaiacy

## AKT. 6

1. Przełozysz sobie ysz Bog dla ciebie y inszych ludzi stał sie, człowiekiem,

2. A stał sie bez wszelkiego pozytku swego, ale tylko z samey miłosci y lutosci ku tobie y ludziom,

3. Oddasz pokłon y dzieki twym, y wszech ludzi imie niem za te miłosc y lutosc,

4. Prosic bedziesz przez te miłosc y lutosc, aby cie

namilszy ten Bog y czlowiek iezus wyciagnal kiedy, y o
wszem teraz zaraz ze wszytkich rzeczy stworzonych
i y stwoiey wlasney milosci, wlasnosci, wolnosci, sklonno
sci, uspokoynosci

§ Azeby cie wprowadzil wsiebie y oraz sie wciebie
zebys ty niem y wniem zyla, y on wzaiem wtobie y
toba zyl, przemieniaiac cie wducha swego, y wnature
swa, wobyczaie swoie, wmilosc y wewszytkie sklonnosci
y zadze swoie czyniac cie niewolnica woli swoiey, y stra
wa milosci swey, y materyia zabawy, y roboty y ucie
chy swey

## Summa

Madrosci wieczna dla nas wcielona, Chryste Iezu
awcielona krom zadny nadzieie, y potrzeby, pozyt
ku swego, dla samy tylko milosci y lutosci przeciw
mnie straconey, Dziekuiac ze wszystkim y wszystkim
narodem ludzkiem za niepoieta, y nieoplacona, milo
sc y lutosc, a przez onez same, prosze y zebrze, wszy
stka soba, racz mie moy iezu, abo zaraz abo kiedy
wiesz, y chcesz wyciagnac y uwolnic od wszystkich z
gola rzeczy stworzonych, a naprzod od mey wlasney
milosci, wolnosci, sklonnosci, wlasnosci, zebym do
zadnego stworzenia, ani do mnie samey ni iako
zgola nieprzylegala, ani sie schylala, ale zebym od
wszystkiego co ieno stworzeniem y mna, y moim kra
ci, oderwana y oddalona, wciebie samego zupelnie
przeniesiona, y przemieniona, y wducha twego
przystroiona, wobyczaie twe y wnature zeprawiona

mitosciq, twoią przegorzała, zywotem, obecnoscią y mieszkaniem twoiem przyięta, y zaprawiona bedac, stałam sie niewolnica woli twoiey, serca twego zabawa, materya, roboty twoiey, mieysciem ochłody twoiey strawą, dusze y Bostwa twego

## Ku Iezusowi Bogu dla nas VKrzyżowanemu Akt: I:

I. Stawisz sobie wocsach dusze twoiey iezusa wmekach krwia, zbroczonego z smiałego, poranionego, nakrzyżu wiszacego,

2 Przypatrzysz mu sie dobrze ze wszystkich okolicznosci osoby, natury, zacnosci, niewinnosci, madrosci wszechmocnosci, nuz ubostwa, ze wzgardy, z ponizenia, z obmowisk zmak, z ran, z bolesci z smierci,

3 Wspomni sobie ze takim iest dla ciebie, to iest dla zbawienia twoiego, przez grzechy twoie, dla miłosci twoiey ktora cie miłuie, y ktory chce od ciebie, naostatek dla przykładu tobie y nasladowania twego

4 Rozmysl sie cos mu powinna iesli mu chcesz to odwdzieczyc

5 Nie mozesz lepiey iako miłosc za miłosc oddaiac, a przykład iego na tobie iako nalepi wyrazaiac

6 Pros ze go abys przez łaske iego od niego wniegosz samego ale ubogiego wzgardzonego, ukrzyzowanego niewi nnego przemieniona, y zebys tesz dla miłosci y z miłosci y wmiłosci iego cierpiec y umrzec godna była

## Summa

Iezu wmekach boleiacy y wzgromadzenie bolesci obrocony y ze wszytkiey ozdoby twoiey boskiey y ludzkiey złupiony, y wprzepasaistych ciezskosciach, y niegodnosciach dla mnie nedznice zanurzony. Czym ze ci to oddam, y odwdziecze moy

Panie. Tym to sobie nagrodz miłosniku moy, ze mie sobie iako napodobnieyssza. Uczynisz, ze mie krzyza twego iako nayhoynieyszem Uczesnictwem uraczysz, ze wemnie nic mie y cierpiec niebendziesz coby społecznoscia cierpienia twoiego zaprawiono y przyieto, y naciechowano niebyło

## AKT 7

1 Stawisz sobie woczach dusze twoiey iezusa wmekach bedacego,
2 Przypatrzysz mu sie dobrze wtym załosnym stanie iego
3 Wktorym iest dla ciebie, to iest dla zbawienia twego,
4 Przypatrzysz sie iakos ty iest wstanie tym nic mu niepodobna, iako uciekasz boiazliwie od takiego podobienstwa znim
5 Wstydzic sie bedziesz zes tak by namniey mu nie podobna, ze tak uciekasz od podobienstwa iego, wtym zes takim iego bolesciom y ciesz[k]osciom dała przyczyne ze tak mało zbierasz owocow ztakich prac iego, zes tak niewdzieczna takich usług iego, ze tak zle oddaiesz,
6 Zdobendziesz sie usiebie na iaka ochote y odwage ser deczna, do spot cierpienia, do zadze cierpienia, do smaku w cierpieniu, czego z panem y dla Pana twego, na dłuszy, na ciele, na dobrach, na sławie, na woli, na uciesze, na tobie abo na innych twoich, co sie kolwiek Panu podobac bendzie iesli cie Pan tey łaski godna, uczyni.

## Summa

Iezu wmekach bedacy, y wcieszkosciach dla mnie prawie pograzony, Ach iakimes ty dla mnie, aiakom ia tobie niepodobna niey nie iest y bydz niepragne, y owszem bydz sie strzege y boie Podobna. chociasz ten twoy załosny stan mnie

dalеko

daleko wiecey powinny iest, ktoram y niepoiecie, mizerna y grzeszna, bedac godna wszelkiego karania, O moy iedyny dobrodzieiu, niech ze meki twoiey, ktoreyem ia nad inne grzeszniki nawinnieyssza, mam pozytek, a ten osobliwie, ze sie stane podobna, tobie w utrapieniu, wzgardzie, w boleściach Wesprzyi Panie te liche, odwage pragnienia moiego, do cierpienia z toba, y dla ciebie aucżyn mie godna, miec ucz esnictwie krzyza twego

# AKT 3

1 Stawisz sobie w oczach dusze twoiey Iezusa w mekach bedacego

2 Przypatrzysz sie dobrze temu stanowi y postaci iego

3 Posłuchasz tego kaznodzieie ( Oyca mistrza, O lubienia, dobrodzieia ) do ciebie nie tak usty, y słowy iako ranami, bolesciami y krwawemi łzami mowiącego

Otoc mowi

1 Patrz iakom cie umiłował,

2 Patrz co mie kosztuiesz,

3 Patrz ktom ia, a ktos ty y com dla ciebie uczynił, a ty co dla mnie,

4 Com mogł wiecey winnicy moiey ( tobie ) uczynic a nieuczyniłem

5 Iesli tak sie z drzewem zielonym rodzaynem obchodzono a z toba, drzewo nieplodne Vschłe co czynia,

6. Iakimisz dowodami oswiadczyc miłosc moie, iaki misz pieniadzmi kupie u ciebie miłosc twoie iakimze pracami wyrobie y wysługe u ciebie słuzbe y powolnosc twoie, iakimze orezem podbiie sobie serce twoie ieze li tym wszystkim co we mnie widzisz tego niedokaze

7 Czemuſz mie opuſczaſz duſzo
8 Pragne
9 Skonczyło sie odkupienie ale nie miłowanie twoie
10 Słyſzac te abo tym podobne głoſy, oſądziſz co maſz odpowiedziec nato zaraſ odpowieſz, abarziey Affektem niżley słowem ſercem, nieuſty, skutkiem niepłonnem chceniem

## Summa

Iezu wmekach boleiących ywcieſzkosciach dla mnie pograżony ynie tak ranami, yrazami oſypany iako wſzyſtek wrane ywieden raz cieſzki ybol obrocony oiako te rany yrazy twe wołaią na mie? oiako ſercu memu rzewliwym ſwym kazaniem gwałt czynia? Słyſze Panie yowſzem raczey widze, co ty ſprawiedliwie pomnie chceſz aia wymowki krom kniſtwa mego zgoła nie mam, owo Panie ſerce, wola, rozum pamiec, wolnosc duſza Ciało ſyły me yiſtota moia, wſzyſtka tobie gotowa, tobie oddana, tobie poddana, tobie dana, Day co kazeſz, akaſz co chceſz, miłowac sie kazeſz, day co kazeſz, akaſz co chceſz, cierpiec dla siebie kazeſz day co kazeſz, ukaſz co chceſz czaſtka twoia wola twoia, czaſtka moia wola twoia

## AKT 4

1 Stawiſz ſobie wocżach duſze twoiey Iezusa w mekach bedącego,
2 Przypatrzyſz dobrze temu ſtanowi iego
3 Przypatrzyſz sie łazniey dla ciebie, zgotowaney odnie^go
4 Zanurzyſz sie wtey łazni wtych zrzodłach, potu

twoie

krwie, tez bolow, ran, mak, ciezkosci, zaslug, lask iego dla ciebie plynacych,

5 Omyiesz sie wnich iako ubrudzona, zagrzeiesz sie iako ostydla, Vmocnisz sie iako slaba, Vbogacisz sie iako niedo statnia, Vleczysz sie iako schorzala posmiecisz, iako nie na bozna, Vsta chcisz iako pogardzona, przedysstyluiesz sie iako barzo zniedostatkami zmieszana, wagi nabedziesz y szacunku iako nic nieważaca przed Bogiem,

6 Wezmiesz sobie wzmyrzay oczesty wszystke siebie y inszy tkie sprawy y zabawy, y dolegliwosci twe wtey lazni iezuso wych Zaslug ran, krwie, zmak, y bolesci, niersze, y przes to ozdobna ocsom Boskim oddawac, co nietylko zsoba, ale ystemi czynic bedziesz, ktorym w Bogu zycslima iestes

## Summa

Iezu wmekach bolejacy ydla mnie lzami potem krwia, ranami bolesciami wyslugami, optyjmaiacy, O iak drogos mie kupil, iak obfita, laznia, duszy moiey nagotowal, Zanurzam sie y omywam mniey may iezu wszystka ze wszystkiemi myslami, slowy uczynki, zabawami ciesko sciami y Trudnosciami niemi y oddaie y one tak wtey lazni twoiey omyte ocsom Boskim, Tac laznia moia odpocznienie mo ie, tu oczyscam zmazy moie, Tu umacniam slabosc moie, z tad doktadam czego niedowazam Tu godnosci nabywam, tu lecze choroby ktorychem pelna anie moie tylko ale ywszyst kich moich

## ART: 3.

1 Stawisz sobie wocsach iezusa wmekach bedacego

2 Przypatrsysz sie dobrze stanowi y postaci iego

3 Osoblinym okiem poyrzysz na iego milosc ku niewdzie cznikom Przesladownikom, nieprzyiaciolom, wzgardzicie

lom, krzyzownikom, abowiem zatych umiera od ktorych umiera za tych krew leie ktorzy ia leia, cierpi y za cie ktoras mę ka, y miloscia iego gardzic smiala, y winnas iey iest

4 Przychyl sie do tego milosciwego, y ku nieprzyiaciolom w lasnym, atak glownym dobrotliwego serca y napiy sie dostatecz nie tey milosci przeciw niewdziecznikom y nieprzyiaciolom twoiem,

5 Rozmysluy sie ich y wlasz sie wmilowanie ich serdeczne dla iezusa, y dla przykladu iego,

6 A osoblinie ze ten iezus tych nieprzyiaciol twych okupil y te nieprzyiazn ich ku tobie oplacil Oycu niebieskiemu y tobie

7 Miluy se ich tedy iako okup iezusow zapomniey krzy wdy ktorac iezus za nich sowicie zaplacil, y placi, Odpusc bo tesz tobie anierowinie wiecey odpuscil y odpuszcza iezus Iesli sie mscisz y gniewasz, gniew twoy na iezusa sie zlewa iemu krzywde czyni, y onym gardzi

8 Poraduy sie iakos dawno wtey szkole iezusowey. iak da wno te, tacnie wiesz; aiako ia, malo umiesz y rzadko wykony masz -

9 Poczni zaras teras, y iesli pod ten to czas masz iaka u raze od kogo y do kogo, daruy ia, abo raczy oddaj iezusowi wiedzac zec iusz iest sowicie nagrodzona, za nieprzyiaciela twego

## Summa

Iezu w mekach dla mnie bedący, y za nieprzyiaciele twoie glownie wszystkie y cierpiacy, y gniew Oyca niebieskiego onym blagaiacy, a mnie tak skutecznym przykladem do milosci moich przeciwnikow wiodący, y mnie im odpuszczenie, milosc y zapomnienie krzywd iednaiacy, y owszem kupuiacy, y za nich mnie dosyc czyniacy wszytkimi moy. Panie wszystkim z ktory kolwiek miary mnie sie Przykrzacym, nieprzyiaznym, nie

mitym, prsecionym, odpuszcza y daruie wszystko zsercza, wiecz nie, y tak iako stuszna iest, rodzona, a własna, moie, abo raczey nadrosza, a Boska krew twoie ktoras iako za mnie, tak za nich wylał, uprzyimie onych miłuie, y wsercu twoim zsobą iednocze, O moy iezu dayze mi wtey szkole, y wtey nauce twoiey, co raz wiekszey a wiekszey postepek y cwiczenie brac, zebym była godna byds własna, Corka twoia, nie przyiacioły moie wmiłosci twoiey zanurzaiąca, y onych od nieprzyiacioł moich nic usiebie nierozniąca.

## AKT 6

1 Stawisz sobie woczach dusze twoiey iezusa boleiącego
2 Przypatrzysz sie dobrze stanowi y postaci iego.
3 Z tey postaci takowey iezusowey, dochodzic bendziesz iego ku Bogu Oycu miłosci, y ku czci iego zarliwosci y ku woli iego poddanstwa y powolnosci
4 We wszytkich rzeczach stworzonych nie znaydziesz zadnego, ktoraby wiecey pałało miłoscią ku Bogu, iako iezus, czego masz wizerunk wmece iego, nienaydziesz nikogo ktoryby wiecy dla czci Bozey cierpiał, ktoryby na czesc iego barziey y ochotniey, y odwazniey robił, ktoryby barziey sie oczesc Boska starał y zastawiał ia ko iezus czego masz wizerunk wmece iego, nienaydz iesz ktoremuby ciesze twardsze trudnieysze roskazania moia Boska nakazała, y ktoby wiekszem niewolnikiem sie woli Boskiey stawił, y ktoby zwiekszem smakiem y zwieksza doskonałoscią, wykonał, y ktoby wiecy na nie respektował, ktoby one barziey ludziom nauką, y przykładem zalecał, y ktoby barziey, pilniey zupełniey nierozdzielniey z Boską sie wolą, iednoczeł, y wone

przemieniał, iako iezus, czego masz wizerunk wmerze iego
5 Takiego wizerunku nienaydziesz wnikim, ba ynie bendzie
na wieki, Tak wizerunk tobie nagorze kalwaryiskiey przy
był y wystawiono, wten wizerunk nie oczy tylko y serce, ale
wszystkie siły y istote dusze y ciała twego wlepic y tasic y
wsczepic masz wten wizerunk kto blizey y rzetelniey po
trafi, y na sobie go wyrobi, tym iest oycu niebieskiemu
milszy bo y iezusowi podobnieyszy, Temu wizerunkowi
kto nie iest podobnym, zadne inne przymioty onego
Bogu nie zalecaia, odrzutkiem iest od Boga y łaski Bozy
6 Patrzayze iusz wsie iednym okiem serdecznem, a
drugiem wten wizerunk y porownanie uczyn takli Bo
ga miłuiesz, iako go iezus miłował, takli gorasz zarli
woscia, czci Boskiey, iako iezus gorzał, takli ziednoczo
na przemieniona wwola, Boska, y takmilis niewolnikiem
uniey iako iezus był yiest, abys yiest dla przykładu twego
7 Bacząc niezmierną, nierownosc twoie ziezusem przy
pisz to lenistwu twemu y niedbalstwu ktorego sie od tak
odrzeczesz
8 Prosic bedziesz Pana twego iezusa, aby cie Corką
swoiey ku Oycu niebieskiemu miłosci uczynił, Prosic go
tesz bedziesz, aby cie nie zapalił, ale zapałem y ogniem samego
uczynił zarliwosci ogodnosc y cuszanowanie Boskie Naosta
tek prosic bedziesz aby cie zawieczną niewolnice naswiet
szy y nawiekszey woli Bozey oddał, y znią, sie nieroz
dzielnie tak spoił, zeby wola twoia wola Boza była,
y nigdy nawieki sie od niey nie rozniła;

Summa.

Iezu wmekach dla mnie boleiący, amnie nasobie samym wizerunk twoiey ku Bogu oycu milosci, twoiey ocześć iego zarliwosci, twoiey ku Boskiey woli iego poddanosci, y powolnosci, wyrażaiący, wyznawam zmoim zawstydzeniem niedbalstwo moie wielkie wnasladowaniu twoich tak wielkich azgoła ciebie godnych przykładow, Otom iednak wszystka wmocy twoiey ytasce twoiey, zebrząc le unog milosiernego serca twoiego, Uczyn mie prawa, corka, boa iey ku Bogu oycu milosci, uczyn mie zapałem za rliwosci wspomnazaniu czci Boskiey, odday mie zawieczną niewolnice nasswietszy woli Bozey

## Ku Przenadroszey Matce Bozey

## AKT ·I·

I Stawisz sie przed obecnoscia przenadroszey matki Bozey,

2 Vwasz iako scisłe iest iey spowinowacenie z Troyca Przenaswietsza,

3 Iest abowiem Corka, Oyca niebieskiego

4 Iest oblubienica, Boga Ducha swietego

5 Iest przybytkiem y kosciołem Troyce przenaswietszey

6 Winszowac y pozdrawiąc ia, bedziesz temisz tytułami ciesząc sie serdecznie z tego iey nad wszystko stworzenie wiwyszenie

### Summa

Bądz pozdrowiona Corko Boga Oyca niebieskiego

Bądz pozdrowiona matko Syna Bozego

Bądz pozdrowiona oblubienico Ducha swietego

Badz pozdrowiony kosciełe Troyce przenaswietszey

Oycze nasz

Te słowa zprzydatkiem pacierza y zdrowy maryey maia nadany zdawna zupełny odpust ile razy ie kto zmowi

## AKT. 2.

1. Stawisz sie przed obecnoscia, przenadroszey Panny maryei

2. Vważysz ysz iest 1. Pania, y krolowa, swiata wszystkiego: 2. Matka wszystkich ludzi aosoblinie wybranych Bozych: 3. Wezmiesz ia sobie za pania, adasz sie iey za ~~niewolnice~~, Wezmiesz ia sobie za matke, oddasz sie iey za Corke Wezmiesz ia sobie zadziedziczke adasz sie iey za dziedzictwo Wezmiesz ia sobie zadziedzictwo, adasz sie iey za dziedziczke wierna,

## Summa

Przenadrosza matko moia marya przed obecnoscia, nasswietszey Troyce y syna twego iezusa chrystusa Boga mego, oddaiec sie za niewolnice, iako Pani moiey przyrodzony, oddaiec sie za corke iako matce moiey własney, Oddaiec sie za dziedzictwo, iako dziedziczce nas wszystkich, Biore cie sobie za iedyne y nabogatsze dziedzictwo moie Badz ze mi pania, dobrotliwa, badz mi matka Ulubiona, badz nałaskawsza dziedziczka badz nabogatszem y nadostateczniey szem po Bogu dziedzictwem nawieki

## AKT. 3.

1. Stawisz sie przed obecnoscia, Przenadroszey Panny y matki Bozey maryei,

2. Vwaszysz iako ia, Bog wywyszył, y uczcił, y ubogacił Przeto ze ia, sobie za matke obrał,

3 Dał sie iey bowiem za syna y zatym dał iey więcy nizeli wszystkiemu oraz szczeremu stworzeniu
4 Wział ia sobie za matkę yz niey sie urodził, y od niey Uchowany iest y zatym wział od niey samey więcy nizli od wszystkiego oraz stworzenia
5 Uznasz ysz wiedney samey Pannie maryei iest Boga więcey, nizley wewszystkim stworzeniu, takze wie cey Bog ma od samey iedney nizley od wszystkiego stworzenia,
6 Zaczym wszystka istota twoia, y wszystkiemi siła mi y wnetrznosciami twemi powazac y miłowac bedziesz nadrosza, te, to matkę, nad wszytkie rzeczy ktorekolwiek ieno Bogiem nie sa, ale pod Bogiem sa,

## Summa

Przenadrosza matko Boga mego marya, ciebie ia wszystka, siła, całey istoty moiey miłuie y przekładam nad wszytkie rzeczy ktore Bogiem nie sa, y mnieysze nizley Bog sa, tylko cie pod samem iedynem Bogiem Synem twoiem mnieysza, uznawam y pokładam A bowiem wtobie iedney więcey iest Boga wział y ma nizley zewszystkiego, y od wszytkiego stworzenia, słusznie tedy namilsza Bogu, nad samego tylko Boga mnieysza, anad wszytko razem stworzenie godnieysza y drosza iezdes

## ART 4.

1 Stawisz sie przed obecnoscia, przenadroszey Panny maryei
2 Uwazysz ysz iest własna, matka, Boza,

3 A zatym yſz ma przyrodzone prawo do miłosci y przyiązni iako matka ktora Syna miłuie y ktora syn miłuie Affektem przyrodzonym,

4 Zatym tesz ma prawo, y moc przypuscic kogo chce do miłosci, y przyiazni y łaski Syna swego Boga prawdziwego, y zachowac wniey kogo ieno chce wiecznie,

5 Pros ze iey wszystkiemi siłami twemi, aby tego prawa nad toba uzyła zeby cie wprawieła do przyiazni y miłosci Syna swego, y wniey cie ugrontowała do smierci y po smierci wiekuiscie, zebys nigdy nie tylko nie odpadła od łaski, ale owszem zebys sie ustawicznie wniey barziey umacniała y grontowała za powazna przyczyny na tey nadroszey matki, y opiekunki twoiey a grunto wnicki wprzyiazni Bozey,

## Summa

Przenadroszsza Matko Boga moiego Panno y pani moia marya Ty iakos iest prawdziwa, matka, Boza, tak tesz prawdziwie y przyrodzone masz prawo do miłosci Bozey, tys iest klucznieszka serca Boskiego Tys pod skarbina przyiązni, y łaski, y miłosci Bozey Ty kogo chcesz wprowadzisz wprzyiazn bogacisz właske, grontuiesz wmiłosc Boza, O matko y gospodze moia Uzyi tego prawa zemna, y nademna wprowadz mie do przyiązni y łaski Boga moiego Syna twego V grontuy mie wmiłosci iego abym zniey wypadła nigdy owszem abym wniey rosła pomnazała y grontowała sie do smierci y po smierci na wieki,

AKT 3

I Stawiſz sie przed obecnoscia, Przenaſwietſzeij Matki B
Z Vwazyſz yſz ieſt matka Boga naywyzſzego a zatym
nad wſzystko ſtworzenie nadoſtoynieyſza
3 Dla tey doſtoynosci ſwoiey powinna iey ieſt odwſzyſt
kiego ſtworzenia, milosc, chwala, czesc, poddanstwo
Vszanowanie, iako tey ktora ieſt matka, Boga wſzech
rzeczy. twórce, y ieſt Pania, krolowa, dziedziczka wſzy
stkiego dobra Synowſkiego to ieſt Boſkiego,
4 We wſzyſtkiem ſtworzeniu tak ieſt znaczna, y ngo
dnosci y wdrogosci ſwoiey wydatna Panna marya,
ze dla iedney ſamey Panny maryei zachowania na
Swiecie od zguby, abo od smierci, słusznieby miały
wſzytkie inne ſtworzenia, zdrowie, zywot, doſtatek, y
iſtota swoie tozyc y od wazyc abowiem zginienie iedney
ſamey naswietſzey matki wiekſza, ſskode czynitoby
ſczeremu ſtworzeniu, nizley wſzytkiego innego oraz
ſtworzenia,
5 A zład teſz Vwazyc mozeſz, ze miłowac, ychwa
lic y czcic ſame iedne matke Boza wiecey powinno ieſt,
y wiecey na czesc y oczesc y milosc ktoregoſzkolwiek, choc
teſz dobrze y wſzyſtkiego weſpol ſtworzenia.
6 Naucz sie iako wylane y wydane maſz miec serce
do czci tey przenaswietſzey matki, iako iey milosc, czesc,
poſzanowanie, w ſercu twoim, teſz wedle sil twoich w
ſercach innych rozſzerzac y roſkorzeniwac y rozrzuczac
maſz
7 W tym ieslis po te czaſy byla przyoziembleyſza
ze chceſz od tad bydz pilnieyſza, y uſtawicznieyſza za

pomoca, łaski Bozey. ÿ naſwiętſzey Panny

## Summa

Przenadroſza Matko Boga moiego Marÿa przed obecnoscią Troÿce przenaswiętſzey, ÿ chrÿstuſa iezusa Syna twego a Boga ÿ zbawiciela mego, Wÿznawam, ÿſz taka ieſt wielkosc, ta taka wſpaniałosc taka wydatnosc, takie zdrozenie twoie nad wſzÿtko inne ſczere ſtworzenie Boze, ze nietÿlko dla całosci, ÿ zachowania twego, wtÿm ſtanie twoim, ale teſz dla pomnozenia iakiego czci twoiey, ÿ miło sci naſwiecie ſłuſznieby mogło, ÿ owſzem miałobÿ wſzÿtko ſtworzenie całosc, zdrowie zywot, ÿ doſtatek, ÿ iſtote ſwą, odwazÿc ÿ włozÿc, Tÿs abowiem iedna ſama droſza ÿ wazniey ſza ÿ potrzebnieyſza ieſt przed Bogiem, nizley wſzelkie inne ſtworzenie, Tak tedy ia, licha ſłuzebnica twoia o przenadroſza Matko ÿ pani moia marÿa ciebie wſercu mÿm powazam, zem ÿ gotowa ÿ pragne wſzÿtkie go swiata doſtatkiem ÿ bÿtnoscia, moią, odwazÿc ÿ okupic miłosc, czesc, chwałe ÿ doſtoynosc twoie, dla ciebie ÿ dla Sÿna twego iezuſa chrÿstusa Boga moiego.

## ART: 6.

1 Stawiſz sie przed obecnoscią przenadroſzey Panny ÿ matki Bozey

2 Vwazÿſz iako ią, Bog wÿwyÿſzÿł ÿ uczcÿł przez to, ÿſz ią, ſobie za matke obrał

3 Abowiem ÿſz ią, matka ſwoią, uczÿnił, dał iey teſz w moc wſzÿtkie potrzebÿ, ÿ porzadki, ÿ pomocÿ, zbawienia na ſzego, ÿ nad to darował iey oſob ÿ duſz ludzkich pewnÿ ÿ Przebranÿ, porzet tÿch ktorzÿbÿ oſobliwÿm ſpoſobem be dac oddani na miłosc, chwałe, ÿ słuzbe tey przenadroſzey

Boga

Boga radzic, a osobliwą tesz nad sobą opieke, y obrone zy iąc y umieraiąc od niey mieli, y ta osobliwa cecha, w niebie miedzy innemi swietemi rozeznawani byli, ze osobliwemi nad inne byli, y miłosnikami, y kochankami naswietszey matki

4 Z tąd osobliwy y pewny iest znak przeznaczenia do chwały niebieski, gdy kto ma nabozenstwo a zwłaszcza osobli we y znaczne, y wnasladowaniu cnot, a pomnozeniu chwały zasadzone ku tey nadroszsey matce Bozey

5 Rozraduie sie serce twoie złego przyimkeiu nadroszey matki y bendziesz iey go uprzyimie winszowała,

6 Zyczyc sobie bedziesz, y prosic abys była od niey poli czona y wpisana wregestr miłosnikow y kochankow iey osobliwych y zeby nabozenstwo ku niey byłac oso bliwa, pomocą, ku zbawieniu tu na ziemi y cecha, błogo sławienstwa na niebie

7 Godzina, smierci twey osobliwem Affektem oney odlecay prosząc zebys była miłościwa, y obecna, w godzi ne umierania twego, Dla tego bowiem z kosciołem swie tem oto iey zawsze w Anielskiem pozdrowieniu prosiemy, ze ona iest wszytkich wiernych a zwłaszcza miłosnikow swo ich patronka, y pomocnicą czasu dokonania tego zywota

## Summa

Przenadroszsza matko Boga mego marya, ktora przez to zes iest matka Boga y zbawiciela naszego y posrzedniczka wszytkiego narodu ludzkiego, wziałas od Boga syna twoie go wmoc y wrzad zbawienie nasze, wziałas darowany y naznaczony sobie poczet miłosnikow, y kochankow twoich osobnych, ktorzy ta cecha osobliwą, iaśniec wchwale nie bieskiey beda, ze cie tu goracy miłowali, chwałe twą

rozmnazali ÿ cnot twoÿch wszÿtkie nasladowali, O matko Boga naszego policz mie tesz ÿ wpisz w ten regestr kochanÿch sług twoich, naznacz mie ta, osobna, cecha, milosnikow twoich, Bądz mi zawsze opiekunka, ÿ pomoca, ale osoblimie w go dzine smierci moieÿ, ktora, ia, tobie godzine odkecam, ÿ prosze abÿs ducha mego z ciała tego wychodzącego, w nadrozsze rece twoie przÿieła ÿ sÿnowi twoiemu Bogu moiemu przy iemnÿm uczÿniwszÿ stawieła

## Testament Duchownÿ Kazdodziennÿ,

Naÿdostoÿnieÿszeÿ Boze ia, N.N. w ciebie w Troÿcÿ swieteÿ iedÿnego, ÿ wiezu chrÿsta zbawiciela mego wierze, V fam, ÿ nadewszÿtko ciebie wszÿtka, soba, ÿ toba, miłuie,

Załuie zem kiedÿ wola, dobroc, godnosc twoie Boga obraziła

Zmiłuÿ sie prosze nademna, iako mozesz, Vmiesz, ÿ chcesz teraz ÿ zawsze,

A osoblimie w ostatnim punkcie konania mego, ktore ia konanie moie, konaniu zbawiciela mego, ÿ matki iego ÿ swietÿch iego iednocze, ÿ oddaie

Wÿkonaÿ Boze moÿ na swietsza, wola, twoie zemna, ÿ Przeÿ mie dla teÿze sameÿ woli twoieÿ, dla zasług sÿna twego ÿ matki iego ÿ wszÿtkiego kosciola twego swietego

Abowiem ta iest wola twoia o Boze moÿ ÿ ta iest godnosc naswietszeÿ woli twoieÿ

Przez ktoreÿ sameÿ laske ÿ pomoc ia, zbawiona byc moge mam, chce, ÿ pragne ÿ spodziwam sie ÿ bede

I ktora, same dla oneÿze sameÿ nadewszÿtko przekła dam miłuie, szanuie, ÿ oneÿ sie cale ÿ wiecznie, poddaie

ÿ oddaie,

y oddaie,
Dla czci smaku y kontentowanie iey zawsze wiekszego a wiekszego,
Na wszytkie wieki y dalej Amen
Wszytkim Boze moy tobą, a wszytka, tesz sobą,

## Sposob oddania sie Naswietszy Pannie

Naswietsza Panno marya matko Boza, y dziewico niepokalana Ia N - nayzsza grzesnica, swietego oblicza twego nayniegodnieysza, pragnąc słuzyc tobie, y ufaiąc wielkiemu miłosierdziu twemu, przed obecnoscią błogosławionego Syna twego, y wszytkiego dworu niebieskiego, oddaie sie dzis tobie zasłuzebnice, y niewolnice wieczną, wbractwie niepokalanego poczecia, y szczesliwego twego złego swiata zescia, biorąc ciebie za osobliwą, matke, Panią, y opiekunke, y mocno usiebie stanowiąc nigdy cie nieopuszczac, y czci twoiey zawsze bronic Aosobliwie slubuie ze zawsze za niepokalane, y ze wszech miar swie te poczecie twoie zastawiac sie bede az do smierci, ciebie tedy przenaswietsza Panno przez krew iednorodzonego Syna twego iezusa chrystusa pokornie prosze abys mie wpoczet wiernych sług twoich za wieczną niewolnice, miłoscive Przyieła we wszytkich potrzebach moich łaskawie ratowała, a nadewszytko wgodzine smierci moiey iako matka miłosierdzia napomoc przybydz raczyła

## SPOSOB
## Mowienia małey koronki Naswietszey P.

Oycze nasz

I. Przeznaczenie, iako błogosławiona Panna od wieku osobliwym sposobem iest wybrana aby była matką Boza

Prozba o zbawienie, y o zywot wieczny, Zdrowas marya
2 Poczecie iey niepokalane krom zmazy pierworodne go grzechu. Prozba o prawdziwa, pokute y grzechow odpuszczenie. Zdrowas marya
3 Swiatobliwosc nayzwyzsza we wszytkim zywocie swoim za osobliwym przywileiem Boskim, Prozba otrzyma nie mlasce Bozey, y wpomnozeniu zaslug az do konca Zdrowas
4 Pokora nayglebsza, y posluszenstwo poniewasz sie ustawicznie na wola Boza, oddawala. Prozba o doskonale Porownanie woley naszey z wola, Boza, Zdrowas marya,
Oycze nasz
5 Poczecie Syna Bozego, y iako sie stala matka iego Prawdziwa, Prosic Ducha swietego y laski, dla pora towania dusz y rodzenia synow chrystusowi, Zdrowas
6 Rodzenie bez bolesci, y ustawiczne obcowanie z Bogiem, ktory sie stal czlowiekiem — Pros obecnosci Boskiey o zabawy z maiestatem iego Zdrowas marya
7 Wieczne panienstwo, z macierzynstwem aysz iest Przednieysza miedzy wszytkiemi Pannami - Pros o czystosc ciala y dusze, Zdrowas marya.
8 Podobienstwo w cierpieniu z chrystusem znoszac znamienite meczenstwo na sercu, kiedy iey dusze miecz bolesci przerazil wmece synowski Pros cierpiec z cierpliwoscia, ku czci cierpienia Syna Bozego, Zdrowas marya Oycze nasz etc
9 Wesele z zmartwychwstania y wniebowstapienia

chrystusowego

Chrystusowego, y zesłania, Ducha swietego pros opokoy summienia - Zdrowas Marya

10 Wniebowzięcie nietylko samey duszę, ale tesz yz ciałem, yiako była podwyzszona, nad chory wszytkie Anyelskie y swiętych Pros okoniec dobrey smierci. Zd

11 Yz iest kroloma, swiętych y Anyelska, y pania wszytkich rzeczy, Pros abys mogła nasladowac Panny błogosławiony, y słuzyc iey wiernie Zdrowas Marya

12 Yz iest oredownicżka, nasza, matka, wszytkich zywiących, Prosie obrony tey se Panny błogosławiony Zdrowas

## Akty nabozne do Pana Boga

Panie Boze moy stworco nieba y ziemie, wszytkie mysli, słowa sprawy, nayiweksze, y namnieysse moie ktore kolwiek dnia tego według stanu, Vrzedu, powinnosci moiey czynic bede ofiarnie na wiekssa, chwałe, twoie dla szczery dobroci miłosci, zacnosci, twoiey iako niewolnica twoia wieczna

Abym sobie zasłuzyła y zarobiła nawiekssa awiekssa łaske twoie Boska, przez ktora, swiekssa, y tobie milssa, stałabym sie

Abym sobie zasłuzyła niebo y pomnozenie chwały wieczny wniebie

Abym sobie zasłuzyła (N N) opatrznosc twoie, osobliwa, Boska, y błogosławienstwo twoie swiete

Offiaruię Panie Boze moy te sprawy wszystkie moie abym ci czesc y chwałe oddała iako Panu y Bogu moiemu zawszystkie łaski y dary twoie

Abym czesc oddała iezusowi Chrystusowi Bogu y człowiekowi

Abym pokłon Boski oddała Duchowi Swietemu po
cieszycielowi memu
Abym powinna częsc oddała Nasswietszey Maryey
Abym uczciła Patronke moie N. y wszystkich swiętych
Offiaruiec Panie Boze moy wszytkie sprawy moie
dzisieysze abym łaski twoie Boskie tak do dusze iako
y do ciała y do innych potrzeb należące sobie (N N)
według woli twoiey przenaswietszey uprosiła
Offiaruiec na ostatek Panie Boze moy wszystkie spra
wy moie dzisieysze, Abym sie wypłaciła zdługow czyscowych
y dosyc uczyniła zakaranie grzechow moich y cudzych
Łacze przedwieczny Boze wszytkie sprawy moie zme
ką naydrozszą iezusa syna twego y z zasługami iego
y zzasługami naswietszey matki iego maryey y wszytkich
swietych
Załuie zserca zem cie kiedy nayzacnieyszego y naylepsze
go Boga y Pana mego obraziła ktorys nieskonczenie go
dzien był odemnie, y od wszystkiego stworzenia wszela
kiey miłosci y poszanowania
Iusz wiecy grzeszyc niechce, dla miłosci twoiey
Odpusc winy winowaycy twoiey
Miłuie cie Boze moy iako dobro nieskonczone y nad
wszytkie rzeczy nay barziey powazam
Day miłosciwy łaske aby sie wszytkie sprawy moie od
ciebie poczynały, y przez cie poczete konczyły Amen

## SPOSOB

## intencyey Dobrey napoczatku dnia

kazdego

Kazdego dnia pierwsza mysl ma bydz ku Bogu obrocona, pieknie Laurencijus Iustynianus, pierwszy glos mowi pierwsze pomyslenie, pierwszy, Affekt, niech chwale Boska opowieda, y onemu sie Sercem sczerym oddawa, aiesli os[po]sob idzie, taki bydz moze

O Boze moy namilszy wszystkie sprawy, dnia tego naczesc y nachwale tobie offiaruie

W Imie Oyca y Syna y Ducha swietego Amen przydac sie y to moze

O dobry iezu przez niewinna meke, prosze cie pomosz mi abym sprawy moie wszytkie do dobrego konca zmierzala

Takze y nocnego spania ten ma bydz poczatek, bo to pewna ze czart na zesciu dnia, a w zesciu nocy wielce pilny chodzi, aby czlowieka zasypiaiacego brzytkiemi zabawil myslami, y nasienia nieiakie rzuca albo zazdrosci, albo nieczystosci, albo niecierpliwosci, ktore caly dzien sobie przywlaszcza, Wie liszka ta piekielna ze wpul iusz wygral iesli tak dowcipnie zaczal, przetoz czuymy tak na poczatku dnia, iako y na koncu, bo iesli czart poczatek nocy posial iusz ma noc wszytke wte czasy myslamy czystemi niech uzbroiona serce aby go nieprzyiaciel nie pierwey posiadl nizeli oblegl

## Z Na kazda godzine

Pozyteczna zabawa iest y wielce wazna, na kazda, sie godzine Bogu y meke iego poruczac, na koniec zywota pamietac y intencya, odnawiac, ku temu sluzy na kaz da, godzinie, pacierz albo pozdrowienie Anyelskie mowic, y onego, (teraz y w godzine smierci naszey) zgoretszem Affektem powtarzac A iakoz Bog nalaskawszy temu nie

ma dac dobrse do koncsyc zywota, ktory przez lat kilka na kazda godzine prosit mozec wprawdzie chceli Bog abys y tysiac lat kazdey godziny zebrat stusznie za dzey twoiey niewygodzic. Ale iednak rozumieycie o Bogu wdobroci, Ociec niebieski wasz da ducha do brego tym ktorzy go prosic beda, wszytko oco wmo dlitwie prosic bedziemy, wierzac, otrzymamy, Przetosz kto sobie poradzic moze na ostatni punkt zywota, oto niech Boga y matki iego na kazda godzine prosi,.

Nawzbudzenie tego pozytecznieyszego nabozenstwa Leo X Papiez wszytkim ktorzyby pozdrowienie Anyelskie za kazda godzina mowieli Tysiac dni odpustu nadat Pewet piaty na tez stolice ponim wstapit Roku 1611 tesz potwierdzit, Dobrze ucsyni kto do pierwszy te 3 modlitewki przytozy. Btogostawiony Bog na wieki. Zmituy sie nademna Boze wedtug wielkie go mitosierdzia twego o Panie moy y Boze moy ofiaruie sie na wszytka wola twoie

A tobym rozumiat przydac dla tego, bo sie na ten czas osobliwie odnawia dobra yntencya, gdy kto siebie na wola Boza cate poddawa S Giertruda po trzysta szescdziesiat y piec razow te stowa powtarzata nie moia ale twoia wola niech bedzie moy namilszy iezu,

Tego kazdy nasladowac moze zpochwaleniem, iako zna mienicie tenze blozyusz mowi wazniyszy modlitwy nie masz, iako gdy kto prosi zeby sie wola Boska wniem

yrve

y nie wszystkiem wykonała. A kto iakiego cwiczenia nie zazywa temu nie tylko godziny dnie, tygodnie, y mie siące, ale y roki uchodzą, w ktore ledwie kiedy o Bogu pomysly, y to barzo oziemble, co nie tylko nie chrze sciańska, ani ludzka, ale bydleca iest rzecz

# O S Porzadzeniu czasu y godzin

Iako wkazdy rzeczy, y wsprawie ludzkiey, tak tez y wpobozne zyciu porzatku potrzeba: bez ktorego zaden duchowny postepek, ani trwaly ani spory byds niemose. Ten porzadek dwoiaki byc ma, ieden czasu y godzin codziennych, drugi spraw y zabaw takze codziennych, Porzadek czasu y godzin taki byc ma aby człowiek miał całego dnia rozłozone, y wiedział ktory godziny ma co czy nic, y zeby kazda sprawe swoie pewnego czasu odprawował, Naprzykład ma miec pewny czas wstania ze snu rano, pewny czas słuchania mszy s pewny czas roboty reczny, pewny czas czytania, modlitwy iedzy odpoczynku rozmowy spania Zc ktorego czasu pilno przestrzegac, y iakoby zreiestru zywot od godziny dogodziny prowadzic ma: bo stego porzatku godzinnego poydzie yz człowiek bedzie zawsze wswoiey mocy, czuły nad soba, y nad sprawami swemi niebedzie sie mieszał ani plątał wzyciu swoiem, łacno sie zbierze do siebie y do Boga sercem, y mysla, rachunek sumnienia bez trudnosci bedzie mu przychodził

Przestroga niebedzie iednak zusczerbkiem na bozenstwa przerwac ten porzadek, kiedy potrzeba iaka miłosc y usługa, y ludzkosc przeciw blizniemu wyciaga

## NAVKA II

## O S porzadzeniu zabaw zwyczaynych

Niedosyć iest mieć czasy ÿgodzine rozłozone ÿ zabawÿ kazdemu czasowi naznaczone, trzeba ÿ same zabawki sporządzić ato tÿm sposobem, zebÿ człowiek miał pewnÿ iaki sposob, ktorembÿ kazda, sprawe swoie powierszchowną, ÿserdeczną, pobożnie, spomnozeniem, wcnotach zasługach ÿłasce Bozÿ, ÿ zinnemi pozÿtkami duchownemi odprawował, Naprzÿkład ma człowiek mieć pewne swoie swiete ÿpobożne zwÿczaie ktorebÿ zachowÿwał zaraz, przÿ ocuceniu ze snu, przÿ wstaniu, przÿ poczÿnaniu modlitwÿ, przÿ samey modlitwie przÿ dokonczeniu iey, przÿ słuchaniu mszÿ s Przÿ obiedzie, przÿ czÿtaniu, przÿ rachowaniu sumnienia przÿ zabawie powierszchnÿ, przÿ zabawie zludzmi, przÿ wÿsciu zdomu, przÿ wroceniu sie do domu, przÿ sposobieniu sie do spania, Takze ma człowiek mieć pewnÿ sposob, ÿ porządek ktorÿbÿ zachował, gdÿ sie gotuie do Sakramentu spowiedzi swietÿ, gdÿ sie spowieda, gdÿ odprawi spowić gdÿ doprzÿiencia, Nas sakramentu isć ma: gdÿ go iusz przÿimuie, Takze ma mieć pewne zwÿczaie swe nabozne, przÿ umartwieniu sie na ciele, dÿscÿplina, postem włosiennica, klęczeniem, Zc co acz pospolicie ludzie pobozni mewaią, ale ze nieporządnie ÿnienamÿslnie, ÿnie statecznie, ieno iako sie trafi, albo iako na mÿsl przÿidzie, dla tego na widki zkąd maia, pozÿtek, ÿ postepek wdoskonałosci zÿcia swego, ale wiec co raz inaczÿ zÿią, inaczÿ czÿnią, pocznią, porzucą, co innego przed sie wezmą, ÿ tak zawsze iakobÿ dziecmi są wzÿciu swÿm. Ztego początku tez, co ÿ z pierwszego

pozÿtku

pozytku płyna, y ieszcze barziey z tego, bo ten barziey
wchodzi w sprawy ludzkie, y barziey człowieka w do
bre wprawuie, w dobrem trzyma, w dobre zwyczaie
y cnoty ustawnie wciaga, a toc iest bydz doskonałem,
miec zwyczay w dobrym taki, ze człowiekowi tak
wie przychodzi, dobrze pobożnie, porządnie czy
nic wszystko, y zyc zawsze, a zas trudno zle czynic y o ziele

Przestroga. W ten porządek łacno sie człowiek
wprawic moze, tymi sposobami naprzod iesli sie w pie
rwszy porządek wkładac y onego sie trzymac bedzie
chciał statecznie, potem iesli niewiele brac razem
przed sie bedzie spraw, y zwyczaiow w sprawach,
ale po trosze, po woli, wprawiwszy sie w porządek
iedney sprawy, tosz postąpic do drugi, do trzeci,
potym az tak za czasem we wszystkie sie wuczy
y sporządzi, przyczym nietrzeba byc skrzętnem
ani trwozliwem, ani frasowliwem iesli sie co nie
powiedzie w tym zamierzonem porządku ale
w niedbalstwie y w omylce uznac swa, krewkosc, y
słabosc, y z niey sie upokorzyc przed Boskiem maiesta
tem, pomocy zadac, y do poprawy sie napotem brac

# NAVKA 3.

## CO za zwyczaie moga byc pobož ne, w sprawach y zabawach zwyczaynych

Na kazdego to iest dobrey woli y upodobaniu
przybrac sobie zwyczaie, takie albo owakie do

spraw swoich ktoreby byty do smaku iego nabozne mu sercu gdys tyss wrzeczach duchownych maia, ludzie rozne smaki y upodobania, y Bog nieprowadzi ani nie woli wszystkich do iedney drogi, y niewszystkich sa, iednakie sity nie iedna sposobnosc, To tedy bywa naysmacznieysze, co kto sobie upodoba, acz wtym rady kogo doswiadczonego, y pobosnego zazyc potrzeba, dla ometki, dla miary, dla poprowadzenia do inszych wyszych, y pozytecznieyszych, a panu milszych cwiczenia y zwyczaiow, wiec tez y do tego sluzy trzymac sie zdawna zawzietych, lubo znauki czyiey, lubo sprzykladow SS Bozych, lubo zxiazek duchownych, lubo zwlasnego niegdy upodobania y doswiadczenia, zwyczaiow y sposobow y nietatwie ich opuszczac albo odmieniac, ale ie tylo wporzadek, y iako wregestr wprawic, y serce wnych upewnic, kazdodziennem, nieodmiennem zachowaniem - Do tey ze rzeczy pomoze, to co sie wnastepuiacy nauce potozy

# NAVKA 4

## Co sa, zapozytki spraw uczynionych od ludzi wtasce Bozy bedacych

Kazdy cztowiek pobozny wlasce Bozy bedacy, kazda, sprawa y zabawa swoia, (lubo to mysl lubo mowa, lubo uczynek bedzie) dobra, wtasce Bozy uczyniona dobrowolnie y rozmyslnie, moze te nizy polozone pozytki odniesc duchowne, a zatym tez moze sprawy swoie wszystkie dla tych pozytkow dostapienia ofiarowac y prostowac, Naprzod sobie zastuzyc pomnozenie wlasce Bozey, a za taska, Boza, tez wchwale wieczny, Druga moze Pana Boga

wtroycy

w Troycy s iedynego, Pana Iezusa Boga y człowieka, przenadro
sza, matkę iego, wszystkich SS z Bogiem wniebie krolujacych
pochwalic y uczcic wedle kazdego stanu, to iest Boga y chry
stusa syna iego czcią Boską, a SS Bozych czcią, swiętym po
winną y przyzwoitą, Trzecia moze sobie uprosic u pana Boga
potrzeby swe dusznę na ktorych uproszenie ofiarowac bedzie
ktorakolwiek sprawe swoie, co tez moze uprosic y komu in
szemu, iesli zan ofiarowac bedzie, y iesli tez on przeszkody
wsobie niema do uproszenia onego, y iesli tak sie woli swie
ty Bozey podobac bedzie, Czwarta moze tez uprosic so
bie samey albo komu innemu potrzebe iaką powierzchow
ną, według upodobania Boskiego, Piąta, moze tez spra
wa swoia, kazda, dosyc uczynic PB za grzechow karanie,
tak swoich iako y cudzych, iako ofiarowac bedzie według
upodobania Boskiego y wagy sprawy ofiarowany, Tego
tylo potrzeba, aby człowiek własce bozey bedący sprawy
swoie iakieszkolwiek (byle ieno niebyty złe z siebie y grze
chem, y przeciw woli Bozy) odprawuiący, one ofiarował
PB na dostąpienie pięci przerzeczonych pozytkow Dla
tego pozyteczna y potrzebna iest przy poczynaniu dnia kazde
go, y owszem przy poczynaniu, kazdy sprawy zwłaszcza
głowniey szy, ofiarowac Panu Bogu wszystkie sprawy
na chwałe iego y SS iego, na przymnozenie łaski Bozy
pomocy iakiey pewny, wrzeczach do dusze, do ciała, do
rzeczy doczesnych nalezących, na dosyc uczynienie za
grzechy swoie, albo kogo innego zywego umarłego
według upodobania naswietszey woli Boskiey

# NAVKA 3.

Czego sie chronic potrzeba wodprawo

waniu ſpraw ſwoich człowiekowi pobozne
mu

Krom tego ze sie człowiek pobozny wyſtrzegac powinien kazdy ſprawy ktoraby grzechem była, ma nad to warowac sie niektorych przyſad, ktoreby ſprawe iego y zabawe mogły niewdzieczna, albo mniey wdzieczną boſkim oczom czynie, Naprzod strzec sie ma tego aby w zadny ſprawie ſwoiey nieſzukał ſwego ſmaku y upodobania pozytku, y pochwały od kogo, y dogodzenia, albo uciechy y ſwey woli własny mac poprawdzie człowiek czynic wszystko, z dobrey ſwy woli, z uciechą, z weſelem, pokoiem z ſmakiem, pozytkiem, y tak zeby słuſznie mogła ſprawa być pochwalona od ludzi, iednak niema czynic, ani dla ſamey ſwoiey dobry woli, ani dla uciechy weſela ſmaku, pozytku, pochwały, ale to wſzyſtko ma ſamemu upodobaniu, woli, godnosci, ſmakowi boskiemu poddac, zeby y z ſprawy ludzkiey, y z woli y z smaku, y z pozytku y z pochwały, za ſprawa ona, idąc Bog ſam był pochwalony, y ucieſzony, chocby dobrze bez wſzelkiego innego ludzkiego pozytku, to za na wiekſzy pozytek y owoc zabawy ſwoiey miaſ, ze sie Bogu podoba y iego ſmakowi ſwemu Druga ma sie wyſtrzegac wſprawach ſwoich wſzystkich człowiek pobozny ufania wſwoiey sile, y dozorze, y roſtropnosci, biegłosci, umieietnosci, godnosci, ale ma zwątpic wſwych siłach iako tych ktore bez łaſki, y pomocy iego ma sie pokładac, y nadzieie ſwa, zaſądzac, ato tak wnaswiekſzych, y nawaznieyſzych, iako wmnien

ieyszych rzeczach ÿ zabawach, tak duchownych, iako
ÿ powierszchownych sprawach, ÿ w samem pomÿsleniu,
ÿ pakem ruszeniu, okiem mrugnieniu. To ufa
w samem pakem ruszeniu, okiem mrugnieniu
nie w sobie wszÿstko psuie dobre w ludzkich sprawach
ÿ sercach, ÿ odgania pomoc boska, od nich, iako zas
ufanie w samem Bogu nie woli taske ÿ pomoc boska do
człowieka ÿ z tego sobie albo Bogu ufania płynie pospoli
cie niepowodzenie albo powodzenie w drodze Bozy, ÿ w za
myslach innych ludzkich, Trzecia ma sie człowiek strze
dz, abÿ w pozabawach swoich nic sobie nieprzypisował
, ani sie z nich niepodoba sobie, ale wszÿstko Bogu zupełnie
oddawał ÿ onemu serdecznie, dziekował Czwarta, ma
pilnowac abÿ spraw swoich chociasz zwÿczaÿnych (
według pierwszy ÿ wtory nauki) nie zezwÿczaiu,
ani załkania gebÿ sumnienia odprawował, ale
dla tego ze sie to Boskiey woli podoba, ÿ chce tego
tak Pan Bog lubo, przez sie, lubo przez sie, lubo
przes tego, ktorego słuszna iest usłuchac, Piata, ma
sie wÿstrzegac lenistwa ÿ ociełnosci, tak duszny iako
ÿ cielesny, ale ma sie starac, abÿ to co czÿni serca czÿ
nił, z ochota, z pilnoscia, z przyłozeniem woli, rozumu
ÿ sił cielesnych potrzebnych do odprawowania tego,
co ma przed soba, ÿ zebÿ to co czÿni, czÿnił bacznie
, statecznie swego czasu, swÿm sposobem zwÿczaÿnem
iako rzecz wyciaga asz doskonczenia słusznego, abo
wiec az do czasu zamierzonego, tak przed Boskiemi
oczema, iako dla Boga ÿ dla miłosci, godnosci ÿ smaku
iego namiełszego: Ten sposob odprawowania spraw

swoich maią, ludzie zachować, chcąli aby ich sprawy Panu Bogu miłe y wdzięczne, a ym tesz samem do zy woła wiecznego, y do postępku w cnotach, y zasługach, u Pana Boga były sposobne

# NAVKA 6.

## Yako może być wszelki występek y zły natoy z duszę wypędzony

Założywszy to napierwy, iż łaski Boży potrzeba, iako do każdy rzeczy dobry, tak tesz y do wypędze nia każdego występku ma też człowiek czynić co z niego iest, y z łaską Bożą robić, gdysz Pan Bog do gotowego, y on pomagać nam tylo chce y z nami robić anie sam wszystko bez naszego przyłożenia sprawować, kto tedy chce iaki występek z siebie wykorzenić, albo namię tność, y passyią, swoie poskromić y pod rozum podbić, te rzeczy niech zachowa niży położone, Naprzod niech Pan Bog napomoc, weźmie, Druga niech sie dobrze przeyrzy w tym występku ktorego zbyć chce, iaki w sobie iest, iak zły y szkodliwy przed Bogiem y ludźmi, na duszy, na ciele, na sławie, iakie karanie Boże zaciąga, do iakich dobr przeszkadza, Trzecia, niech sie przypa trzy każdy, tedy, z iakiey okazyi, przyczyny zwykł wpa dać w ten występek, czy nieraczy on sam sobie przyczy na, iest upadku, że snać nieostrożny, nieopatrzny, że sobie pobłaża, że na drugiego, a nie na sie winę wciąga, że na swą, wolą, nastąpić niechce, że chce sobie wszyst kiego, pozwolić niniczym sobie nieprzyrzy, y nikogo sprzeczącego nie mieć y nie znosić Czwarta, niech z sobą

sie sam

sie sam naradzi człowiek, czymby, y iako mogłaby sie u strzec występku, albo oprzec upadkowi y odniego uwolnic złaską Boza,

## NAVKA 7
## yako sie człowiek wkazda cnote ma wprawic

Tenze własnie sposob moze y ma byc zachowany wna bywaniu cnoty iakiey, albo iakiego 5° nałogu y obycza iu dam, naprzykład: chce sie wprawic wpodł. umnie samey rozumienie, tak sobie postapic, naprzod Pana Boga opomoc, y ołaske prosic bede do tey rzeczy. Druga obacze co iest gardzic soba, a łacno sie tego nauczyc, gdy wsobie wspomnie iakom ia sama zwykła gardzic kim albo iaka rzecza, iako iey szanuie chowam waze, kładę, iako mie to nieochodzi, gdy drudzy takze oto niedbaia, Tosz tedy iest soba gardzic co y kim innym co y czym innym, Trzecia acz zawsze y wszedzie chce soba gardzic wewnetrznie, iednak naznacze sobie czasu (mie siac, tydzien, Cwiarka, czesc roku ꝛc) cokolwiek do tego cwiczenia, wtym czasie naznacze sobie wiele razy sie na kazdy dzien upokorze, y soba pogardze, wiele mowie razy rano, wiele po obiedzie y ktorych czasow, albo godzin, albo przy kazdych zabawach, Czwarta rano napoczatku powstania, uczynie postanowienie takie albo temu podobne Panie moy, y Boze, dla miłosci twoiey Boskiey, dla miłosci y nasladowania Pana moiego Iezusa, dla P Nas y ss two ich, dla podłosci y nikczemnosci moiey, chce dzis soba gardzic, y wrzeczy teraz samey gardze, bom iest proch, błoto, złosci pełna, przemierzła, przesmierdła grzechami, tak Boskiem twoiem iako y ludzkim oczom człowiek, nie

godnam łaski ÿ opatrznosci twoieÿ, niegodnam dobrego od ludzi słowa, To postanowienie albo pogardzenie ponowie do obiadu piec razÿ albo cztery choc krotszemi słowy, choc tesz samą myslą ÿ sercem, porzuciwszÿ sie pod nogi boskie, ÿ wszÿstkiego stworzenia, iako smieci ÿakie, ÿ iako zgniłego co. Zc przed obiadem porachuie sie 1 ÿeslim rano postanowiła pogardzic sobą: 2: ÿeslim to pogardzenie ponowiła piec razow albo cztery: 3: ÿeslim, ponowiła czasow naznaczonych. 4. ÿeslim sie kiedÿ przez ten poranek sobie podobała, albo wsobie podniosła, wiele razow, co znaÿde dobrego wsobie niedbalstwa ÿ naganÿ godnego to zganie, skarze, poprawie: co znaÿde ÿ zachowanego P B oddam, ÿ podziekuie, trwac dali postanowie wezwawszÿ Pana Boga napomoc, co sie o porannem czasie rzekło tosz sie czÿnic ma ÿ od wieczora, co sie powiedziało owzgardzie siebie, tosz sie ma rozumiec okazdÿ cnocie innÿ, iako bliźniego miłosci skromnosci, wdziecznosci zadobrodzieÿstwa, pilnosci, modlitwie, Cierpliwosci, powzdaniu na wolą Bozą, gorącosci duchownÿ ÿ wÿtrwaniu wdobrem Zc Zc

# NAVKA . 8 .

## O niektorÿch Codziennÿch zwÿczaiach abo cwiczeniach poboznÿch

Człowiek pobozny ugruntownie chcąc stac ÿ trwac w drodze Bozeÿ, niech sie cwiczÿ czesto wrzeczach nizeÿ krotko wspomnianÿ. I. Niech sie zawsze starabÿc własce Bozeÿ, ÿ bez smiertelnego grzechu 2. niech łaske Bozą

ma sobie

ma sobie za matke, y mamke nа ktorey lonie, y reku niech zawsze spoczywa, y u niey piersi niech zawsze wisi, biorąc iakoby od niey wszystke swą bytnosc przyrodzoną, y nadprzyrodzoną, pomoc dzielnosc, niech wszystko tasce Bozey przyznawa, oddaie przypisuie, w oney samey ufa, a w sobie nic a nic nadziei niepokłada, ani sobie nic dobrego nieprzypisuie nigdy tylo złosci grzechy, ubostwo dusne, niedostatek, niepotenznosc, lenistwo, niewiadomosc. Z Woli Bozy niech sie poddawa we wszystkiem, zawsze, czesto ustawnie, w kazdy okolicznosci, wszystko sobie to smakuiąc Co Bog kaze chce, Niech z smakiem mowi czesto, Panie bądz s wola twoia, iako w niebie, tak y na ziemi, Yako sie Panie tobie podoba, tak sie niech stanie zemną, wszystko, ( y kazdem stworzeniem) zmiłuy sie Panie nademną ( y nad y innymi) iako ty sam wiesz y chcesz ZZC 4i obcowanie z Bogiem człowiekiem, to iest z panem yezusem niech ma czeste przez modlitwe, przez czytanie, y rozmyslanie zywota y meki iego, przez uzywanie Nas Sakramentu, Ciała y krwie Panski, przez nasladowanie, iego pokory, Cierpliwosci, miłosci ku Bogu, Oycu, y ludziom, Niech ma w zwyczaiu, na kazdy dzien we krwi Pana yezusowey dusze swoie obmywac, a osobliwie przy mszy s przy Komoniey, przy rachunku sumnienia. Z niech bedzie u przenaswietszey matki Bozy iako domowa niewolnica, y corka własną ustawicznem usługowaniem, nasladowaniem, uzywaniem, iey rozmyslaniem, o sprawach iey sie bawiąc

6 Każdego poranku przy wstaniu ze snu, do innych zwyczaiow nabożnych, niech też ma, ten aby wszystkich rzeczy, y siebie samy zebrała u Pana Boga do używania siebie, każdego zas wieczora niech znowu wszystko co od Boga iest, y ma nadusży, na ciele, w rzeczach doczesnych temusz Bogu zupełnie odda, y iako dłużnik kredytorowi, wroci, albo iako marnotrawny syn oycowskiem rekom y dozorom wszystko doschowania poda, Osobliwie, iesli co przez prozna chwałe, chlube, pyche, sobie przywłasczyła w rzeczach tak wnetrznych, iako y powierszchnych, to niech zupełnie sie wstydem Bogu odda.

7 Niech sie zwyczay czesto przez dzien, na krotki czas modlitewkami gorącemi, iako ognistemi strzałami do Boga wylatywac, choc na tak krotki czas, iakoby zmowił kto, iedne zdrowas marya. 8 Tak niech ma zwyczay, pokilkakroc na dzien do południa, y od południa krotko rachowac sumnienie swoie 9 Niech sie tesz oto stara, aby sobie zwyczayną uczyniła, modlitwe, y nigdy niech sie nią nieochwaca, ale niech ma pragnienie modlitwy. Niech sie modli kiedy ieno może, y czas ma wolny, bo iako nieme bydle gdzie ieno stąpi, szuka tobi iesc, tak nabożna dusza wkazdym czasie szukac ma pokarmu modlitwy. 10 Niech ten ma każdodzienny zwyczay, y czas pewny nan, zeby sobie godzine smierci, iako narzetelni stanowi przed oczy, y niech upatruie zczymby teraz zaras umrzec niechciała, czegoby tera

zaras

zaras umieraiąc zyczyła, wiakaby sie radu wenote wprawi ta, co sie Boskiem oczom snac by teraz wiecy niepodobało, coby teraz zaras umieraiąc rada czyniła, co iey teras sumnienie gani, wielki to bedzie od wszystkiego złego hamulec, ywielka pobudka dodobrego II. Niech sie tesz swyczay nie tylko zasame siebie, yiakoby wswoiey osobie służyc Bogu, ysprawy swoie odprawowac nachwałe Boza, ale tesz za innych, za wszystko stworzenie, za kosciol Bozy za ludzie wkrolestwie tym, imie niem wszystkich swoich przyiaciol, domownikow, czeladzi, Zi Zi zeby tak człowiek nie sam tylko, ale tesz ynni znim, ale zniego Boga chwalili IZ. Nad wszystkie nauki napotrzebnieysza iest czynic to, co umie człowiek, czynic mowie z skutkiem, pilnoscia, zprzyłozeniem sił dusznych, ycielesnych, anigdy nieustawac, ale zawsze swiezem sercem tak iako znowu poczynac przy łasce Bozey.

# NAVKA

## O przygotowaniu do swiatobliwy smierci

### Przestroga Czytelnikowi tey nauki

Zaprzedmowe te przestroge daie czytelnikowi tey nauki aby wiedział iz to co sie tu powiedac bedzie, niepodaie sie wszelkich stanow sposobnosci ludziom: ale tylko tym, ktorzy sie nanabozenstwo ysłuzbe Boza udawszy sa, wsłuzby Boski drodze zaprawieni, ywtym nawieksze swe zamysły, ystarania zasadzieli, aby sie Boskiemu maiestatowi iako nabarziey przysłuzyli yprzypodobali, tak we wszystkiem zywocie swoiem, iako tesz yiudokonaniu to iest wsmierci swoiey, zaczem ya ko sobie zycza zywota doskonałego przed Bogiem, tak tesz yprzescia ztego swiata do Boga pragna, sobie swiato bliwie doskonałego, ydoskonale swiatobliwego, A tak mało to abo nic sie tu niepisze oprzygotowaniu do dobry y

swiatobliwy smierci, iaka ma byc tych wszystkich ktorzy sie na swiatobliwy, y znacznie dobry, adoskonaly zywot udali, czytelnik tedy nauki tu podany, to co bedzie wniey czytal, niech wedlug tey nauki y przestrogi wszystko bierze y miarkuie, y sobie wpozytek duszny, a Boskiemu maiestatowi wchwale obraca.

## I Co iest dobrze umrzec

Dobrze umrzec iest (iako pismo s mowi) umrzec w Panu Bogu to iest w lasce, y przyiazni, y milosci Bozy: bez grzechu smiertelnego, s tak dobrze umrzec, nie na tym nalezy wla snie, aby kto sakramenta ss przy smierci przyial, ani na tem, zeby dokonywaiac nabosnie slowa mowil, abo ich sluchal, ani na tem zeby wielu ludzi duchownych y na boznych przy swym dokonaniu mial, ani na tym aby wiele, y wielu modlacych sie y insze ss odprawuiacych, y posty z innemi utrapieniami czyniacych za soba, mial, ani na tym aby wiele Jalmuzn na milosierne uczynki odkazal, abo rozdal umieraiac. Bo acz te rzeczy y tym podobne barzo dobre sa, y dobry smierci wiele moga pomoc nie sa iednak sama dob ra smiercia Dobra smierc iest (iako sie rzeklo) w lasce Bozey zywota tego dokonac, iaka zla sm ierc iest umrzec w gniewie Bozym, umrzec w grze chu smiertelnem, umrzec grzechowym czego Bog niech kazdego uchowa

## 2 Troiacy sa ludzie dobrze umieraiacy

Troiacy ludzie moga byc dobrze umieraiacy, za tym y troiaka smierc dobra: I: niektorzy umieraia w

samey

wſamey tẏlko łaſce Bozẏ, y miłosci aprzẏiazni, ała ieſt
ẏstoła dobrey smierci, y dobrego umierania, iako umrzec
moga, bẏteſz nagrzeſznieyſzẏ, byle iedno przẏ smierci
prawdziwa, za grzechẏ załoscia, ẏ pokuta, z Bogiem sie
poiednali Z. Niektorzẏ umieraia, wſprawie ẏakie miło
sci Bozẏ, tak iſz ich godzina ẏ moment smierci zaſtaie
wuczẏnku miłosci Bozey ẏ tak ſtego swiata wẏprowa
dza przed Boga, ktorego miłowali, własnie pod ſam czaſ
ſkonania, stał nabozni ludzie umieraiac, poniechawſzẏ wſzẏ
stkiego innego ſtarania ẏ myslenia: zſamem sie tẏlko Bo
giem ſwoiem uſtawicznie ile sieẏ znoſza bawic, y affektẏ
miłosci, pragnienia, teſknienia, ẏ spieſzenia do Boga ſwego,
czynic zwẏkli, aſz ich wtakich abo podobnẏch aktach, ẏs
prawach serdecznie miłoſnẏch oſtatni moment zẏwota
zaſtaie ẏ moga bẏc te affektẏ, zadze ẏ aktẏ Boſkiey miło
sci wludziach umieraiacych tak gorace, ze przez nie duſza
zciała wychodzaca omẏta ẏ oczẏsciona bẏwa od wſzelkiey
zmazẏ grzechow powſzednich, ẏ od karania przez grze
chẏ, ẏ niedoſkonałosci zaſłuzonych, tak ẏz bez czẏſcu pro
ſto do zazẏmania oblicza ẏſczeſcia Boſkiego przichodzi,
co acz rzadka ieſt barzo, iednak reka, y dobroc Boſka
ſkrocona nie ieſt, ẏ staraiacemu sie oto abo wpraw
mu sie wto za zẏwota przed smiercia, choẏnosc Boſka
ẏkrem zbawiciela swiata do teẏ łaſkiey wrota otworzẏc
moze Z Niektorzẏ umieraia, nie tẏlko wmiłosci Bozeẏ
iako pierwſzẏ y wtorzẏ, ale teſz dla miłosci Bozey, albo
zmiłosci Bozeẏ iakobẏ. ich własnie zbẏtnia zarkosc ẏgo
rzcosc miłosci ranieta, mdleta, wałleta, ẏ do smierci przẏpra
wadzieta, iako sie ono cieſzẏ oblubienica Boſka, wpismie s
ze mdleie ẏ uſtaie od miłosci, ze raniona ieſt miłoscia, ze
miłosc ieſt y nad smierc ẏ nad wſzelkie zgubẏ potezniẏſza

Taki tesz sposob umierania rzadki iest barzo, osobliwy dar Boski, nie iszby P. B: wtym skapym był, ale isz ludzie choc tesz y ss rzadcy sie do tego Bogu sposobnemi czynia, według miary łaski Bozey sobie udzielony, Atoli insyszcy Boga y doskonała słuzbe iego serdecznie miłuiący otaka, sie smierc starac maia, do ktorego ieseli nie przyida, przy namniey wtorym ordynku umieraiących niech sie nalesc usiluia, : zeby ich snac znalazła smierc uprzeyma, aserdeczna, miłoscia, Boza, zabawionych, Pierwszym owym sposobem dobrze umrzec prawdac ze dosyc iest do zbawienia wiecznego, ale doskonałosci, y Boga uprzeymie miłuiącemu, na takiey smierci nie ma byc dosyc, ale doskonalszy y Bogu milszy trzeba pragnąc, Abowiem iako takiemu człowiekowi do skonałosc miłuiącemu) ma byc, dosyc, aby tylko pospolitym trybem dobrym był, bes grzechow cieszkich zywot prowadził ale potrzeba zeby wysokiemi cnotami, y go raca, adzielna, miłoscia, Boza, y wdobre przednie uczynki płodna, smiecił y gorzał y co raz dali, y wyse wdrodze Bozey sie pomnazał : tak tesz takowe mu człowiekowi nie ma byc dosyc, odobra, poprostu smierc starac sie y wtym sie samem aby iakoszkolwiek własce Bozey zywota dokonał kontentowac, ale przystoy y potrzeba aby smierc iego była, smierc ss smierc kochankow Bozych, smierc doskonała gorąca, ognista, miłoscia, Boza zapieczętowana, ktoraby dusze iesżcze wtem zywocie wBoga y wiego upodobanie y umiłowanie rzetelnia, zabawa, wuczona, y utuczona znalaszy nieodrywała od niey dusze, niegasiła iey wduszy, nieprzerywała iey wduszy, ale znia, przed

Bogiem

Bogiem maiestat Boski one zaprowadziela wprzepasi
sty on błogosławiony, aniebieskiey miłosci y chwały za
pał wrzucała y zanurzała, y na wszystke wiecznosc, tam one
zasadziała, O takiey bowiem smierci rzeczono iest ono osobli
wie w psalmie, kosztowna przed oczma Panskiemi iest smie
rc SS iego: otaka smierc day Boze aby sie wszyscy Boga
miłuiacy starali, y ona miłosne serce Boskie cieszyli

## 3 Do smierci swiatobliwy, y cwiczenia y na togu potrzeba

Wtakowey smierci, o iakiey sie iuz mowiło swietem y do
skonałosc miłuiacem Bozem sługom należyty, cwiczenia y z
wyczaie te, ktore sie od tat przekładac beda, wielce y sku
tecznie przy wspomozeniu Panskim dopomagac moga, zo
stawiac kazdego nabozenstwu, aby dla siebie przebierał
skat co bedzie rozumiał sobie służacego, y przybierał zkad
inad co mu sie bedzie zdało lepszego, y eno wtym przestrze
gam kazdego, aby te cwiczenia ktore sobie dla swiety smie
rci upodoba wczas zazywoła, y dobrze przed smiercia za
czał wykonywac y innie sie zwyczaiac, tak zeby gdy cza
su smierci, przyblizac sie beda poczynaty, y lubo przes lata
lubo przes chorobki osobie beda, oznaymiały zeby mowie
te cwiczenia były mu pod tamte czasy, nietylo wiadome, ale
tez wzwyczay, y nałog obrocone Abowiem natym barzo
wiele należy: iako to kazdy łacno obaczyc moze bez dłu
giego rozwazania y dowidzenia

## 4 Potrzeba Pragnac Smierci

Acz to z przyrodzenia ludzie maia, iz sie smierci boia
y nie moga, ani tesz powinni tey boiazniey z siebie
wykorzenic, iednak miarkowac te boiazni potrzeba,
aby niebyła ani zbiteczna, abo nieporzadna, tak iako
bywa wmiłosnikach tego swiata y zywota, ani tez nie

potrzebna iaka podczas maia ludzie bogoboyni, ale nies
nieyſze nizeli trzeba sumnienie maiący y samych sie
bie iakas rospacza, albo sadow Bozych y grzechow
ſwoich trwoga, trwozący, miare chowac trzeba zeby
y przyrodzeniu dało sie co iego, y iednak przyimował
sie dekret smierci z reku Bozych z powinnem pod
danstwem, zeby tez bał sie człowiek niedoſkonałosci
swoich y sprawiedliwosci Bozey ſurowey, y skrytych
iego ſadow, y ani w zaſługach, ani dobrych uczynkach
swoich nieufał, a iednak zeby na dobroci, y nalepſzey i
oney Istoty Boſkiey, y na miłosnem sercu iego sie
pokładał, w zaſługach y mece odkupicielowey nadzieie
miał do Boga, y do wiecznego z nim pomieszkania w nie
bie teſknił, tak iako przyiaciel do przyiaciela teſkni,
iako miłuiący do umiłowanego sie spieszy, ktora do Bo
ga pospieſznosc, teſknienie pragnienie ma byc własne
y zwyczayne ludziom w doſkonałosci zaprawnem, Dla
tego tesz kto ſobie zyczy smierci swiatobliwy, potrzeba
tego, aby sie oduczał bac y ſtrachac smierci a ma sie w
kładac w to, zeby rad o smierci ſłuchał, czytał, myslił,
mowieł, y do niey sie gotował, y zeby mu ta zabawa
stała sie miła, y mile zwyczaiona, tak iako owo kto rad
mysli y słucha o tem ze sie ma z domu zmieſzkania lada
iakiego y nie wiecznego, do wiecznego przeprowadzic, a
bo iako zeglarz rad mysli iz sie do portu do londu ma
przybic z niebeſpiecznego zeglowania, albo iako głodny
czeka rad obiadu dobrego, na ktory go zaproſzono, y
o nim mu w krotce maia dac znac, aby mu przybył
Trzeba tedy zwyczaic sie w to, zeby o smierci myś

człowiek

człowiek bogoboyny iako o czem miłym y sobie pożądanem: żeby sobie obraz smierci stawiał uciessny, yłaskawy, przyiemny, żeby sobie człowiek tesknił wtym żyiu, ycielsku, iako wwiezieniu ciasnem, iako wchałupie walący sie iako w drodze długiey błotney, ostrey, niebespieczny ado smierci tak szedł iako do kresu ykonca wszystkich nadz yzłych przygod, aiako napokoy do wrot przez ktore wczas wygode roskosz, bespiecznosc wieczna, przyscma s Katarzyna Seneyska wzwyczaiu miała smierci . podchlebiac, onę chwalic, pieknemi słowy nazywac, oney pragnac, y do siebie zapraszac: to było samo wniey nagany uznawaiac że sie wdziera gwałtem do tych ktorzy sie nią brzydza y przed nia uciekaia, y że ucieka przed tymi ktorzy ia uprzeymie miłuia y oney sobie życza

## § Co pobożnych ma wzbudzac do miłowania y pragnienia smierci

Że wiele na tem należy do swiatobliwy smierci, y do przygotowania sie na nie, y że przynależy wielce doskonałosci, y postępku w Bożey słuzbie, pragnac smierci, y wtym sie pragnieniu zaprawiac y że sie tem dzieli człowiek Boga miłuiacy od swiatowego, abo wniedoskonałosciach uwikłanego iescze serca potrzeba dla tego zechcie dusze dobra aby sie chetnie yczesto cwiczyła wmiłowaniu y pragnieniu smierci, zechcie sie może temi ponętami, Pierwszy ten niech bedzie ktory sie teraz wspomniał iż to iest wielka doskonałosc, wielkiey doskonałosci znak, wielka pobutka y podpora dobieżenia wdoskonałosci pragnąc smierci y życzyc iey sobie, y oney sie nietylko nielekac, ale do niey tesknic: Kto Boga miłuie wiernie, pragnie do niego, iesli niepragnie nie miłuie, aiesli pragnie toc smierc miłowac musi, bo ta iest wrotami do Boga, apewnie niezechce ladaiako przed Boga ukochanego sie stawic y pokazac, toc sie zaraz do cnot, dmiłowania, do wszytkiego ss do gorącosci wdrodze Bozy pobudza

byłaby to bowiem bez rozumna chcieć smierci, acier
piec wsobie niedoskonałosci ÿniewzmieciac wsobie, wbie
gu do Boga surliwosci ÿtak pospolicie bywa, ze im
kto mniey oBoga dba, tym iest oziebleyszy wiego slu
zbie, im zas iest oziebleyszy tym mieradniey osmierci
myśli, tym sie barziey smierci leka, tym frasowniey o
koło zachowania ÿprzedłuzenia zywota chodzi tym
mniey widzenia Boga pragnie Niech nabozny czło
wiek to sobie wrozum bierze co sie rzekło teraz ÿ
ono co napisano oiednem zakonniku Societatis iesu
oto samo był długo wczÿscowÿch mękach, ze na tÿm swiecie
zÿiąc niepragnął gorąco widzenia Troÿce przenaswiętszÿ
wniebie, wtorÿ powab do pragnienia smierci, ma czło
wiek pobozny pragnąc smierci, abÿ smiercia swoią
wÿznał władza Powszechna ÿwszelaka Boska, nad
wszelkiem stworzeniem, ÿnad soba tesz, ÿzebÿ sie tey
władzy Boskiey pokornie ÿpowinnie oddawał, yodniey
iako zywot, tak ÿkoniec zywota przÿimował Trzeci
powab, ma człowiek pobozny pragnąc smierci, zeby
przez smierc przÿszedł do takiego stanu, wktorem
iusz nie iako Boskiego maiestatu obrazac niemoze,
Boga uprzeymie miłuiącem ta rzecz iest na
Duszom Boga uprzeymie miłuiącem ta rzecz iest na
cięsza wtÿm zywocie, iz poki wniem są, upasc wgrzech
ywniedoskonałośc, ba ÿ złaski Bozÿ wÿpasc nakazdÿ
moment mogą, , wiec yto sie im przÿkrzy ze wtem
zywocie niemogą, ustawnie ÿbez przerwania trwac
wmiłowaniu Boga swego, ale sie radzi nieradzi odrÿ
wac od niego, ydo tÿch nizszÿch rzeczy abo zabaw spieszÿć
muszą, Dla tego mierznie im ten zywot, ado onego nieod
miennie szczesliwego sie wÿdzieraią,, Czwartÿ powab

do smierci

do smierci, ma człowiek pragnąc umrzec, czescia, zeby prawo przyrodzone od nasiwietszy woli Boskiey utwierdzone wykonał na sobie, czescia zeby sie karania za grzech naznaczonemu poddał, czescia, zeby smiarcia swoia, uczcił syna Bozego ktory wiele naszem smiertelnem chciał umrzec aumrzec smiercia, ciezka, Piaty powab do smierci ma człowiek pragnąc umrzec, aby tak poszedł za przykładem przenasmietszey matki Bozey yuczcił iey smierc niewinna, swoia, smiercia, iako ona takze swoia, smiercia, uczciła smierc droga, syna Bozego y swoiego, Szosty powab do smierci ma człowiek miłowac smierc yoney pragnąc aby przy smierci, y w smierci iego ostatateczne wykonane y zapieczetowane były wszystkie wole, dekreta y upodobania, sporzadzenia Boskie, zeby zasługi Pana yezusowe y prace wzięty swa zupełna ydokonczona zapłate człowieka umieraiacego, zeby naostatek Bog począł miec z człowieka naywyzsze uczczenie, naywietsze odwdzieczenie, nadoskonalsze y nieodmienne nawieki wychwalenie, y iakie iemu powinne iest ana ten czas ie Bog miec poczyna, kiedy człowiek iemu miły umiera y przez smierc do chwały niebieskiey przychodząc, wieczna, chwałe Bogu oddawac zwiecznym swym Błogosławienstwem poczyna, anigdy nieustaie, ani przerywa, Siodmy powab do smierci, ma człowiek pragnąc smierci, aby Panna przenasmietsza wykonała około niego ono prawo swoie, ktore od syna swego ma na wszystkie wierne Boze umieraiące, aosobliwie nagorące miłosniki y sługi swoie: ma bowiem na droższa ta matka prawo y moc osobliwa, na nasze godziny ostatnie y smiertelne do osobliwego ratowania nas umieraiacych, y przez tak niebespieczna chwile ydroge przychodzacych, stad ono zawsze powtarzamy Swieta marya matko Boza modl sie zanami grzesznemi teraz y w

godzine smierci naszey, Dosyc to niech bedzie nabozne mu sercu do zamilowania sie pragnienia smierci ale trzeba sie wto zaprawic wczas aby gdy sie zblizac go dzina smierci bedzie czlowiekowi ani ta godzina stra szna, ani ta nowina nowa niebyla, ani ten gosc niespo dziany niebyl

## 6 Przygotowanie do : S : smierci

Wielkie iest przygotowanie do swiatobliwy smierci pragnienie smierci, bo kto czego pragnie na to iusz abo gotow iest abo sie gotuie, Trzeba iednak drugie szczegulne przigotowania naboznym sercem pokazac, miedzy ktoremi niektade onego przygotowania, ktore iest zyc dobrze, bo to acz iest napiervy, y na barziey potrzebne, przecie na ten czas do naszy rze czy nie sluzy, gdysz ta nauka daie sie ludziom nie ty lko pospolicie zyiacem dobrze, ale tesz osoblinie sie w doskonaly sluzbie Bozey obieraiacem zycia tedy naten czas dobrego) nieprzytaczaiac, ale ie zagrunt ktadac oinnych blizszych gotowania sposobach mo wic chcemy, Przygotowania szczegulne, poblisze do swiatobliwy smierci moga, sie naznaczyc szesciorakie wedle szesciorakich czasow I kazdodzienna 2 tte godniowe 3 miesieczne 4 Doroczne 5 wszystkiem sluzace 6 pod czas nastepuiacy smierci, y zblizoney godziney ostatni pozyteczne y potrzebne, kazde zoso bna polozse krotko, abym tylo pokazal czlowiekowi naboznemu, co moze byc czyniono, wolno bedzie kazdemu

abo tych

abo tych tu połozonych abo od siebie wynalezionych, abo od kogo innego ukazanych sposobow zazywac byle sie do przedsiewzietego konca, iako naylepi, y z rostro pnoscia przygotowano

## 7 Przygotowa y c zwiczenia do s smierci kazdodzienne

Czwiczenie pierwsze nakazdy dzien mszy swiety słucha ias oddawac bedziesz godzine smierci twoiey Panu yezuso sowi y matce iego, ako czynic bedziesz wpewney iakiey ( iedney albo drugiey, albo tesz ytrzeci ) czesci mszy s naprzykład I. gdy podnosza Nasswietsza, Hostya: 2: gdy takze kielich s podnosza: 3: gdy Nas Sakrament, abo duchowne, abo tesz y rzetelnie przyimuiesz, pod te czasy miedzy innemi nabozen stwy y zwyczaiami twemy oddaway polecay, y tacz godzi ne smierci twoiey, z godzina smierci nadroszy Pana yezuso wey, y matki iego proszac aby ich smiercia, poswiecona była smierc twoia, y aby dla swoiey drogi smierci błogosławieli, y byli przy smierci twoiey: wtora nakazdey dzien ~~swoyeza yna do Nas. P. łkawsa~~, odprawuy, proszac odobra y swieta smierc, Trzecie nakazdy dzien te nabozenstwa, ktore dla uczciwosci oblubienca P Nas y Jozefa S^o, odprawuiesz, ofiaruy temusz s nato, aby c przyczyna, swoia, uprosił u Nas P y u P yezusa przywilyi smierci swoiey, to iest aby iako przy smierci y Jozefa S^o, był P. yezus z Nas P. obecni, y iemu przy smierci wewszystkiem usługowali, tak przy twoiem dokonaniu, aby P. yezus y matka iego, y Jozef s zynnemi Patronami twymi SS byli. Czwarta przy rachunku sumnienia ( ktory dosko nałosci szukaiacy ludzie nie raz ani dwa na dzien czynic by mieli ) wzbudz wsobie serdeczna, prawdziwa, skruche, abo załosc za grzechy tak teraznieyszego iako wszystkiego zywota twego, A to nie tylo dla tego, abym tym zalem kazdodzienne grzechy twoie obmyte były, ale tesz y

dla tego, zebÿ sie dusza twoia ÿwola wtakowÿ zal wprawiła przed smiercią, abÿ go łatwie wsobie wz budzic mogła przÿ smierci, Piate co nakazdeÿ dzien czÿniss za dusze wszÿscu cierpiace, dosÿc czÿniąc za ich meki, tosz ofiaruÿ nauprosżenie sobie s sm ierci, ÿ zebÿc Pan Bog dał wÿnisc, złego swiata, niemaiąc nadusżÿ twoieÿ zadnego obligu grzecho wego, ani tesz karania iego Szoste: nakazdÿ dzien gdÿ wpołudnie [ to iest wgodzine smierci Pana ÿe zusoweÿ nakrzÿzu] pozdrawiasz Nas P zsmierci sÿnowski boleiącą, pros przez one ieÿ smiertelną ciesżkosc abÿc uprosiła swietą, bespieczną, aprzed P B drogą, smierc. Siodme nakazdÿ dzien miec wezwÿczaiu obmÿwac serce ÿdusze swoie wspra wiedliwosci ÿ miłosierdziu Boskiem, we krwi ÿ za sługach Pana ÿezusowÿch, wmiłosci twoieÿ ku Bogu, ÿ wbolesci, abo wutrapieniu twoiem dla Boga zebÿ złeÿ łaznie ÿ kąpieli wÿchodziła obmÿta, tak zgrzechow, iako ÿ zkarania zagrzechÿ, asta wała sie Przÿbraną, ÿ miła woczach boskich co acz sie moze czÿnic nieraz nadzien, iako naprzÿk ład namodlitwie, przÿ mszÿ s na rachunku sumnie nia zc ale osobliwie gdÿ utrapienie ÿakie ciału zadasz ÿ gdÿ odprawiwszÿ wszÿstko nabozenstwo zwÿkłe twoie, iusz sie napokoÿ ÿ zasnienie bierzesz pisze bonawentura s os franciszku, iz zwÿczaÿ miał

czÿnic

czynic sobie łazienka zekrwie Pana yezusowey, tak ob
mywał niedoskonałosci swe kazdodzienne, mozemy tosz
y my czynic byle nam niedbalstwo dopuszczało ze osme
nakazdy dzien kupowac sobie u P B swieta, y iego serca
Boskiemu y smakowi ta, smierc, co tym sposobem krotko
łatwie byc moze, uczyn nakazdy dzien co osobliwego y
Bogu smacznie miłego yto iemu, ofiaruy, iako pienia,
dze y płaca, za swiety smierci łaskę, gdy czas iey od Bo
ga, naznaczony przydzie, te zas pieniadze moga, byc
naprzykład takie I. Spowiedz zkomonia, uczynic,
mszy s słuchac zosobliwem nabozenstwem y goracoscia,
naczesc y smak Boski &c :Z: Zabawic sie iaki czas
znaczny naserdecznem goracem, uprzeymem miłowaniu
Boskiem, wychwalaniu iego dobroci, szanowania y szacowania
iego godnosci y zacnosci, y uzaleniu nad niewdziecznoscia,
y nikczemnoscia ludzi zle Bogu szanuiacych y oniego nie d
baiacych : 3: wyprawic Bogu Aktow iakich nabożnych,
niemała, liczbe, sto dwiescie zy
goracych, wysokich pewna, niemała, liczbe, sto dwiescie zy
tak wewnetrznych iako tesz powierzchownych, miłosci
upokorzenia, poddania Synowski boiazni, oszacowania
dziekczynienia, winszowania Bogu doskonałosci wszy
stkiey iego, takze uklekania, ziemie pocałowania ude
rzenia w piersi, wstrzemania sie od uciecszki iakiey, uprz
ykrzenia sie sobie wczym 4. Rozmyslac rzewliwe y na
boznie taiemnice meki Pana yezusowey. 5 chwalic Boga
y dziekowac dobroci iego zadobrodzieystwa y taki uczynio
ne wszystkiemu stworzeniu, ale osoblivie :I: tobie :Z:
wybranym swoiem wszystkiem :3: Nas Pannie maryey
4 Nadroszszy naturze ludzkiey Pana chrystusowy 5
sercem prawem odpuscic krzywde iaka dobrem oddac 6
nieprzyiacielowi, zyczyc mu dobra wszystkiego nadusszy, y

naciele: J. yalmuzne, modlitwe, post, utrapienie uczÿnic pewne. 8 Dusze iaką posÿskac, albo do iey posÿskania pomoc, do cnotÿ przywiesc od grzechu odwiesc, ÿ prze szkodzic ile znas iest. Te takowe pieniądze wielce sobie dobroc boska wazÿ, ÿ rad ich od slug swoich bierze, ÿ wszystko co im zbawiennego, a sobie milego bÿc uznawa choc nierad daie: a osobliwie smierc swiątobliwa, Zc Dziewiąte cżwiczenie Osmemu iest podobne, nayiowac nakazdÿ dzien P. Jezusa, ÿ matke iego Nas. abÿ dusze twoie wyrobili ÿ wÿgotowali, po wszÿstkie dni zÿwota twego, ktorÿc ie scze zostaie, ÿ zebÿ ią tak przÿbrali własnie, wdarÿ, Cnotÿ s wzastugi swoie, wucżÿnki dobre, abÿ czasu smierci sta neta, ÿ znaleziona bÿta, iako naczÿstsza od niedostatkow, iako na ozdobnieÿsza od niebieskich łask nawdzieczniey sza wocżach Boskich: przednie to są dobrzÿ, ÿ pilni ro botnicÿ, ÿ nie bedą chciec wstÿdzic sie za swą robote o koło dusze twoiey czasu smierci twoiey, : tÿlo tÿ sam czło wiecze nieprzeszkadzaÿ, a kazdodzienna zapłata robo tnikom twoiem wiernie ÿ obficie oddawaÿ, co tÿm ze spo sobem czÿni bedzieśz, iaki sie wosmÿm cżwiczenia podat, ÿnne cwiczenia, ÿ do smierci przÿprawowania kazdÿ so bie upodobac ÿ przÿbrac moze

## 8 Przÿgotowania ÿ cwiczenia do swiątobliwÿ Smierci Tegodniowe

Pierwsze cwiczenie na kazdÿ tÿdzien postÿ wszÿstkie lubo nakazane, lubo dobrowolnie ofiaruÿ Bogu (mimo inne intencÿe) za uproszenie sobie smierci a iego maiestatowi wdziecznÿ ÿ drogi smierci. Wtore nakazdÿ tÿdzien (iesli bÿ dz niemoze nakazdÿ dzien) słuchaÿ mszÿ swietÿ za umarłe lubo załobnÿ lubo iakiszkolwiek innÿ ofiaruiąc zarasz ÿ to słuchanie mszÿ swietÿ ÿ to ich za umarłe ofiarowanie P. B

na upro

nauproszenie sobie swiętey smierci, Trzecie nakazdy tydzien
pewnego dnia odday y obroc to czasu według upodobania
zabaw y zdrowia twego: na rozmyslanie o smierci two
iey przyszły (uzywaiąc ktorego rozmyslania z tych ktore
sie nizey położą,) nawzbudzenie sobie teskniena do Boga
, y spieszenia sie a gotowania do niego na rozwazanie y roz
czytywanie sobie testamentu twoiego duchownego, ku
czemu dobra y swiętym zwyczayna iest, miec takowey
testament (na wzor ludzi tego swiata bacznych, ktor
zy testament spisowac y pewnych czasow przeglądac,
zwykli) zeby to wszystko co wnim iest serdecznym
na wszystko zezwoleniem utwierdzo, oddano, Boski dobroci
było, (z marte do trzeciego moze byc przyliczone, nakazdy
tydzien dac iaki czas przypatrowania sie sobie, y zywotowi
abo stanowi swemu duszn[e]mu; iesli iako człowiek gotow
iest umrzec, chocby zaraz iesli co przeszkodzonego widzi,
oczem wrozmyslaniach szerzy mowi. Piąte nakazdy ty
dzien gdy sie spowiedas grzechow twoich, tak sie spowia
dac chciey, iakoby to iusz ostatnia spowiedzia, tak wemszy
stkiem czyn dosyc sumnieniu, tak załuy serdecznie, tak
poprawe postanawiay, tak sie wstydz, karz sądz, iako
byc zaras przed Boskiem sądem stanąc przyszło, y iako
sobie zyczysz, aby namniey spowiedzi twoiey y pokuty
niepoprawiano ani przyganiono, Szoste nakazdy ty
dzien, osoblıwie gdy wiecey nis raz wtydzien komonikuiesz
Ofiaruy iedne komonija, za dobra, y swięta, smierc twoie (
przy innych intencyjach) y komonikuy tak iakoby to iusz
ostatnia y smiertelna komonia twoia była, o tym cwiczeniu
nizey sie co wiecey położy, Siodme nakazdy tydzien ieden
dzien, abo częsc iaka dnia y wszystkie won czas uczynione
ofiaruy Panu Bogu nauproszenie sobie swiętey smierci,

Do czego pomoze trzecie cwiczenie wyzey polozone takze
osme y dziewiate cwiczenie kazdodzienne do tegoſz sluzyc moze

## Przygotowania y cwiczenia do swiatobliwey kazdo miesieczne

Pierwſze cwiczenie nakazdy miesiąc przeczytaſz sobie te
wſzyſtke nauke o przygotowaniu do dobrey swiatobliwey
smierci, czescia, zeby sie przypominala, y pamiec ieY odna
wiła, czescia, zeby sie człowiek porachowal zſoba, iakim ie
st wgotowaniu sie natakq smierc y wzachowaniu tegoſz
co sie tu naucza, czescia dla odnowienia checi y zadze ysta
rania sie pilnego nagotowania sie do swietey smierci, cze
scia, zeby obaczył y uprzątnął przeſzkody iesli mu ktore za
wadzac swykły do swiatobliwey smierci y do tego tak zbaw
iennego cwiczenia, czescia, naoſtatek zeby obaczył co mu
wtym cwiczeniu wſzystkiem iest, podobnego, co niepodob
nego, co pozytecznego, co niepozytecznego, co opuscic,
co przyłozyc, abo odmienic moze, nato cwiczenie dobrze
iest ktory dzien obrocic napoczatku miesiaca, wktore, na
kazdy miesiac obierzeſz sobie dzien ieden wolny, ktory
y wſzystek obrociſz, abo ofiaruieſz Bogu nauproſzenie
abo ſkupienie swiety smierci, iako sie wyzey rzekło, y
naprzygotowanie sie do takieyze smierci przez wiela
ka, probe iey, co tym sposobem bedzie mogło byc. I.
obierſz sobie dzien wolny nato iakom namienil 2.
obierſz sobie wtymze dniu iedne, abo droga godzine spoſo
bna, wolna, co przed obiadem abo po obiedzie, wieczor
abo wnocy etc 3. wte godziny obrane odprawiwſzy
wſzystkich od siebie, tak sie przed Bogiem twoiem uło
zyſz iakobys iuſz byla bliſka smierci, y oſtatniey godziny
y własnie smierci czekala 4. wezmieſz sobie rozmys
lanie, iedno drugie, trzecie, ktore sie upodoba (zniżey

Polozonych

położonych abo zinnych iakich) ÿono rozmÿslac bedzie
,arozmÿslania te pozÿtki affektÿ ÿzadze sobie wÿbierac
ÿ wsobie wzbudzac bedziesz iakie czlowiekowi umieraiące
mu sluza ÿiakich sobie czuc pragniesz wgodzine one prz︢ÿsz︣la
prawdziwÿ twoiey smierci Tam weÿrzÿsz iakos nasmierc
gotowa iest teras coc przeszkadza ÿ zatrudnia iakiey sie
trudnosci obawiasz ÿskad przÿ smierci ,iaka miła rzecz
iest zley mizerny ciała mieszkaniny wÿnisc ,ado Boga
sie przeniesc ,iako goraco tenci czas trawic trzeba
ktorÿc iescze zbÿwa ,testament twoÿ duchowny pod
tenze czas, przeczÿtasz sobie rozwaznie lekko barziey
sercem niskey ustÿ ( acz ÿustne iego wÿmawianie gło
sne ma swoÿ pozytek ÿzwÿkło serce wzbudzac ÿzapa
łac) taka, szczeroscia, ÿuprzyemoscia, ku Bogu ,taka, od
waga, ÿ powzdaniem sie na Boga takiem oddaleniem
sie wszystkich stworzonych rzeczy ÿ zabaw ,iakobÿs to
wszÿstko wgodzine rzeczÿwisty smierci czÿniła albo tesz
miasto testamentu czÿtania aktÿ rozmayte ku Bogu serde
cznie ( acz bes gwałtu ÿmordowania sie ale lekko ÿzba
czeniem ) wÿprawowac bedziesz wiarÿ nadzieie, miłosci,
pragnienia, do B· Przepraszania ,Zawstÿdzenia, powzda
nia , tesknienia do B· tulenia sie pod skrzidła dobroci
Boskiey, pod meke Pana yezusowe, pod obrone ÿ przÿczy
ne ÿ przÿczyne nasmietszÿ matkiey Bozeÿ ÿ swietych
iakobÿs to rada czÿniła wgodzine smierci własna,
Zc 6 Naostatku skarzÿc na sie przed Bogiem ÿmaie
statem iego mile ÿuprzÿmnie ,bedziesz, ze sie nad miare
smierci lekasz, ze smierci niegoraco pragniesz, ze sobie
do Boga nietesknisz, ze niedbale sie wcnotach swietych
cwiczac, niewiele dla miłosci Bozey ,dla nasladowania
Pana Jezusa robiąc ÿ cierpiąc ,nie czÿniesz sie godna,

widzenia Boſkiego, nie ſtaieſz sie godna, abÿ cie B Pragnał ÿ zÿczÿł miec ſobie, ÿ zſoba, wchwale wieczny, nie gotu ieſz sie ani zarabiaſz nadobra, na swieta, ydroga, smie rc. Z: wzbudziſz gorące wſobie pragnienie swiety sm ierci, a zatym ywſzelkieÿ we wſzÿstkich cnotach doſko nałosci, poſtanowiſz mocno y stateczmie, wtÿm sie o bieraÿ ÿ przeſzłe niedbalstwa oddalac, aprosic Boſkiey dobroci bedzieſz oſkuteczna, obfita, stateczna, taſkę, za ktoreÿ pomoca, temubÿs wſzÿstkiemu upodoba niu Boſkiemu doſÿc uczÿnic az dokonca zywota twego mogła, To cwiczenie wielki pozytek przyno si wduſzach nabożnÿch, wielka, odmiane czÿni wiel ką gorącosc naſercu zapała, wielce do pilnego ſzuka nia Boga ÿ zarabiania naniebo pobudza wielkiego pokoiu, uciſzenia, słodkosci, ÿ ſmaku ſerdecznego, ÿ wdrodze duchowny nabawia, wrzeczach Boſkich, wielce naoſtatek człowieka do swiety adrogiey przed Bogiem smierci przÿprawuie Z Trzecie cwiczenie obierz ſobie pewne miesiące wktore oſoblivie gotowac sie do ſmie rci bedzieſz, ykłore nate przÿgotowania zabawne tÿ smierci obrociſz, oczym sie ſzerzÿ zaraſ połozÿ

## Przÿgotowanie ÿ cwiczenie do swiątobliwÿ smierci Doroczne:

Pierwſze cwiczenie nakazdÿ rok miÿ pewne miesia ce dwa, , trzÿ, cztery do upodobania, ktorebÿ abo całe, abo wiec poiedÿnym podwu tegodniu nazabawie teÿ smiertelney ſtrawione bÿtÿ, wykonywaiąc wnie zo soblivem ſtaraniem to wſzÿstko co sie poten czaſ orozmaÿtych cwiczeniach przÿtoczeło, czÿniąc

wszystko porządnie y bacznie wedle zdrowia, sił zabaw, stanu, urzędu, y powinnosci ktore naso bie kto ponosi, Miesiące zas albo czasy ktoreby nato wroku obrane byc mogły, takwie sobie kazdy upatrzy, mym zdaniem teby wczasne były: I. dni ktore po gromnicach idą: ato dla tego zeby pocza tek roku tam mysla, o swiety smierci zaprawił y dogotowania sie nanie zaprawił: adla tego wtory miesiąc niepierwszy nato obieram, ze pierwszy (zkey czci) narodzenia Panskiego taiemnicami y zacze ciem roku odnowieniem ducha nanowy rok dosta tecznie zabawion byc moze: 2: Dni po oktawie Bozego ciała nastepuiące: bo tamte czasy wolne są, od innych zacnych uroczystosci koscielnych, y do tego znaczą, tam te dni stan wiecznosci przyszły po koncu swiata: 3: ostatni tydzien przed Adwe ntem y pierwszy Adwentowy, bo isz na ten czas kosciol swiety nam przyscie Panskie nasad nas wszystkich przekłada, słuszna iest aby kazdy czło wiek owyscia swym stego swiata y ostawieniu y przygotowaniu sie nasąd przez smierc pomyslał pi lno pod tenze czas 4. Dni te ktore nastepuią, po dniu narodzenia twego na ten swiat zebys oddawszy P. Bogu dzieki przystoyne zastworzenie twoie, y za inne dobrodzieystwa zstworzeniem połączone, przypominała sobie wyscie ztegosz swiata, y przeniesienie sie przes smierc swiatobliwą, na on inny Błogosławiony swiat y zywot 2 wtore

cwiczenie nakazdy rok wszystkie nabozenstwa postu wielkiego, krom innych intencyi, Ofiaruy P Bogu przy mece Pana Jezusowey nauproszenie sobie swiety smierci, osobliwie, trzy dni przed wiel ka, noca, natesz intencyia obroysz, y konaniu smie rci Pana yezusowey smierc oddawac swoie bedziesz, o swieta, proszac 3 Trzecie ostatni dzien albo o statnie dni kazdego roku ofiaruy Panu Bogu zadobra, y swieta, smierc, optakiwaiac, y optacaiac Panu Bogu catego y zywota twoiego, y roku przepedzone go niedostatki, niedbalstwa, oziebtosci,

## II. Przygotowanie y cwiczenia do swiatobliwy smierci wszystkiem czasom sluzace

Pierwsze cwiczenie, Zawsze sie staray nietylko oiakosz takoz dobry zywot, ale zgota oprzednie doskonaty, wedtug miary taski B ktora robiacemu zawsze, gotowa, y zawsze obfitsza iest smierc a bowiem iako pozywocie nastepuie, tak tesz z zy wotem sie pospolicie zgadza, y tak ztego zywo ta y zta smierc, dobrego dobra, swietego swia ta niepochybnie bywa 2 wtore zawsze sie starac obfitowac wgoracosci ducha, y wnieugaszo ny mitosci ku Bogu, y wnienasyconem pragnieniu poprawy, postepku doskonatosci twoiey wtasny,

y tesz

ÿtesz (według stanu twego) na tey gorącosci tak wiele należy, że milszy iest Bogu gorący choć niedoskonały człowiek, bo gorącość owego niedoskonałosci okrywa, pozyra, trawi, ÿ gładzi, a oziębłosc ÿ same doskonałosc niewdzieczna Bogu czyni: 3.' Trzecie, czesto, o smierci twoiey pomyslay, one sobie smakuy, do niey sie gotuy ÿ spiesz ucza, swieci Oycowie ÿsz doskonałosc gruntuie sie na rozmyslaniu o smierci, ÿ ieden z nich mowi iss tym iest w duchownym zyciu Pamietanie o smierci, czym iest w zyciu cielesnem zazywac chleba, ÿ owszem wiecey, choc kto chleba nie ie zyc czym inszem wciele może, ale kto o smiercy niepomniey, ten ÿ na krotki czas duchownie zyc nie może, prawdziwy duchowny ÿ uprzymie Boga miłuiący nietylko pomniec, ale ÿ pragnąc smierci zywem pragnieniem powinien: 4: czwarte zawsze ile byc może ustawicznie a przynamniey czestych ÿ pewnych czasow namyslnie wprawuy sie w pewne Affekty ÿ ochoagi duchowne ktorych nay barziey przy smierci trzeba miec bywa by tesz nayle pszamu człowiekowi, o ktorym wprawieniu mowiło sie wyzey § 3 a tu sie nieco przydawa wafekty gorące miłosci Bozey, nadewszystko

Z wzalowanie Serdeczne ÿ prawdsiwe zagrze chÿ: 3: wgruntowna, ÿnic niewatpliwa, wiare, owszÿstkich Artÿkulach wiarÿ swietÿ 4.to na dzieie mocna, ÿ pewna, milosierdziu Boskim, w za slugach Pana ÿezusowÿch ÿ smierci iego, wpomo cÿ Nasswietszÿ Pannÿ, wmodlitwie swietÿch Bo zÿch, oswoich zaslugach, cnotach, dobrÿch ucsÿ nkach, to tÿlko trzÿmaiac iz szera laska, Boza sa, bez zaslug Pana Jezusowÿch niewaza, ÿdocie bie tak przÿnalezа, iako cudze bogactwa: 5: naucz sie tak miedzÿ milosierdziem ÿ sprawiedliwoscia, Boza, chodzic, zebÿs tak zazywola, ÿako ÿprzÿ smierci ÿ zagrzechÿ twe bala sie piekla, za meke Pana Jezusowe, za milosierdziem Boskiem czekala ÿ pewna, bÿla nieba 6 Naucz sie zazÿwola pokorÿ prawdziwÿ to iest wszÿstko dobro ktore miec wsobie ÿnadusszÿ mozesz, Bogu przÿpisowac ÿ przÿznawac, asobie zniego ÿ nacien nieprzÿpisowac, ani sie zniego usie bie kochac, A zas wszÿstko zle ktore do sie bie znasz ÿ nieznasz, ktore, abo bÿlo, abo iest, abo bÿc moglo ÿ moze, wtobie, sobie samey przÿznaway, a na lasce Bozey dobroci, wewszÿstkiem zupelnie, prosto szerze polegay, zebÿ cie ani dobra iakieszkolwiek nieunosilÿ wpÿche skrÿta, ÿ zlosci niepograzalÿ w

rospacz

w rospacz : ale Bog ÿ łaska iego y zasługi Syna iego
byłÿc wszÿstkiego zbawienia poczatkiem, srodkiem
Koncem. 7 wspraw wserce twoie ÿ wszczep. a korzen
iako nagłebi wielkie o Boskiey godnosci ÿ zacnosci
rozumienie, ÿ umiey Boga twego szanowac, wazÿc
szacowac, przekładac nadewszÿstko, umiey mowie
tak dobrze iako umiesz imie twoie, zebÿc to szano
wanie ÿ szacowanie: Boskiey godnosci, ÿ przekłada
nie nad wszÿstkie zgoła rzeczÿ było tak łatwo
ie wsobie wzbudzic ÿ uczÿnic iako okiem mrug
nac, palcem ruszÿc, ÿ iesli iest co nad to łatwiey
szego : 8 : wpraw sie zupełne poddanie na
wola, Boska, wszelaka, we wszelakiey okolicszno
sci smaczny niesmaczny, zeby iako cien za ciałem
, iako piorko za wiatrem obraca sie ÿ unosi za
wsze, tak wola, twoia, ÿ tÿ wszÿstka, ÿ wszÿstkie
twoie rzeczy, rady, checi ÿ zamysłÿ, za wola,
Boza, sie ponosiłÿ 9. wpraw sie we wzgarde
ÿ wzaniedbanie wszÿstkich rzeczÿ stworzony
ch, zebÿc zadnÿ niebyło trudno ÿ załosno opu
scic. 10. wpraw sie naostatek wto ile przemo
zesz zapomoca, Boska, abÿ iako ciało twe
tchnie powietrzem ÿ onym zÿie, tak tesz dusza
ÿ serce twe tchneło miłoscia, ÿ szanowaniem godno
sci Bozeÿ, na dewszÿstko podłÿm otobie samej
rozumieniem, goracem, Pragnieniem P. Jezusa

, ziednoczeniem z wola, Boza, nadzieia, wprz
enaswietszey matce Bozy, zebyc czasu smierci
te zadze takmiusienko przychodzity: Piate
cwiczenie pros czesto moznali, rzecz, zawsze
Pana Boga owytrwanie ostateczne wdobrem
stanie y zycia, własce w przyiazni, miłosci Bo
zy wstaraniu sie goracem odoskonałosc y swia
tobliwosc prawdziwa: 6: Szoste włosz sie
wosobliwe nabozenstwo y przyiacielskie towa
rzystwo z Panem Jezusem do wszystkich
prawdziwie taiemnic zywota y meki iego y
smierci ale osobliwie do tych wktorych wiesz
do siebie isz wietszy iakis smak y pozytek czu
iesz, takze do tych ktore z smiercia P. Jezusowa
sa, blizey złaczone, iakowe sa, 1: biedzenie o
no y konanie Panskie wogroycu gdzie Panu
asz do krwawego potu przyszło: 2: tesz one
godziny, przes ktore nakrzyzu wniepoietych
bolesciach umierał y konał: 3: sama naostatek
smierc iego dla nas, ozywiaiaca wszystkich nas
7: miey osobliwe nabozenstwo y czeste do czasu
abo momentu smierci, tak Pana Jezusowey
iako Nasswietszy matki iego ( ba y swietych
innych ) iako iusz sie wyzey rzekło prosząc

Pomocy

pomocy y błogosławienstwa twemu skonaniu od
ich smierci : 8 : wszystkie twe do Anyoła swie
tego twego Stroza, do michała s do Anyołow y
ludzi swietych nabozenstwa, ta, tesz intencyia, od
prawuy y zaprawuy, abys za ich przyczyna, do
stapiła swiety smierci, yzebys ich obecnosci,
abo obecna, pomoc miała smierci swiety : 9 : bierz
na sie mesto postac umieraiacego człowieka, drugdy
niedobrego, drugy aczesci dobrego, lubo niedoskona
tego, lubo tesz doskonałego, y wedle kazdego stanu
smierci sie przypatruy, one na sie przymierzay,
y iakoby kosztuy, aosobliwie tak umieraiacego cz
łowieka sobie na sobie obraz wyrazay, iako sobie
umrzec zyczysz, bo taka, sie postacia, potezniey
wzruszac bedziesz do robienia pilnego na swieta,
smierc. Do tego cwiczenia słuzy to co sie wyzey
połozyło wewtorem cwiczeniu kazdomiesiecznem
10 : włosz sie wmiłowanie y pragnienie smierci
zpowszdaniem iednak na swieta, wola, Boska, :
oczym sie iusz nieraz mowiło, tu dosyc przypom
niec · 11 · Cwiczenie oducz sie wczas y iako nay
lepi posadzac y potepiac cudze sprawy y oby
czaie, bo napisano iest wsłowach Panskich, nie
sadzcie aniebedziecie sadzeni, niepotepiaycie a
niebedziecie potepieni, abowiem wiakiem sadzie sa,
dzic inuych bedziecie, takim was sadzic beda, . Acosz
pozadac barziey człowiek ma, iako zeby abo nie
był sadzon abo tyło za dobrego y swietego był

od Boga, sądzon: 12. ucz sie zażywac odpustow
od kosciola swietego pozwolonich, abowiem ma
lurską pracą, y zasługami Pana Jezusowemi
optacic możesz wszystkie czyscowe długi twoie 13
poki żyiesz pilno sie staray aby zciebie dusze w
czyscu będące iako nawiększą pomoc miały, y miey
serce krwawe nad nimi, im kto wtey rzeczy
iest żarliwszy za żywota tym swiątobliwiey
umiera, y mało co abo nic czysca nieuznawa.
pełnic sie abowiem musi ono Psal: Błogosławio
ny ktory umie wyrozumiec (abo użalic sie)
nad nędznem y ubogiem (takci iest każdy w
czyscu) wdzien zły niebespieczny (iaki iest
dzien smierci) wybawi go Pan Bog odwszela
kiego złego. 14 obmyway nagradzay, odkup
uy często grzechy twoie y niedostatki twoie
wszystkie. To krwią Pana Jezusową, (iako iest
wyzey, to miłosiernemi uczynkami tak duchow
nemi iako y cielesnemi, to modlitwami wnętrzn
emi y ustnemi, to umartwieniem wierzchnem, y
wnętrznem, to odpuszczeniem krzywd: y staray
sie abys tak wiele sie wypłacała Panu Bogu na
każdy dzien karaniem y pokaianiem dobrowol
nem, iako wiele niedoskonałosci popełnisz w
ktory dzien, Tym sposobem przyłasce Bozy przy
idziesz do nienawisci dusze przed Bogiem y przy
smierci twoiey, mało co przynamniey zniey

znaydziesz

znaydziesz sie bÿc narachunku winna u Boga. Dosÿc
na ten czas to niech bedzie] iesli komu sie bedzie zda
to tego wiele, niech sobie mÿsli ze przez te cz
wiczenia na swieta, smierc to iest nagotowe nie
bo robic bedzie, zadna praca ÿdzielnosc niema
bÿc prozna ÿzbÿtnia dodostapienia dobrey a
daleko wiecey swietey smierci, wolno iest iednak
kazdemu, czÿnic ztemi cwiczeniami co chce opus
cic odmienic, przÿdac, przetozÿc wedtug upodoba
nia ÿsmaku swego. To pewna iz rzecz iest niepo
chÿbnie zbawienna ÿpotrzebna, ntozÿc sie wto
przed smiercia, ÿtaka, sie bÿc naucsÿ zazÿwota, ia
kim sie chce miec ÿco chce umiec przÿ smierci: Bo
trudno, to umiec, trudniey iescze, takim bÿc przÿ ko
naniu ÿumieraniu czego, nieumiat, czego nieczÿnit
zazÿwota, iakim niebÿt zazÿwota ÿdobrze przed
smiercia.

## XII. Przÿgotowanie ÿcwiczenia do Swiatobliwy Smierci pod czas bliski Smierci

Czas bliskiey smierci, ten zowie kiedÿ abo sam
cztowiek rozumnie sądząc po sobie czuie, abo
drudzÿ bacznie sądzą, abo lata wielkie ÿchoroba
tusza, oblískiey smierci Tu ią nieprzÿktadam nic
ospowiedzi dostateczny, ÿouspokoieniu sumnienia
wskrÿpulach ÿwątpliwosciach orosporządzeniu
rzeczÿ swoich, oucsÿnieniu testamentu, oinnÿch

podobnych, trudnosci uprzątnieniu, bo te baczni
ludzie maią, miec, ile byc moze, zawsze rosporządz
one, y otym tu nauczac abo przestrzegac, nic do
mego przedsięwzięcia, niesłuzy: Dosyc natym ze nie
mie takowego rosporządzenia wczas, wielkie pospo
licie rozerwania umieraiącem czyni, lepiey to uprzą
tnąc wczas iako nadoskonali y zupełni, Przystępuię
do mey rzeczy, to iest do cwiczenia słuzących cza
sowi bliskich smierci: 1: cwiczenie gdy sie czuc
bedziesz dnie daleko odednia y czasu smierci, niecze
kay az zgoła nasiłach spadniesz az zmysły tracic
poczniesz, ale wczas oddal od siebie starania, frasu
nki, mysli osprawach wszystkich do smierci y do
umierania niesłuzących tak sie uwolniwszy, od
starania nienalezytego do smierci, wszystko serce
y staranie obroc, do sprawy tak wazny nacie na
stępuiący, wktory raz zbładzic, wiecznie zbładzic
y zginąc iest: 2: czuiąc bliską smierc zupełnie sie
y całe odday y połoz na reku naswietszey woli y
opatrznosci Boskiey: 3: staranie y frasunek o zd
rowie y zywota przedłuzenie pomiarkuy wsobie,
tak zebys zyc gotowa była, iesli wola Boza,
iest, umrzec tez pragneła iesli sie Bogu podo
ba, A tuc słuzy owo zaprawienie sie wpamiec
y wpragnienie smierci y wteskninie do Boga
4: Wzbudzay wsobie zal zagrzechy wszystkie
go zywota twego, osoblinie zaniedbałe szu

kanie

szukanie doskonałosci, y upodobanie y przymilenie Boga y nasladowanie Pana Yezusa: ałen żal niech płynie z checi uprzeymy do Boskiey dobroci y łaca sci y godnosci, a nie z trwogi y powątpienia zbytecz nego, umieraiąc mowił s Ambrozy do tych co sm ierci iego żałowali Nie takem żył miedzy wami, abym sie iescze życ wstydził, umrzec sie iednak nie boie bo dobrego pana mam. 5: osmia dczay y wyznaway krotko a gesto wiare, nadzie ie, pokore, osobliwie ognistą, miłosc twą, ku Bogu, y ogniem miłosci żarz serce twoie, gorące iakoby strzały wypuszaiąc do Boga: 6: nisko sie kładz przed Bogiem y podło o sobie rozumiey, iako ogrzesznyci wielki, niewdzieczny dobrodzieystw nie godny miłosierdzia y zbawienia, nieposyteczney Bogu, a polegay na samy łasce Bozy y męce Syna Bozego: 7: Testament twoy duchowny pod tenze czas czytay abo studiay odnawiaiąc wszystko y tak utwierdziaiąc iako przy ostatniem tchu y wyscia dusze z ciała chciec bedziesz: 8: obowią ski twoie, sluby spoienia prywatne y własne, ktores z Bogiem miała y ziego swietemi, abo ktores Bogu y swietym kiedy uczyniła odnow y potwier dz, ile z ciebie iest, z takowem sercem iakobys dzis do piero sie działy: 9: obmyway czesto du sze twą własni krwi Pana Jezusowych zasług nie tylko przy swiety spowiedzy, ale ykrom

niey, iako iedno czesto mozesz krotko, dlugo, we dlug sil y zdrowia: 10: Pragniey Boga y widzenia Troyce Naswietszy, takze Pana Jezusa, Matki iego, y swietych pragniey serdecznie goraco z pokora, z ufnoscia, z miloscia 11. meka Panska niech ci bedzie w pamieci, y w mocach tak serdecznych yako y cielesnych: 12. rozmowy plonne y nawiedziny czasowi twemu niesluzace, aboc go darmo trawiace odcinay, a krotki chwile ktore ci iescze na przy slu zenia sie Bogu zbywa dobrze zazywaj, duchowne mowy y zapalaiace serce do Boga miluy, y przyimuy y przedluzay ile znosi zdrowie. 13. y cie bie samo y wszystko twoie co na tym swiecie masz, albo miala's pod nogi Boskie podkladay oddaiac wszystko swiety woli iego, kladac du sze twa na reku Pana Jezusowych y Panny Naswietszy, zeby wich reku z ciala wyszla, y przed maiestat Troyce Przenaswietszy postawiona byla 14 Oney swiety godzinie ktory Pan nasz iezus na krzyzu w mekach umarl, takze oney ktoray Naswietsza Panna skonala po lecay, tacz oddaway, iednocz moment smierci twoiey, zeby twoia smierc onych smierci by la podobna, y od nich byla poswiecona, za pieczetowana, okraszona. Takze bolesci two ie smiertelne iednocz, ciesz, bolesciami Pana Jezusowemi, ktore czul w mece swoiey, o

soblиwie wonych trzech godzinach, wktorych na krzyzu rospiety misiał, konał, umarł, Inne cwiczenia takowe y godzinę słuzące pokaze na bozny duszy łaska y dobroc Boska, y zwyczaie iey swiete, wktorych sie zazdrowia obierała, y ktore iey smakowały wzywocie iey ZT miedzy cwicze nia tesz temu czasowi słuzące, mogą byc policzone przynamniey niektore nizey opisane, takze punkty testamentu duchownego

# Rozmyslanie oSmierci Pierwsze

Punkt: I: umre: 2: ktorego czasu: 3: nakto rem mieysciu: 4: iaką smiercią: 5: iakabym chciała y sobie zyczyła: 6: iakabym sobie niezyczyła u mrzec: 7: iakam iusz gotowa umrzec y iako sie gotuie: 8: czemu y na co odkładam, co zaprzesz kody do tego mam,

WTORE Punkt: I: ostatni moment zy wota mego y smierci moiey, kedy, kiedy, iaki, ktory bedzie: 2: ten moment bedzie zaczeciem wiecznosci: 3: ten moment dobry, abo zły, scze sliwy abo nieszczesliwy, na wieki zywot mnie 4 wtym momencie dwa razy błądzic, ba y dwa razy byc musnie pozwola, 5 wtym momencie, iak wielka, trudna, nalezyta, sztuke wyprawic mam 6 ieszczem tak biegła, y wycwiczona, iusz ze won moment wtey sztuce niepobładze, czemu sie niecwicze

TRZECIE Punkt: 1: iaka bywa y byc ma smierc ludzi sprawiedliwych: 2: moia smierc bedzieli iey podobna: 3: iako sie staram aby byla podobna 4 iako wiele y czesto czynie aby im wniey byla) zyiąc wtakiey gnusnosci y wtakiem niedostatku, wtakiem niedozorze nad soba, y słuzbie Bozey, y zali doyde smierci sprawiedliwych, CZWARTE: Punkt 1: smierc ludzi dobrych y sprawiedliwych smierc iest pospolita, y przynamniey otaka, sie mam starac, a bym iey nieuchybila: 2: ale na moy stan y powołanie, y na taka, do wszelki doskonałosci, sposobnosci, ktora, od tak wielu lat mam z laski osobliwy Bozy przystoi z, zebym ia, tylo prosta, a pospolita, ludzi dobrych umarla: 3: Izali stan moy, y ta sposobnosc do wszelkiey doskonałosci niewyciaga, pomnie, abym iey smiercia, swietych y ludzi doskonałych zywot moy zawarła 4 Czegosz mi niedostaie abym swiątoblıwie w Bogu umrzec mogla, bym ieno sama niedala zmey strony przeszkody 5 daiesz iaka przeszkode; 6: Oiak slodka y pociesłna iest umrzec smiercia, swiatobliwych smiercia, ludzi doskonałych, 7 Oiako małe y liche rzeczki y fraszeczki mnie pod czas przeszkadzaia, iako do zywota tak y do smierci ludzi swietych 8 pokisz przeszkadząc niebeda,, pokisz nieoddale tych przeszkod. PIATE, Punkt: 1: W godzine smierci moiey ktorebym chciala przeszkody od siebie

oddalic

oddalic, ktore niedoskonatosci poprawic, ktore spra
wy y trudnosci y powinnosci skonczyc, ktore za
mysty wykonac, Czemusz teraz za czasu y powoli
tego wszystkiego niewykonywam, niekoncze
niepoprawiam, nieoddalam Z Za ktore osoblimie
grzechy y niedostatki przeszte chciatabym poku
towac, y Panu Bogu usprawiedliwiona, sie mi
dzie opuszczenia, dopuszczenia pieszczoty smysine
niepozyteczne, mitosci wtasne, swowole niepo
rzadne proznosci, nierozmyslnosci, oziebtosci
wdobrych zamystach, abo zaczetych niestate
cznosci y odwtoki. 4. wszystkie te rzeczy iako
przeszkody do swiety smierci zgtadzic. zdusza,
moia, chce pokutami, ptaczem, modlitwami, sa
kramentami, postami, y innemi ciata niedogodna
mi, iatmuznami duchownemi y cielesnemi, abo
do czesnemi, zazywaniem odpustow, skrucha serd
eczna, Aktami mitosci Bozy y blizniego gorace
mi, czestemi serdecznem powzdaniem siebie na
wszelka wola Boska, z to wszytko zgota wyko
nac zaras rzetelnie y skutkiem chce, y zaczne
tak zebych zywot skonczyc y ziata tego naon
swiat przed oblicznosc Boga moiego wynisc
mogta bez zadnego obligu tak grzechu iako
y karania czyscowego, co z taski Bozy iest po
dobna y tatwa, byle niedbalstwo y odktadanie
odednia do dnia nieprzeszkadzato, SZOSTE

Punkt I Pomyslay sie duſzo moia iako mozeſz
cac teſz oſobliwie nieprzyiaciel duſzny ugodzinie
smierci zarzucac bedzie, co cie trwozyc bedzie,
wczym cie sumnienie winowac bedzie, co cie zaw
ſtydzac, co cie watpliwa czynic bedzie: 2. iako
sie bronic y iako odpowiedac za sie bedzieſz: 3.
iako wielkie onego czaſu pokuſy przeciwko
wierze y nadziei, iako roſpacz, iako chlube pro
zna, y uſanie zbytnie, iako boiazn, iako bolesci
y przykrosci od choroby, od ludzi, od kogoſzko
lwiek znosic y zbiiac bedzieſz: 4: kto bedzie
wodzem y przewodnikiem twym wone droge
y kraine tak niesmiadoma: 5: iako sie ukazeſz
przed oblicznosc Boſka, rozłaczywſzy sie y
y roſtawſzy z ciałem **SIODME.** Punkt: I
przeyrzy sie dobrze z regeſtrami (iſz tak
rzeke) twymy całego zywota y wtwych wſzy
stkich rzeczach zktorych ſadzona maſz byc
abo mozeſz, porachuy sie za wczaſu: 2: Patrz
wlata twe na swiecie przeszyte: 3: Patrz na
ſtan twoy: 4: Patrz na zabawe twe: 5: O
bacz iakos zazywała duſze y ciała, y wſzech
rzeczy innych tobie od Boga pozwolonych
6 ieżeli obaczyſz iſz siła na rachunkach zo
staieſz Proſ Pana Boga o cierpliwe czekanie

omiłosierne

omiłosierne odpuszczenie, azaras poki mozesz Bogu sie wyplaczay y czym mozesz przed smiercią OSME: Punkt I. Co tesz za pociechy przy smierci miec beda, obras y podobienstwo Troyce przenaswietszy, ktore na sobie mam 2 Koniec do ktorego stworzona iezdem, iaten iest zywot wieczny: 3: okup, robota, krew, y wysługa, y smiercia droga, ktora mie Bog moy yezus odkupieł, omył, ubogacił, y godna nieba uczynił 4: Sakramenta swiete ktoremi omyta, nacechowana, nakarmiona o patrzona iestem 5 Łaska, miłosierdzie dobroć godnosc, wola, y opatrznosc Boska, ktora mie po wszystkie czasy y momenty zycia mego o soblinie prowadziła y piastowała, y bedzie az do smierci piastowała · 6: o P. iaka obrona, strasz, modlitwa Przenadroszy Boga rodzice Paniey y krolowy matki moiey ktory odda nam iest: 7: obrona y strasz Aniota stroza mego do zywotniego, y innych Aniotow swietych, osoblinie swietego michała 8 opieka patronow swietych z Bogiem kroluiacych N N y patrona koscioła swietego katolickiego, ktorego corka, y dziedzicem iezdem, y byc chce do ostatniego tchu y w ktorym

mam uczesnictwo ze wszystkiemi wybranemi, tak modlitw, iako myslug iako ofiar nas wie tszych. 10. stan zywota mego (ktory iako mniemam) byl medlug woli y upodobania Boskiego odemnie y obrony y prowadzony iest y dotad acz do siebie wiem zem zlosci pelna y niegodna niczego od Boga tylko karania: iednak wlasce y milosierdziu Bozym nieprzebranem w Panu odkupicielu moim nadzieie pewna, mam zbawienia mego nadzieie gotuie

Dziewiata. Punkt. 1. Pragnac umrzec 1 bom smiertelna iest y niemoge wiecznie tu zyc na wieki. 2. zebych iako zywotem moiem tak y smiercia, wyznala y wyswiadczyla Boska, wszelaka moc y wladza nademna, swoiem stworzeniem. 3. zebych iusz wiecey niemogla Boga mego y dobrodzieia nadobroth wszego obrazac, y zebych oddalila sie od niebespieczenstwa nielaski Bozy, ale bespieczna, byla iusz oniewodmienny wstanie laski y przy 4. zebych byla uwolniona od niewoli iazni ktey ktora, cierpi dusza moia w tym mizernem ciele, bo dla tego utomnego y przykrego ciala niemoze dusza tak, ochotnie ustawnie, zupelnie Bogiem sie swoiem bawic iakoby rada

5. zebych

5 zebych smiercia moia smierc Syna Bozego y nasmietszy matki iego uczcila y wyrerzyla: 6: zebych sie przes smierc moie wszystkie woli Boski sporzadzenia nademna, skutecznie y doskonale wykonaly y zapieczetowaly: 7: zeby przez bolesci smierci, zaslug Pana yezusowych skutek wemnie przes smierc moie byl wykonany, y zebych sie stala skutecznem owocem smierci iego za mnie poiety: 8: Zebych przysc mogla do ostatniego konca yszczescia mego, to iest do wiekuystego zazywania Boga mego, zeby tak Bog mial skutek rzetelny dobroci swey y lask wszystkich mnie przes stworzenie nasmial uczynionych.

**DZIESIATE**, Punkt I chce umrzec wgniazdeczku moiem iako iob s mowil gniazdo moie. 1. Bog moy. 2. naslodsza wola Boga moiego y smak ukochanego serca iego: 3: laski Bozy macierzynskie prawie piersi, ktorymi mie Bog ustawicznie karmil y karmi: 4: przepastiste milosierdzie Boze. 5: rany drogie Pana iezusa moiego, osoblimie rany serca iego nadroszego. 6 krzyss y smierc P. yezusowa y ciesskosci iego za mie podiete: 7: rece ytono przenadroszy Panny matki iego maryey: 8 rece takze Aniola mego stroza swietego y swietych Patronow moich: 9: spolecznosc kosciola s 10: nasmietszego Sakramentu ciala y krwie Panski zazywanie ustawne: 11: Podlosc y nikczemnosc moia ktora moia wlasna y ktora im mietsza y im mnieysza iest tym iest okazalsze y bogatsze milosierdzie Boze nademna, y obfitosc skutecszny laski y meki, y zaslug Pana yezusowey nademna,

# TESTAMENT

Wumie przenaſwiętſzÿ Troÿce iednego Boga Oÿ
ca, Sÿna, Ducha S: wumie Boga człowieka Chrÿstuſa
~~krzyſa~~ przÿ obecnosci przemądroſzÿ Pannÿ Boga ro
dzice marÿeÿ, przÿ obecnosci wſzÿstkiego dworu nie
bieſkiego swiadcze wſzÿstkim ſtworzeniem, ÿ moiem
właſnem sumnieniem, nie dla proznÿch iakich abo
złÿch przÿczÿn, ktore wſzÿstkie odmiatam, ale szczerz
ile mi łaſka Boga moiego dopomaga, dla wykonania
ÿ ukontentowania naswiętſzeÿ woli Boga moiego, dla
upewnienia, ile zemnie iest przÿ łaſce ÿ woli Bozÿ,
zbawienia właſnego, chce sie trzÿmac ÿ zazÿwac
srotkow ÿ pomocÿ zbawiennÿch, mnie od dobroci Bo
ſki pokazanÿch, chcąc teſz nieiako wetowac ÿ popra
wic zÿwota mego wſzÿstkiego, źle ÿ gnuśnie nieprzepę
dzonÿch lat, pragnąc cieſzki ÿ zasłuzonÿ gniew Bozÿ
ÿ karanie wieczne od siebie oddalic, na znak moiego ku
Bogu poddaństwa, na znak tego iz Boga mego samego
nad wſzÿstkie rzeczÿ przekładam, nauiſczenie sie iak
nazupełnieÿſze, iakie od stworzenia bÿc moze Bogu
moiemu wdługach ÿ w powinnosciach moich samemu
Bogu wiadomÿch nakoniec dla wÿgodzenia wſzelkie
go, ÿ we wſzÿstkiem dobrotliwemu ÿ roſkoſznemu ſe
rcu Boſkiemu ÿ sądzom, ÿ ſmakom, ÿ intencÿiom iego
wſzÿstkiem ktore mądrosc iego wſzechmocnosc nie
zbrodzona wſobie ma.

Ia NN. naliſze ſtworzenie ÿ dzieło Boga Oÿca
ÿ Sÿna, ÿ Ducha S ten teraznieÿſzÿ teſtament czÿnie,
czÿtam, uważam zawieram abÿ mi na znak ÿ na osw
iadczenie wÿrazne oſtatni woli moieÿ, odmieniaiąc
ÿ odwołÿwaiac ÿ psuiąc przeſzłe wſzÿstkie ułomneÿ ÿ
nieposłu

nieposłuszni woli moiey przeciwko Bogu y woli iego swiety
przestepstwa y nayświęszy dobroci zniewagi. Dla tego przytym
testamencie teraznieyszem nieodmiennie y niewzruszenie chce
stac, y z łaską Boza, y zasługą drogiey krwie y meki Pana
iezusowy stac bede tak, iz raczy obieram sobie zniszczona
byc y zliczby stworzenia zgładzona anizeli wnamniey
ssem punkcie teraznieyszym ostatni woli moiey zmienic
Dla czego tesz ile zemnie iest, ile wstałosci moiey stwo
rzona moge, odeymuie sobie wszelka chec, moc władza,
wolnosc do odmiany tego co raz przed Bogiem moiem
chce, postanawiam y zamieram, y owszem wtym siebie
y wola moie oswiadczam, iz ten testament moy kaz
da sprawa, kazda wola, kazdem poruszeniem moiem
przez wszytkie momenty zywota mego, osoblinie o
statnim dusze moiey zciała wyscia ponowiac, potwie
rdziac, umocniac, pieczetowac chce, Amianowicie ile
kroc zazywota mego naswietszy ofiary słuchac y nay
dostoynieyszy Sakrament tak pokuty swiety iako
tesz ciała y krwie Panskiey przyimowac bede, tyle kro
chce, aby ten moy testament wszystek y wewszystkim
był przes to stwierdzony, y zeznany, y Bogu moie
mu ponowiony, nagradzaiac wszelakie defekty, kto
re sie tu zamikac słaewkosci y niedostateczności mo
iey mogą, boga ta one y obfituiaca dobroci Boskiey
wola, ktora, bog moy stał sie człowiekiem dla mnie
ze krwie naczystszy maryey aby zatym nagrodze

niem ydoktadan ubostwa moiego, ta wola moia o
statnia stała sie waznieysza wocsach Boskich ysta
teraznieysza wsercu moiem, Tudziesz tesz zeby przez to
barziey ubespieczone było ( przy miłosierdziu Bosk
iem) zmoiey strony zbawienie moie, y wykonnana
ona dobrotliwa wola Boska, ktora mi chce, iako
wszystkich, tak y mnie zbawic y nakazuie wszyst
kiem nam ozywot wieczny sie starac, y iako naylepiey
znaszy strony przyłasce iego y przy wystudze meki
za nas, by na iego zbawienie nasze opatrowac. A tak
iezeliby to od wszechmocny woli Boskiey było sporza
dzono abych ia stego swiata zeszła wtakich okolicz
nosciach zebych przy konaniu moim tego testamen
tu ani odnowic ani go, wolą, moią, nową, swiezą,
stwierdzic y Bogu moiemu serdecznie przełozyc nie
mogła, tedy to teraznieysze staranie moie około tego
niech mi przed Bogiem na one godzine straszna, y osta
teczna, tak słuzy, iakobych własnie pod on czas umiera
nia, Punkt: te ostatnia, wola moie wustiech, y wsercu
rzetelnie miała, y Bogu przekładała, niech mie Bog moy
wmiłosierdziu nieprzebrany według testamentu tego
mego y ninieyszy, woli moiey osadziwszy do wybranych
swoich przygarnie, y chwały swoiey wieczny uczesni
czka uczyny

## Istota y punkty Testamentu,

W imie Oyca, y syna, iducha: s: Amen. Ia N N ten te
stament czynie przy dobrem baczeniu y wolnosci
bedąc a czynie go tak iakobych na smiertelnem łozu

wostatni

woſtatni godzinie była iakobym przed oblicze Boſkie naſad
prowadzona być iuſz miała, dla tegoſz co teras czynie, mowie,
ÿchce to mowic, ÿczynic ÿchce na wſzÿstek naſtepuiący zywot
moy, na oſtatni punkt zywota mego przed, Troÿca przena
chwalebnieÿſza, przed zbawicielem moiem Panem iezuſem,
przed nadroſzą matka, iego, ÿwſzÿstka rzeſza, niebieſka,
Wÿznawam naprzod zem ieſt chrzescianka, corka, koscioła
katolickiego Rzÿmskiego, wierze to wſzÿstko cokolwiek
kosciol s Rzÿmſki wierzÿ, ÿcokolwiek on do wierzenia
podaie, czego ten kosciol s. nie wierzÿ ÿia, niewierze
co on potepia, ÿzaklad porzÿta ia tesz zním potepiam,
wteÿ wierze ÿ zate wiare chce ÿgotowa iezdem umrzec, pod
daie rozſadek moÿ ÿwſzÿſtko zdanie moie ſtronÿ wiarÿ ÿo
bÿczaiow chrzescianskich pod zdanie ÿ roſadek koscioła s
rzÿmſkiego powſzechnego, Wÿznawam ze ÿeſt Bog ieden
ÿze on ſtworzÿł wſzÿſtko ÿ mnie tesz zniczego, on mi
dał bÿtnosc, czułosc, zmÿslnosc, rozumnosc, on mie
naſwiat wÿprowadził wtych okolicznosciach, wktorÿch
iezdem urodzona, wktorÿch do znaiomosci przez wiare,
wÿchowanie, nauke chrzescianſka, iezdem zoſoblíwÿ opa
trznosci iego przÿwiedziona, wboiazn iego swieta,
wobÿczaie pobozne, wuczesnictwo łaſki ÿ zaſług Pana
iezuſowÿch wnaſladowanie zywota iego według ſtanu
mego iezdem wprawiona ÿ wcwiczona, Za co oddaiec
pokłon ÿczesc Boſka, ciałem ÿduſza, moia, Boze wtroÿcy
s: iedÿnÿ, ciebie miłuie ſzanuie przekładam nad wſzÿstkie
rzeczÿ, załuie tego ſerdecznie ze cie ſtworzenie tak
rozlicsne nieſzanuie, obraza, ze cie zas drugie ſtwor
zenie ~~twoie~~ poznawa, ci wola twoie zmiloscia pełni

złego sie wſzyſtkiem ſercem cieſze ponemu tego pomagam, ba
y do tego pomagac według przemozenia chce załaſka twoia
Boſka, Abe wſzyſtke ku tobie moy Boze przychylnośc, po
ddanność miłośc, życzliwośc, tacze, z ſerdeczna, ona, syna
twego dla naſ wcielonego iezusa chryſtuſa miłoscia, y podd
anoscia, miłuiac cie znim weſpoł ze wſzyſtkich sił duſze
y ciała we wſzyſtkich rzeczach y sprawach twoich, we wſzy
stkich okolicznosciach y przymiotach rzeczy po wſzyſtke
miare y ograniczenie, według godności y dobrotliwości Boſk
iey, dla twego upodobania y uraczenia y naſycenia ſerca two
iego Boſkiego, zeby to iakieſzkolwiek usiłowanie ſerca moiego
mage yozdobe, cene godnosci brało przed toba, z chryſtuſa
y jezuſa syna twoiego a Boga moiego na wſzyſtko uzywa
nie mnie od ciebie miłosci darowanego -

## Załowanie za grzechy y nadzi[e]ia w dobroci B

Niezmierzona dobroci Boze moy aczkolwiek nieiezdem
godna zadnego miłosierdzia twego, aczkolwiek godna iez
dem wſzelkiego gniewu twego, aczkolwiek, zarobiłam
u ciebie na wieczne karanie, y przeſzłam wſzyſtkie ka
rania, wiecznośc grzechami moiemi, mam iednak u
fnośc w zaſługach odkupiciela mego chrystusa IEZuſa
ze karania uyde, a zywota doyde wiecznego, Dla tego
czynie pokute za grzechy, moie, y załuie za nie teraſ, y
załowac chce czaſu smierci y na zgładzenie onych sakra
mentu pokuty abo spowiedzi, nieprzyſzło, teraſ tym
teſtamentem zeznawam, ze za wſzyſtkie ogołem y zo
ſobna grzychy moie ſerdecznie y gorſzko załuie ponie
waſz ſa, urazami dobroci twoiey, y zniewagami godnosci

twoiey

twoiey, ktorym ią, miłosc wszystke ycześc ranna, y zawsze była, iezdem, y bede y byc chce nawieki, ktora, wola, moie y załosc niniejszą zanurzam wdrogiem sercu Pana iezusowym, y one zwoliey iego, miłoscia iego, załoscia iego, ktora on zagrzechy y tak mo ie, iako swiata wszystkiego miał, tacze y iednocze oswiad czaiąc sie z tym teras na zawsze, iz zadna inna brama do wiecznosci przyść niechce, tylko brama, zranionego za mie załosnego zagrzechy moie, miłuiącego mie serca Pana iezusowego Poniewasz nasłodszy iezus iest wszystkich idacych droge, wierzacych, prawiła ufaiących pewnoscia, złego swiata przechodzacych brama, do zywota

## Miłosci Bozy oswiadczenie

Iedyna. miłosci, y sam ieden nayzwyszy godnosci miło sci moy Boze uznawam y zeznawam iz niema byc, ze moze byc, nie iest wsercu moiem y wduszy moiey, za dna inna miłosc, tylko samego ciebie y dla samego ciebie Boga moiego, Tobie, iest powinna, wszelki miłosci, tys celem y mieysrem y gruntem przyrodzonem iest miłosci ta ki sak stworzony y jako y niestworzony, Do ciebie samego cała y zupełna, miłosc twoie y wszystke skutecznosc, gora cosc, usilnosc, obracam teras nawszystek dalszy moment zy wota moiego zabieraiąc wte miłosc moie wszystkie y inne miłosci wybranych twoich ktorzy są wxiedze zywota od ciebie napisani, A tą miłoscią gorzec y zgorzec chce we wszystkich czesciach siłach y sprawach moich, tak zeby ostatnie zycie moie, testament moie, wyscie z tego ciała moie było zmiłosci, y było zmiłoscia, było y zscieniem one

nowy wieczny, błogosławiony, niebieski ciebie godny y tobie powinny odemnie miłosci, Wiem yzem godna wieisłem miłowac cie tak omiłosci naywyzsza Boze moy, ales ty miłowania mego nad wszystkie godnosci godzien. Dla tego tey łaski miłowania ciebie usamego ciebie ywłasny miłosci twoiey, ktora miłuiesz tey Boze moy sam siebie, wczym serca mego szerosc y zupełnosc, acz tobie wiadoma, oswiadczam wtym testamencie moiem y pieczetuie sama, y właśna, y wszystke dobrocia, godnoscia, miłoscia, twoia,

## Dziek czynienia

Nadobrotliwszy awszystkich dobr ydobrodzieystw niewyrzeczone ynieogarnione morze Boze moy, nie mogec policzyc wszystkich od ciebie na mie łask ydobrodzieystw twoich myslanych, dosyc mi niech natym bedzie, ze nic innego ia, nie iezdem tylko dobrodzieystwem twoiem, y ze ani wemnie, ani podemna, ani nademna, ani koło mnie, ani przymnie niemasz niczego coby niebyło dobrodzieystwem twoiem ty sam Boze moy iezdes dobrodzieystwem moiem, wszystka zabawa twoia iest dobrze stworzeniu twemu czynic, awszystka tesz moia robota iest dobrodzieystwa twoie od ciebie brac, To tedy niech bedzie dziekowanie moie wyznac y przyznac tobie wszelkie łaski twoie, Badz zawszystko błogosławiony y zato tey samo krasnieysze Błogosławienie, gdys uczynienie moie y to iest dobrodzieystwo twoie,

## Proszenie sobie łaski osoblinie do swiety smierci

Alubo iezdem ysamem dobrodzieystwem moy Boze yzewszad napełniona yosypana dobrodzieystwy twoiemi, iednak

poniewasz

ponieważ twoie przyrodzenie iest dobrze mnie czynic, a moie bez dobrodzieystw twoich nigdy niebyc, dla tego przychodzę teraz do ciebie Boga mego iako prawdziwie naubozsze stworzenie twoie, prowadząc za sobą przyczyn cow moich do ciebie. Przyczynia sie zamna do ciebie wszystka moia wrodzona nikczemnosc y niedostatecznosc moia, ktora na ieden moment niemoze wytrwac bez cie bie, y ktora wszystke zastuge ubostwa swego bierze od ciebie, przyczynia sie zamna, wszystka twoich swietych rzesza, ktoras mi dal napomoc we wszelkiey potrzebie moiey. Przyczynia sie zamna przenadrosza Matka Zbawiciela mego Pani dziedziczna y opiekunka moia przyczynia sie zamna y nasłodsze serce miłosnika y odkupiciela Chrystusa Jezusa y wszystkiego zywota wysługi, Przyczynia sie na ostatek zamna sama two oia dobroc moy Boze y niezachwiowana miłosc; z ty mi wszystkimi przyczynami ia ubozuchne dzieło rąk twoich zebrze uciebie, tego wszystkiego y sama cokol wiek ty madrosc istotna wola wszechmocna wiesz y chcesz mnie byc do zbawienia pozytecznego y skute cznego tak na wszystek zywot moy, iako osoblivie na godzine smierci moiey, Prosze moy Boze racz w godzine smierci moiey uznac mie zem od ciebie stwor ona, odkupiona poswiecona, y wszelkimi łaskami do zbawienia mego wiecznego opatrzona, uznay mie moy Panie wmoy straszny czas smierci za twoie nie wolnice niech sie nieprzyiaciel na dusze moie niew

piera wnie ktora iest bydlatkiem twoiem y stworze
niem rak twoich, niech mi wonym zlego swiata na
drugi przesciu y do ciebie spieszeniu niezastepuie ona
krwawa a zguby naszy pragnaca, bestya, ale niech mi
naslodszy Jezus swiata, matka swoia, swietymi swoie
mi osoblinie Patronami moiemi droge milosciwie y milo
siernie zabiezey, y do ciebie prowadzi, y przed obliczem
twoiem Boga mego nprzenaswietszy Troycy iedynego
laskawie postawi, Day Boze wszystkie y ostateczne
bolesci y nedze ciala mego z Jezusem moiem dla mnie
ukrzyzowanem y skatowanem zniesc, day mi w tym ska
zytelnem ciele zupelnie sie ze wszystkich grzechow
moich, powinnych mak moich oczyscic, dosyc tu uczy
nic, y we krwi drogi milosierdzia Zbawiciela mego,
twoiem nieprzebranem, y w ty prawdziwy milosci
a serca mego iako w iaki tazience wszelkie niedostatki
moie oczyscic, a nawszystkim woli twoiey swiety, y oczom
Bostkim sie przypodobawszy, przy wiekszem milosierdziu
zlego ciala wynisc, y do zazywania wiekuyscie chwaly
wiekuysty przysc, Day mi ostatek zywota ktory mi
ustep zbywa iak niewinnie y niedoskonale zyc
y prowadzic iakobym sie chciala w ostatni moment
zycia mego przed nagodnieyszym maiestatem two
iem znalesc, Day mi zebys w ostatni czas moy
sakramentem naswietszym mnie nakarmil zebym
na droge wiecznosci a Patrzona naswietszemi

ofiarami

ofiarami była, wspomosz zebym przy dobrem bacze-
niu własce y miłosci twoiey, wrece zbawiciela mego
y nadroszy matki iego, dusze moie woli twoiey swietey
na wszem przyiemna, y podobna, oddała

## Wyprawowanie dusznych spraw przy konaniu

A chociasz iescze teraz zmilosciwy łaski twoiey moy
nałaskawszy Boze iezdem przy zdrowiu, ze iednak nie
wiem dnia ani godziny moi ostatni, zebych wnie mogła
byc od ciebie tak zastana, iako przystoi na sługe wierną,
czuiąca, robiąca ochotna, y rostropna, dla tego teras sie
postanawiam y pokładam, iakobych iusz biegu mego do
biegła, y wbrame smierci wchodziła, wtym tedy Iakim
czasie y razie bedac, nic mi czynic innego Boze moy nie
przychodsi, tylko zebym sie cale supełnie na swietey woli
twoiey y upodobaniu położyła, twoią iezdem, od ciebie ie
zdem, na cie sie porzucam y spuszczam, wszystkie upodoba
nie twoie przyimuie, ciebie całem sercem nad wszystko
ze wszystki mozności moiey miłuie, wtey miłosci, dla
tey miłosci, z tey miłosci, od tey miłosci zraniona umr
zec chce, smierc iakakolwiek przepuscisz na mie przyi
muie, dusze tobie wopieke polecam, stworzenie wszelakie,
ktore po te czasy, abo mi służyło, abo ku moiey wygo
dzie, y uciesze, potrzebie, od ciebie odprawiam, y siebie
od niego oddalam, a serce me całe do ciebie samego obracam
y przypaiam, ieslim co komu abo winien abo powinien
ziakiszkolwiek miary, y okazyey, kazdego przeprąszam
kazdemu nagradzam, y dosyc uczynic chce, Ieslim co
komu przewiniła, odpuszczam, y wszelaką uraze y

krzywde wranach Pana Jezusowych zanurzam y u narzam, Iesli mi kto kiedy dobrze uczynil, za wszy stko dziekuie, aiesli ia tesz komu dobrze uczynila to nie sobie, ale tasce twoiey Boski przyznawam y oddawam, wiem izem czyscowych mąk usc niegodna, ktoram po tysiąc kroc piekielnych godna, iednak pragne ich usc, nie zebych sie cierpiec, asprawiedli wosci twoiey Boskiey czynic dosyc zbraniala, ale zebych rada sciala tego nedznego wyszedszy bez wszelkiey przewloki wieczna ablogoslawiona mi loscia, ciebie Boga wtroycy swietey iedynego, nay wyszego dobrodzieia mego oblapiela osiagnela wzazywala zswietemi twoiemi wychwalala, w czym sie sadza, na wyslugi moie zadne, ale na same laske milosciwa, twoie y na iednorodzonego syna twego krwawe y niesmiertelne y nieprze placone zaslugi, y naprzemazne slug swietych twoich mianowicie patronow moich y naswietszy dziewice maryi Pani ydziedziczki ydobrodzieyki mo iey przyczyne. To tak wszystko ostatnia, wola y testa mentem moiem tobie Bogu y panu memu oswiadczywszy, zegnam ostatecznie wszystkie rzeczy y zewszystkiego zgola stworzonego mienia, kochania, y tomarszysze nia sie wyznawam, Niechce nic miec przy duszy mo iey, co by stworzonem y doczesnem smakiem padnie to, oddaie y poddaie wszystko tobie Bogu moiemu, y pod nogi twoie Boskie podmiatam, Dobra y

maietnosci

maietnosci moie dostatki ciało, y zywot moy, y zdrowie moie,
serce, rozum, wola Pamiec, dusze, moie wszystkie sprawy ÿ
sporzadzenia ÿ postanowienia moie, zasługi wszÿstkie mo
ie, ktore raczÿ Ja, łaski ÿ dobrodzieystwa twoie zupełne ÿ
doskonale przywracam tobie, ÿ siebie z nich obnazaiac po
wzdawam szczyrze pod naswietsze upodobanie twoie nie
pragne dłuszego zÿcia niestracham sie smierci, od prace ÿ
roboty dla ciebie nieuciekam, cierpiec ÿ znosic przykrosci dla
chwały twoiey pragne, za grzechÿ moie załuie, w twoiem
miłosierdziu nadzieie mam, na twey łasce sameÿ polegam,
sobie ÿ w sobie nieusam, to było o sobie, zem sługa twoia to
bie niepotrzebna ÿ niepozyteczna, anader wiele winna ÿ
karania za grzechÿ godna, wiem ÿ przyznawam, krwia
ÿ meka twoia droga zbawiciela mego sie omÿwam, z do
bie ÿ słuzÿc woli sie twoiey na wszelkie około mnie, ÿ o
koło rzeczy nalezacych do mnie sporzadzenie poddaie,
ÿ niczego tak zÿiac iako umieraiac niepragne, tÿlko
zebÿ sie Boskie serce twoie ucieszyło ze mnie ÿ uko
ntowało we mnie Dla tego samego zes tÿ moy Boze
godzien tego ÿ ze wola twoia swieta chce tego, ktory
dosÿc na wszem ÿ zawsze uczÿnic nawiecey, nasczerzy
nagorecÿ ÿ powinni pragne, nizeli zÿwota ÿ szczescia
samego wiecznego sobie zÿcze, Tak sie moÿ nadostoÿ
nieÿszÿ w Troÿcÿ swietÿ iedÿnÿ Boze przed maiestatem
twoiem Boski godnosci twoiey tÿm testamentem
ium ÿ sercem ÿ ustÿ dobrowolnie ÿ rozmyslnie uczÿnio
nem deklaruie ÿ oswiadczam na wieki Ja NN niewo
lnica twoia ÿ niegodna dzieło rak twoich ÿ wÿchowa
nica łaski twoiey dobrotliwÿ Amen

## Westchnienie serdeczne

Westchnienie serdeczne ktorych czlowiek bliski smierci bedzie uzywac niezawsze moze czlowiek zwlaszcza chorobami y bolesciami smiertelnymi zięty dlugich ÿstatecznÿch abo rozmow z Bogiem ÿ swietymi iego yczynic ktory niedostatek zebÿ nagrodzic niech czestem goracem krotkiem westchnieniem nabozuÿa serce swoie zagrzewa ÿ do Boga iakobÿ wÿsÿla raz takie drugi raz owakie iakie sa, na ten czas napozyteczniey sze beda zdaty

Jako naprzÿklad te,

I Boze moÿ niebieski Oÿcze w rece twoie polecam dusze moie,

2 Pragne moÿ Jezu rozwiazana bÿdz z tym ciałem abÿdz z toba,

3 Vradowałam sie ÿ ucieszÿła z tego co mi powiedziono, do domu Panskiego poÿdzmÿ

4 Wÿprowadz z wiezienia dusze, moie Panie abÿm wÿchwalała imie twoie oto czekaia na mie sprawiedliwi ze mi od płate dawac bedziesz,

5 Badz zÿiemÿ, badz umieramÿ Bozemi iesteśmÿ ÿ zÿ wot, ÿ smierc wnaswietszey woli iego,

6 Gotowe złaski twey serce moie Boze gotowe serce moie tobie ÿ do ciebie,

7 Oto oblubieniec przÿchodzi wÿchodzmÿ przeciwko niemu

8 O Jako straslıwa rzecz iest wpasc wrece Boga zywiacego,
9 Zyc niepragne tylko iezeli Bog kaze umrzec sie nieboie, bo dobrego mam Pana,
10 Jako Jelen do wod zywych tak pragnie do ciebie dusza moia Boze moy,
11 Pragneła dusza moia do Boga zrzodła zywego Ach mnie kiedysz przybieze do niego
12 Miłosierdzia Boskie, nawieki opowiadac y spiewac bede,
13 Boze moy przybadz napomoc moie, naratunek moy pospiesz,
14 Zmiłuy sie Boze moy nademna iako mozesz y chcesz
15 Niech bedzie naslodszy Boze, serce moie niepokalane, abym zawstydzona niebyła gdy stane przed tobie,
16 Wyrwi Panie od nieprzyiacielskiego miecza dusze, moie y zpaszczeki psiey iedynaczke moie
17 Nadrosza Bogarodzico maryia mod sie zamnie ze wszystkimi swietymi do Syna y Boga Twego, dla mnie ukrzyzowanego teraz y wgodzine smierci,
18 Day mi naslodszy Jezu wmiłosci y zmiłosci twoiey umrzec ktorys zmiłosci przeciwko mnie raczył umrzec
19 Miłosci moia Panie Jezu godzinie smierci twoiey y godzinie smierci matki twoiey ygodzinie smierci Wszystkich SS twoich polecam godzine smierci moiey racz mi wnie błogosławic według naswietszey woli twoiey

## Affekty
## DO PANA IEZUSA

Jako wszystkie zbawienie nasze wypłynęło z śmierci Pana Jezusowey tak tesz kazdy zbawienia sobie zyczący co osoblimie wgodzine smierci, kazdego, mieysce ma osoblimie tez zteysze Jezusowey smierci tozbawienie swoie czerpac ma,

Ztad swiatoblimy iest zwyczay chrzescianski ze umieraiąc, obraz Pana Jezusa nakrzyzu umieraiacego ymoczach miec y wreku piastowac zwykli. To zeby sie tym pozyteczniey czyniło, kładę tu kilka nabożnych Affektow ktore do Pana Jezusa konaiącego człowiek nabozny acz y innych czasow ale naybarziey pod czas bliskiey swoiey smierci wyprawowac moze, Do ktorych Affektow wywarcia zywego, wiele pomoze, zymo sobie woczach serdecznych ywpamieci swey postawic P. Jezusa nakrzyzu smiertelnymi bolesciami ziętego y wnich konaiącego,

## Affekt I

I Panie moy. nasłodszy Jezu, nakrzyzu wniezmiernych bolesciach dla mnie konaiący y umieraiący, wpusc prosze wserce moie Ducha twoiego yonym ozyw dusze moie Albowiem oswiadczam sie przed tobą, iz samy tylko Duchem twoim, ozywiona bydz chce tak wtym doczesnym zywocie iak ywgodzine smierci, iako y we wszystkie wiecznosci,

2 Panie moy nasłodszy Jezu nakrzyzu wniezmiernych bolesciach dla mnie umieraiący tobie sie ią kłaniam y czesc Boską iako Bogu moiemu oddawam, y umrzec

sobie zyczę dla tego abym konaniem y smiercią moią
iako nalepiey nayprędzy ynadostateczniey ucciła wpra
wiła nagrodziła konanie yumieranie y smierc twoie

5 Panie moy nasłodszy Jezu nakrzyzu wniesmiertny
ch bolesciach dla mnie konaiacy momentowi smie
rci y konania twego nadroższego, smierc ykonanie mo
ie pokornie offiaruię polecam yiednoczę aby moy od
twego poswięcony yzapieczętowany był,

4 Panie moy nasłodszy yezu nakrzyzu wniesmiernych
bolesciach dla mnie umieraiacy ytamze twym morderco
m nieprzyiaciołom Boga oyca błagaiąca wstawiay sie
tez zamna grzesznica ykrzyzownica twoia, aday
mi serdeczne grzechow mych opłakanie zupełne
ich odpuszczenie prawdziwe ystateczne ciebie
Boga mego yblisnich moich, choc tesz nieprzyia
ciol zamiłowanie,

3 Panie moy nasłodszy Jezu nakrzyzu wniezmier
nych bolesciach dla mnie konaiacy zbieram droga
krew twoie zran twoich szczerkaiacą ymiłosci
ku mnie goraca, zycząc yprosząc sobie odciebie abym
wgodzine smierci była zabrana y policzona, miedzy
te, ktores ty męką twą, odkupił yktores krwią,
zgrzechow omył yktores smiercią twoią, nawieczny
zywot ozywił

6 Panie moy nasłodszy yezu nakrzyzu wniezmie
rnych bolesciach dla mnie konaiacy niwczym inn
ym nadzieie zbawienia mego ani zyiac ani

tez umieraiac niepokladala ani pokladac chce
tylko wprzenadroszych ranach twoich y wprzena
swietszym konaniu y umieraniu twoim ktorymes
wszystko zlawienie moie odprawil, niechze moy
Jezu smierc twoia zywotem moim bedzie.

7 Panie moy naslodszy yezu nakrzyzu wniezmie
rnych bolesciach dla mnie konaiacy ciebie ia
uboga niewolnica twoia przez trzy godzinne
konanie twoie pokornie y goraco prosze niech
cie takiego pod czas y moment konania moie
go wsercu moiem mam y u znam wyraznego aby
serce moie acz w smierci ustaiac ciebie iednak
wymawiało uzywało wychwalało y w twoim
wmilowaniu wstatecznie umarła

8 Panie moy naslodszy Jezu nakrzyzu wniezmie
nych bolesciach dla mnie konaiacy, milułe cie
iako moge naognistsza, y naiaspalensza, wszyst
kiey dusze moiey miloscia, y taka cie milowac
wstanawiam y pragne wostatnim punkcie tchu
zycia moiego wktorym aby serce moie ogniem
nieustawaiacey aciebie godney milosci zapalone y
zgorzała y tym zapałem przeiete uwiedło ustało y
skonało. Ty moy dobrotliwy yezu dla gorzkiey wni
tosney smierci twoiey milosiernie adobrotliwie racz
sprawic, na chwałe nieustawaiaca, twoie y oyca twego
niebieskiego y ducha swietego Boga mego wtroycy ie

iedynego Amen

## Piesn - S Michała Archanioła

Bądz pozdrowiony Duchu
naysczesliwszy
Sługo Samego Boga Nayzyczliwszy
Ktorys sie zaras postworzeniu swoim.
Pokłonił Bogu stowarzystwem twoym
Zastawiaiąc sie oczesz Boga twego.
Strąciłes znieba Anioła pysznego:
Michale S hetmanie naymentrzy:
Pogromicielu czartuw Naysławnieyszy
Pogrąm pogaństwo nanas powstaiące
Achwałe Boga zagubic pragnące
O Xiąze wielkie kosciola Bozego
Ratuy ze teras przełozone iego
Dodaway serca wielkiego y rady
Nieprzyiacielskie odkrywaiąc zdrady
Upokur chardosc poganstwa pysznego
Swoiey potendze ufnos maiącego.
Ratuy tych ktorzy w Bogu ufnos maią
Towidze sie S Zastawiaią

Doday im męstwa s zarliwosci
Przeciw poganistwu dla Boski milos
Ratuy Cesarza y z woyskami yego
Nie day tryumfu nieprzyiaznym zmieg
Mocny obrońca Krolestwa Polskiego
Weyrzy na wielkosc nieprzyiacioł ieg
Wstaw sie do Boga nas wielki Patro
Kolum Hetmanum miey w swoiey obro ni
Doday im zawsze pomocy y siły
Aby sie mocno o czesc Boską bili
Ty ktorys zawsze walczył za lud Boski
Zastawiay ze sie za nasz narud polski
By nieprzyiaciel strachem przerazon
Samego Boga mocą porazony
Uznał potezno moc Boga naszego
A szczerem sercem nawrocił do niego
Krolu Anniołuw tobie czesc oddawa
Dobroc wszechmocnosc niezmierną wyznawa

Racz przezasługi Michała S.
Bronić nas zawsze od wszystkie
go złego
Niechay nas swemi zasłania
skrzydłami
A da zwycięstwo nam nad poga
nami
Amen.

Modlitwa

Zdarz nam wszechmogący
Boże. Błogosławionego
Archanioła Michała S.
Za osobliwego. obrońce na
szego: Abyśmy którego
chwałe wystawiamy na
ziemi. onego poważnemi
modłami wsparci zostawali
wniebiesiech: Przez Pana
naszego J. Hrystusa który
ztobą żyie ykruluie wiednosci
Ducha S. nawieki wiekuw:
Amen

92a

# Dyscypliny duszne. To iest. Rozmaite sposoby karania y ponize nia y kształtowania dusze naszy przed maiestatem Boskiem.

## Przedmowa.

Kazdy tak sądsi ze tego karac trzeba ktory grze
szy, y tego bardziey ktory wiecy winien, człowiek zło
zony iest sciała y zdusze gdy grzeszy y Ciałem y duszą,
ale wiecy duszą niżs ciałem, bo ona iest poczatkiem y
powodem, y rzadzcą ciała wemszystkiem, zatem gdy kto
grzeszy, achce grzechy swe ukarac, mac wprawdzie karac
swoie Ciało, ale wiecy dusze iako te ktora iest winnieisza.
Do tego służy ze karanie Ciała iest ci pozyteczne y do
pokuty potrzebne, ale iesli sie bez dusznego y serdecznego
karania dzieie, masz nic, według Panski y Apostolski na
uki, potrzeba tedy nietylko Ciało, ale zaras y przytem y
dusze dyscyplinowac, aby cielesne karanie y Bogu przyie
mne y do odpuszczenia grzechow pozyteczne beło nad to
iescze wiele ich iest ktorzy karac ciała ostro czescia, nie
moga,, czescia niechca, A przecie grzechy swe maia,, y za
nie pokutowac potrzeba, niechaize ci przynamni dusze
swoie karza, y dyscyplinuią, aby miłosierdzia y odpuszczenia
win swoich u Pana Boga nalezli. Tego karania y dyscy
plinowania dusze sposob sie tu podaie, y dyscypliny, do te
go sposobne przekładaia, od ktorych nikt sie słusznie
wymowic niemoze, bo te ani zdrowiu wadzą, ani siel

traca, ÿ kazdego czasu nakazdem miesciu czynione bÿdz moga, , dusze to ÿ samego serca robota ÿ zabawa, do kto rego iako nikt innÿ zairzec krom Boga samego nie moze, tak tesz nikt do teÿ zabawÿ przeszkodzic niebe dzie mogł, byle nam lenistwo nasze nieprzeszkadzało,
Te dÿscÿplynÿ na troie sie dziela, iedne sa, boiazni, drugie pokorÿ, trzecie miłosci, Ofiara Bogu duch stra pionÿ, serca skruszonego ÿ upokorzonego Boze nie wzgardzisz Psal
Czwiczÿłem sie ÿ umiatałem ducha moiego Psalm 76

## Dÿscÿplinÿ Boiazni. dÿscÿplina I.
## Uznanie, wÿznanie grzechow ÿ niedo skonałosci swoich.

Boze twòrco y odkupicielu moÿ dobrodzieiu ÿ oycze dusze moieÿ, znam do siebie, zem przed maiestatem twoiem Boskiem nagrzeszÿła wiele y bez liczbÿ mÿsla, mowa, ÿ uczÿnkiem, opuszczeniem ÿ do cudzÿch sie grzechow przÿczynieniem, Zgrzeszÿłam wÿniosłoscia serca mego, y nadenta, Pÿcha, y miłoscia mnie samej, Przekładaniem sie nad inne. Zgrzeszÿłam nieporza ndkiem chcimosci moiey, zbÿtecznÿm chceniem y sta raniem sie orzeczÿ y dostatki tego zywota. Zgrze szÿłam wÿgodami niepotrzebnemi y pieszczotami Ciała mego, ÿ zmÿsłow moich ukochaniem, Zgrzeszÿłam pope dliwoscia, Affektow moich iako miłoscia zbÿteczna, stwo rzenia rozmaitego, gniewem nienawiscia, zazdroscia, Pomstÿ Pragnieniem niecierpliwoscia, boiaznia, frasunkiem

staraniem, smutkiem, zalem, prożnowaniem nieporzond
nem, Zgrzeszyłam mowy moiey nieostrożnoscią, y nie
pomiernem yęzyka używaniem, cudzych spraw oby
czaiow serc y umyślnym badaniem, szacowaniem szko
dliwem cudzemu dobru y sławie powiadaniem y słuchaniem
zgrzeszyłam zgoła bez liczby y miary, y grzesznieyszam
iest niżli sercem y pamiecią moią obiąc moge. To wszyst
ko przed tobą, Bogiem moim, ktoremu tayno nie iest
wyznawam tego sie spowiadam, za to sie wstydze
y ciebie dobrodzieia mego y dobroc naywiekszą, prze
praszam.

## Dyscyplina Z
## Zal za wszystkie grzechy

Wspomni sobie nedzna a grzeszna dusso moia na
wszystkie nieprawości twoie ktoremis od rozumu wsię
nie asz do tego czasu obrażała, y obrazac ach ieszcze
nieprzestała Boga twoiego, O yako tego wielka li
czba, iaka tam tych nieprawości rozlicznosc, ia
ka szkaradość y brzydkość przed maiestatem Bo
skiem, O Boze dobrodzieiu odkupicielu, Oycze moy,
y na to zem ia stworzona, nałosz krwią y smiercią
twoią, odkupiona, Na tosz dobrodzieystwy twemi o
toczona niepoliczonemi, y ubarczona iestem, abys ze
mnie nie iakie dobre owoce służby twoiey, ale to prze
mierzłe żniwo grzechow nieżliczonych zbierał. Ach
dobroci moia Boze, iakosz tego teraz zzalem y wsty
dem zazywam zem tak niewdzieczna była dobroci
twoiey, zem tak zle szanowała godnosc twoie, zem
tak niegodnie odsługiwała miłości twoiey, zem sie

tak przykrzeła niezwyciezony Cierpliwosci twoiey, Wi
dziszs moy Panie zec teras tego z załoscia zazywam
ize to ze wstydem y zalem gorzkim wyznawam,
ze to serdecznem obrzydzeniem sobie obmierzam
załuie Boze dobry, Boze miłosny, Boze miłosciwy,
zem ia, nalizsza rak twoich wszechmocnych stworze
nie, przeciwic sie woli twoiey swiety pomazała.

## Dyscyplina 3:

### Wzbudzenie dusze do Czuinosci nadsoba

y Czemusz tak bespieczno, czemu, tak ufale so
bie poczynasz duszo moia wtem zywocie z Bogiem
twoim, Czylis zapomniała grzechow twoich daw
nych y teraszniejych; Czylis iusz za wszystkie Boski
sprawiedliwosci dosyc uczyniła, Czy iusz iezdes upe
wniona odpuszczeniem; Czylis iusz przebrneła ywy
brneła zniebespieczenstwa swiata y zywota tego,
czy tesz iusz przestali nieprzyiaciele twoy na twe
zgube gonic yczuwac, Ach moy Boze tozem nie
baczna, yniebespiecznie bespieczna, wiem y zem sieła
yciezko przewiniela, wiem isz iesze niemasz konca
nie prawosciom moiem, wiem y zem zwasniła na
sie zapalczywosc gniewu twego, wiem isz licha
ylekka pokuta, y bardzo niestateczna ani stałe
czna poprawa moia, A przecie ty widzisz kto
ry wszystko widzisz Boze iako oziemble zyie
iak mizernie czas do pokuty y poprawy uzyczo
ny trawie iak ustawicznie nowych niedostronałosci

do

do starych nałogow przyczyniam, Ocuc sie kiedy, ostatecznie Ocuc duszo moia pomiarkuy zabawy twe ystarania, ktorec do wiecznosci niesłuza, Awe zmi przed sie to co cie lepsza, wobyczaiach, milsza, wocząch Boskich goretsza, wsłuzbie Bozy, Bogatsza, wdobre Uczynki, pewnieysza, wnadziei grzechow odpuszczenia gotowsza, do łaski Bozy, godnieysza, do zywota wiecznego uczyni

## Dyscyplina 4

## Powszechne opłakanie nadz dusz nych przes wszystkie sieły yczesci człowiecze.

Słusznie rzecz musze, y inaczy osobie trzymac nie moge przed Boskiem y sumnienia mego okiem, ze niemasz wemnie zdrowia y ze od słopy nosny asz do wierzchu głowy osypały mie nieprawosci moie, niemasz czastki wciele moiem, ktoraby naczy niem grzechu iakiego niebeło niemasz siły wduszy moiey, ktora by Bogu y zbawieniu memu nieprawo sci niebeła tak zewrzodu nietylko bolesc, y brzydka ropa niepłynie, ta ia wcałosci moiey: wszystka iezdem wrzodem nieprawosci zawsze płynaca, Ach Boze moy Dobroci moia wszystkam (ty wiesz) grzeszna y iako drzewo liscim, tak ia zło sciami osypana, wszystka pokutuie wszystka, obrzydzam sobie złosci moie ciałem y dusza, czesciami y

ÿsiełami moiemi wszÿstkiemi, wszystka sobą opłaku
ie zgorzkiem zalem to com tesz wszÿstka soba,
przeciw tobie przewiniła, Za ÿzÿi ze Panie nad
nedznÿm twÿm stworzeniem dobrocy twoieÿ, U
czÿn miłosierdzie, Ulecz łaska twoia ranÿ moie,
Uzdrow chorobÿ moie, zastanow potoki te brzÿ
dkie złosci moich, aobmÿi mie moca łaskawosci
twoieÿ własni rzyn męki y krwie drogi ÿezusa z
bawiciela moiego, adaÿ napotem od tÿch zaczac
prowadzic konczÿc stałecznie, y teras goracieÿ do
konac słuzbe twoie

## Dÿscÿplina .5.

## Nasladowanie pokutuiacÿch za grzechÿ,

Ÿestem pokolenie grzesznikow iestem corka
grzesznÿch, urodziłam sie wgrzechu, przepedziłam
zywot moÿ wgrzechach, towarzÿszkam ÿ nasladowca
grzesznikow, te wszÿstkiemi grzeszna iestem, y zewszÿ
stkich naÿgrzeszniejsza nawzor tesz wszÿstkich kto
rzÿ pokutowali pokutowac, pragne przed toba, o
nieprzebrane wmiłosierdziu awszÿstkich nedznÿch
iedyna ucieczko Boze. Załuie zadamem ÿ zEwa,
pierwszemi grzesznikami, ÿ grzesznemi, Rodzicami
memi, ÿ to nedzne aktopotliwe swiata tego po
mieszkanie za grzechÿ me przÿimuie ÿ tobie ofia
ruie, Załuie zdawidem upadtym ÿ tobie grzechÿ
me wÿznawaiac od ciebie miłosiernego odpuszcze
nia

prosse, Załuie spiotrem upadłym, agorskim płaczem mi łosiernych oczu twoich poirzenia y przerażenia oczeki wam Załuie zmagdaleną, aw szydliwym serca mego żalem y płaczem nogi twoie dla mnie zranione obmywaiąc unich odpuszczenia wszystkich grzechow moich żebrze Załuie zmarnotrawnem Synem niemniey marnotrawna Corka aprzed wszystkim niebem nieprawosci moie wyznawaiąc ciebie nałaska wszego Oyca mego przepraszam, Załuie zchananeyka, aiako liche szczenie odrobinek łaski twey, y odpuszczenia wyglądam, Załuie z Jawno grzesznikiem, awniebo poirzec nie smiem piersi sie biiąc mowie, Boże odpusc, y Bądz miłoscim, wszystkim grzechom moim, Załuie, złotrem nakrzyżu a wyznawaiąc ciebie Boga y zbawiciela moiego, przypuszczenia złotrem do raiu łaskę y chwały twoiey prosze.

# Dyscyplina I

## Dyscypliny Pokory Ponizenie Dusze Pierwsze zmizeryi Ciała,

Cosz iest człowiek moy Panie tylko nędza zupełna, yco iest Corka ludzka tylko zgnilizna, y robak, y naczynie obrzydliwosci, Co ciało iest wktorym uboga dusza moia mieszka, tylko kuczka do czasu postawiona oblepiona błotem amierzwa, ladaiaka, pokryta ktorey lada wdzien odbieżec trzeba, Co iest ciało to ktore noszę, tylko wor gnoiem natkany

, strawa robactwa gotowa, zywy grob dusze wiezc nie własne, mieszkanie ciasne ciezkie niewczasne na czynie złosci, Co iest ciało to wktorym mieszkam, tyl ko bydle niebezrozumne, ale przeciwko rozumne tylko masz wzanadrzu tylko nieprzyiaciel chytry, kto ry sam zginąc gotow, tylko zeby mnie z soba y przes sie zgubił, Co iest ciało to ktoregom złozo na, tylko zle zwiazany gnoiu snopek, niewczasna gospoda, , nie wola długa, y przemierzły towarzysz, Słuzba plugawa, szpital chorob nieuleczonych, kram fraszek proznych, spizarnia kłopotow, nadała pe chersyna, y podniała grzechowa, aprzecie te taka zgnitosc y okropna, nikczemnosc nosze dzwigam, chowam, pieszczotami wczasami dogodami tak z niego y wniem sie pysznie y pokazuie, aco nazało śnieysza Boga przes nie obrazam, dusze zabiiam, y na wieczna zgube zarobiam, onierozumny rozumie moy, ogłupia zabawo, oniewola zle dobrowolna

# Dyscyplina :Z:

## Ponizenie dusze wtore znikczemno sa iey

Zacosz y iakosz sie szacuiesz duszo moia znisz czego wyprowadzona, znikczemnosci uczyniona, Oyczyzna y własne dziedzictwo twoie nic anic, istota twoia niczym, byc, potega twoia nic nie moc, Robota twoia, nic dobrego nierobic, gadnośc

twoia

twoia nic niewazyc, y za nic niestac, koniec twoy ustawicznie do wrodzony nikczemnosci y niczego ciągnie, maiętnosc twoia niestabośc ułomnosc, niewiadomość, ubostwo, niedostatek ustawanie, ginienie, nedza niestatecznosc, odmiennosc, a nadewszystko grzech y złosc y nie zachamowanie do grzechu y złosci popędliwosc, do wszelkiego dobrego ocietnośc, upornosc, trudnosc ciężkosc, a zatym nagosc y z Bogiem nieprzyiazn, do wieczny zguby zapendzona ysslepiała szpiesznosc, ta iest odusza mizerna y stała ta familiia, ta godnosc, ta odważnosc ta sprawnosc, ta maietnosc, twoia, Askądze przecie mynioslosc, y nadetosc y chluba ustawiczna twoia miła duszo, ktoraś Bogu niewdzieczna sobie szkodliwa, stworzeniu innemu cieszka samemu tylko gniewu Bozemu, y surowey sprawiedliwosci iego nagotowana

## Dyscyplina 3.

## Ponizenie dusze z zniezliczonych występkow

Wzdychay y całem sercem załui duszo moia nad tobą, abowiem mizernieyszy iest stan twoy niżeli sama dostatecznie wiedziec niemożesz, Załuy zes była kiedy y teras ieszcze iestes tak do swiata y ciała skłonna tak nieumartwiona w namietnosciach tak pełna pożądliwosci y nieporządkow, tak nieostrozna w zmysłach, tak wiele krac upleciona w wielu prożnych fantazyiach,

tak wiele skłonna do zwierzchnych rzeczy, tak niedbała do wnetrznych, tak łacna ku smiechowi y rozpuszczeniu, tak chciwa do prozny chluby y ludzkich pochwał, tak słaba y smutna wprzeciwnosciach, tak płocha y wyniosła wszczesciu, tak twarda do skruchy y płaczu, tak porywcza ku własnym pożytkom y cielesnym wygodom, tak leniwa ku ostrości y gorącości, Załuy y wyznay ześ tak dworna ku słuchaniu nowin y patrzeniu na cudze rzeczy, niedbała do przyimowania podłych, y ciebie poniżaiących okazyi ~ Załuy ześ tak chciwa ku mieniu wiele ale skapa ku dawaniu, y tak sciśła ku zatrzymaniu, Załuy ześ tak nieopatrzna w mowieniu, łacna do posaszania, trudna do milczenia, Załuy ześ tak nieporządna wsprawach skrzetna wobyczaiach, niestateczna wdobrze zaczetych wsprawach, Załuy ześ tak głucha ku Bożemu słowu, nie obyczaina z Bogiem oziebła na modlitwie, pochlebuiąca sobie wrachowaniu sumnienia, predka do odpoczynku nierychła ku pracey, czuyna ku proznem powiesciom, teskliwa wswietem cwiczeniu nierzewliwa naspowiedzach, niegoraca, nienabożna wswietych komuniach y przy strasżliwych offiarach, Załuy zes tak łacna do rozerwania, trudna do siebie zebrania, predka do gniewu, łacna do przykrzenia sie, drugiem niedotkliwa wniewygodzie ostra w strofowaniu trudna do ubłagania, Te niedostatki twe znay do siebie nedzna duszo one wyznaway

y opłakuy

y optakuy przed Bogiem twoiem azawsze do pole
pszenia sie garni, Soba, pogardzay a Bogu się
zupelna nadzieia miłoscia, powolnoscia, poddaway
y oddaway

# Dyscyplina 4

## Ponizenie dusze 4 zdrobnosci Cnot dobrych uczynkow y zasług naniebo

Chociasz byś sprawiedliwa beła duszo moia,
głowy podnosic y poizrzeniem potrzasac niemasz,
Cosz są bowiem za sprawiedliwosci twoie, Uznay
a wyznay prawde Bogu twoiemu, ktorego oczom
nie są tayne niedoskonałe doskonałości twoie Aza
niewiesz iako iest nieczerstwa wiara twoia, yako
słaba y nierychła nadzieia twoia iako zimna
miłośc twoia ku Bogu naywyższzemu Dobru
y dobrodzieiowi twemu, czy niebaczysz iakos iest
nieochotna nieskuteczna, niegoraca niezywa
w słuzbie Boga twoiego, iakos rzadka krotka
rozerwana na rozmyslaniu y modlitwie twoiey
y akos niesposobna, niezwyczayna nieumieietna do
wylania serca twego przed Bogiem twoiem iakos
teskliwa y nieobyczayna wobcowaniu y zbawieniu
sie z Bogiem y maiestatem yakos uporna y ociełna
na kontentowanie y stosowanie sie skazda, wola,

Boska, , nie wiesz tego Duszo moia iakos iest niero
stropna w Boski rostropnosci nieumieietna wszela
kiey naucze nierownana wsprawiedliwosci, ystu
sznosci, niemocna wmeznosci, niepotezna natru
dnosci niepomiarkowana wiednostayny matosci,
O iako licha iest pokora nasza duszo moia iako
czesto wstowach iest anie wsercu, iako czesto wpo
nizeniu sie chwaty szukamy, y wlada okazyi po
kory zaniedbawszy, wszystko sie ktadziemy, ana
mnieysze zniewagi barzo czuiemy y one ciasno
rozbieramy, dtugo Pamietamy, Nusz cierplimosci
nasze oduszo iakie sa, postuszenstwa ku Bogu
y ludziom skromnosc wpostepkach, wdziecznosc
za dobrodzieystwa, Uwaznosc wmyslach y stowach
, powolnosc ku rozumowi, wprawdzie, stusznosc
y zdrowey radzie, wtadza nad Affektami, y pope
dliwosciami, mitosierdzie y politowanie nad nedza
ludzka, ach iako te cnoty sa, wciebie duszo moia go
sciem iako stabo zawziete, iako mato wkorzenione
wiec dobrych uczynkow kazdodziennych iako mato
iako niedoskonatych, iako niestatecznych, iako
stym co by sie dla mitosci Bozey y dla wystugi u
niego y dla postepku wcnotach czynic sposobnie
mogto porownania niemasz iako naostatek to
cosz kolwiek sie czyni, ozieble, ze zwyczaiu dla
obyczaiow, zrespektami, y zdefektami sie czyni

yiakosz

yakosz ta gorna trzymac osobie duszo moia, anieraczey zapomniawszy tego co sie czyniło iąc sie tego co sie czynic ieszcze ma y moze y na co Bog sposobnosci czasu uzy cza, na Boskiey sie woli dobroci tasce miłosierdziu połozyy aprzes krew zbawicielowe y wysługi smierci iego przez przyczyne swietych Bozych iako znowu nazbawienie robic

# Dyscyplina .3.

## Ponizenie dusze 3 sroznaitych nadz iey

Gdy sie sobie y stanu twego terazmieyszego Condy ciom przypatrzysz duszo moia, oiakoc pretko ystawie Piorka ogoraia, y niepozyteczna animuszowatosc ta twiedno slechnie, łacnoby sie nadymac zeszło gdyby smierc nieczekała, ba gdyby ustawicznie do wyposze nia sie stey lepionki cielesney nieczuwała, Wyszedszy stey zgnieliny, Iasł sie czeka gdzie oddawai rachunek y z mysli y z słowa proznego Bogu czynic trzeba, Za tym karanie namniey czyscowe nastepuie, Na ktore sie zarobia ustawicznie tak ze y same dobre sprawy ogniem Czyscowem probowane y przeczysciane bydz musza, Sama niepewnosc zbawienia iako straszna, niem Pewnie izem zarobiła na gniew Boga mego, aniewiem ieslim ubłagała sobie y ziednała uniego miłosciwa, ta ske iego. O grzechach pewna iestem. O odpuszczeniu, Pewna nie iestem. A chociasz bym tesz nieczułam sie w nimczym, iednak nie wtem sprawiedliwa iestem Abowiem

Boga Sedziego mam ktory inaczy Sadzi nizli oczy ludzkie zwykly, wsameÿ tedy dobroci twoiey moy Boze, wsamych zasługach zbawiciela mego nadzieia moia, łaska y miłosierdzie twoie Panie ufnoscią moią, iest, a zywot ÿ zbawienie moie na woli y upodobaniu twoim, wktorym bespiecznie odpoczywam, amiem isz niebende pochanbiona ani zawiedziona,

# Dyscypliny Miłosci

## Dyscyplina I

### Oddalenie dusze od wszelkiego stworzenia zobroceniem do Boga samego

Nie miłuy duszo moia stworzenia, ani sie płatay rzeczami tego swiata, zywot ten wszystek y co na niem sie ieno dzieie komedya własna y krotka, asmiesznem zalem, ÿ załosnem smiechem zmieszana chwila, Naczem polegasz duszo naczem, na swiecie zdradliwem Na ciele gniiącem - Na zywocie ustaiącem, Na dostatkach niedostatkach, ktore wiecey są, cudze nisz twoie, ÿ sama ich sadzych reku patrzysz, na chonarach maszkarom po dobnych, na pochwałach kłamliwych, anigdy niepra wdziwych, Na ludziach sktorych wzadnym szczerosci niemasz, ktorzy wszyscy swego uciebie y sciebie szukaią, Oniemufay marnem marnosciom, uwolniy serce sidła y peta te stargay, Oiako lepsza z Bogiem sprawa, ktory sam za wszystko y nad wszystko stoy, nigdy sie niemieni, nikogo zufaiacych sobie nieomyla, miłosniki swe miłuie y wiecznoscią dobr swoich napełnia,

## Dyscyplina 2

### Rospalenie duszę miłością samego Boga

Bendziesz miłowała duszo moia Boga twego zewszystkiego serca ze wszystkich sił, zewszystkiey ysiły twoiey, komu sz masz słuszni miłosc twą, y poszanowanie oddawac iedno Bogu twemu ktorego dobroci nimasz miary, kto rego dobrodzieystwem nimasz liczby, ktorego miłosierdziu niemasz konca ktorego łaska żywotem ktorego miłosc Błogosławienstwem iest o duszo moia kiedysz sie rozmiłu iesz cale y statecznie Boga twego, O kiedysz iako żelazo wogniu, tak rozgoresz sie w Bogu, O kiedysz wini dzie zciebie ostydłosc twoia a ognistem serca twego zapałem Serafinom wmiłosci zarzysty podobna bedziesz, O miłosniku dusz ludzkich Boze izali ty niepragniesz, niekazesz, niewyciągasz miłosci naszy ku tobie, czemusz nierospalisz, czemusz niespalisz dusze moiey ogniem goracem a nieustawaiącem mi łosci twoiey O kiedysz wygasna, inne wszystkie ku stworzeniu miłosci wemnie, A sama tylko miłosci twoiey Ognisty zupełnosc osiądzie yo Panie dusze moie y wszystke y siłe moie,

## Dyscyplina 3

### Powzdanie dusze nawszełka wo la Boza,

Nie moia Panie ani dusze moiey wola niech sie dzieie zemna y ze wszÿstkimi do mnie nalezącemi o sobami rzeczami sprawami cielesnemi y duszne mi y doczesnemi, ale niech sie wszÿstko prowadzi we dług naswietszego y nasłodszego upodobania twoiego, Czÿn Panie ze mną, coc sie podoba y iako ÿ kiedÿ podoba, Ciało moie ÿ dusza moia, zywot moÿ ÿ zdro wie moie, przÿiaciele moiey ÿ krew moia, Czeladz studzÿ domownicÿ poddanÿ, dobra dochody maietno sci moie, zamÿsłÿ Postanowienia sporzadzania moie, potrzebÿ sprawÿ zaciagi moie przÿiaciele, moÿ, Ja wszÿstka ÿ wszÿstko moie twoie iest Boze, ÿ od ciebie, ÿ u ciebie, Tobie to ia, wszÿstko cale zupełnie doskonale na wola, rzadz upodobanie twoie Boskie poruczanie ÿ oddaie, chcesz zebÿm ia, wczem ucieszona y wygodzo na była, Bądz pochwalonÿ tÿ ÿ Błogosławionÿ, chcesz abym ia wczem utrapiona beła ÿ niewygodzona, bądz takze tÿ moÿ Panie pochwalonÿ ÿ błogosła wionÿ, Twoia niewolnica ia, iezdem, ÿ wszystko mo ie wręku ÿ wmocy, y wrządzie twoim, Lepiey tÿ wie sz wnieomÿlnÿ mądrosci twoiey co mnie zdrowo ÿ zbawienno, Większa iest dobroc, ÿ miłosc ÿ opatrzno śc twoia około mnie, y około rzeczy moich, nizeli moia własna albo innych moich wszÿstkich, mozniÿsza iest wszechmocna wola ÿ ręka twoia nadokazanie

wszÿstkiego

wszystkiego nizli wszystkie rady, zamysly, koszty od
magi moie, A przetosz tobie Panie odleciam, tobie od
daie, tobie poruczam y mnie y wszystko moie, y wszystkich
moich, y wszystko co nalezy iakoszkolwiek do mnie, A ia,
wszystko cale mile wdziecznie spokoinie zdziekczynieniem,
biore y przyimuie z oycowskiey ydobrotliwey reki y opatrz.
nosci twoiey.

## Dyscyplina 4

## Oddanie y przypisanie Bogu wszystkiego dobra.

Nie nam Panie nienam ale naizacznieyszemu ymie
niowi twemu Boskiemu niechai bendzie czesc poszano
wanie, wdziecznosc y chwała. Cozem ia, iest tylko robaczek
lichy wzgardzony, sczenie, Sierota tobie opuszczona,
Corka niewolnica twoiey, y urodzona niewolnica two
ia. Co iezdem, co mam, co moge, wszystko to stwoich
reku, wszystko swego daru, wszystko twoie iest, y
teras moy Panie własnem acałem upodobaniem
woli moiey, szczerem astatecznym zamysłem serca mego
wszystke siebie, y wszystkie rzeczy moie, wszystko
dobre mienie y wszelkie powodzenie, tobie, woli, twoiey,
chwale y słuzbie twoiey sporzadzeniu y opatrznosci
twoy oddaie, odbieram y oddalam wsystko od siebie
aodsyłam do ciebie boc uciebie tego własnosc, aum
nie pozyczenie, u ciebie wiecznosc, aumnie do

wiernych rąk szafowanie, oddaię wszÿstko iako twoie iest wszÿstko, pozyczyłes dochowywam, udzieliłes trzymam, zechcesz odebrac wracam ÿ wszÿstko ÿ całe ÿ do niteczki iedney, ÿ do ostatni Czasteczki ciała ÿ duszę moiey, Twoie abowiem iest wszÿstko, co moie ÿ około mnie iest, Aia ÿ sama m nie swoia ale twoia, od ciebie stworzona ÿ pożyczona - Zupełniey, ÿ słuszniey twoia niżli swoia, ÿ owszem niskąd niesmoia, tÿlko cale ÿ wszelkiey słusznosci Prawem własna twoia, a zatem ÿ wszÿstko moie nie moie ale własne twoie,

## Dÿscÿplina 3:

## uprászanie ÿ żebranie wszÿstkiego u Boga

Boze moy bes ciebie iezdem, iako ryba bes wody, iako ciało bes duszę, iako oko bes swiatła, iako dziecina bes matki, Cosz ia iezdem abo cosz iest za moc ÿ dzielnosc moia bes ciebie zrodła, dawce, ÿ sprawce wszystkiego moy Boze, wszÿstko to cos mi złaski twey dac raczył twoie iest, ÿ ia u ciebie wszÿstkiego zebrac muszę ba ÿ owszem rada zebrze, ÿ kocham sie stego, ze zsiebie nic niemaiąc, nic niemogąc nic niebedąc, od ciebie wszÿstko brac, od ciebie wszÿstkiego czekac, u ciebie wszÿstkiego zebrac, ÿ tobie wszÿstkiego winna bÿdz muszę. ÿ iako tedÿ sługa od Paniey swoiey, iako gołe ptasze od maciory swey, iako szczenię od Pana swego, iako niemowlę od matki, swey, iako zebraczka od dobrodzieyki

swey,

swey, tak ia, od wszechmocny szczodrobliwy, Oycowsk
iey Boskiey dobroci y woli twey czekam wyglądam,
y zebrze wszystkiey y wszelakiey tak do czesney, iako
y duchowny, y wieczny odrobiny łaski twoy

# Dyscyplina 6

## Obmywanie dusze wlazience łaski Bozy. y krwie Pana Yezusowey.

Mieszkam wtym przegniełem ciała mego domerzku, iak mokopciałem sadzami kominie, iako zewszad prze ciekaiacem poddaszku, Chodze połem zywosie iako po błotnistym rynku, abo iako po ciernu yrzebia pełnem płaczu, trudno ochronic nogi od błota szaty od szarpania, gdzie sie ieno rusze, co ieno poczne za raz zsidełkiem y struizna, y zustawicznym aniechro nnym niebespieczenstwem połykac, witac, y mazac sie musze, Ach iako wiele zdrak y zasadzek na uboga, anieostrozna, dusze moie. yak ustawiczne zmazy y zarazy rowne gestemu dzdzowi, nasumnienie, naserce, na dusze moie przypadaia, nigdym iest wolna od brudu y zmazy zawsze albo błotem albo prochem przykurzona iezdem, zawsze albo do roskoszy iakiey lipkiey przylgne, albo ostrem frasunkiem sie nakole albo zarazliwa, swey woli słodycza, umiode, albo chy trym własny miłosci nieporzadku sie uwikle, albo Proznosci y marnosci y nadetosci, ykazałosci,

swiatowy, na wzor glupiey dzieciny policze Dla tego stem prochem y ukalaniem dusze moiey przychodze do ciebie moy Boze, y one wmilosierdziu y wmilosci, w wyznawaniu y wsprawiedliwosci, wlasce y wdobroci twoey Boskiey zanurzam y obmyjmam wiec y zotwor zystych ran a scieplyy krwie, y zdrogi meki yezusa odkupiciela mego tajnia, sobie przybieram, przy dawaiac zniey strony gorzkiego zalu, astatecznego do poprawy serca y goracey milosci ku tobie Bogu azbawicielowi memu. Ty sam Boze moy obmyi mie ze wszystkich ulomnosci moich, y uczyn mie so bie wdzieczna, wocząch swietych twoich, achoway mie pod skrzydlami dobroci twoiey, zebym za wsze beta bes wszelkiey winy grzechowy przed toba

## Dyscyplina 7

### Wypalenie dusze milością Boza,

Naydroższy naygodnieyszy, Naylaskawszy, Nay milosierniey szy, naslodszy, nachwalebnieyszy, Nay dostoynieyszy, Nadoskonalszy, Boze stworco, dobro dziein moy, ciebie ia, Boga mego wszystka soba, y wszystkiemi silami moimi, y wszystkiemi czastkami moimi, y kazda, wszelkiego zosobna stworzenia twe go istota, sila, y czastka, ciebie mowie Boga mego, cala, zupelnoscia milosci miluie, szanuie chwale, y nad wszystkie rzeczy y dobra Przekladam, Ztasz

znowu całoscia, zupełnÿ sku sobie miłosci wszÿstkie moie y stworzenia wszelkiego istote site, ÿ czastke zaprawiam na pełniam, zapalam y co zemnie iest wszÿstko wzapał, y wogien, ÿ wpozar obracam, zebÿ wewszÿstkiey tak moiey iako ywszÿstkiego stworzenia istocie, ÿ istotÿ albo sÿły odrobienke, nic niebÿło, tÿlko miłosc twoia, ÿ pozar nieugaszonÿ miłosci twoiey, o moÿ Boze ktosz bÿ mi to dał sprawic, ÿ widziec ÿ czynic, zebÿ ÿ ia, ÿ ten wszÿstek swiat twoÿ stał sie zupełnie ÿ całe szczerem pozarem nieugaszonÿ, nieustaiacÿ miłosci, ÿ chwałÿ, poszanowania naÿgodnieyszego maiestatu twego, o niech tak bendzie, o niech sie tak stanie,

## Dÿscÿplina 8

## Tesknica stego swiata do Boga

Tesknienie obieło dusze moie do ciebie Boze, obÿ prawdziwa, skuteczne, a tobie miłosnikowi memu przÿiemne, ÿ iakosz nie tesknic mam sobie wtem padole płaczu, ÿ iako nie tesknic wtÿch troskliwÿch niebespieczenstwach ÿ wniebespiecznÿch troskach Cieszka iest rzecz wustawicznÿm rosole ÿ fasole, nie tÿlko do czesne ale daleko wiecey oduszne ÿ wieczne rzeczÿ zÿc, nigdÿm zbawienia niepewna, zawszem wokazÿach upadku, czesto ÿ wsamem grzechu, o łasce ÿ przÿiazni Bozÿ ku sobie niewiem, iako ten zywot ÿ kiedÿ, y wiakim Przÿgotowaniu skoncze wie

dziec niemoge, Czas uchodzi y zdrowie niszczeie, robota na wysługe korony niebieskiey niespora, yakosz nieobciazac y nieutesknic sobie, Ale na de wszystko zem iest daleko od Boga, zem w tem pielgrzymowaniu sie zamieszkała, zem ieszcze nie woyczyznie, ze Boga niewidzie, ze niezazywam dobra mego naywyzszego, ze niemiłuie tak iako pragne cale zupełnie, nieustainie, wiecznie iako nietesknic – otesknic, y barzo tesknic, ale wszystko to na woli twoiey Boze, wszystko niech dzieie według opisu upodobania twego, Badz wola twoia Boze. unas, Badz miłosc twoia wnas, a przydz y pospiesz krolestwo twoie do nas

## Dyscyplina 9.

## Pociechy Prawdziwe dusze wtem zywocie

Niechce pociechy dusza moia Boze niechce tylko od ciebie, ba y tey niechce, ale chce za pociecha same go ciebie, nic iey niesmakuie tylko ty sam yze ie szcze iest niestoba, wtesknicy y zalu zyie, y zyc be dzie, asz ow czas przydzie, gdy wtobie zrodle dobra zywego y wiecznego zanurzona bendzie Ach kiedysz ta godzina zawita duszy moiey, Teras sie tem cieszy, y tuli wtem zywocie, ze sobie zarabiac chce y moze natasske wietsza, a wietsza, zawsze a zawsze uciebie moy Boze, Cieszy sie y tem ze sie wyptacac zniedostatkow swoich

y skarania

ÿ ſkarania Czÿſcowego rozlicznemi ſpoſobami moze,
cieſzÿ sie ÿ tem ze wtem pielgrzÿmowaniu ma towa
rzÿſza obecnego choc zakrÿtego Chryſtuſa Yezuſa
wprzenaswietſzÿ ofierze, ywprzenadrozſzem Sa
kramencie, Cieſzÿ sie ÿ tem ze wobronie przenadroz
ſzÿ matki Bozÿ, ze wſtrazÿ Annielſkiey, ze wopie
ce Swietych Bozÿch drogo zywota ſwego prowadzi,
Bydz pochwalona dobroci Boſka za te wielkie ÿ
pewne wtey nedzny drodze zywota naſzego pocie
chÿ, day ich dobrze zazÿc, day beſpiecznie wnich
ſkonczÿc

## Dÿſcÿplina. 10

### Wÿdanie sie Bogu na ofiare zupelna,

Zÿwieſs tÿ Boze moÿ, dawco wſzÿſtkiego, duſzo
prawdziwa duſze moiey, ktorem ia zÿie, lepiey
ÿ wiecey nizli duſza moia, zÿwieſz mowie Boy moÿ,
niepotrzebuiacey nic dobr moich, ÿ wſzÿſtka iſtota
moia iako cien ÿ nic przed toba, ÿednak ia tobie Bo
gu memu na ofiare zÿwa, ÿ cała, oddaie ÿofiaruie sie
bie ſame wſzÿſtke, Ciało ÿ duſze moie, ÿ wſzÿſtko co ie
zdem ÿ co mam, ofiara moia tobie Boze moÿ ia wſzÿſt
ka ze wſzÿſtkim na wieki, Przÿimi moÿ Panie Przÿ
imi aniepogardzaÿ ta choc uboga, płonna, alec wſcze
rosci y wzupelnosci tobie oddana, ofiara moia, Albo
wiem tobie zawſze przÿiemna beła chec pokorngo
miłoſnikow twoich do ktorÿch ÿ ia policzona bydz
Pragne ÿ zebrze, Tÿ Boze miłosci moia przÿtul
mie do piersi twoich Boſkich, a nie oddalaÿ mie
od dziecinek twoich, karm mie mlekiem laſki twÿ

ÿ ugruntuÿ wmiłosci twÿ, y uczyn godna wieczny chwały twoieÿ, wktorÿ ty Bog wtroÿcy iedÿnÿ z swietemi twemi kroluiesz wiecznie Amen

## ÿjako sie cżwiczÿc wmiłości ufnosci Przeciwko Pannie Przes tÿ dzien na każdÿ dzien,

## WNIEDZIele

Stawisz sie Przed naswietsza, Panna iako osierociała dziecina Prosząc abÿ cie ona wzieła pod opieke swoie ÿ ogarneła Sierocstwo twoie mowiąc te modlitewke,
O maryia matko moia naslodsza oto ia Corka twoia iako niemowiatko ktora ani chodzic ani oswey mocy stac nie moge niegodna zgoła pomocy twoiey Przeto iakos Chrystusa Pana Syna twego maluchnego na reku twoich miłosiernie nosiła tak y mnie Corke twoie racz nosic na reku obrony twoiey macierzynskiey

## W Poniedziatek

Wstawisz sie przed naswietsza, Panna iako niemowiątko ze wszÿstkich dobrych uczynkow ogołocone ÿ osierocone ofiarowac sie ieÿ bendziesz przes te modlitewke,
O maryia matko moia Nataskawsza oto ia Corka twoia iako dziecina z cnotÿ ogołocona na niewczasÿ zimna ÿ letnosci duchownia wysadzona aiakos tÿ ie zusa syna twego wpieluszki uwiiała tak ÿ mnie Corke twoie uwin wpieluszki Cnot abÿm była zagrzana gorącoscia, duchowna

## We Wtorek

Stawisz sie naswietszÿ Pannie iako głodna ÿ do

Pokarmu

y do pokarmu spiersi iey nashwiętszych garnąca, sie
mowiąc te modlitewke,
O marÿia matko moia naymilsza oto ia Corka
twoia dziecina głodna nimaiąc zadnego pokarmu
dla dusze moiey prze to iakos słotkiemi piersiami
chetlywie syna twego karmiła, tak ÿ mnie racz pie
rsiami miłości twoiey na karmic y mlekiem serce
me posilic,

## we Srode

Stawic sie naświętszey Pannie iakoby zwiazana,
grzechami iako powrozami iakiemi y zarazona
złemi zadzami iako chorobami prosząc abÿ mie od
nich wÿzwoliła a Bogu Oÿcu mie ofiarowała przÿ
obrzezaniu iego mowiac te modlitewke,
O marÿia matko przenaświetsza czÿsta oto ia Corka
twoia grzechami y zadzami złemi zarazona kto
ra niesmiem do pozÿwania ciała y krwie Sÿna
twego przÿstapic abÿm go miasto y zÿwota wie
cznego na smierc ÿ na sąd dusze moiey nieprzÿieła
Prosze abÿs mnie niegodną Corke twoie przyczÿna
swoią od wszelkiego grzechu przes pokute uwolnio
na była ÿ od nieporzadnÿch checi przes umartwie
nie czÿsta ÿ miłoscia Boza, ozdobiona przes przÿ
iecie Ciała ÿ krwie z synem twoim ziednoczona,
Bogu Oÿcu zadar wdzieczny tak ofiarowała ia
kos, syna swego ÿezusa Pierwÿ obrzezanego zrzo
dło wszelakiey czÿstosci wkosciele Ierozolimskim
spara, Sÿnagarliczÿ przed wiecznemu Bogu Oiczu

zadar naiwdzieczniey oddała

## We czwartek,

Stawisz sie naświetszy Pannie iakobys była zewsz ad od nieprzyiaciół otoczona mowiąc te modlitewke

O maryia Matko moia oto ia Corka twoia ktorey okrut ni nieprzyiaciele na śmierc szukaią, tedy syna twego yezusa mądrze uchodząc iadu rozgniewanego heroda do egiptu niosła, tak y mnie Corke twoie opatrzno scią macierzyńska racz bronic y zastawic sie ze mie przeciwko nieprzyiaciołom moim

## W Piatek,

Stawisz sie naświetszey Pannie iako dziecie opuszczo na od matki y iako owcza obłądzona mowiac te modlitewke,

O maryia matko moia oto ia corka twoia kto ram przez niewiadomość y grzech moi zbłądziła y zginełam bowiem iako owcza ktora zginela ya kos tedy chrystusa syna twego utraconego do do mku twego doprowadziła y wychowała asz do trzydziestu lat, y mnie Corke swoie wgrzechach y niedoskonałosciach zgubiona y błądzacą miłosie rnie szukay y doprowac wdom łaski y miłosierdzia Bozego y wielke madrem napomnieniem twoim na uczay. mie aby ze mnie była wzakonie Bozym doskonała sługa Amen

## WSobote,

Stawisz sie naświetszey Pannie tak iakobym iusz

była bliska smierci prosząc abyć wtaki potrzebie
Przybyła zratunkiem swoim mowiąc te modlitwke
O maryia matko moie nachwalebnieysza o mnę ia
Corka twoia sądem Bozym sprawiedliwym na
sąd skazana a niewiedziac oczasie smierci
moiey czekam na nie co godzina zboiaznią ia
kos tedy przy synu twoim dla nas nasmierc
poddanem y na krzyzu umiraiącem znierwymo
wnem uzaleniem stała tak y mnie Corke twoie
oney, godziny ostatniey nieopuszczay y iakos
ciało syna twego skrzyza złozone natonie
piastowała tak y dusze moie zciała wychodzacą
O maryia Matko miłosierdzia racz mie przyiąć
wrece twoie,

## Sposob przygotowania do narodzenia Panskiego przez cały Adwent, y zatrzymania dusze przy Bogu

Naprzod, wsobote pierwsza Adwentową zA
postała so słowa ktory mowi, Czas powstać
zesnu swego, yobrocić oczy swe do swiatła
Bozego, ktore nic inszego nie iest tylko Chry
stus Pan y przykład iego ktory nam wnarodze
niu y zyciu swym zostawił, A poniewasz zakon
nica bedąc udatam sie nasladować go, bede te
dy przypatrowac sie temu Panu do mnie przy
chodzacemu, bede tak strony Bostwa, iakoyczło

wieczeństwa iego będącemu budowała pałac
wsercu swoim aby tam rychło do mnie skłonic sie
raczył, Wte tedy Sobote pierwszą postanowie
gorąco, wybudowac B dom, y nagotowac ma
teryi nabudowanie iego, To iest przypomni
sobie wszytkie postanowienia swoie, chęci o
bietnice Bogu, postanowienie stateczne wy
konywac chcieć wszytko, u iednay robotniki
do domu tego, aci są, ·1. ustawiczna praca, o
Cnoty. 2: Umartwienie tak wnetrzne, iako y
powierzchne· 3: straż pilna zmysłow wszytkich
4: odwaga y umysł wielki naznoszenie trudno
ści, y ciezarow wdrodze Chrystusa, Uważaiąc to
wszytko radowac sie wduchu, że mi dał B do
czekac czasu tego, pragnąc go iako nalepi strawic

Wniedziele, Pierwsza Adwentu, Uważac bę
dę, Cały dzien na co mie Bog stworzył, poniewasz
mie niepotrzebował y owszem widział zem mu
miała byc przeciwna, A obacze isz na to, Abym
go znała B y Panem swym, witowała iako Oyca
, zazywała iako konca swego, abym samemu,
iako stworcy swemu służyła, to uważywszy
wykopie głemboki fundament na dom Panski, ra
chuiąc sie głemboko y szperaiąc iakom temu na
co mie stworzył do sye pote czasy Czyniła,

W Poniedziałek, popierszy Niedziele, Uważac

będziesz

bendzieſz ze mie B. ſtworzyn[illegible] dał mi duſzę nieſmier
telna, gdy mi B dał Rozum, Pamiec y wola, zebym
przez to na niebo robiła, podał wſzytko pod nogi
moie uczynił mie Pania, wſzytkiego Swiata, nuſz
w ułozeniu y uformowaniu Ciała moiego tako madro
ść ſwoie pokazał, ato uwazaiąc załoze pierwſzy
kamien budynku domu Panſkiego, to ieſt odobra,
wola, bedę sie ſtarała y ſpoſtanowieniem mężnem
iſz temu Panu ſłuzyc bede, y tego mu dochowam iſz
nigdy go nieobraze,

We Wtorek, po pierſzy niedzieli, uwazac będę
iako mie B. złaſki swoiey udarował maiąc opatrzno
ść ſwą, koło mnie, dał mi to ze wierze s urodzo
na, wychowana, do zakonu powołana, na reku
Aniołow SS piaſtowana uſtawicznie; roſkazał wſzy
ſtkiemu ſtworzeniu aby mie ſłuchało, zywiło, Cie
ſzyło, roſkazał niebu, by roſkoſzy ſwoie dla
mnie ſchowało, ateraſ Syn do mnie zſtepuie, y raiu
nkcu dodaie, ato uwazaiąc wyſtawie Cztery sciany
pałacu iego, :1: wielki wdziecznosci :2: Dziekczynie
nia :3: wychwalania dobroci iego :4: Zadziwienia
ze bez nagrody dobrodzieyſtwy ſwemi ſzafuie
ſchoynosci ſwoiey,

We Srode, po pierſzy niedzieli, Uwazac iakom
sie zachowała przeciw tak dobremu Panu ydawcy
dobrodzieyſtw iego zazywała, niebyło grze
chu ktoram bym go nieobraziła, im on wiecey prz

czyniot dobrodzieystw swoÿch przeciwko mnie, tym ia więcey mu na wzgarde czyniła, ach oiaka krzywda, Ato gorzko Uważaiąc połoze pawiment w pokoiu iego urobiwszÿ go ze Czterech mate ryi 1. ÿżalu serdecznego 2 zawstÿdzenia wielkiego, 3 spoznania krewkości y złosci swoÿ 4 zwÿznania grzechow swÿch przed B. ynamiestnikiem iego,

We Czwartek po pierszÿ niedzieli, Przÿpatrzÿwszÿ sie iakom tak daleko zaszła ÿ odpadła od łaski B. tu uważać com zasłużÿła, Naprzod zasłużÿłam od rzucenie od B. zarobiłam na karanie wieczne, odpadłam od społeczności SS od przÿiacielstwa z B. podałam sie wmoc diabłu, wÿwrociłam zgruntu pokoÿ sumnienia mego, Naostatek straciłam dusze, moiey to iest łaske B. Ato Uważaiąc Rozum moÿ iako dozorca wnidzie do pałacu Panskiego, oglądać robote dni przeszłÿch tam osadzi to wszÿtko com robiła, ÿżal ÿzawstÿdzenie nic niesa, przeciwko temu, com za grzechÿ powinna pracować, A tu zaniedbała, robotę, naznacze sobie iaka, pokute pobudzaiac sie do wiekszÿ ochotÿ wbudowaniu Pałacu Panskiego,

W Piątek, po pierszÿ Niedzieli, Cosz B. zemna, uczÿnił ÿ iaki srodek nazbawienie moie wÿnalazł,

A ten

A ten nieinszÿ tylko ze B. stał sie Człowiekiem, ÿ mnie niewolnika swoiego chcąc wÿkupic sam sie w niewolą, ÿ więzienie podał Atu Uważac one wola, Oyca niebieskiego abÿ sÿn iego sstapił znieba, Sÿna zas powolnosc ochotna, ÿ gotowosc nawsz ÿtko, a z niewÿmowny miłosci swoiey przeciwko Oÿcu swemu ÿ duszÿ moiey, Tu uważac zwielkim affektem iako sie żegna zonemi deliciami ktore miał na łonie Oÿcowskim, opuszcza Anyołÿ opusz cza niebo, uniża sie ÿ sstawa sie człowiekiem, ÿ iusz Przichodzi do pałacu, a wnim iescze nimasz nic gotowego Przetosz prosic pokornie zaffektem dziedzinnem Nas Pannÿ abÿ mu ona pozwoliła złozenia wzÿwoac swoim asz mu dom serca nago tuie,

W Sobote, po pierszÿ Niedzieli, Patrzÿc na one nowa, Arke przÿmierza Nas P. na one monstracyią żÿwota ieÿ panienskiego, ÿako ią B. sobie okwitło Scia, Cnot ÿ darow zdobi, ÿ iakiemi ią, bogactwÿ łask swoich napełnia, czÿnia, ią pieknieýsza, Nas więtsza, szczesliwsza, nizli Seraphinow, A iesliz kro low ziemskim ozdobne pałace gotuią, Cosz tam B. niemiał matki swoiey, udarowac, przÿ iey na rodzeniu, ÿ ozdobic sobie, osoblinie ze sie przez grzechu poczeta, ÿ nigdÿ mu podana niebÿła, ÿ ze ią, zupełnem rozumem przÿ narodzeniu iey ÿ okwita, miłoscią swą, ÿ inszemi niewÿmownemi

taskami udarował. A to uważaiąc załoze w domu Pańskiem stopien albo prok glembokj po kory, uważaiąc że iedny odrobiny tey P. Cnot dostąpienia niepodobna, y bede sie kładła pro chem pod nogami wszystkiego stworzenia be dacego naziemi

## WNiedziele wtorą Adwentu,

Przypatrzyc sie początkowi odkupienia na szego, iako Anyoł zuczciwoscią wielką przy chodzi od B do Nas P. zlegatią, Patrzac na nie iako sie trwozy, iako sie pyta, z iaka skromnoscią zAnyołem rozmawia, słuchaiąc Anyoła iako iey pozdrowienie daie, Patrzyc wszytke troyce Przenaswietsza, iako zwielką radoscią czeka zezwolenia Panienskiego, a tu niech bedzie zadza y pragnienie gorace przyscia Panskiego, uważaiąc zadzą, oycow SS: wołaiąc zniemi Rorate Celli,

WPoniedziałek Patrzyc bede ziaka po korą glemboką pozwoliła ta Panna na wo lą B. mowiąc oto ią służebnica Panska, niech mi sie stanie według słowa twego, A tu uważay pokore Nas P. gdy sie niewo lnicą zowie bedac matką B. wiare uwa zac gdy wrzeczy tak trudny B. uwierzyła

Posłuszenstwo

posłuszenstwo gdy sie tak ochotnie woli B. podała, nadzieie w B. isz ufała że sie w panie nstwie swym zostoi choc Syna porodzi, a tu wystawie Piersze okno wpałacu Panskim po znania powinnosci moiey przeciwko P. B. sprzy kładu N P.

Wewtorek, przypomnieć sobie słowa dawida s w psalmie, Rozweselił sie iako olbrzym na biezenie wdroge o iako daleka droga z nieba na ziemie, złona Oycowskiego w ciasne wiezienie zywota Panienskiego. Tu sie przypatruy iako sie chrystus zamknał zstawszy maluczkim wzywocie Panienskim, zwszechmocnego niemo cnem, zwysokiego tak niskim, z B. człowiekiem, ako zmiłosci posłuszenstwa. Ato uważaiąc wystawie drugie okno com przełozonem dla B. powinna, poniewasz B. tak sie poniżył dla mnie.

We srode, Uważac bede akt on zacny Nas P. gdy bedąc matka B. idzie skwapliwoscia, nawidzic Elzbiete powinna swoie, słuzyc iey tak długo niewstydzi sie, nad to ieszcze słuchac Pilno iakie było witanie ich iakie wychwala iakie napełnienie ducha s wmatke y w nie B. iakie Zchrystusa y matki iego wdom Elz bietey, Co uważywszy wybuduie okno trzecie Poznania powinnosci moiey, przeciwko wszy

sktrim bliznim moim, ako naywieksza unizac sie pod nogi wszystkich,

**W Czwartek**, pusci Rozum swoy wgłebia po znania tego dziesiecia ktore do nas przychodzi kto to wzdy iest ponizony wzywocie matki swoiey nie iest kto inszy tylko sam. B. oktorem mowi Isaiasz, oto. B. sam przydzie y zbawi nas niepo sle Anyoła, ale sam sie unizy ten to B ktory wzywocie matki iest Scisniony, napełnia wszytke ziemie y niebo, ktory wszedy wszystek, przed ktorym Dawid s szukał mieysca skryc sie za morsem, y pod ziemiac y, naniebiec, analesc niemogł, tego teraz zy woł iedny Panienki okret y ogarnał, A to uwazaiac zbuduie wierz abo skrop upałacu Panskiego Ustawi czny Pamieci na obecznosc iego Boska,

**W Piatek** Uwazac dzieciecia tego nieodmiennosc oktorey sam P B. mowi przez malachiasza Proroka. ija B anieodmieniam sie, on był y iest, aodmianom niepodległy, ateraz dla mnie stał sie człowiekiem malusienkim, znieciarpiacego Cierpiacem, to uwa zaiac dom Panski przykryie duchem czestych modlitw y serdecznego wzdychania prosząc aby przyszedł anieomieszkał,

**W Sobote**, Uwazac wiecznosc iego, wszytko stworzenie przeminie, aon sam trwac bedzie na wieki, otem mowi u Izaiasza Proroka, ija pierszy y ostateczny, Cosz za pociecha duszy, ze iey zapłata B. trwac bedzie na wieki, Ten tak wiecznym, stał

Sie

sie ~~stroniczonem~~ smiertelnem, dla koyo, dla mnie
y zbawienia moiego, Atu połoze nadachu iego
rynne, zeby deszcze nieszkodziety, wesoły na
dzieie dostapienia tey szczesliwy wiecznosci,
ała mie cieszyc bedzie wokaziach y pokusach,
ze niebeda mi wszelakie trudnosci szkodzic

## W niedziele Trzecia Adwentowa

Wszechmocnosc iego uwazac mowi Paweł S
oni, on syn mozny krol kruluiacych, y Pan
Panuiacych, on na ktorego potege Aniołowie
patrzac drza od boiazni, wiedziac ze wszyt
kie wniwecz obrocic mozesz, y do piekła po
słac wolno mu, bo to on wszytko stworzył
y zachowuie, A teraz stał sie niemocnem y
zamknał sie w wiezieniu zywota Panienskie
go, y iako baranek zwiazany nic niemoze
uczynic, Ato uwazaiac postanowie uczynic
wieżznik na pałacu Panskim z Herbem boiazni
iego y wszechmocnosci iego, iesli pałac iego zwal
ce y przez grzech spustosze,

**W Poniedziałek**, Uwazac iego niepoieta
madrosc o ktorey madrosci Dawid S mowi, O
madrosc o ktorey wyszła zust naywyzszego ro
madrosci ktoras wyszła zust naywyzszego ro
zrzadzaiac wszytko mile, on Pan przed ktore
go medrcowie swiata tego upadaia, y nic niesa
przed ktorem Aniołowie Serafinowie y cherubi

nowie głupiemi sie poznawaią, y zastawiaią, twarzy swoie. Ten teras stał sie niemowlakkiem, a zywot iego bedzie głupstwem Uswiata, Nauka iego bedzie wysmiana y zniewazona, ato wszytko dla mnie, Co uwazaiąc postawie stoł Czystego serca y sumnienia mego, y bede sie namnieyszego grzechu spilnoscią strzegła, poniewasz taka madrosc B. przenika serce moie,

**We Wtorek**, poirze nawszytko stworzenie ktore iest naniebie y na ziemi, y uwazac bede isz on iest stworzycielem y przyiacielem rzeczom wszytkim, y on pieknosci mocy, dzielnosci kropelki swoiey udzielił, on ią zachowuie y rzadzi wszystkiem, on karmi, odziewa y zywi wszystko. A teras scisniony wzywocie Paniens kim, potrzebowac bedzie pokarmu pirstunki opatrzenia odludzi, iako y inszy napodleyszy Człowiek ay tego mu niedostawała czesto, Co ia, uwazaiąc postawie mu wiego pałacu krzesełko Rozumu mego, ktore mu oddam na to, abym go zawsze poznawała miłowała, y przedzi i wstworzeniu iego nammieyszem, y przedziwne dzieła iego uwazała, do wdziecznosci kazdo dzienny sie pobudzała nieprzestainemu dzieki oddawała,

We Srode, Uznam go byc krolem naszem y swiata wszytkiego októrym Isaiasz prorok mowi, Rozmnozy sie krolestwo iego wpokoiu, konca miec niebedzie, Przed tem Panem y krolem drzy niebo y ziemia, uktorego pod nogami ie go krolowie sa, y monarchowie swiata tego iako robakowie. Temu Panu sluzyc iest krolowac, on sobie krolestwo stworzyc moze, iako piasku wmorzu, Temu krolowi sluza, niebiosa, slonce, miesiac gwiazdy naglos iego gotowe zawsze, Akeras wciasnym wiezieniu sie kurczy, bo dziemiał pałac szope, sługi bydleta, pokryie wielmozność swoie ato wszytko dla mnie, Co uwazaiac sobie postawie wpalacu iego piecz boiazni sadow iego yz on iako krol od poddanych swoich rachunek odbierac bedzie

We Czwartek, Uwazac isz tenze Pan iest moim wybawicielem zniewoli, azniewoli czworaki: 1. zgrzechow ynałogow własnych okto rych Salomon mowi, Złosci y niepravosci iego poimaia go 2. zniewoli szatanskiey, 3. od ciezarow starego zakonu ktore były nieznosne 4. od niewoli wiecznego karania naktore kazdy Człowiek isc musi Ten bedac takiem Panem sam sie wniewola, posłuszenstwa podał, bedac B stał sie człowiekiem, aby sie stał y posłusznem, to uwazaiac postawie y kominek wpałacu Panskim Pamieci

y uwazania Piekła zktorego mie on wybawił

W Piątek,, Uwazac bede ze to dziecie iest mi napewnieyszem lekarzem wchorobach moich niebespiecznych, ale sa troiakie, I: Teposc do wcipu pycha, zarazonego do poiecia rzeczy zbawiennych te naukami swemi zleczył Z słabosc y trudnosc dodobry ch Uczynkow, rospaczy Pełno, te zl[illegible]ył przykładem swoim 3 oziembłosc woli do miłości B. te zleczył okrutnemi dobrodzieystwy swemi, Co uwazeiac postawie malusienki stołeczek pod nogi iego, zwątpienia osiełach y pracy swoiey, y ozdrowiu, iesli mie ten lekarz niebieski nieporatuie łaską swoią,,

W Sobotę, Uwazac isz ten Pan iest sprawiedliwością y poswieceniem moim, ako troiakiem sposobem. I yjz sie stał wzorem sprawiedliwości y przykładem Cnot, chcąc a bym go nasladowała, Z Ze on sprawiedliwie zapłacieł za mie dług B. ktorego ia wypłacic niemogła, 3 Darował mi krew yza sługi swoie, abym sie niemi ustawicznie usprawiedliwiała, uzywaiąc godnie Sakramentow SS: to uwazaiac Przykryie stoł iego

kobiercem

kobiercem rozmyślania dobrodzieyśtw iego

## W Niedziele Czwarta Adwentu,

Uważac że ten Pan tak poniżony iest opieku nem moim, oktory opiece sam mowi do uczniow, nieopuszcze was sierotami, A on widząc żem ia, była sierota, od B. dla grzechow moich wzga rdzona, z nieba wyłuczona, do piekła skazana, użaliwszy sie mnie wziął mie naopieke swoie, a iako on samaritan dał mi opatrzenie, daro wawszy mi Bostwo y człowieczenstwo swoie, y daiąc mi ustawiczne dary swoie, to uważa iąc pilnie postawie wtem pałacu lichtarzyk dobry woli, moiey, niechcąc nic tylko czego on chce po mnie, y zapale swiecie pamieci moiey Pamiętaiąc zawsze na wszelkie dobro dzieystwa iego przeciwko duszy moiey poka zane zawsze, bo bez nich być bym niemogła, y naieden moment,

## W Poniedziałek,

Uważac isz on iest po koiem naszem y miłosnikiem wielkim pokoiu iako sam zanaiwiekszy upominek darował go uczniom swoim mowiąc Pokoy moy daie wam, y znowu Pokoi moy zostawuie wam, y zas tomu ci wam Powiedział arozmaitych uciskach

na swiecie abyscie wemnie pokoi mieli, Aten pokoi troiaki, w sumnieniu własnym, wnieu straszonem serzu, wpokusach y wkrzyzu, wz godzie zinszemi ile znas bydz moze, on sam iest ktory doskonale uciesżyc y uspokoic dusze moze. Co uważaiąc obiie Patac iego pieciora kiem obiciem, umartwienia pięci zmysłow,

**We wtorek,** Uważac ze on iest pasterzem nalepszem dusze moiey, ktory mnie zginioną nalazł y nawrocił mnie błądzącą przyprowadził na droge prosta, y ktora mie sam prowadzi, Oczem dawid, Rozwesolony spiewa, Pan mie rządzi y niczym mi schodzic niebedzie, na miescu Paszy tam mie posadził, iakosz sie mam bać piekielnych wilkow, iusz pasterza takiego maiąc, ktory mie naramionach swych, nosi, To uważaiąc zapale wpiecu wpałacu Pana y krola tego przez zywa, wiare Cwicząc sie w ni iako napilni,

**We srode,** Umazac isz ten Pan iest mi Oycem miłuiącem dusze moie y on ią zachowuie, y daie zywot duszy moiey, bo on iest Oycem dla tego ze mie stworzył y odkupił, y ze mie do tych czasow zachowuie y broni, oczem sam mowi u Proroka, Ciesz sie ludu moy, bom ia iest

B. twoy, A iako matka na łonie swoiem pie
ści niemowlątko swoie tak was cieszyc bede,
Co uważaiąc z niewymowny radości, ze mam
Oyca tak dobrego na noszę mu drzewek do
pałacu iego rozmaity y gorący bogomyslnosci
y nałoże mu ogien miłosci, a wachlarzykiem
poddymac bede, uważaniem wiecznosci, w
ktory mam życ z B. oycem swoim nawielki
W Czwartek, Uważac że tenze Pan do
nas przychodzący iest mi wszelakim błogosła
wienstwem y zapłata, wniem znaide wszystko
czego mi potrzeba bedzie, y czego iedno pra
gne y poządac bede, grzesznam on iest dosyc
uczynieniem zamie iesli takne on pokarmem
y napoiem moim, Co uważaiac iusz żądzy swy
modze roszpuszcze, a przypomniawszy sobie ro
zmyslania dni przeszłych, co mi natem Panu
należy uważac, A poniewasz pałac iego z
gotowany przyprawie do niego zamek to iest
milczenie wnetrzne y powierzchne, a zamkna
wszy Pałac Panski, samego wzywac bede, aby
przyszedł onemi słowy Proroka, a krolu naro
dow y poządanie ich, przydz zawybaw nas
ramieniem wyciagnionem, y zas z oblubienica,
Przydz miły moy do ogroda swego, a pozy
way yabłek Pomagranatowych,

W Piątek, Tu iusz przystępuiąc do taiemni ce Narodzenia Panskiego uważać będę ziaka, radoscią, Chrystus Pan pragnął godziny tÿ, ktoreÿ miał wÿszedszÿ na swiat pracować ÿ Cierpieć za grzechÿ moie Uważać pragnienie ÿ affektÿ Nas P. ÿ onÿch oÿcow SS: Anyołow samÿch abÿ przÿszedł a naprawieł upadek wszÿtkich, Przÿtÿm też pilnie patrzÿ na za frasowanie Yozefa s spodeirzenia ktore miał o oblubienicÿ swÿ, ÿ iako ia, iusz mÿslił o puscić asz opatrznosc. B. ktora Anÿoła na obrone czÿstosci Błogosławionÿ P. Posłała przestrzegaiąc ÿ Yozefa S° Co uważaiac na go tuie kolebecke serca mego zdobiąc ia, do skonałem ÿ stałecznem pokoiem wewnętrznem, choc tesz ÿ w okazÿiach przeciwnÿch, na gotuie ÿ pieluszki pilnego zachowanie slubow moich ÿ Regułÿ we wszÿstkim

W sobotę albo wilia, samego swięta, ÿ iusz wÿÿdę z Nas P. szukać gospodÿ Nowo naro dzonemu krolowi, ÿ patrząc isz nie bÿło mieÿ sca, dla nich w gospodzie, ten ktorÿ niebo ÿ ziemie stworzÿł nie naiduie kącika w domu, asz do biednÿ staÿnie skłonia z matką,

swoia,

swoia, Tu uwazay iako wiele grzesznikom podłych buduie sobie pałace zacne, A teraz Bog wstayni narodzic sie ma, Nad to przy patrowac sie co ono Czyste serce y miłosci pełne, Serce macierzynskie czuło na ten czas kiedy sie w oney ubogiey szopie obaczyła miedzy bydlety, znaiac zacnosc tego ktore go nosiła, iaki zal miała, y iako bardzo czuła azdrugiey strony kontentowała sie wo la, B. ktory sam tak sobie, obrał to uwazaiac uczynie, droge Panu do pałacu przesz gorąca, y czesta, modlitwe, prosząc aby ubostwem moim niepogardził, oddaiąc mu ochotnie sama siebie za mieszkanie, y tam isc do oney szopy z Nas P. y unog iey trwaiac, czekac Nowonarodzonego y B samego Ciałem pokrytego,

P. W sam dzien narodzenia Panskiego,

W Sam dzien narodzenia Panskiego, Przed Yutrznia wystawic sobie iako ona uboga stayna ogarniana swiatłoscia, nie wymowna, zewszad, y iako napełniona wo nnosciami muzyka Aniyelska, y iakie woy ska Aniyołow wysypuia sie znieba naucze enie krola nowonarodzonego, Naostatek wiakim zachwyceniu dusza Nas P. była

rospływaiac sie wmiłosci Przeciwko P. B. uważaiąc że tak wielką taiemnice Aiako za tym wyniknął Pan z żywota Panienskiego y uczynił radość wszytkiemu swiatu, Tu uważać one wesoła Anielska, muzyke y spiewanie, gdy wienczowali pokoiu ludziom dobry woli, Affekty y Jozefa S: uczciwość matki przeciwko synowi swemu ato uważaiac zwłascza przy komoniy, że on Pan który sie wstayni narodził radzi sie przez obecnosci swoie wsercu moim, tam go położe naziemi moich wszytkich niedoskonałości aby ie naprawił, oddam mu dusze y ciało moie iako dwoie bydlatek aby go zagrzewały iedno pracą, drugie Bogomyslnoscia, tam mu y sama spiewac bede przez gorące dziekczynienie że sie stał dla mnie grzeszny człowiekiem

W Poniedziałek, Po B. narodzeniu udam sie zwielka, pokora, do Nas P. Prosząc aby mi sama utuliwszy płaczące dziecie, darowała mi go tesz do pałacu iego ktorym mu zbudowała, A maiąc go u siebie y przypatruiąc mu sie iako sie poniżył, przypominać sobie B. one doskonałości, a zaraz uważać

dziwna,

dzinna, pokore iego gdy Człowiekiem stawszy sie, w stayni sie narodził miedzy bydlety, gdy nie krolom ale pastuchom napirwy sie oznaymuie, A to uważaiąc bede mu z pastuszkami pokłon oddawała, wiara, ży wa, wyznawaiąc go B. w takiem poniżeniu a pokłon przez wnetrzna uczciwość y przez uznanie go być P. y B.

**We wtorek**, Uważać iego Cierpliwość gdy na zimnie chciał sie narodzić, niemaiąc mieysca w gospodzie niekarał onych niewdzięcznych ludzi, y bedąc błogosławionem stał sie Cierpiącem zimno, głod, na gość pokutanie y insze niewczasy, A to uważaiąc o dzieie go ochotna, wola, do cierpienia przeciwności ro zmaitych, **We srode**, Uważać bede iego doskonałości, Ubostwo gdy nie tylko gospody, ale y pieluszek niema, na sienie miasto posćieli, w żłobie miasto łożeczka, miasto wonności smrod, miasto sług bydleta Co ia uważaiąc ze wszytkimi zmysłami y siłami swemi, oddam mu sie na wieczna, słuzbe, nic sie nikomu niedzieląc,

**We czwartek**, Uważać tego dzieciecia Nowo narodzonego posłuszeństwo s ktorego stąpił z nieba. Na cosz, aby posłuszny matce y Yuzefowi y wszytkim być, nad to matka Nas czyni z ńi Co chce, y weznie y połozy, y zwiaze pieluszkami, a on sie niesprze ciwią daie sie na wola. Co uważaiąc zabiie mu na pokarm wola, moie, y poddym ią pod rząd iego

ÿ wolą ÿ przełożonych moich,

W Piatek, Uważac iego Cichość on bowiem iako baranek niewinnÿ wiedziony na zabicie ust swoich nie otworzył każdego przÿiał bÿ nagrzesznieyszego niewzgardził, każdemu do niego wolnÿ przystemp, nic niemowi tÿlko iako dziecie płacze, Apłacze zagrzechÿ moie ktorego znieba sciagnełÿ ÿ we złobie położyłÿ Co ia uważaiac stane sie bÿdlatkiem wdomu, niechraniaiąc sie prace ÿ podłÿch posług, dla tego ktorÿ dla mnie stał sie człowiekiem abo raczÿ robakiem,

W Sobote, Uważac iego dziwne zataienie przed ludzmi zakrÿwaiac Bostwó ÿ moc swoie, Tu sie przÿpatrowac isz ten ktorÿ we złobie leżÿ zwiazanÿ, rzadzi, ÿ rozkazuie naniebie, Ten ktorÿ iest wesele Anÿołow teraz płacze, ktorÿ ptakom ÿ nam żÿwność daie potrzebuie pokarmu od matki, ten ktorÿ odziewa sam drżÿ odzimna, Na co ia, patrząc dziwowac sie musze, a sama zamkne sie mocno s panem wsercu moim, pragnąc ÿ szukaiąc tego, abÿm tu naziemi żÿiąc bÿła zataiona przed ludzmi, ÿ oto nowonarodzonego a zakrÿtego · B · osobliwie prosic bede, Abÿm wdobrÿm sama sobie niewiadoma bÿła, żebym nic wielkiego osobie nierozumiała, ÿ żebÿm nic dobrego wsobie nigdÿ niewidziała,

W dzien nowego lata,

Uważac iego niewÿmowna, przeciwko nam miłość, ktorÿ nietÿlko sie stawszÿ człowiekiem znosił rozmaite niewczasÿ, ale tesz ÿ krew swoie wÿlewa zagrzechÿ moie przÿ obrzezaniu swoim, Iakie,

Posłuszenstwo

Posłuszenstwo iego zakonowi, Jaka pokora gdÿ wdzieciństwie zrozumem niedziecinnym Cierpi, yaka naostatek miłosc iego zeło czini bedac niepomi nien ÿ bez pozÿtku wmielu ludziach. Tu tez uwazac ÿmie Jezus co iest iaka zniego pociecha Uwazac ÿ miecz matki Nas sprorocktwa Sÿmeono wego. Aze tego dnia poczÿna sie nowÿ rok, wktorÿ przekładaia, nam ÿ załosne ÿ wesołe rzeczÿ, to uwazaiac oddam sie P. nawszÿtek całÿ rok abÿ wpomodach ÿ przeciwnosciach czÿnił zemna, co mu sie podoba prosic pokornie, azebÿ tak wtem iako wowem trzÿmał od upatku, Druga odnowic wszÿtkie moie postanowie nia wola, ÿchec dodobrego, tak iakobÿm dopiero B. memu słuzÿc poczeła, Trzecia Prosic bede błogosła wienstwa odnowonarodzonego Pana, ÿ od matki iego na ten nowÿ rok, na nowa, gorącosc wsłuzbie iego, Czwarta oddam wopieke wszÿstek bieg zywota mego Boku tego ÿ uspokoienie trudnosci iesli bÿ iakie bÿłÿ, abym była gotowa spokoinie skonczÿc zywot moÿ, Piata Prosic be de okolende P. Jezusa: 1. Abÿm go prawdziwie miłowała 2: Abÿm zawsze sie go prawdziwie bała, anigdÿ go smier telnie nieobrazała: 3: Abÿm zawsze narekach opatrznosci iego zyła ÿ wnim prawdziwie ufała 4. Abÿm zawsze krzÿ za iego goraco sie zamiłowała 5 Abÿm do smierci wdo brem dotrwac statecznie mogła Apotÿm sie zniem na wieki wiekow wniebie króluiąc cieszÿła.

## Zabawy na Aduent przÿ pacierzach.

Na ÿutrznia: Uwazaÿ te niesłÿchana, taiemnice co B. dla człowieka uczÿnił, gdzie ÿ iako sie tak wielki maiestat

dla naprawy zbawienia twego wyniszczył, tak sie zguby twoy użałował, anaprawy podiął,

Uważ Przyczyny dla których to Bog uczynił że sie stał Człowiekiem, słowo przedwieczne Ciałem

I Przyczyna miłosć. B. niepoięta: 2: zeby Człowiekowi tym milszym był, 3 Zeby nam przez to spowinowacenie większy ufnosci ku B. dodał: 4: Zeby nam był mistrzem nauki niebieski; 5: kształtem doskonałosci, y wzorem Cnot wszytkich: 6: Etmanem woyny duchowny: 7: wodzem do żywota wiecznego: 8: Pokarmem niesmiertelnosci y żywot nasz przynoszący: 9: okupem długow naszych 10: Ofiara, y ubłaganiem zagrzechy nasze 11: Posrednikiem y zastepca, Przed Bogiem: 12: Zmartwychwstania y Ciał naszych uwielbienia początkiem y wynalesca, 13 Zapłata doskonała wchwale niebieski: tesz przyczyny B. nasz ona krynica wody żywy do udzielenia tak wielkiego dobrodzieystwa miała,

Na Laudes: Patrz okiem dusze twoiey nadusze chry słusowa, ktora iest stworzona, y co B. czyni dla ciebie gdyżes ty ieszcze niebyła ani myslita. oczem: tak Ber nat s mowi: Igratam sobie naulicy, ciawnie wpokoiu krolewskim dekret omnie czyniono nasmierc, dowiedziawszy sie tego iedyny Syn iego wyszedł korone złozywszy, worem sie odziawszy, popiołem głowe posypawszy y boso, płacząc y łkaiąc że na smierc osadzono sługe iego, A tuc iasno ziała, miłoscia, pedem ta strzała leci zserca Oycowskiego wżywot Panienski,

Na Pryme. Pokazał wtem dobroc B. że sie nie

brzydził

niebrzydzil krewkoscią, stworzenia swego, ale sie
nad upadkiem iego zmitowawszy łaskawie mu reke
swa, podał, co iest własnosc B dobroci,

Na Tercia, . Pokazał wtem sprawiedliwosc ze
wsz był człowiek zwyciezony, sprawic raczył ze nie
przes inszego ale przes człowieka, tyran ten ktory go
był zwyciezył, iest porazony, co iest własnosc B sprawie
dliwosci

Nasexte Pokazał madrosc, ze rzeczy nazbyt
trudny y wątpliwy, ktoby miał odkupic narod lu
dzki nayprzysłoyniey sze nalazł rozwiazanie, bo
zdobrotliwosci Oycowski iednorodzony Syn B Oycu
y duchowi s społ istny, wpostaci B bedący nakłoniel
niebios y zstapil naziemie, niezmierna wysokosc Bo
stwa swego, nieogarniona, istnosc ktora Sama z
siebie zadnem sposobem ani umnieyszona, ani wywyz
szona byc niemoze, złaczywszy sie z istnoscia, natury
ludzki niewymownie wyzszey, y podleyszy nic nieuymu
iąc iego zacnosci unizyc raczył co iest własnosc B.
madrosci,

Na None, Pokazał niewymowna, moc swoie, bo
co wiekszego co cudownieyszego iako ze sie B stał
człowiekiem, przes to dobrodzieystwo, nietylko ze
wszech nawieksze ale y niewymowne, bo kto to wy
powiedziec moze iako iest persona albo osoba dwa
kroc bez odmiany swy iest zrodzona, iako dwie
naturze człowiecza y B wiedny słowa przedmiecz
nego osobie bes wszelakiego zmieszania odmiany na

ruszenia y niedostatku złączona, tak że iest prawdziwy B. y prawdziwy Człowiek z oyca bez matki przed wieki urodzony, y zas w czasiech z matki bes oyca narodzony, Atdc iest własność B. mocy iego albo wszechmocnosci,

**Na Nieszpor**, Uważay iaki był człowiek po grzechu, nieumieietny, słaby, do złego skłonny, do poiecia prawdy, miłowania dobroci, do naśladowania doskonałości Bozy niesposobny, przeto B. stał sie człowiekiem, Augustyn s mowi, Aby obadwa zmysły człowiecze wniem były UBłogosławione, y miały ochłode, oczy serdeczne wiego człowieczenstwie, żeby wchodząc y wychodząc wniem pasza nalazła natura nasza,

**Na komplete**, Uważay iakie było cieszkie przestępstwo Adamowe człowiek chciał być B. A naprawca Człowieczy w postaci B. bedąc przez wyniszczenie siebie chciał być człowiekiem, sługą, pychą, nie posłuszenstwam obraził Pana, a pan postac sługi na sie przyiąwszy uniżeniem y posłuszenstwem swym, aż do smierci sługe zastąpił y Pana mu poiednał, Chryzostom s mowi; upadła natura nasza tym kształtem że od zadnego ani zadnym sposobem naprawiona być nie mogła, iedno od oney nawszechmocnieyszy reki. Z.

## Cwiczenia duchowne nadwanascie miesiecy rozłozone

### Miesiąc: I Styczen

Bede sie

Bede sie cwiczyt wzalu zagrzechy wskrusze, y wobrzy
dzeniu grzechow, Do tego bedzie napomocy zazywac modli
tewek nato zgotowanych, z Psalmow abo tez zkad inad
potym rozmyslac Exercitia So Ygnacego ogrzechach y xia
szki takie czytac ktore do obrzydzenia grzechow na
leza anakoniec naznaczyc sobie pewne czasy nadsien
ktorychby sie nakształt Examinu Partykularnego
mogly akty serdecznego zalu zagrzechy wyprawowac
y postanowienie wiecy niegrzeszyc, Bede sie cswi
czyt wpokutach powierzchownych, za dozwole
niem y rzadzeniem Oyca duchownego, y wpragndziec
bedzie miat iako nawiekszych y okrutnych pragnac,
ale przecie zadnych nie bedzie bez woli starszego
czynit, zeby sobie drogi do wiekszego dobrego nie
zagrodzit, ale wszystko za dosyc uczynienie za
swe grzechy ofiaruie,
Bedzie sie cswiczyt wmitosci y wpowazaniu powo
tania swego dziekuiac czesto P. B. zato nieskonczone
dobrodzieystwo, drugich napomoc wzywaiac, lubo
SS nanielie, lubo ybraci naziemi, Bedzie sobie
powotanie szacowat, bedzie sie Przed P. B. upokarzat
y bedzie sie starat otaske do wytrwania tak
zeby mu byto niepodobna y pomyslic co prze
ciw powotaniu, Do tego bedzie zazywat srotkow
sposobnych, rozmawiaiac, rozmyslaiac czytaiac o
powotaniu, dziekuiac zanie bo to mitosc powota
nia iest fundamentem doskonatosci, iesli ta bedzie
mocno stata, dla tego wsporzadzi
wszytko bedzie mocno stato, dla tego wsporzadzi

sobie takie Affekty zpisma S° ktoraby do tey miło
ści pomnożenia y zachowania służeły, iako P. nie od
wracay nie od twarzy twoiey ZC Ale ta miłość nie
tylko w spekulatiey ma być ale w wykonaniu, żeby
Zakonnik przyszedszy do zakonu zaraz do tech
ze spraw y zabaw ktore tam są wsporządzone
reke przykładał, Będzie sie ćwiczył w wykonaniu
instrukcyi dla nowicyuszow spisanych żeby sie po
woli swieckich obyczaiow oduczyła, dla tego za
raz sprzotku bedzie sie wto ćwiczenie wprawo
wał, aby sobie zwyczaie nowicyackie wprzyrodze
nie obrocił, aosobliwie bedzie sobie poważał Regu
ły oskromności ktore są znakiem prawdziwego
Zakonnika, Do tego mu pomoże iesli sobie wszy
tkie rzeczy by namnieysze bedzie poważał, y ezeli
sie bedzie nakazdy dzien często Examinował z in
strukcyi reguł y ustaw, y ezeli instruktora swego
abo kogo kolwiek upominaiącego bedzie słuchał,
y owszem iesli sam bedzie prosił, żeby go gdy co
przeciw Regułom wykroczy upominano, Będzie sie
ćwiczył w zapomnieniu swiata y swieckich rzeczy,
iako rodzicow powinnych, znaiomych, do mow, zabaw
, y będzie sie starał żeby tesz y same obrazy, y ymiona
rzeczy takich zgłowy sobie wybił, iesli chce do
Czystości serca, do uwolnienia, do rozerwania po

kus ÿinszÿch pożÿtkow przÿsć czego łatwo do
stapi iesli onich niebedzie ani mÿslił ani mowił,
ani ich sobie przÿpominał, iesli sie przÿzwÿczai
myslic onabożnych rzeczach o B ochrÿstusie
Nāś P. ÿ ss B. żc yesli bedzie miał zawsze mÿsl
dobre mi rzeczami zabawiona, iesli sie pilno
bedzie wtÿch naukach cżwiczÿł, ÿ Xiąszki o
tym nauczaiące czÿtał, A tak czyniąc pretko
do zna ÿ otrzyman serca czÿstość

# miesiąc 2. lutÿ.

1 Cwiczenie Bedzie sie cżwiczÿł wuczesciániu
pokut powierzchnÿch, a osoblÿwie tÿch ktore
go barziey na woli nazmÿslnosci, ÿ honorku ura
zaia, iednak rostropnie ÿ zarzadzeniem oÿca
duchownego, Te zasie pokutÿ są wszÿstkie, kto
rÿch wnowicyacie zazywaią, ÿ iawne, y prywatne,
może tez co przÿdac do postow, dÿscÿplin, paskow,
ÿ inszÿch podobnÿch żebÿ sie wgorącosci co raś
pomnażał, Bedzie sie cżwiczÿł wwÿstrzeganiu ÿ
wucielkaniu od grzechow powszednich, czescia że
bÿ sie ich strzegł, ÿ onÿch niepopełnił, ÿ żebÿ sie
ich bał popełniac, iako pocżatku wszÿstkich upa
tkow, dla tego ogrzechach powszednich bedzie
medÿtował, rozmawiał, mÿslił, czÿtał, ÿ one po
znawszÿ bedzie sie ich zawczasu wÿstrzegał,

nie dopiero potym kiedy go ciezki upadek nauczy
byc ostroznieyszym. Te defekty grzechy sa niesko
nczone. ale osobliwie moga byc te wolnosc y rozw
iazlosc wpatrzeniu, sluchaniu, y inszych zmysłach
i wolnosc y prętkosc do smiechu, wolnosc dworności
y wywiadowaniu sie rzeczy nowych, płochosc, y nie
statecznosc mysli, abo Ciała y Członkow, Odwłocze
nie nadchnienia Bo, postanowienia, y inszych dobrych
uczynkow, Posadzanie drugich, Tesknica abo obrzy
dzenie wrzeczach duchownych y nakazanych, Roz
wazanie krzywdy własny y wzgardy, Porownanie
sie zdrugiemi abo nad nich przenoszenie, Pragnie
nia nieporzadne, Takich sie defektow choc małych
nowicyusz ma strzec bo diabeł y za mały włosek
pociagnie, Bedzie sie cwiczył wmilczeniu, tak zeby
tylko wrzeczach potrzebnych mowił y to zdozwole
niem, niech wie ze iesli niepowsciaga Yezyka swego
ze iego zakon prozny iest, Co iesli bedzie zawsze mowie
nie tylko wpotrzebie, amilczeniu wpragnieniu bardzo
tatwo wsobie wszystkich grzechow zrodło załka, iako
tesz y dobr duchownych predzy niestraci iako gadaniem,
milczenie iest matka pokoiu wnetrznego, B. maiestatem,
sczepem Cnot wszytkich zywotem gorącosci piastunka,
y manka, modlitwy, nasienie łask. B. niebo ziemskie,
krolestwo karnosci zakonny, zwyciestwo pokus, myg
nanie grzechow, rodzenie bez bolesci, forta Bogomy
slnosci.

szkoła

Szkoła dobrze mowienia rolą mysli SS y samy madrosci, to wszystko samo doswiadczenie lepiey pokaze, Do zadie wania milczenia pomoze naprzod oprocz czasom ro zmowom pospolitym naznaczonego niegadac: Po tym niedbac co drudzy otwoim milczeniu mowia, niech nazywaia skrypulankem malankolikiem niz luckiem Z.C Ty nato badz iako głuchy, az B. swoim zawsze rozmawiay. Bo przyydzie ten czas kiedyc bedzie trzeba asz nazbyt gadac, aniebedziec sie chciało, y zaden sie niemoze nauczyc gadac, kto nieumie milczec, y chrystus nas tego nauczył, kie dy trzydziesci lat milczał, atrzy tylko gadał, Bedzie sie cwiczył, wmowieniu orzeczach duchownych ato osoblimie dla cztirech przyczyn, I Dla zapo mnienia rzeczy swieckich, ktorego nienabedzie oswieckich gadaiąc, ale wten czas dopiero kiedy swieckich fraszek zapomniawszy swoie fantazy ia, nabozuemi obraszkami, onabożnych rzeczach rozmyslaiąc, mowiąc czytaiąc odmaluie 2 Dla pomnozenia gorącosci kazdodzienny wduchu, kto ra sie sprzeciwia rozmowom swieckim, y one za lewa, czego same doswiadczenie uczy ze czasem go retszemi wstawamy zmodlitwy zrozmowy ducho wny, niz zmeditatiey, czego niedoznawamy gdy onabożnych rzeczach nierozmawiamy, tylko zskr upułami y frasunkiem odysc musiemy, 3. Dla nauczenia sie mowic duchownie, gdy tego bedzie po

trzeba, bo nie masz nic sposobnieyszego do zapalenia sie chrzescianskich Cnot iako rozmowy duchowne 4. Dla ustrzezenie sie grzechow zrozmow swieckich, pochodzacych, bo gdy bracia niegadaia rzeczy duchownych narekreacyach gadaia, prozne, uszczypliwe lzace, potepiaiace, przeczace ze zstad wszystkie nienawisci swary gniewy pochodza dla tego dobrzy Rectorowie oto sie napilniey staraia, aby rekreacie duchowne bywały Bedzie sie czwiczył wpoznaniu ydoswiadczeniu opatrznosci B około siebie wrzeczach małych y wielkich, gdy to bedzie zakonnik czynił otrzyma wielki pokoy, prawie sie napatrzy ydomaca opatrznosci B około siebie naswoy pozytek ywygode, y wybawienie od cieszkich upadkow Do zna tego ze nietylko wtych rzeczach ktorych pragnie ale tesz ywtych oktorych niewie, ale gdyby był wiedział pragnał by ich onemu B dogodzi: kiedyby to miał zakonnik nieczułby zadnych gorzkosci, przykrosci pokusy, wymowki podeirzenia, tesknienia wrzadzeniu starszych około siebie wszystko by mu sie powodziło, Trzeba sie tedy do tey Cnoty przyuczyc, ktory kolwiek sie towarzyszi, dom, suknia, zabawa dostanie, cokolwiek pozwala, zakaza, iako reku B. Przyimowac, iako rzeczy na swoie lepsze od niego sporzadzone, takiego ducha

nas uczy

nas uczy sama miara ale bardziey doswiadczenie
To doswiadczenie sama iest zaptaka, posagiem po
karmem zakonnikow iest matka, mamka, ulzeniem
y ostodzieniem zywota zakonnego, ale tego tesz
trzeba zeby sie zakonnik do tego przykładał, ychciał
smakowac co kolwiek Pan Bog poda,

## Miesiac 3 marzec,

Cwiczenie, Bedzie sie cwiczył wmiłosci y wpo
wazaniu starszych swoich, yoto sie bedzie starał,
aby B. wstarszym y wludkiey osobie Chrystusa upa
trował, co ma czynic, nietylko wielkich starszych
y pospolitych, ale tesz ymniszych urzednikach,
dla tego wielce bedzie posłuszny nanamnieysze
roskazanie starszemu, kuchcikowi, kredensiarzowi
tak iako samemu Rectorowi wyiawszy grzech,
co mu niebedzie ciezko kiedy bedzie rozumiał
ze to Bog roskazuie, ze Boga usłucha abo niesłucha
, ydla tego ma usiebie postanowic zeby zawsze z
wiekszą ochota, nizszym urzednikom był posłuszny
, abo do usłuchania starszych moga, nas ludzie y
przyrodzone oswiecenia pociagnac ale do posłuszen
stwa y usłuchania rownych abo nizszych starszych
tylko sama miłosc y poszanowanie B przymusza,
Przetoz wieksza tesz iest cnota wmałych rzeczach u
słuchac nizli wwielkich iomieyszy znak woli starsze

wykonac, anizeli wyrazne roſkazanie, naoſtatek poproſtu roſkazuiacemu bÿc poſluſznÿm nizeli pro ſzącemu, Bedzie sie cwiczÿł wmiłoſci Braterſkiey miłuiąc wſzÿſtkich zserca, zebÿ mu bÿł kazdÿ ÿ ÿmieniem y rzeczą, ſama namilſzÿm kazdego bedzie ſzanował, B y chrÿſtuſa wkozdÿm uznawaiąc, ſka zdego sie dobra iako ze ſwego weſeląc, winſzuiąc P B dziekuiąc, ſkazdego sie utrapienia niemniey niz ze ſwego ſmucac, P B zakazdego proſząc, ła godnie napominaiąc, obÿczaie ÿ niedoſkonałoſci znoſząc od puſzczaiąc, chorÿm uſługuiąc, nizobma wiaiąc niemartwiąc Zc Tak naoſtatek zÿczac wdomu zakonnÿm zebÿ wſzÿſtkim bÿł przÿie mnÿ, zebÿ zadnego ani mÿslą, ani słowem ani uczÿnkiem ani znakiem nieurazÿł, Czego doſtąpi, ÿzÿw ÿſz pomienionemi Aktami, ÿ cichoscią, ÿ inſzemi Cno tami, ÿ nauką S° Bazÿlego ktorÿ chciał zebÿ sie tak kazdÿ zakonnik ſprawował iako wſzÿſtkich niewolnik złaſki ſamÿ do zakonu przÿiętÿ Bedzie sie czwiczÿł wzÿciu porzadnÿm ktorego wiele ieſt czeſci ale oſobliwie ſą, te 1. Poznac wſzÿſtek porzą dek ÿ roſpiſanie zabaw duchownÿch domowÿch co od poranku aſz do wieczora czÿnic: 2. Poznac kto rego czaſu iaka ſprawa mabÿc ÿ iaka długo od prawowana nic nieprzÿpuſzczaiąc ani uymuiąc 3 Zaraſ sie wpunkcie nadzwonek od iednÿ,

sprawy do drugiey udac, Ten zywot porzadny ie
st polowica, zakonu y samego zakonnika bo stad
wszystkie Cnoty pochodza, Do dostapienia tego
pomoze zakonnikowi miec iakie gotowe kruciu
chne modlitewki ktoremi by sie nadzwonek abo
głos starszego pobudzał, aiesli tak bedzie zył,
niepodobna aby sie niemiał B: podobac, Bedzie
sie cwiczył wpilnym odprawowaniu goracym
y przystoynym ustnych modlitw, wtakich modli
twach poczynaiacemu zakonnikowi naprzod to
potrzeba zachowac zeby bacznie y pilnie, a
niewiele ich odprawował, bo maiac to tatwiey
sie yntencyi, y nabozenstwa nauczy, do czego
mu to nauki pomoga, 1: Zeby tych modlitew
ktore naylepiey umie napamiec bynamni ze
zwyczaiu y pamieci niemowił, ale tak iakoby
sie ich dopiero nauczył. 2. zeby niewiele mowił
takich modlitew ale mało lecz zwielkim bacze
niem, zeby wprzod yezyk zadnego słowa nie
wymowił, aszby ie abo przed tem, abo razem
mysl uwazyła, tak zmowiony pacierz ieden
przewyzsza inszych tysiac, bo B. słow naszych nie
potrzebuie 3 wszystkie rozerwania okazyie precz
oddalic azmysły swoie spokoynie ułozyc 4. miło
wac modlitwe nigdy sie nia, nienasycic, zawsze iey
pragnac zeby czas modlitwy iak napredzey przyszedł

,aiak nadłuzy trwać, w modlitwie nieteskniè niespie
szyc sie, konca nieogladac Do czego pomoze iezeli
czas wnaszy mocy iest, tedy go przetrzymac, iesli nie iest
tedy go goracoscia y pilnoscia nagrodzic spyta sie kto
iako to niewiele mowic kiedy trzeba Rozaniec abo
według iego odprawowac odpowiadam ze te mo
dlitwy trzeba według zwyczaiu odprawowac
y starac sie zeby y prętko y nabożnie mowione
były, bo tam niewiele mowia, gdy co trzeba na
boznie mowia, azwłaszcza ze wtakich modlitwa
ch przystoi czesto iakie afekty nabozne wsobie
wzbudzac, iako to podziesiątku kazdym uRo
zanca, yeszcze kto spyta naczym nalezy pi
lnosc y baczenie wmodlitwie ustniey, abo iakie
ma byc, Na co ia, tak krotko odpowiadam Ba
cznosc wmodlitwie moze byc wielaraka: 1:
na samie tylko słowa patrzyc, zeby słowa były
dobrze wszystkie odprawione, 2: sensu ktory
sie słowach zamysla upatrowac aby rozumiał
to co mowi: 3: nietylko słow abo sensu upatro
wac, ale tesz iaki nabozny afekt (mowiąc usty
modlitwe) lubo ieden lubo wiecy, modlitwie y
modlącemu sie służący zobfitosci serca wypra
wowac, lubo miłoscy Pokory, prosby ꝛc aten
sposob iest naylepszy, choc by sie cokolwiek

we dniu

wedlug pierszych wykroczyło, byle słowa były dobrze wyrazone, do tego barzo pomo ze namodlitwie gdzie indziey P. B. nieszukac tylko wnas samych, bo prawdziwie wnas iest y krolestwo iego, tym go mamy wzywac aod niego nieodstepowac, Bedzie sie czwiczył wuciekaniu od rozmow spokusami wszelakie mi, przes rozmowy znaczy sie wszelakie y granie, bawienie, pytanie, szperanie, wglada nie y rozbieranie pokus, bo choc tego wniekto rych pokusach trzeba, przecie dalekto bespiecz nieysza iest zaras od kazdy pokusy uciekac, ani sie nanieogladac skad, y iako, y poco przyszło, kto tak czyni zaras wprogu pokuse zwycieza kto nieczyni y iskierce ognia nieda sie zarzyc, kto nieczyni mała iskierka, wielki las spali, yako od weza ucieka[m]y, ogien by nam nieyszy z Ciała abo su knie bez rozbierania zrzucemy, tak od pokus mamy uciekac, ym ciezsza y przykrzeysza poku sa tym mni dbac nanie, tak iako muchy iednym reki ruszeniem odganiamy, gdzie leca, abo skad zanimi niepatrzamy, iako idac nawozie do psow szczekaiacych niezłaziemy ani ich draznie my, ale sie psi naszczekawszy darmo musza, odys[z]amy sobie iedziemy gdybyśmy sie zasie znimi

chcieli grzązniec, okrom czasu daremnego trawienia Smiechu, y ran byśmy nieuszli, Tak sobie s pokusami trzeba poczynac y z niemi sie niebawic choc pod płosz czykiem dobrego, ani dla tego zebyśmy ie lepiey poz nawszy odegnali, bo niemoga byc lepiey odegnane ia ko y niepatrzac nanie, y czartu niemoze byc nic cie zszego s Bonawentura tegoz naucza ktorego te nauki sa 1. Ze we wszystkich pokusach y od ciała y od swiata tak sie trzeba sprawowac: 2: Ze temi rozmowami B. y Aniołowie by waia obrazeni, sumnienie sie maze, nakara nie sie zarabia, do myslenia czego dobrego y zasłuzenia sobie naniebo czas upływa. 3: Ze czesto czart zysk otrzymuie nie ow ~~od~~ gruby zeby nas miał wgrzech smiertelny wprawic, ale takze szkodliwy bardzo na ktorym on dosyc ma, ze nas wskrupuły wprawi, zasmuci czas do czego lepszego wydrze phantazyia, z moze, pamiec czym szpetnym zmaluie Ze czego by wszystkiego niebyło gdy byśmy sie wrozmo wie s pokusami niewdawali, wiecey bacz 4to Bona wentury na miescu pomienionym,

## Miesiac: 4: Kwiecien,

Cwiczenie, Bedzie sie cwiczył wprostym czy nieniu y odnowieniu czestym Yntencyi, y

bedzie

y bedzie sie starał zeby przes wszystek zywot
miał szczera y prosta yntencyia, bo zła yntency
ia, y zadna nasze sprawy gubia, zła sprawuie
aby uczynek był zły, azadna ktora ani nic
złego, ani tesz nic dobrego wswoiey sprawie
nieszuka, upomina nas Oiec S wRegule y naucza
iaka, mamy miec Yntencyia, Dobra iest yntencyia
zebys uszedł karania, lepsza zeby nałaske y chwa
łe niebieska, zarobił, anaylepsza zebys sie B. po
dobał y wola iego czynił, do tey nas yntencyi Oiec
S zachecia, tak czesto wspominaiąc wieksza, chwa
łe B: y zaras podaie sposob y srodek do iey dostąpie
nia, wyzucie Affektu od wszystkiego stworzenia
y od siebie, Dla lepszego zrozumienia trzeba
wiedziec ze Czworaki iest sposob yntencyi. 1. czy
nic co dla tego ze roskazono ktory sposob choc
iest niedoskonały iest przecie inszych fundament
em, 2 Czynic co dla uproszenia iakiey Cnoty ie
dney wysokiey, 3. czynic co dla uproszenia wie
lu Cnot osoblimych 4 Czynic co szczery miłosci
y upodobania B.o Nad to trzeba wiedziec ze
iest pieciorakj pozytek wkazdy sprawie byle kto
yntencyia, nato uczynił I moze kto kazda, spra
wa, sobie zasłuzyc łaske y chwałe, 2. moze P.B.
uczcic y pochwalic. 3. moze Podziekowac za roz
ne dobrodzieystwa 4 Moze uprosic wszystko

ÿ sobie ÿ drugim, s moze uczÿnic dosÿc zakara
nia tak czÿscowe iako y duchowne, y doczesne,
ÿ za drugich ÿ zasie, ale tego trzeba zebÿ sie
te sposobÿ sciagaly do onego konca (to iest) do
chwaly ÿ woli B. Ale ze wludziach ras dobrze
uczÿniona Ÿntencÿia tak sie czesto psuie trzeba ia
czesto prostowac ÿ odnawiac, do czego trzeba wie
dziec ze przÿ odnowieniu Ÿntencyi nietrzeba z
nowu Calej odnawiac tÿlko ia Affektem iakim
krociuchnym, lubo ustnym lubo serdecznÿm pot
wierdzic, Potÿm ze to odnawiania, choc tym
iest lepsze im czestsze, przecie sprzodku ma bÿc
czadko potÿm czesci, zas iak naczesciey uzÿwa
ne, azwlaszcza napoczatku kazdÿ sprawÿ, Be
dzie sie czwiczÿl wucietaniu od posadzania
ÿszÿpania drugich obÿczaiow, gdÿ sie takie
trafia okazÿie (mowi S Bernad) wÿmawiay
ÿntencÿia, razumiey ze strafunku, A mÿsl sobie
ze ÿ tÿ mozesz upasc ze on ma swoie przÿczÿ
nÿ, on dzis atÿ iutro on iusz pokutowal, a tÿ
teras samÿm posadzaniem grzeszÿsz, wczÿm
drugiego posadzasz wtÿm sie potepiasz, mow gdyc
przÿdzie sadzic, niewiem, niezapewne wiem Co
ini do Cudzÿch grzechow swoich nieznam Anÿol
ludzkiego serca niewidzi aia, mam widziec ZC
kto posadzia obmawia, ten iest wiechciem no

wszyczkami od swiec, co drugich czyści asam brudnym zostaie, wswoim oku balki niewidzi, az czyiego ziarno wyrzuca, ziezyka swego czartu potrawe smaczna gotuie, Tego wystepku im kto bardziey wdoskonałosci postepuie tym sie bardzie ma wystrzegac Obacz iako wpismie s groza, takim ktorzy drugich sie sedziami czynia, 3: Bedzie sie czwiczył wrozbieraniu, y wsadzeniu swoich obyczaiow ydefektow, gdybysmy nas sa mych sadzili iusz by nasz niesadzono, a do tego mielibysmy wielkie pozytki 1 Poznanie nas samych, wewnetrzne 2 czasu bysmy niemieli naposadzanie drugich wstydzilibysmy sie naszych wiekszych defektow y drugim bysmy dali pokoy 4 mielibysmy obfita materya, do upokorzenia mielibysmy gotowe nedze y pod nas samych: 5: mielibysmy gotowe nedze y pod rzeby do zebrania u P B wkazdey sprawie 6 mielibysmy obrone przeciw sadowi B bo iusz B takich niesadzi, Drudzy zwykli swoie obyczaie rozbierac ale tak ze sie znich pysznia, adrugie mi gardza, ynaczy trzeba czynic swoich Cnot nigdy nieuwazac tylko spokora, adefekty zawsze sobie naoczy kłaść ynikogo niesadzic, Lecz kto chce byc nad soba sedzia, dobrym trzeba zeby rozbie rał swoie tak Cnoty iako y grzechy, wcnotach na

przod niech obaczy ze nie sa iego ale Boga y z B.
2. Ze sa, bardziey niedoskonałe, nizli doskonałe,
3. Ze ich niemoze zachowac ani dokonczyc bez
B. 4. Ze te cnoty sa, wprawdzie wnim zdaru
B^o, ale bardzo podłe y niskie, y od doskonałosci
dalekie, y niedosyc czyniące łaskom B. 5. Ze te
cnoty sa, daleko inaksze y podleysze wsumnieniu
nizeli sie powierzchu zdadza, 6 Ze te cnoty
daleko wdrugich sa, zacnieysze a czesto wtych sa
mych ktore posadza, 7 Ze y samym iego posta
nowieniem niedosyc czynia,, y nietak ie odprawu
iako postanowił, abo iakoby chciał, zepełno
wnich niedoskonałosci, wgrzechach zas niech
obaczy ze sa, własnie zniego samego 2 Ze sa,
B. y iego doskonałosciom przeciwne 3 Ze sa,
przeciwko rozumowi sumnieniu, y dobrym o
byczaiom, 4. Ze sie sprzeciwia Cnotom, Za
konowi, posłuszenstwu. 5 Ze B. chwałe wesele
6. Ze cza
Aniołom, kosciołowi pomoc gubia
rta umeselaia, nagniew B. zarabiaia, y naka
zanie, łaski B. odganiaia, wytrwanie y stałe
cznosc traca, 7 słabosc swoie y odmienosc
wpostanowieniach y zwyciezaniu pokus 8.
woli swy kruąbnosc do dobrego y niesposobnosc
9. Roznosc swoie od drugich iako go w cnotach

zmnieyszemi

zmnieyszemi pomocami przechodza,: 10: wielosc, wielkosc, Czestosc, y Czeszkosc, kto tak swoie sprawy bedzie rozbierał, niestanie mu czasu na drugich posadzanie: 4 Bedzie sie czwiczył, wotwieraniu sie szczerym y powierzaniu Oycu duchownemu, Nimasz nic czartu Ciezszego iako iego poszepky wyiawic, poki kto iest iego sekretarzem poty tesz on do niego chodzi, iako go kto wyda zaraz ucieka, ydla tego to zmaitemi namowami odstrasza od tego zakonnikow, y przywodzi ich do tego ote szkody przyprawuie, Naprzod ze obowiazek z B: za wziety zrzucaia, potym ze B. y iego staranie od siebie odpychaia, ieszcze od opatrznosci B. wypadaia, anaostatek ze ich B. odstepuie, y samy sobie bywaia, zostawieni: 5: Bedzie sie czwiczył wuciekaniu od towarzystwa zdrugie mi by nawni podeirzanego, nieda sie uwiesc ani obyczaiom ynatur podobienstwem, ani affektu potega, ani lat, dowcipow, urzedow, okazyami, bedzie sie strzegł owego affektu co tylko sobie ukochanym rozmawiaiac, chodzic, bez niego tesknic, onego szukac, pokatach sie kryc) mito sc swoie oswiadczac, nowinki sobie powiadac, odrugich gadac, od starszych sie chronic, drugich, wysmiac, znakami ymruganiem z soba,

rozmawiąc, takich sie rzeczy bedzie strzegł, ale wszÿstkim iednakowÿ affekt pokazował, bo ta złość iest niezgod nasieniem, zakonow zaraza, miłości trucizna, karności wykorzenieniem, nabozenstwa spustoszeniem Apostazÿi forta.

## Miesiąc 3 maÿ

Czwiczenie - Bedzie sie czwiczÿł wdoskonałÿm odprawowaniu sprawÿ kazdodziennÿch, bo ta iest kazdego zakonnika doskonałości, i zwÿczaine wzakonie zabawÿ doskonale odprawowac wieceÿ ponim niepotrzebuia. Do tego trzeba wiedziec ze insza iest rzecz dobra rzecz czÿnic, insza, dobrze co czÿnic, Zakonni cÿ maia, to szczescie wzakonie ze im sa rozporzadzone wszÿstkie zabawÿ, ze sie im nietrzeba frasowac co maia czÿnic, aco wzakonie postanowione iest to dobre iest, to tÿlko Zakonnikom zostawiano, zebÿ dobrze czÿnili to co im kaza, ÿ to niecale ta praca nanie spadła bo po niemałeÿ części ÿtego ulzano gdÿ napisano iako ktora zabawe odprawowac ale to tÿlko samo Zakonnikowi zostawiono, zebÿ nabozni ÿ goraco czÿnił to co czÿni, ktore nabozenstwo miedzÿ inszemi to iest, naprzod ÿntencyia, potÿm pilnosc, zas

gorącosc,

gorącosc y nabozenstwo, ostatek statecznosc, ÿ
trwanie, do czego ludzie powodem miłosc, ktora
uczÿ tak sprawe kazda, czÿnic iako B. godzien,
dla tego sie trzeba starać abÿ namnieyszą spra
wa była iak nadoskonaleÿ nietylko zwierzchu a
le y wewnątrz bez defektow zafektami gorącemi
była odprawowana, iesli kto chce ÿ swietic, ÿ go
tzec, y niebo naziemi miec, ÿ wkrotke wiele cza
su stawic, Z Bedzie sie cżwiczÿł wzacho
waniu ochedostwa powierzchnego koło siebie
y rzeczÿ sobie powierzonÿch, iako ociec : S : upo
mina, bo to ochedostwo iest znakiem czÿstosci,
towarzÿszem ubostwa postuszenstwa corka, sio
stra, skromnosci, mamka, gorącosci ÿ pilnosci
do tego pomoze rozumiec ze wszÿstkie rzeczÿ
co wdomu są, krwia, chrÿstusowa, są, skropione.
, dla tego wszÿstkie zawsze trzeba miec chedo
gie, ÿ ułozone, iakobÿ nienakazdÿ dzien osoba
iaka powazna miała ogladać,
Bedzie sie cżwiczÿł woboietnosci y porzuceniu
na wola, B. wnamnieyszÿch rzeczach, do teÿ
cnotÿ wnawicÿacie są, maluskie ale czeste okazÿ
ie, bo nowicÿuszom wszÿstkie rzeczÿ tak czesto
odmieniaia,, ale czego tesz słusznie sie ma wstÿ
dzic kazdÿ ktorÿ sie wtak czestych okazÿiach
nie zwÿcieza, bo to tylko dla tego czÿnia, zebÿ

swa, wola, y zle chuci umorzyl, a stal sie trupem
abo laska, . Przeto szpetna Zakonnikowi mysla
poprzedzic co sie znimi bedzie dziato, mruczac,
uskarzac sie otym zdrugiemi rozmawiac przed
drugiemi oswiadczac coby chciat zeby go potka
to, bo kto niema resygnacyi ten zadny Cnoty
niema dla tego czesto nagotowane z pisma 5°
modlitewki bedzie powtarzat y nimi dając Z
nac ze wola, B. milwie, 4 Bedzie sie cwiczyt wyko
rzeniemu y wyddaleniu dwornosci, wdowiadowaniu
sie rzeczy nowych, ale tey dwornosci Zakonnicy
nie moga, swiata zapomniec, ani sie przeszlych
obyczaiow oduczyc, dla tego sie bedzie starat ze
by tych rzeczy miedzy ktoremi bedzie obcowat, o
braszkow naseicu niewyrazat czego dostapi, iesli
ich sobie niebedzie przypominat, onich niegadat,
ale ie lepszemi zamazywat 5° Bedzie sie cwiczyt
wzgardzeniu, y niedbaniu nerespekty luckie, iesli
chce byc sluga, chrystusowym, y od chrystusa poznanym
, aiesli tu natym swiecie zaplat niechce obierac, y
od B y nadusży y nacieło zabyty byc. S. Xawier te res
pekty nazywat Bałwankiem ktorego to iest
y mie. Co tesz beda, mowic, tak y nainszym miescu
na lucka, opinia, narzeka, Dla tego sporzotku za
ras ma Zakonnik te woyne zaczynac, do czego mu
pomoze yntencyia szczera y prosta. B-obecznosc, y
ducha wolnosc, zeby iako naswoim groncie bespie
cznie Cnoty szczepit, y zeby iako sie swiadczy Zle

niewstydza,

niewstydza czynic, tak sie tesz zakonnik dobrze
czynic niewstydzil, bo biada temu domowi, zakon
nemu gdzie wystepki panuia, aCnota sie pokatach
kryc musi, dla nasmiewczow y przesladowczow,
ale tak mazyc zeby wszyscy oiego statecznosci to
wiedzieli iszby wolal umrzec, nizli sie do namnie
yszego grzechu naktonic zeby tak swiecil, aby
iego swiattosc, widziana byla, y zeby sie ludzi nie
bal ale sam byl swoiey Cnoty Panem atak potym
y nieba ychwaly wielkiey dostapi

## Miesiac: 6: czerwiec

Czwiczenie, Bedzie sie czwiczyl wpoznaniu sie
bie samego wpogardzeniu, upokorzeniu kazdo
dziennem y ustawicznym zeby mu sie wzgarda
wpowszechny chleb obrocila, dla tego zakonnik
nakazdy dzien naznaczy sobie pewna, liczbe
wzgardy y upokorzenia siebie samego, tak po
mierzchnego iako y wewnetrznego, y te liczbe
bedzie od siebie iak dlug wyciagal, tak dalece
ze tesz smutno poydzie spac iesli liczby tey nie
wypelni, Co zeby sie lepiey zrozumiato trzeba
wszystko doskonale wylozyc, pokora iest liche
y podle osobie rozumienie, ktore sie rodzi spo
znania siebie samego poznanie siebie, trzema
rzeczami bywa nabywane, naprzod wgladanie
wsiebie Samego: 2: Stosowaniem siebie samego
zdrugiemi, 3: Doswiadczeniem kazdodziennym

, Co do pierwszego niech wsie człowiek wglada co z siebie iest, iako go S: Bernard opisuie, iako wiele niedostaie bÿ był nadoskonalszÿ, steÿ doskonałości ktora, drudzÿ maia, iaka, ustawi cznie ciagnie do grzechu, iako wielom przÿpa dkom, chorobom, smierciom roznÿm podległeÿ, co do wtorego niech sie człowiek stosuie z B. Biorac B. tak iako sam wsobie iest, ÿ siebie tesz iako, sam wsobie iest, moze sie tesz tak tÿlko stosowac z B. B. samego wsobie biorac aco iest człowiek od B. ÿ z B. stąd bowiem na człowieka wszÿstkie obligacÿie spłÿwaia, ze od B. iest, niech sie człowiek stosuie z chrÿstusem, ziego zarz nościa, zÿwotem, obÿczaiÿmi naukami, przÿkazania mi, nic sie inszego nienauczÿ tÿlko wzgardy siebie samego. Niech sie stosuie człowiek ÿ z SS naydzie obfita, materÿia do pokory, niech sie stosuie ÿskaz dÿm stworzeniam, zgrzesznikiem ÿ potempiencem, anaydzie wczÿm bÿ sie miał nad nich podleÿszÿm znac przÿnamnieÿ stego ze czasu niemieli do poku tÿ, ani łask takich, pozna ÿło ze nieiest lepszÿ nad czartÿ same, na tÿm fundamencie zasadzeni SS: B. zwali sie nagorszemi. Co do trzeciego po kory sie nauczÿ człowiek zdoswiadczenia, iesli w swoie kazdodzienne sprawÿ nietÿlko złe, ale tesz ÿ dobre pilna bedzie wgladał, iako wz sie po wiedziało Bedzie czwiczÿł wasektach, upo

korzaiach

upokorzaiacych ktore spoznania siebie samego
pochodzą, bo poznanie siebie samego nic nieważy
iesli niebedzie owocow swych wydawała ktore
są, dwoiakie Affekty wewnetrzne upokorzaią,
ce y akty powierzchne, abo uczynki y zabawy
podłe, affektow pokory ktorno sie kazdy złych
zrzodeł nauczy, sktorych drugich upokorza abo
iako y dla czego drugiemi gardzi, tak tesz y dla
tego ma sobą gardzic Affekt pierwszy wzgar
dzenie siebie samego y pragnienie wzgardy
od wszystkich zeby tak sie przedawał iako
waży, y iako widzi byc godnym, aze sie wi
dzi byc tak ladaiakiem mu si to uznać, ze go
dzien wszelakiey wzgardy Z nienawisc sie
bie samego ustawiczna nieubłagana, bo czło
wiek nie ma wiekszego nieprzyiaciela nad sie
bie aiesli nienawidzi nieprzyiaciela toc y sie
bie ma: 3: Stracenie siebie samego, Skarzenie
na sie y wyznanie swoich grzechow, ten affekt
spirszego pochodzi, kto sie ma wnienawiści
pewnie nic ze złosci swoich niezataí, y skad
kazdy niech mierzy sprawiedliwosci swoie,
iesli rad na sie skarzy 4 niemierzenie samé
mu sobie, wtym sobie tylko ma człowiek wie
rzyc, ze sobie niema wierzyc, bo iak temu be
dzie wierzył naktorym sie tak wiele razy o
szukawa: 5: Zapamietanie samego siebie

rodzi sie ten affekt z yntencyi, y sporzucenia siebie samego naopatrznosc B. iako natono ma cierzynskie, y zaniedbania aiakiegos zagrze bienia siebie samego, zeby człowiek nic nasie ty lko na samego B. Pamietał, Bedzie sie czwi czył wzbieraniu owocow spokory abo zupo korzenia siebie samego pochodzacych 1. O moc pragnac y miłowac wzgardzenie, y po dle zabawy: 2. miłowac y iako głodny pra gnac modlitwy, y nia, sie nigdy nienasycic nie trzeba tego do modlitwy przymuszac, ktory potrzebuie, ktory iest slepy, chromy ubogi, iako iest człowiek ktory im wiecey ma tym iest uboszy, bo wiecey winien askadby od dał niema; nietrzeba y tego do modlitwy przymuszac, ktory iest wiakim strachu zwła szcza na morzu aktosz naygłebszem morzu iako iest człowiek, wielkie morze nic dobrego z siebie niemiec, Cudzy pomocy potrzebowac, wielkie morze zgrzeszyc, grzesznym byc, moc grzeszyc zawsze, do grzechu ciagnac niebyc pewnym otaske B. o wytrwaniu oz bawieniu, wielkie morze doskonałym byc, ałak wielom byc niedoskonałosciom podle głym, wszystkie zasługi moc wiecznym mo

mencie

momencie stracic, wielkie morze iest tak wi
stocie natury, iako y właski niczym wsobie
niebyc, y niemoc, to morze iesli kogo modli
twy nienauczy pewnie zadne insze nienauczy 3
wzgardzenie y zaniedbanie ludzkich obmow,
sadzenia, iezykow tak chwalacych iako ygania,
cych zeby sie tylko samemu B. chciał podobac
y iemu chwałe oddawał 4. mezność ymolność
woduchu y wsłuzbie B zeby go zadne respekty, y
grozby, y prosby, namowy posmiewiska, chwały
, od cnoty zadna, miara, oderwac niemogły. 5:
cichość serca ywoli ludzkiey do B: przychylnosc
zeby sie człowiek wnaymnieyszych, ynayprzeci
wnieyszych rzeczach dał woli B. nakłonic na
kazda, strone iak wosk iako błoto, iako sukno
wreku kramieckich abo cegła mularskich. 6:
miłosc B. y wszystkich rzeczy dla B. bo im
nizy siebie kto poniza tym wyzey B wynosi
im nizey B spuszcza tym wyzey siebie wyno
si iak waszalach, Bedzie sie cwiczył wwyko
naniu skutecznym pokory y upokorzenia siebie
samego codziennym, ktory sie upokorzenia
nauczy znastepuiacych punktkow 1 Praw
dziwy pokorny milczenie sciste, chowa, po
cichu mowi, niegodnym sie czyni, aby zdrugie
mi

gadał, nie wspomina swego urodzenia, powi
nnych, urzędow, nietaie, nierozkazuie, nieu
pomina, strzeze sie wszystkiego co wyniosłosci
pachnie 2. ustawicznie swoie nic rozmysla
na cztery rzeczy ostatnie Pamięta, 3 sie sądow
leka zboiaznia zbawienie swoie sprawuie
3. serce swoie oddworności, od poznawania
wielkich rzeczy, do wiadowania sie nowin
czyste zachowuie 4 wszystkich szanuie bar
ziey nisz powinien przed Kiendzem nieusiedze,
wszystkich sie czyni niewolnikiem, co nagorsze
rzeczy sobie obiera, nic sobie zakrzywde abo wor
rzeczy sobie niepoczyta, 5. sam na sie skarzy, sam
łysikacya niepoczyta, 5. sam na sie skarzy, sam
sobie taie y karze, upominania zdziekczynieniem
przyimuie, zakarzacych sie modli, y sam sobie
iescze do iednego karania abo pokuty druga przy
dawa. 6 nikogo nie posadza, niepotepia, aniob
mawia, aczego nie moze wymowic, otym iakby
niewiedział milczy, y wiedziec nie chce 7 niko
mu sie niesprzeciwia iakoby chrystusa obraził,
gdy brata obrazi, nieda sie przepraszac ale sam choc
obrazony wprzod przeprasza, zdania swego za
raz ustepuie 8 zadobrodzieystwa zadnego odw
dzieczenia niechce, a sam choc zanaymnieysze konca
wodwdzieczaniu nima 9 wszystkich znosi od ni
kogo znoszony byc niechce, zyie iako osieł, iako

laska

kiska wszÿstkim napośmiech dana swoie sławe, wo la, honorek, ÿ siebie wszÿstkiego abÿ znim czÿnili co chcą. 10: Yako siebie samego tak ÿ Cnotÿ swoie kryie, iezeli co Cierpi, Pierwszym mu iest lekarstwem Cierplimo ść, drugim milczenie, Trzecim Cichość Czwartÿm ubo stwo, anadewszÿstko pokora. 11: Ustawicznie sie przesladuie, ÿ tego szuka abÿ sie zawsze wczemkol wiek zmartwil, awniczÿm sobie niedogodzil, 12: niemoze kłopotu starszÿm zadac bo wichreku iest iako zelazo iako glina nawszÿstko gotowÿ 13: wszÿstkie stworzenia ÿ nieme miluie iako siostrÿ, znich B. chwali, ÿ one nad sie przenosi, 14 Nigdÿ onych słow niezazÿwa chce, moie. Mnie tÿlko kie dÿ sie gani. 15 wsamÿch rzeczach duchownÿch iest pokornÿ, zachwÿcenia abo niebieskich pociech nie pragnie, Xiag wÿsokich nieczÿta, materÿi glem bokich nierozmÿsla, tylko zywot chrÿstusow. 5: Bedzie sie czwiczÿł wdoskonałey pokorze, ÿ wza, danie iey od B. bo iey zadna miara, bez iego ta ski nieotrzÿma –

## Miesiąc. 7: lipiec,

Bedzie sie czwiczÿł w Cierplimości wmiłości ÿ wpragnienia krzÿza ÿskromnÿm naprzod po tÿm wstatecznym zas wesolym ÿochotnÿm rze czÿ przÿkrÿch znoszenia na swiecie zyc niemoze, zaden bez cierpienia, bo sami rzeczÿ przeciwny ch iestesmÿ, złozeni, ÿ rzeczami przeciwnemi,

zÿiemi, dla tego nietrzeba sie starac omaterija

Cierplimości, tylko ochec ÿ wola, do niey zeby mu

bÿł chlebem ÿ tak iako on smakowała, przeto

kto chce miec lekki ÿ krzÿsz niech go miłuie, nie

ch wspomina przÿkład chrÿstusow ÿ SS nazapła

ta Cierplimÿch ÿ karanie niecierplimych Na do

sÿc uczynienie zagrzechÿ przeszłe zadusze wczÿ

scu Poniewasz tedÿ nasiwiecie nie moze zÿc

bez Cierpienia, wszÿstkie krzÿze ÿ bolesci zebÿ

bÿły słodkie z miłosćia, przÿimowac, do tego

dwie rzeczÿ Pomaga, I: kazda, przÿkrosc, bo

lesc ÿ krzÿsz iako z reku B. przÿimowac prze

człowieka abo insze iakie stworzenie od ktore

go co cierpi iako przez instrument posłanych na two

ie lepsze dobre Z niebrakowac w Cierplimosci ale

zgoła ogołem zawsze nakazdÿm mieysću od kazde

go ze wszÿstkiemi okolicznosciami Cierplimosci

wszÿstko cokolwiek sie trafi wesoło cierpiec,

Bedzie sie cwiczÿł wmądrosci Chrzescianskiey,

y wzazymaniu Przÿczÿn, mądrosc Chrzescian

ska iest I Poznawac siebie y rzeczÿ stworzone ze

z siebie nic niemoga, 2. Poznawac Pana Boga ze

iest nadewszÿstko naylepszÿ 3: gardzic soba, ÿ rze

czami stworzonemi 4 Boga nadewszÿstko przeno

sic, szacowac, ÿ miłowac. 5: Zÿwota chrystusowe

go nasladowac, Do tego nalezÿ poznac ÿ na sercu

wÿrÿc przÿczÿnÿ wieczne abo B: asz drugiey

Strony

ſtrony ludzkie, Pierwſze zeby według nich zył a
ktore zeby sie ich wyſtrzegał, przyczyny wieczne
ſa, te, uczynie to abo nieuczynie ze Boga miłuie ze B
kaze, ze ſobie tym zaſłuze, ze tak rozum uczy, ze to
bliznięmu pozyteczno, zebym rad aby mnie teſz to
uczyniono, ze tak opiſano y roſkazano, ze tak chry
stus y ss czynili, &c. Przyczyny swieckie y ludskie
ſa, te. To uczynie abo nieuczynie ze smaczno ze
mi sie chce, ze przykre y cieſzkie, ze mi sie niechce,
ze piekne, drogie, chwalebne, wſpaniałe, ze mie be
da, chwalic abo ganic, ze sie beda zemnie smiac,
ze mie beda, miec za głupiego, nieuka, proſtaka,
wzgardzonego, ze pozyteczno, ze ſzkodzi moiey,
ſławie, ze teraſ taki zwyczay drudzy tak czynia,
tak swiat uczy &c naoſtatek one ſłowa, za moie
mnie, co sie łatwiey pozna, ſkondycyi swieckiego
y zakonnego człowieka, Swieckiego czło
wieka ieſt: 1 o ciało sie ſtarac o duſze niedbac
2: smysłom dogodzac ducha morzyc. 3: Rozumo
mi ſwemu dufac: 4: Za wola, ſwoia, y wolnoscia,
isc. 5: Honorek ſwoy pomnazac: 6: Zle czynic
a dobrze sie miec: 7 Złym byc a za dobrego byc
mianym: 8: Siebie wymawiac a na drugich ſkarzyc
: 9: B y rzeczy B zaniedbac: 10 siebie wewſzyſt
kiem ſzukac. 11. chciec byc zamadrego y wielkiego
mianym 12: woli B sie ſprzeciwiac wſzyſtko ſw
oiemi chuciami y afektami miarkowac, Zakonne
go Człowieka ieſt: 1: o duſze sie ſtarac,
ciało trapic: 2: Ducha pomnazac, ſmyſły morzyc

3 Drugiem rozumowi barziey ufac nisz swemu 4 Drugiego woly y roskazania czekac y wykonym ac 5 Honorek twoy podeptac chciec byc wzgar dzonym :6: Dobrze czynic azle Cierpiec 7: Do brym byc aza złego chciec byc mianym 8 na sie skarzyc, Drugich wymawiac :9· B upodobanie nadewszystko przekładac 10· B samego y chwały ie go wewszystkim szukac 11 chciec byc za głupiego, mianym, 12 Doczesznemi rzeczami gardzic owie czne sie starac, 13 cale sie na wola, B· porzucic, w B y do B y dla B· wszystko kierowac, stad łatwo po znac iako człowiek zakonny ma zyc y czego sie ma wystrzegac, Bedzie sie cwiczył w Boia zni: B: Nie iest owo prawda co mowia ze miłosc odpedza Boiazn, y owszem tam naprawdziwsza miłosc gdzie miłosc nayszczersza Do tego troiaka iest od Oycow SS boiazn naznaczona, niewolnica, naiemnicza y synowska, Trzeba sie tedy bac sa dow B zeby człowiek od B· nieodpadł, poniewasz Aniołowie odpadli trzeba sobie nieufac atak sie Pana Boga boiac niczego sie inszeº niebedzie bał y bedzie pilnym bo kto sie boi nic nieopusci, Bedzie cwiczył w prostocie y szczerosci Zakonny, ta Cnota iest przeciwna obłudzie y nieszczerosci, wo li byc oszukana, nizli oszukac, Człowieka czyni Bog podobnego, ludziom przyiemnego, nic niema w podeirzeniu, Cudzych obyczaiow niewytrzeca,

co ma wsercu to ÿ wusciech, nikomu niezazdrosci
, wszÿstkich miłuie ÿ szanuie, Boga sie boi niedba
na mowÿ ÿiezÿki ludzkie, Bogu ufa, swoie mÿśle
pki wÿiawia, zawstÿdzenia sie nieboi, świata
wewszÿstkim przeciwnÿ § Bedzie sie czwiczÿł
wÿznaniu prawdÿ, złaczona iest ta cnota sprosto
scia, iest ta cnota bardzo zaczna, kto ia, miłuie
ten Boga miłuie, kto ia, ma wnienawisci ten Boga
ma wnienawisci Ale ze sie ludzie zmłodosci do
kłamstwa przÿuczÿli na swiecie, bedzie zakonnik
uciekał od kłamstwa iako od piekła, bedzie praw
de miłował barziey nizli dusze swoie iako B same
go, moze go to pobudzic do tego ze kłamca iest
zonego czarta oÿca kłamstwa, ÿ kto kłama abo cze
sto kłama ten czartu płod rodzi, ÿ sÿna iego wÿ
chowuie, anad to ze ÿdla zbawienia wszÿstkiego swia
ta niegodzi sie ÿ powszednie kłamac,

## Miesiac 8 Sierpien

Czwiczenie Bedzie sie czwiczÿł, wmiłosierdziu ÿ
wuzaleniu nad blizniemi, wielkie iest miłosierdzie
ÿałmuznÿ Ubogiem dawac, wieksze krzÿwdÿ
od puszczac, anawieksze zserca odpuszczac niedla
tego ze Bog iego nieprzyiaciela skarze ze mu
Bog nieodpusci, poki tesz on nieodpusci ale scze
rze zserca zmiłosci przeciw Bogu ÿ bliznimu
Uzalenie zas stad sie bierze, ma kto uzalenie
nad B gdÿ krzÿwdÿ iego, ÿ wzgardÿ opłakuie,
nad chrÿstusem gdÿ iego bolesci, wzgardÿ, ludzk

niewdziecznośći y mały pozytek odkupienia opła
kuie, nad bliznim gdy go cieszy, wspamaga, y nedze
iego iako swoie opłakuie, Nad duszami wszystki
gdy ie ratuie, y ich karania cieszkie opłakuie. To
uzalenie moze zakonnik czynic modląc sie, odpusz
czaiąc krzywdy ciesząc utrapionych, płacząc za lu
dzkie grzechy odnich od wodząc B sie zaspośobny
instrument nabliznych pozytek ofiaruiąc. Bedzie
sie czwiczył wsprawiedliwośći nieogolney y pospo
litey ale szczegulney, iest kto sprawiedliwym kie
dy Boga nadewszystko miłuie, chwałe iego pamma
za yco iest Bozego powinno iemu wszystko całe
oddawa. Yest sprawiedliwym przeciw bliznim
kiedy one nauke zachowa, Co chciecie zeby wam
ludzie czynili y wy im czynie, Chcesz zeby cie
miłowano miłuy y tak przez insze wszystkie
rzeczy ktore chce człowiek zeby mu czyniono to
ma Bliznjem czynic 3 Bedzie sie czwiczył wme
stwe chrzescianskim iego urząd iest miec nawo
dzy siebie samego kiedy iakiekolwiek pokusy
przyida, lubo, od czarta, lubo, od swiata, lubo od
ciała, kto ma to mestwo mocnieyszym iest nad
samsona y Dawida, dla tego ze Zakonnik ma sie
do niego zachecic do ktorego tak wiele bedzie
miał okazyi iak wiele wsobie uczuie naumysle
na ciele nasmyslach, na woli, narozumie na miło
sci własney nieporządnych poruszenia. Takie
mestwo bardzo pomnaza goraca, miłość B y syno
wska, boiasn, bo kto miłuie, abo sie B. boi,

temu

temu zadna pokusa nie meczyni, y taki zadneo sie inszego stworzenia niebedzie bat, bo go tesz nabedzie mitowat, iako sie ci boia, ktorzy mi tuia, , Takiego mestwa wmaluckich sie Assekci kach trzeba temu nauczyc, kto potym chce ciezkie pokusy y dlugie zwyciezyc 4 Bedzie sie czwiczyt wstrzemiezlimosci ktora zawista w pomiernym pokarmie y napoiu uzywaniu, takze y wubogiem chodzeniu, y co do ciala po trzeb nalezaca, Cnota ta nie wtym tylko ze z bytnie drogie uciechy odrzuca, ale tesz czasem y potrzebne, woli rzeczy podleisze, nizli drozsze, przykrzeysze nizli smaczniéysze, prozne urzedy, zabawy, stowa, mysli, zarty, precz odcina, y do czystosci tak dusze iako y ciala pomaga, dla tego ma sie zakonnik starac zeby byt ostrym wodzienni wsypianiu, wgadaniu, wiadaniu, zeby nigdy do sytosci nieiadt, ale tak wstat od stolu zeby mogt ieszcze wieczy ziesc, y do zna tego po obiedzie ze apetyt przy stole, niebyt z potrzeby, ale zmyslno sci, niech sie kontentuie zwyczaynemi potrawami, niech nieie ani piie oprocz czasu naznaczonego choc ma dozwolenie, bo dozwolenie rozumieiac ze po trzeba postuszenstwo tylko znosi ale obzarstwa nie znosi niech niebedzie nazbyt ugtaskany ze Bedzie sie czwiczyt wnabozenstwie, y zyciu duchownym, To zycie duchowne iest przeciwne cielesne mu, bo Cialo biie przeciw duchowi, a duch, przeciw Ciatu.

Żywot zakonny iest miłowac y cierplinie znosic wszystko to co iest ciału y miłosci własny przeciwnego, yest rozpaczac wsobie samym, awB dufac, swoie niemoc y podłosc wyznawac, Yest B sie sadow obawiac, y stad kazdego sie grzechu strzec, wdzięcznym byc za łaski od B. dane, umiec ich szanowac y B wszystkie chwałe oddawac, Yest wszystkie przeciwnosci zmiłoscia, zdziekczynieniem iako od B: samego przyimowac, y załaska ab abo podarunek sobie poczytac, Yest ciało y zmysły pod rozum y wola B. podbic, tak sie o duchowne pozytki starac, iako swiadczy oziemskie, tak sie duchownych niebespieczenstw wy strzegac iako swieccy cielesnych, yest naostatek ciału swiatu czartu przeciwnym byc, zmiłosci sie własny wyzuc, ciało tak do duchowienstwa przyuczyc, zeby miłych rzeczy nietylko niemi tomało ale sie tesz ynimi brzydziło,

## Miesiac 9 wrzesien,

1 Bedzie sie czmiczył wwierze chrzescianskiey Theologickiey mierzac to owszystkich ze zdobra, wiara do zakonu przychodza, lecz czesto wnas wiara ziebnie, bo sie tak czesto zegnamy spowiadamy y kommunikuiemy o B mowiemy Zc aprzecie tak mały pozytek odnosiemy dla tego ze mierzynia ysze rze mierzemy, przeto potrzeba akty iakienaczesciey czynic, ato trzeba wiedziec ze te akty trzeba bacznie y zreflexyia, czynic, Pamietaiac nato ze ia

to akt

to akt wiary czynie, Tego aktu przykład ieden
pokaze, Chce kto kommunia pozytecznie uczynic
, niech ten akt wiary wyprawuie tym sposobem,
niech sobie przypomni co pismo s kosciol otym
Sakramencie powiadaia, wto wszystko niech wie
rzy, niech sie oswiadcza ze wierzy abo przyna
mniy niech pragnie doskonale wierzyc iako kosciol
wierzy, Niech B serce swoie otwiera ze wierzy,
ze woli tysiac razy umrzec nizli sie w wierze
zachwiac, brzydzic sie błedami przeciw wierze,
miec uzalenie nad heretykami. Taki akt wiary
iest prawdziwy y pozyteczny, Tym go sposobem
moze czynic około Artykułow Troyce SS wciele
nia, umeczenia Panskiego, Nas P. około nieba,
czyscu piekła, y sadu B^o. zc zc. Bedzie sie cwiczył
w nadzieiey Theologickiey ktorey istota nadiwu
rzeczach zawisła I nadzieia spodziwa sie naprzod
B y zywota wiecznego złaski B y krwie chrystusowy
, y naszych zasług, bo tego zywota, y bez iedney
rzeczy z tych trzech otrzymac niemozemy, Zamy
ka tesz y ta nadzieia, wsobie srzodki wszystkie do
zbawienia od kosciola podane, dla tego sie nieboi
zadnych pokus ani trudnosci, bo wswoiey mocy
nieufa, tylko własce B y owszem wten czas sobie
naybardziey serca dodawa kiedy zadney pomo
cy luckiey do wykonania niewidzi y złe srzo
dki wdobre sie iey obracaia, iako Yozephowi za
przedanie Z Ta nadzieia powtore ma ufnosc
w B iusz nietylko ootrzymaniu zywota wiecznego

ale teszo otrzymaniu tych rzeczy doczesnych wtym
zywocie potrzebnych, wszystko mysl ta nadzieia,
na B porzuca, wszystkie staranie ze wszystkiemi o
okolicznosciami B do puszcza, zeby on sporzadzał,
odmieniał, opatrował, przedłuzał, skracał - Zc Zc
iesli sie kto osie stara ten B. niemierzy, yodniego
odpada, Do tego cwiczenia pomoze tak sie na B.
porzucic iako chory, zeby człowiek y same dobrowolne
deffekty sieku B y wszystko tak złe iako ydobre w
dziecznie przyimował, yto pomoze przeczytac co
tesz akdey mocie napisano wpismie S. Z Bedzie
sie cwiczył wzebraniu od Pana wszystkich potrzeb
cwiczenia to iest człowiekowi potrzebne bo iest
ubozuchny, aniemoze sie niczym inszym ubogacic,
tylko zebraniem u B. iako u oyca do ktorego woła
my Oycze nasz Zc. yest pozyteczne bo cokolwiek
moze człowiek pomyslic, to przez modlitwe moze
otrzymac od B. yest uczciwe, bo co moze bydz u
czcinszego iako zawsze kazdy godziny z B obcowac
rozmawiac bez przeszkody, yest łatwie bo tu za
dnego kosztu nietrzeba, ani słow tylko serca same
go, yest nakoniec słodkie, ydla słodkosci miłosci B
yobcowania z nim, ydla pociech odniego wzietych
, tu ubogi bywa zbogacony, skrapiony, ochłodzony
zmordowany posilony, zimny zagrzany, umarły
wskrzeszony, iako wiecey dosmiaktzenie nauczy
Ale Poniewasz tak wiele znas kazdy ma potrzeb

Ze ich

ze ich poznac y zliczyc niemoze, sam nasz zbawiciel na
uczył co mamy czynic, na modlitwie niewiele mowcie,
ale to y przykładem samym w ogroycu pokazał stąd
naylepszy iest sposob na zabiezenie naszym nedzom
modlitwa. S makaryusz kazał sie tak modlic Panie
iako wiesz y chcesz zmiłuy sie nademną, S iedna
temisz sie tesz słowy ustawicznie modlita. O
bacz co oonych słowach ukassyana mowi Iza
ak opat B. Przybadz napomoc moie, w kolacyi
10 w Rozdziale 10, a naracz sie iako masz wszy
stkiego od P B zebrac 4. Bedsie sie cwiczył
w odwdzieczeniu dobrodzieystwa tak od B. iako
y od SS: y od ludzi wzietych, wdziecznosc prze
ciw B iest iego sie dobrodzieystw niegodnym
czynic, za nie dsiekowac, uszanowac go y miło
wac y chwalic, do czego pomoze uważac B.go
dnosc y zacnosc a swoie podłosc, ustawicznosc
rozmaitosc y obfitosc dobrodzieystw B. Uwa
zac wielkosc y pozytek dobrodzieystw kto
rych procz wielu inszych pozytkow siebie sa
mego uzycza, uwazac ze nie ma człowiek nic
coby B. pobudzic miało do dobrze czynienia ie
mu, tylko to z miłosci czyni, uwasz słusznosc y
pieknosc wdziecznosci, a brzydkosc niewdzieczno
sci, kto tego nieuwaza owdziecznosci czesto
zapomina, y dla tego bywa czesto od B. zwła

szcza grzechamy karany, przeto sie Zakonnik nauczy serdecznie P.B. y iak naczesciey y zawszystkie y nayminieysze dobrodzieystwa dziekowac, zeby sie co dzien do brania wiekszych, łask od niego stał sposobnieyszym, także ludziom wszystkim y domowym wdziecznym sie byc pokaze azwłaszcza wprzykrych rzeczach, bo wieksza Chwała iest P B y ludziom za takie rzeczy dziekowac, aniech tesz to wie ze oprocz obcych y swieckich dobrodzieystw wdomu zadnego niema ktoryby mu niebył dobrodziem co zrozumie posługi domowe rostrzasnawszy. Bedzie sie cwiczył wrozszerzania serca y wszczodroblimosci przeciw B. do ktorey nas oyc S upomina, w Regule 19. y wprawdzie Zakonnik we wszystkim ma byc szczodroblimym przeciw B ale przecie osoblinie wtych rzeczach naprzod wpragnieniu y nabywaniu wszelakiey podobney doskonałosci 2 wdoskonałym odprawowaniu spraw kazdodziennych pospolitych: 3. wtych sprawach do ktorych nas nic nieobliguie tylko sama miłosc B - zebysmy B nie zreiestru stużyli ale tesz co kolwiek nad powinnosc czynily, iednak wprzod Powinnosci dosyc uczyniwszy 4. w Pragnieniu, awgotowosci narozmaite meki y

krzyze

krzyże y utrapienia dla sprawiedliwosci § wpra
szeniu wmodleniu y zebraniu od B rzeczy wielkich
zeby swoią scistoscią, serca zrzodła dobrodzieystw
B niezatykał, sposoby do tey szczodrobliwosci są te,
uważac zacznosc, dobroc, godnosc, y maiestat B:
uważac ze choćby był B. człowieka, niestworzył
, powinien by go był miłowac, adaleko wiecey
gdy go stworzył, y odkupił, uważac ze im sie
kto przeciw B szczodrobliwszym stanie, tym
go przeciw sobie szczodrobliwszym doznaw
y pożytki stąd wypływaiące otrzyma, ieden
powierzchny ktory iest swoią szczodrobliwoscią B
do szczodrobliwosci przeciw sobie pobudzac, Drugi
wewnetrzny ktory iest, że serce sama, szeroko
scią, y szczodrobliwoscią, stawa sie szersze y szczodro
bliwsze,

## Miesiąc 10: Pazdziernik

1 Bedzie czwiczył wwystrzeganiu namnieyszych
grzechow y defektow niemowie wielkich ale
małych bo tego chce samo przyrodzenie grze
chowe, nieuydzie tu ona wymowka że to ma
ły grzech, czemu bowiem dla tego pełni grzech
ze mały y nieraczey dla tego zegrzech, ponie
wasz niedla tego trucizny kosztowac niechce
ze iey mało, dla tego ze trucizna, Do tego
trzeba mu wiedziec kiedy iest mały grzech,
wten czas iest mały grzech kiedy nieobacznie

ſkremkosci ſprzymuſzeniem bywa popełniony, bo taki grzech mieŷ pomaga nizli ſzkodzi zwłaſzcza kiedy zan zaraſ załuie ÿ poprawi sie, aletkie gdy dobrowolnie częſto, zniedbalstwa, ze wzgardy bywa popełniony, zaiſte nie ieſt mały, bo do cieſzkiego upadku prowadzi, Dla tego zakonnik bedzie sie bardziey bał grzechu, nizli piekła, bedzie sie ich wyſtrzegał, bedzie sie częſto examinował, iesli chce do serca czyſtosci przyść, bez ktorey zaden B. ogladac niemoze. z. Bedzie sie cwiczył wzachowaniu namnieyſzych regul y uſtaw zakonnych, ktore nam nato piſano zeby sie wnaſ (wedlug Apoſtoła) wſzyſtkie rzeczy uczcimie ÿ porzadnie działy, czego by niebyło gdyby regul niebyło, do tego moze pobudzic to ſłoſowanie, iakaby była nieprzyſtoynosc, kiedy by zaden regul niechował, taka ieſt wtobie iednym gdy ich niechowaſz, cwiadewſzyſtko miato by to pobudzic ze reguły, ſa, ſkutkiem woli B abo raczey wola B. to niemoze być małym, ieſzcze pomoze wiedziec ÿ to, ze dla tego sie tych regul uczemy, zebyſmy ie ſobie wprzyrodzenie obroali, ÿ przeſ wſzyskek zywot zachowali, dla tego sie ich trzeba doſkonale na

uczyc

uczyć, Jeśli sie tu mowi o Regułach to sie ma rozumieć y o naukach od ojcow duchownych zawziętych, y o własnych postanowieniach oddu cha Sᵒ nabytych 3 Będzie sie czwiczył w za żywaniu y chwytaniu namnieyszy okazyi do postępku do zasłużenia [illegible]łaski y chwały Dwoiakie są w zakonie Zabawy iedne wyso kie spaniałe, Drugie trochę podłe, pilny kupiec duchowny zostawi z pokorą, te wielkie zabawy ludziom wielkim iako żeńcom a sam małuskie okazyiki (iako ona Ruth nabożna kłoski) będzie zbierał, obiaśnia to X. Alwares z tey s Panney Ruth podobieństwem, y te kłoski pokazuie, ktore gdyby zakonnik przy nam niey przez ieden dzien zbierał wiele by zyskał, y tak mowi zadzwonią, nawstanie aby leżysz ociągasz sie iakoby cię Bog niewołał, oto ieden ktoś, ydziesz na modlitwe, mogł byś klęczeć, aby siedzis oto drugi, ydziesz do Refektarza niedostaiec czego, abo co niesmacznego przynio są, aby maczysz, coś miał we krwi chrystusowy niesmaczną potrawę umoczywszy cierpliwie znieść, oto Drugi na Recreacyiei siebie same go pochwalił, drugiemus przymowił, a niemia łeś tego czynić, oto drugi, oskarżą cię aby sie wymawiasz coś miał milczeć, oto drugi,

y idąc gdzie patrzysz gdzie chcesz, zmysły roszpu
szczasz a trzeba ie było martwic, oto drugi zc: y
inszych wiele takich cnot a osoblivie miłosci B. y
bliznięgo, pokory, starszych pomazanie, wzgar
da siebie samego, gorącosci ducha posłuszeństwo
, Resygnacyia,, pragnienie doskonałosci kto takie
kłoski zbiera prętko bogatem zostanie.
4 Bedzie sie cwiczył wnaymnieyszych mortyfikacy
i kach tak powierzchownych iako ywewnetrz
nych, pozyteczna barzo iest wmałych sie
rzeczach czwiczyc kto niemoze wielkich, bo
tak wszystkie rzeczy by nawieksze zmałych
sie poczynaią,, skąd dosmiadczamy ze małe
mortyfikacyie nietylko do wielkich drogę sie
la, ale im sie tesz rownaią,, aczasem ie przecho
dzą, , bo ie ustawicznie moze czynic, a wielkie
rzadko, wielkie sa, dla wielkości podeirzane y
niebespieczne, zdrowia niestargaią, pychy nie
mnozą,, y człowieka zawsze nawodzy trzyma
ią, 3. Bedzie sie czwiczył wużywaniu czasi
kow naymnieyszych, niemowi sie tu oogolnym
czasie ale omaluczkim, tak wiele razy chodzi
my skomory, to do koscioła, to do Refekarza
, na Recreacyia, zc ale czasiki darmo tracie
my, ktorych byśmy sobie mogli bardzo wiele

zasłuzyc

zasluzyc akty iakie Cnot SS wyprawiaiac, lubo
roznych iako y iedney, y wiedziw ze kto gdy te
czasiki na akt milosci B. obroci, ze przez dzien by
siac, y wiecey aktow uczyni, akto wypowie iako so
bie za to korone zarobi, ktora my tu pospolicie
tracimy, Dla tego potrzebna rzecz iest na takie
mieysca y czasy naznaczyc sobie iakie nabozne mysli,
abo akty akty Cnot SS abo examen partykularne so
bie przypomniec y one rozmyslac zc Co tesz ma
zachowac y wieczney robocie, zeby gdy ciało robi
dusza sie naboznemi rzeczami zabawiała

## Miesiac II listopad

I Bedzie sie cwiczył w zachowaniu Reguły 35 w kto
ry roskazuia, Cierpiec odnoszenia do starszych, y poku
ty choc za niewinne defekty, Trzy rzeczy osoblimie
to cwiczenie w sobie zamyka. 1. Zeby kazdey z nas
swoie defekty okrom spowiedzi pobaczone drugiemu
do starszego odnosic dopuscił; 2. Zebysmy tesz sami
byli gotowi drugich defekty do starszych odnosic, ale
spokora, y spowinna, miłoscia; 3. Zebysmy pokuty
choc za niewinne defekty naznaczone chetnie wypełnia
li. - Do tego pomoze uznac to ze poki człowiek zyie
iest podległy grzechom, a za grzechem iakoby cos pom
nnego nastepuie karanie, dla tego byłoby to przeciw
przyrodzeniu chciec grzeszyc, a niechciec byc karanym,
gdy y w innay gorszych zgromadzeniach zamsze grze
chy karza, nad to ze my pospolicie w sobie defektow

niewidziedzimÿ, ÿ nieuznawamÿ, astarszy tesz niemoze wszÿstkich ustrzec, przÿstoi zebÿ drugi to doniego odniost, wiadomo tesz iest iako powiedaia, ze ÿstarszÿ czuci, poddannÿch sobie karza, ÿ nimiał wewszÿst kich zakonach, zwłaszcza u s^o^ Benedÿkta s^o^ Franciszka tosz odnoszenie regułami ciesz szemi daleko nakazono, dla tego mamÿ dopusciec zebÿ nasze defektÿ odnoszono, ÿ sami cudze mamÿ odnosic ale według Regułÿ zro zmÿstem y zmiłoscia, A iesli chcemÿ zeby nam ta Reguła cieszka niebÿła, to trzeba zachowac, Naprzod zÿi tak zebÿs niemiał nic wczÿmbÿ cie miano od niesc, z odnoszacego uprzidzic, ÿ na siebie samego grzech wÿznac, Pewnÿch czasom gdÿ sie człowiek spodziwa ze go odniosa, zatym sie gotowac ÿ uzbraiac nigdÿ nierozumiec ze go niewinnie odniesiono Pa mietac na to ze zawsze iest wiarzmie ÿ pod karnoscia, nie rozumiec ze stad iaka, niesławe cierpi gdÿ go od noszą. Za odniesienie ÿ odnoszacego P. B. podziekowac pokute cale wÿpełnic ÿ iey sobie przÿdac, nieuskarzac sie o pokute, Na odnoszacego niemruczec, ÿ owszem iakbÿ tego niebÿło nic niewspominac kto tak czÿ ni zadneÿ cieszkosci nieczuie,

Bedzie sie czwiczÿł wzÿciu spokoÿnym odłaczonym y pustelnyczÿm, nie mowie tu o zadnÿch niezwÿczay nÿch długich kolekcÿiach, ale o oderwaniu mysli od rzeczÿ ziemskich, ÿ uspokoieniu serca, a nabarziey sie czwiczyc w pokoiu wnetrznÿm, Naprzod z B.

apotym

apotym, zewszystkiemi ktorego wiele ludzi pragnie ale mało
dostępuie y zachowuie, bo pokoy zakładaia, na wypełnieniu
swoich pożądliwośći, co nietak iest, bo pokoy prawdziwy za
wisł na miłości, y wykonaniu woli B. na zgadzaniu sie swo
tami, a naprzesladowaniu swoich żądz y występkow, bo ten
pokoy wszystek wyiwracaia, na cierpliwosc y wzgardzie
siebie samego, y pokorze, Tego pokoiu zakonnik dostanie
iesli z siebie woli B da ulepic co ona chce iako z wosku, iesli
zarowno od B szczęściey nieszczęście będzie przyimował, iesli
sie grzechow tak małych iak wielkich będzie strzegł, ie
sli swoie sprawy każdodziennie będzie doskonale odpra
wował, iesli będzie starszych miłował, iesli sie niebe
dzie nikomu rownał, pod wszystkie poniżał y wszystkie
szanował, ich złe obyczaie znosił, a sam swoich znosic,
niedopuscił, iesli sie będzie z wszystkiemi zgadzał iedno (
wyiąwszy grzech) y rozumiał, y mowił, iesli ciało y smysły
pod rozum y ducha, a tego zas pod wiare y prawo B po
dbic, y we wszystkim B. samego szukał, a drugich za nie
chcawszy o swoie sie doskonałość starał, y wszystko cierpiał
co mu sie trafi iesli tak rozum pokoiu dostapi, Syn,
y Duch S do niego przyida, y mieszkac w nim beda, ie
sli nieuczyni nigdy z zamieszania y gorzkości niewy
nidzie Będzie sie czwiczył w wyzuwaniu y oczyścia
niu miłości od stworzenia y w zarzekaniu sie swiata
według rady chrystusowy, Wyzuie sie zewszystkiego stwo
rzenia ile iest stworzeniem zadnego z nich niepragnąc
nieszukaiąc, niemiłuiąc, chociaszby były y potrzebne, wy
zuie sie zewszystkich łask y dobrodzieystw B nie dla
tego zeby ich niemiał potrzebowac ale ze prawdziwie
sie ich niegodnym czyni, y dla tego ie B zupełnie odda
wa, Będzie sie czwiczył w iednoczeniu woli swoiey

zwola, B. bo ta cnota iest sama doskonałoscią, doniey sie insze cnoty wszystkie sciągaią, Cokolwiek ta cnota, nie iest, daremną, pracza, abo raczey grzechem iest, a tak sie w tey cnocie bedzie czwiczył zeby nie tylko to chciał, co B. chce, ale tesz dla tego ze B chce, bo wiele takich ktorzy to chca, co y B. ale nie dla tego ze B. chce, Chrystus sobie nad te wola B. niemogł smacznie ... szego pokarmu dostac, dla tego by tesz u zakonnika w uściech ustawicznie miały byc one iego słowa Badz wola twoia, ile tchnie, ile sie ruszy wszystkim soba, te słowa niech bez przestanku powtarza, Badz wola, twoia zemną, nademną, przes mie około mnie na wieki, Badz wola, twoia z smiercią moią, y zywotem, chcesz zebym zył abo umarł Badz wola twoia. Chcesz zebym chorował y był słabym, badz wola twoia, Chcesz zebymnie smutek abo wesele potkało, badz wola twoia, y w kazdey rzeczy na mnieyszy te słowa powtarzac, tak swoie wola, B. zrownac y niemieprzemienic, iako powietrze słonce, i zelazo ogien, wody kropla w morze winne, tak sie do woli B. stac niezutym, iako liczman u tego co wazy, gdzie ona połozy tak wiele bedzie sz wazył, kto tak czyni ten kroluie B. ten nieiakos Boze ie mowi Bernad: s: Coc sie dziwno zdac niebe dzie gdy obaczysz ze sie y poganie w tey cznocie czwiczyli Przeczytay sobie Epikleta co on o tey cnocie mowi, iako y z nia umrzec pragnie, A do tey sie cnoty

wszystkim

wszÿstkim sercem zapal, żebÿ cie poganie nieposzkÿdzi
li. ## Miesiąc . I Z . grudzien

Bedzie sie ćwiczÿł wmiłosci B. ybedzie P.B. tak miło
wał, że wszÿstkiego serca przenosząc go nad wszÿstkie
Że wszÿstkie stworzenia. Że wszÿstki dusze, oddaiąc na
iego wola, ÿchwałe żÿwot ÿsprawÿ swoie, Że wszÿstki
mislÿ one: B. nakosciol posmiaraiąc y [illegible] wniey tylko
Bozego niemaiąc, Że wszÿstkich sił, na nic inszego
sił swoich ktore są, wduszÿ, wciele, wzmÿsłach, wczłonkach
iwpasÿiach zc nieobrazaiąc tÿlko wB. do B ÿdla B.
Że wszÿstkiey mocÿ swoiey, wszÿstkie operacÿie ÿ
wielkie ÿ małe, dobrowolne ÿnakazane zabawÿ swo
ie iak nadoskonali czÿniąc tak iako B godzien. Że
wszÿstkiego mestwą swego soba, samÿm ÿwszÿstkim
stworzeniem, wszÿstkiemi bolesciami, utrapieniami,
chwałami obmawami dla B gardząc, Nad to bedzie
sie starał wstąpic nastopnie, miłosci ÿ naprzod poznac
apotÿm wÿkonac, iaka, ma miłoscia, B miłowac Be
dzie P.B miłował miłoscia, czÿsta, ÿoczÿsciona, odnamnie
yszego grzechu, ÿstworzenia, miłoscia, niezmordowana,
tak zebÿ sie nigdÿ niemordował, ÿnieustawał wcżÿ
sciemu serca, wszukaniu Cnot wszelakich ÿwmiłosci
B. miłoscia, nierozmiązana żebÿ zawsze mysla, pragnie
niem zB. obcował, ÿrozmawiał iako przÿiaciel sprzÿ
iacielem, miłoscia, niezwÿciezona, żebÿ go zApostołem
ani utrapienie, ani głodem smierc, od miłosci B oderwac
nie mogła, miłoscia, nienasÿcona, żebÿ sie nigdÿ niena
sÿcił nia, ÿniemowił iusz dosÿc, ale ieszcze wiecÿ a

wiecÿi pragnał, B· ſwego miłowac, miłoſcią, raniącą,
ktorabÿ ÿB ÿſiebie ſamego raniła, zebÿs iako ranny
,nic niemÿsli, niemowi tylko o ranie, tak ÿ tÿ zapom
niawſzÿ wſzÿstkiego prawie Bogie mes tÿlko ſamÿm
tchnał, anigdÿ teÿ ranÿ niezgoił, ale iakiemsi okru
cienſtwem oone wiecey awiecey w B·ÿ wſobie rozſzer
zał, Miłoscią, zwÿciezaiącą, zebÿ ÿsiebie ſamego
cale zwÿciezÿł, aB poddał, ÿoddał, ÿ B teſz takze
zwyciezÿł ÿſobie wział, miłoscią, wiazącą, ÿniewolaią,
cą, zebÿ nigdÿ zwiezienia ÿokow miłosci niewÿbiiał się
ale bardzieÿ abardzieÿ sie niemi sciſkał, miłoscią, po
zeraiącą, zebÿ wſzÿstkie trudnosci ÿbolesci dla B iako
ogien pozarł, miłoscią, zÿwą, ÿnieſpokoyną, zebÿ nigdy
nieodpoczÿwał, ale zawſze wyzeÿ awÿzeÿ wſtepował,
miłoscią, nieſkonczoną, zebÿ konca, zadnego ÿzapłatÿ
nieſzukał, bo przÿczyna miłowania B· miłosc iest
,ÿ zapłata miłosci miłosc, miłoscią, roſtapiaiącą
zebÿ ÿ sam sie w B iako wosk wſłoncu roſtapiał,
ÿto czego kolwiek sie dotknie iako ogien roſpu
ſczał, zwłaſzcza twarde serca grzeſznych, miłoscią,
przemieniaiącą, zebÿ ſobie umarł zgnieł, aB·
zÿł, w B bÿł przemieniony, ÿwB· pogrzebiony,
Takieÿ sie miłosci naucz, aoich ſkutkach ÿſprawach
przeczÿtay Pawła S° Rozdział 13: dokorynczÿkow
Bedzie sie cwiczył wobecnosci B wktoreÿ ſumeÿ
gdÿbÿ sie dobrze cwiczÿł, pretko bÿ przÿſzedł
dodoſkonałosci, bo wielki sie wtym cwiczeniu ſkarb

zamÿka

zamÿka, yono samo nawykorzenienie wystepku, na wkorzenienie kazdÿ Cnotÿ dostateczne iest, ale trzeba wiedziec iaka to ma bÿc obecnosc B. Bo B. iest wkozdÿ rzeczÿ stworzonÿ, Niedosÿc tedÿ iest miec B obecnego, ale go tesz znac naniego pamietac, szanowac goÿmitowac, bo sama obecnosc niewiele pomoze bez milosci, ale przecie tatwiey sie nabozhemu na milosc B. zdobÿc kiedÿ go ona obecnego nizli kiedÿ niema, Pozÿtek tego czwiczenia moze sie stąd poznac ze iezeli iedno weyzrzenie osobÿ statecznÿ Cztowieka swowolnego usmierza, iako obecnosc B. bÿ naiztosli wszego odgrzechu nieodwiedzie abo do Cnotÿ niepozÿwiedzie, ydla tego wszÿscÿ, tak roznemi sposobami do tego czwiczenia usiluia, yedni pierzcionkami abo znakami iakiemi naręku, drudzÿ usłyszeniem dzwonu abo godzinÿ, drudzÿ napoczątku kazdÿ sprawÿ, drudzÿ poirzawszÿ wrzeczÿ iakie iusz na to sporzadzone abo obrazÿ zc: obecnosc B sobie przÿpominaia, Drudzÿ sobie maluia, P. B. iako krola, drudzÿ iako chrystusa ukrzÿzowanego, drudzÿ ia ko morze głembokie wktorem siebie samÿch zastapia ia,. Tÿm sposobem moze kto zdobÿc sie naobecnosc B ale do tego te przestrogi przÿdac iest potrzebna. Naprzod zebÿ napoczątku dla zepsowania głowÿ, nie starał sie człowiek oustawiczna, bez przestanku obecnosc B ale sprzodku nadzien tilka razÿ apotÿm co dali wiecÿ Pomoze do tego ÿ EXamen partÿkularne

Druga ze nietrzeba rozumiec aby natym zawi
sła obecnosc B. isz zawsze iakoby na te słowa trze
ba pamietac na P B ze mi iest obecny, ale trzeba
wiedziec ze sie to cwiczenie roznosciami aktow
ukruie, naprzyklad gdy yntencyia, odnawiam mu
sze sobie na B. wspomniec takze gdy go oco prosze
, gdy mu za co dziekuie, gdy sie na iego wola, odda
wam gdy sie Examinuie. zc yinsze wszystkie strze
liste modlitwy, atak czyniac takie akty piec razy
abo dziesiec nadzien, wiecy nizli sto razy bedzie
miał obecnosc B. bez mordowania, y niebespieczen
stwa naruszenia zdrowia, Bedzie sie cwiczył w
chwalenia y wielbienia P B. bosmy wszyscy do teo
konca stworzeni, uczy nas tego wszystko pismo
s, ale osoblwie dawidowe Psalmy, sposoby chwale
nia P.B moga, byc te: 1 Rozbierac sobie tytuły B
piekne, y zwielka pokora, y miłoscia, one° nimi
tytułowac, Naprzyklad Bog moy, tys Bog moy,
tys iest ktorys iest, tys namedrszy, naslicznieyszy,
nazacznieyszy naigodnieyszy, naidziwnieyszy. Z.
oswiadczac to y wyznawac ze wszystko stworzenie
powinno B chwalic y wzywac ich do tego, Słuchaicie
wszystkie stworzenia, Błogosławcie wszystkie uczyn
ki. 3. Wyznawac ze ani ty, ani wszystkie stworze
nia niemoga, B. godnie wychwalic, iednak mu zanię

dziekowac

dziekowac ze roskazuie y chce aby go chwalono, y pro
sic P. B. zeby on y ciebie y wszystkie stworzenia nauczył
iako go maia chwalic, y zeby on siebie samego chwalił,
y winszowac mu tego ze go nikt inszy godnie niemo
ze wychwalic tylko on sam siebie 4. Zebrac siebie
samego wszystkiego, y wzywac do chwały B. naprz
ykład dawida - Błogosław duszo moia Pana, y wszy
stko co wemnie iest. 5. ucżynic tak z siebie Xiege
y one B. ofiarowac mowiąc B. oto cie chwali duszo
moia, Z. C. wzywaj wszystkich chorow niebieskich
do chwały B. poczynszy od chrystusa Pana przez
nas P. asz do ostatniego choru Anyelskiego. 6. ze
brac doskonałosci y własnosci B. dla nich Pana B.
miłowac, iemu sie dziwowac, winszowac, opowie
dac ie wszystkiemu stworzeniu, iego dobroc, nie
skonczonosc, sprawiedliwosc, 7. siebie samego sło
sowac z B. swoie niedoskonałosci z iego doskonało
sciami iakoby nawage włozyc, naprzykład B.
moy, tys, moy, ia, twoy, tys B. a ia nie Bog, tys
iest a ia, nieiestem iakos ty iest przes istote, tak ia,
nieiestem przez istote, iako tobie iest istotna byc,
tak mnie istotna, niebyc iakos ty iest wszystko
tak ia, nieiestem nic, iakos ty iest od siebie tak
ia, nieiestem od siebie, tys nieskonczony, ia skon
czony, tys nieskonczony wmandrosci pieknosci
ia, nieskonczony wglupstwie szpetnosci, tys
wieczny wbytnosci ia, wieczny wniebytnosci,

Ten sposob iest bardzo zacny, y im sie bardziey z B stosuie, przeciwnym sposobem tym sie bardzi poniza Bedzie sie czwiczył wwytrwaniu wdobrym, tak wdobrym powołaniu, iako y zywota zakonnego y stanu, takze wdobrym łaski B. y Cnot ss bo ty lko ten ktory wytrwa zbawiony bedzie, aze cz łowiek sobie wytrwania niemoze zasłuzyc, ani własce poswiecaiacy sam z siebie wytrwac, ustawi cznie potrzebuie łask B ktore zowia nadchnieniami oswiecaiacemi, czescia zeby był zachowany od pokus, y wpokusach od upadku, czescia zeby wutrapieniach tak duszných iako y cielesnych miał iaka pociechę, czescia zeby zawsze sie bez przestanku do dobrego pobudzał, poniewasz człowiek iest odmienny, y do złego skłonny, y ze z nas samych nic dobrego pomyslic niemozemy, nietylko czynic Do tych tedy łask moze sie człowiek roznemi sposobami przygotowac, Naprzod po znaniem y wyznaniem swoiey nedze, ułomnosci y ubo stwa 2. Zebraniem y proszeniem Pana Boga o łaske iego do kazdy namnieyszy rzeczy: 3. Robieniem y kupieniem, łaskami B. y wykonaniem 4. wystrzega niem sie grzechuw. 5. Uczasnianiem do dobrych uczy nkow y Sakramentow. 6. modlitwami Examinami, Reflexiami, rozmawami z Bogiem duchownem, uwa rtowieniem zmysłow y passyi y czestem sie podnosze niem do Boga 7 wdziecznoscia, y dziek czynieniem

za dobrodzieystwa

za dobrodzieystwa, goracoscia, ÿochota, dosłuzbÿ B·ÿdo
wielkich spraw· 8. Boiaznia, B·czÿsta, oblubienicza, ÿ
sÿnowska zebÿ człowiek sobie niedufał, niebÿł bespie
czny niezaniedbÿwał okazÿi: 9: Straza około ser
ca, zwłaszcza od mÿsli, phantazÿi, ÿmaginacÿi le
daiakich, odgania, od wolnosci zmÿslow, od posa,
dzania, od dwornosci od ladaiakiego spraw kazdo
dziennÿch odprawowania· 10· stałecznoscia, wgora,
cosci wcnotach ÿdobrÿch uczÿnkach. Tymi ÿinszemi
sposobami moze człowiek wzakonie, ÿwłasce· B· wÿtr
wac, tak dalece ze Theologowie mowia, ÿsz iest wna
szÿ mocÿ wÿtrwac iako niebo przes te sposobÿ na
bÿwanÿ łask ustawicznÿch oswiecaiacÿch, ÿzachow
uiacÿch, azaniemi abo zniemi wÿtrwanie naste
puie, ÿ Bog taka dusze rad opatruie ktora mu sie
stanie powolna, czego zniedbałcami nieczÿni,
ale iako oni B rzeczÿ ladaiako odprawuia,, sobie
dufaia,, naokazÿie sie narazaia,, oBoga niedba
ia,, tak tesz Bog onie niedba, ÿ gdzie nabardzieÿ
bÿło trzeba, tam ich nieratuie, ÿ dla tego upadaia
ÿ nietrwaia, wdobrÿm, Dla tego trzeba zawsze ła.
ski Bozeÿ wzÿwac, owÿtrwanie prosic grzechow
sie namnieÿszÿch strzec, sobie niedufac pokornÿm
bÿc, zawsze sie bac, na Boga sie cale porzucic, dzie
kowac mu zadobrodzieÿstwa, zawsze gorzec ÿ
Postepowac ÿniepÿsznic sie, nieposzadzac, sła

łecznym być, oziebłoscią sie brzydzic, okazyi do zasłużenia y postąpienia nieopuszczac, B. sie przy pochlebiac, prosic P. B. aby raczey pieklem karał nizli duchownym karaniem, to iest odieciem łaski swoiey, wzywac napomoc Nas. P. y S S. B, to wszystko trze ba czynic, kto chce wytrwac wdobrym, akazdey ma chwile, bo coz potym scigac chrystusa aprzecie nie doscignąc. morze przebywszy, iusz sie przy brzegu rozbic y zginąc nawieki,

## Sposob krotki Nabozenstwa przes oktawe Bozego Ciała,

I Naprzod dzien albo trzy przed wilią, czesto otym my slic ze ia, iuz iutro, za kilka nasće godzien bede miała obecnego iawnego bez wszelakiey zasłony Pana tak za cnego wielmoznego Xiąze pokoiu krola wielkiego, za czym zdobywac sie nawszelaką, sposobnosc ygotowosc naprzywitanie takiego monarchy, yoswiadczaiąc sie ze go zradoscią, wielką, czekamy ywdziecznie bardzo przyimuiemy aprzy niem trwac bedziemy y ze inszy pociechy oprocz niego niechcemy,

2 Wilią, sąme zaras napoczątku dnia mislic osposobie przywitania Pana wwdziecznosci y miłosci oswiadczę nia ywszystkie powinnosci y zabawy do tego stoso wac y sposobic,

3 gdy iuz wystawią, nasmietszy sakrament zaras w głeboki pokorze te troiaką, adoracią, abo pokłon oddąy Panu to iest wrozumie, wpamieci ywoli

mowiąc

mowiąc one słowa Coz ia ięzdem Panie moy sługa
twoia zes weyrzał napsa zdechłego mnie podobnego
słuchaiąc zaraz pilno co ten Pan napierwszem przywi
taniu mowi do mnie to iest zal swoy ycieskość po
kazuie one słowa mowiąc tak długo iezdem zwami
a niepoznaliscie mie tu szeroki rozwod yaffekt moze
byc na cały tydzien niepewniac sie wtym ze to iuz o
statny czas ktoregoc Bog uzyczył abys sie naostatni
kres smierci twoiey nagotowała yotaske iego postarac
sie mogła,
4 Bedziesz tedy tego dnia azwłaszcza przy processyiach,
chrystusa witac, zdobywaiąc sie na wielką pokore
y kładąc sie miedzy robactwem napodleyszym nazie
mi aprosic go bedziesz aby iako Bog wszechmogący,
wszystkie cie przemienił y nowym stworzeniem uczynił
3 We Czwartek witay go zaffektem takiem iaki ma
winowaycą będąc wobecności sedziego swego, tam
zboiazniа, bedziesz kładła przed niem swoie grzechy
prosząc abyc wine odpusciwszy grzechy twoie zato
piet wmorzu krwie swoiey aby ie tu naziemi wid
zac potym na wieki zapomniał,
6 WPiątek puydziesz do niego, zaffektem kupionego
niewolnika, ktory cie wykupieł zniewoli wielkiey,
utrapienia y scisnienia grzechami y nałogami zywo
ta y sumnienia twego, czyniąc cie sobie niewolnicą,
atu zwdziecznoscią, ylec sam taski uzyczy oddasz sie
wszystka upodobaniu y woli iego, teraz y przy smierci

iey nieodstepuiąc,

7 W sobote Uznasz go być dozornem opiekunem swoiem
y zdobendziesz sie na affekt nadzieie w opatrznosci iego
y zrayk iego iako sirota czekac, y prosic bendziesz a
bys wreku opatrznosci iego iako sirota zawsze mie
szkac mogła·

8 W niedziele stawic sie przed niem y witac go z affektem
sługi iuz ziednanego, y zapłaty od obecnego Pana cze
kaiącego, tam wzbudzic w sobie zandzie iako nayimie
kssa, y zgoronca, modlitwa, zyndac aby darował same
go siebie za zapłate,

9 Bendziesz sie starała y o to, aby dla okwitego osiąg
nienia tey zapłaty we wszystkiem dogadsałaś woli
iego iako Pana swego, niezałuiąc wielkiey pracy dla
wielkiey zapłaty,

10 W poniedziałek wystawisz sie obecnosci iego barzo
chora, y poraniona, y że wszystkich cnot ogołocona,
onego zas poznay lekarzem twoiem, tam z wielkiem
wstydem bendziesz mu ukazowała rozmayte choro
by swoie wołaiąc nan Panie niemam człowieka,
ktoryby mie mogł uzdrowic, tys sam taki iest,
ktory to mozesz uczynic, bos wszechmocny y chces bos
naylepszy,

11 We wtorek, staniesz wobecnosci iego iako głupia
y nieumieietna słuzyc maiestatowi iego błądząca bar
zo nadrogach iego, Puydsiesz iednak do niego za

ffektem

zaffecktem ucznia do medrszego mistrza swego tam sluchac bendziesz nauki iego, iako pokory cie rplimosci uszy, sklaniaiąc serce pod nauke iego y onego sobie nawszystek zywot bierz za mistrza y wodza zycia swego,

12 We srode zdobyc sie na affekt miluiący Corki Oyca swego, y bendziesz go witac sercem unizonym dziekuiąc ze mi sie stal oycem prosząc aby sie znal do corki swy yaby cie zkrolestwa swego niewydziedziczal azebyc te pociechę tylko dal na ziemi, ze co kolwiek dziac sie stoba, bedzie przes wszystek zywot pochodzilo to zo oycowskiego obmyslania iego koło ciebie aby iako Corka powolna kontentowala sie wszystkiem

13 Naostatek osmieliwszy sie do niego iako do oblubienca swego, witay go iako iedynego milosnika swego aze oblubienica naywieksza ma wolnosc cieszyc sie zoblubiencem swoiem uzyi tys ty teras wolnosci pozwol affektowi swemu abys tez bez wielkich ceremoniey yboiazni cieszyla sie zbogiem swoiem, y do woli nasycila sie zobecnosci, iego, tam sercem bendziesz sie przypatrowala, oczom, uszom ustom glowie y wszystkiem czlonkom iego poznawaiąc go iz naypieknieyszy nad syny ludzkie bialy y rumiany tegoz dnia prosic bendziesz oto abys go rychlo zazywac mogla y zebys blogoslawiel astoba, przes laske zawsze obeczny byl.

Anapożegnaniu znim, osmiel sie uczynic mu gło
Ł niepuszczaiąc go azci nowym sposobem nanowy
zywot błogosławic bedzie; 2 pros go aby odszed
szy ostawieł ci wiernego Stroża userca twego, kto
ryby strzegł pokoiu iego niedopuszczaiąc aby go
co miało poturbowac albo ospecic; 3: Pros abyć
zostawił upominek iaki napociechę twoie azwłaszcza
zebys łaske y miłosierdzie woczach iego Boskich z
nalesc mogła y wszystko co on sam pobobie chce
miec, sama też zupełnie na wolą iego we wszyst
kiem sie oddawac, y opatrznośc iego oycowską,
ze wszystkiem sie spuszczaiąc, A pomocy y błogosławienst
wa Boskiego na zescie swiątoblimie w zakonie s usilnie
prosząc zaprzyczyna, Panny Błogosławiony y swietych
Bozych,

## Drugie czwiczenie na oktawe Bozego ciała

1 We srode naprzod witac go wunizeniu siebie podłosc
swoie wyznawaiąc, a wielmozności wynosząc mądrosc
sie dziwuiąc, dobroci szczodroblimość, y niewymowna,
miłosc odwdzieczaiąc, odsługuiąc, A upewniac sie że
wszystko otrzymam, wczym do tego Pana oczywiscie
przytomnego wpotrzebach swych suplikowac ysk
ierczec bede,

2 We czwartek: witac pana wasfekcie dziewiąci cho
row Anielskich iako Stworzyciela wszechmocnego mu
stawicznych ochocie y zarliwosci, do chwały Boski

y upodobania

ÿupodobania sie maiestatowi iego wołaiąc do Pana iako si
rota ÿ mowiąc, Panie niemąm człowieka ktorÿbÿ mie mogł po
ratomac tÿ sam mozesz to uczÿnic boś wszechmocnÿ ÿchcesz iako
dobrotliwÿ, oczÿma zÿwÿ wiarÿ patrze na cie wtym przenaświetszem
Sakramencie, osłowo dziwne ychlebie obsitÿ krolum zsiebie rosko
szÿ podaiącÿ, aieżelis krolum czegosz zabroniśz nam ubogiem ze
brakom twoiem ofiaruÿ mu kielich troiaki naoświadczenie miło
sci ÿwdzięcznosci I meki iego przenaświetszey Z. komuniey s
:3 kielich przeciwnosci krzÿze yutrapienia rozmaite prosząc serde
cznie, tÿ ktorÿs mie stworzÿł, zmiłuÿ sie nademną, tÿ ktorÿs
mie umiłował racz bÿc obecnÿ zemna A przÿ processÿiach oczÿma
serdecznemi, upatruÿ wtak kochanÿm miłosniku ydobrodzie
iu twoiem, nad sÿnÿ ludzkie pieknieÿszÿm wszÿstkie dobra,
, ktore rozum moze poiąc wszÿstkie uciechÿ ktorÿch serce
moze pożondac weś na sie affekt wszÿstkiego stworzenia
mowiąc Benedicite, abo Tedeum laudamus chcieÿ sie wszÿ
stka obrocic, wmiłośc szczera, yuchwalenie go kazda spra
wą ÿruszeniem, przemowieniem pomÿśleniem yutrapieniem
mowiąc iam iest naÿlizÿ robaczek ymalucki sługa twoÿ
Tÿs Panie iest chwała moia ozdoba moia pociecha moia ÿpo
koÿ moÿ ukontentowanie ÿwszÿstko dobro moie,
3 W piątek witac Pana wnabozenstwie ÿgorącości SS Apo
stołow chwaląc znimi odkupiciela namiłosiernieÿszego a
patrzÿc iego dobroczÿnnosc ÿszczodrobliwosc przekładaiąc
mu wszelakie nedze potrzebÿ ucisku ÿniedostatki własne ÿ
cudze: A iako od oÿca miłosiernego zadac pomocÿ, y ratu
nku iego nąm potrzebnego, mowiąc, Tÿs iest ucieczka mo
ia wutrapieniu ktore mu ogarneło, Boze radosci moia
wÿzwoleÿ mie od tÿch ktorzÿ mie oblegli, osądz mie Panie
skodzące mie zmałcz walczance przeciwko mnie porwieÿ
bron ÿ tarcza aprzÿbadz mi napomoc Panie Boze zbawie
nie moiego,
4 W sobote: witac Pana wsukience meznÿ cierpliwości SS

meczennikow chwaląc go iako wodza y hetmana napole
zwieyszego: od ktorego maią korone zwycięstwa chwalebne
go, patrzyc na iego dziwną cierpliwosc prosząc zmiluy
sie nademną Boze według wielkiego miłosierdzia twego
oczy moie zawsze ku tobie abowiem ty wywiedziesz
sideł konacych nogi moie, y niedasz sie cieszyc że
mnie do konca nieprzyiaciolom moiem, prowadz mie
Panie drogą twoią, aniechay chodze wprawdzie twoy
, niech sie weseli serce moie aby sie bało ymienia
twego słowo moie usłysz wyrozumiey wołanie mo
ie bo ia wtobie ufam, a wszyscy ktorzy na cie czekaią,
niebedą zawstydzeni
5 W niedziele witac Pana wczuynosci SS Biskupow, wmy
rozumieniu y mądrosci SS do ktorow chwaląc y wysta
wiaiąc zniemi nayzwyzszego pasterza zbawiciela
swiata ktory szczodrobliwoscią, nauką, staraniem, pil
noscią, cudami y sakramentami swietymi człowieka
karmi patrzyc na iego mądrosc y nieskonczonosc
mowiąc: podnosiłam oczy moie ku tobie ktory mie
szkasz na wysokosci zmiluy sie nademna, nieodw
racay oblicza twego odemnie, bądz pomocnikiem
moiem, nieopuszczay mie bos ty iest obronca moy,
6 W Poniedziałek: witay Pana wozdobie umartw
ienia pogardy, y wyniszczenia siebie swietymi za
konnikami wyznawcami y pustelnikami chwaląc
y miłuiąc go zniemi iako oyca nałaskawszego nay
lepszego namilszego dobrodzieia swego, nader
wielkiego, Patrzyc na iego Pokore, y unizenie dla

mnie

dla mnie iako iest miłosierny miłosny. y spokoyny
ofiarowac mu wiare aby ia, ozywieł nadzieie aby ia
umocnił y skutecznu czasu swego uczynił, miłosc a
by ia, zapalił mowiac upatrowałam Pana Przed
obliczności moia, zawsze bo poprawicy moiey iest
abym niebyła poruszona ale iakoz mam nasłodszy
Jezu odkupicielu y dobrodzieiu moy oko wyrozumienia
mego na cie obrocic, abym cie miłości moy tym lepi
mogła udac, Jezdes swiatłoscia narodow y sz zsierc na
szych ciemnosci oddalasz, pośrednikiem y sz nasz Bog
iem oycem iednasz, Barankiem ktory gładzisz grzechy
swiata pasterzem ysz nas pasies y rzadzisz minna, ma
cica dla zywnosci y ss swietych spraw w nas poczatkiem
y sprawca, iezdes. forta, y sz ktokolwiek przes nie w
nidzie wszystkiego dobra obfitość znaydzie, szata.
bo wszelaka łaska, niebieska y cnota, nas pokrywa,
Darem ktory Bog dał rodzaiowi ludzkiemu, Drzewem
dla stałeczności pod ktorem bespiecznie dusza swieta
odpoczywa. lekarzem bo rany y chorobyż dusz naszych
leczy, rosa, dla płodności, ktora wiele rzeczy sprawuie
w duszach naszych, perła, droga, bo kto ia, prawdziwie
pozna wszystko przedaie aby iey dostac mogł, ogniem
bo zapala zrodłem z ktorego wszystkich łask obfito
śc płynie, koncem y celem do ktorego zmierzac ma
ia, nasze przedsiewzięcia. owocem, wszelaki smak
błogosławiony w sobie maiacy, skarbem wszystkie
Bogactwa w sobie maiacem mistrzem nauki zbawie

nie podaiacem, okupem y zbawieniem, krolem potę
znem - arobokiem wzgardzonym - oycem adobrodzieiem -
Rządzca, y przewodnikiem, pocieszycielem y pokoiem,
poswieceniem, chleb zywy znieba zstępuiacy. Droga
prawda y zywot dobroc mitosierdzie y sprawiedliwo
sc cierpliwosc, nadzieia ufnosc sendzia, zaptata wie
czna: Naostatek zowie sie Xiega, wktory wszyscy
wybrani y przeznaczeni do zywota wiecznego w
pisani sa, stych tedy y miela inych wpismie swie
tym wyrazonych tytutow krystusowych maiac
przed soba, to swiatto mozemy iasnie mitosierdzie
taskawosc cichosc odkupiciela poznac ynaumysle
nabozny affekt y skuteczna zandza, wnas wzbudzic
zebysmy niezmiernemu obligowi iakosmy sa powi
nni mogli sie ku dosyc czynieniu zan wzbudziec,
7 We wtorek: witac Pana wszacie czystosci swietych
panien chwalac znimi oblubienca naslicznieyszego
patrzyc na Pana Jezusa wnaswietszem sakramencie
iako iest przyiemny ado mitosci siebie pociagaiacy
iako niekiedy uczynit absalon ktory lub przywabic
chcac do siebie uprzkywszy sie ukendzierzamat
wtosy swoie, y tak wbramie stanat akazdego przy
chodzacego catowat y mile przyimitat, tak wtasnie
ten sam mitosnik nasz obecnosc swoie nam tak
mielka ukazuie, aby nas tym rychli pociagnat do
siebie ydz ze tedy y ty zataka dobroc dziekuy
pros y zanday wpotrzebach wszelakich supliki,

podawaÿ

podawaÿ, a wszÿstko otrzymasz
8 We srode: witac Pana iusz nietylko spoczłem. ŝŝ. a
ÿywatelow niebieskich ale sama, krolowa, niebieska, ÿ
wszÿstkich ŝŝ orędowniczka, narodu ludzkiego prze
nachwalebnieÿsza mątka Boga naywÿzszego znadzie
ia, wielkÿ spodziwaiąc sie otrzÿmac czego przez
te matke nadobrotliwsza, - napewnieÿsza bendziesz
żądąc - mowiąc chcieyze nąm o Panno wyborna
naczeniem Błogosławienstwa Boskiego, błogosławic,
owocem żywota twoiego Błogosławionÿm, abÿ on
czasu nabożenstw naszÿch wuściech dusz słodniał, ÿ
serca, do siebie pociągał - Błogosław tym owocem z
bawiennÿm abÿm wtÿch zabawach duchownÿch
zbawienie ktore on ziednał zasługami swÿmi zna
łazła - Błogosław ieszcze iako owocem ożÿwiaiącym
ktorÿbÿ przez ten srodek nabożenstw naszÿch,
skaze zepsowanÿ naturÿ naprawieł - od smierci
ktora grzech przÿnosi broniel - a gorszkosci ducha
wpełnieniu powinnosci utwierdził, ieszcze Błogo
sław iako owocem ktorÿ żywot wieczny daie
abÿ łaska iego ÿ te Błogosławienstwa ożÿwiła
sporządziła, ÿ wukuszeniu wdzieczny społecznosci
spanem Bogiem zaprawiła ÿ po rozłączeniu smierte
lnosci ciała, abÿ nąm żÿwot wieczny szczesliwosci
Błogosławienstwem opłÿwaiącÿ ÿ tedÿ go tÿ matko
na swietsza nad wszÿstkie stworzenia wÿwÿzszo
na nadoskonali zasÿwasz ziednała,
9 We czwartek: ostatnÿ oktawy, witac Pana sta
kiem affektem iaki powinno stworzenie wszÿstko

oraſ niebieſkie y ziemſkie Bogu, y stworczÿ ſwemu od
dawac y wylewac kładąc sie wpokorze gleboki ÿ wÿ
niſczeniu siebie bardzo niſko woczach naÿwÿzſzego
monarchÿ maieſtatu Boſkiego zonemi 40 ſtarcow,
wobiawieniu S iana ſkładaiacÿch koronÿ ſwoie do
nog Barankowych a mowiąc godzien ieſtes Panie
dobrodzigiu naſz wziąc wſzelaka, czesc ychwałe po
kłon, od wſzÿſtkiego ſtworzenia na wieki nieſkon
czone, patrzÿc iako napewnego, obronce ÿ wyba
wiciela ſwego, ipocieſzÿciela wſzÿstkich utrapionÿch
, mowiąc niech ze beda, napełnione uſta moie chwa
ta, abÿm wÿstawiała nakazdÿ dzien wielmoznosc
twoie, nie odrzucaÿ mie czáſu ſłabośći gdÿ uſtanie
sita moia, nieopuſzczaÿ mie badz mi Bogiem ÿobro
nca, ÿ domem ucieczki aprowac mie · proſta, scieſka,
dla nieprzyiaciol moich a niepodawaÿ mie na wola,
trapiacÿch mie - wierzę że oglądam dobra twoie
Panie moÿ wziemi zywiacÿch oczekawaÿ Pana
duſzo moia meznie czÿn aniech sie zmocni ſerce tw
oie czekaÿ na Pana aſz mi przÿbendzie pomocy iego
10 Naoſtatek konczac iuz te swieta, oktawe miłości zba
wiciela mego, ten chwalebnÿ tydzien nabozenstwa
naſzego dziekuÿ mu zwdziecznoscia, wielka, usilnie
ze wſzÿſtkiego ſerca ſwego za rozliczne łaſki dobro
dzieÿſtwa, miłosierdzia opatrznośći ÿ ſporzandzania
iego, ana pozegnaniu podaruÿ upominkiem iakim te
go Pana ÿ dobrodzieia ſwego, anie mozeſz mu dac
milſzego ÿ wdziecznieÿszego iaka, cała, duſze zu

Pełnie

zupełne serce, y wszystko zycie twoie naupodobanie ychwalenie maiestatu Boskiego, wola, y chcenie twoie złączaiąc zwolą swiętą iego prosząc go tez wzaiem pokornie, o iaki upominek, zwłaszcza zebym łaske woczach iego z naleśc mogła, y asz do konca zywota mego ią, zachowac

## Cwiczenie napost

## Oto teras czas iest przyiemny oto dzien zbawienny

Jako nima czas bydz przyiemny ktory csasem Zasługi iest y wyrobku naszego, Co lato zniwiarzowi, Co dzien pogodny rybakowi, Co wiosna oraczowi, to ten swięty czas iest człowiekowi zakonnemu masz kupowac, czekasz Jarmarku masz sie na wode pusćic czekasz Cichego wiatru masz isc do kogo pytasz sie oczas Jakosz daleko wiecy stracisz ynsz wieku lata twoiego Cosnąc niemogąc myslic osobie nimasz y na zegarek pogladac że pretko biezy, Pewna to zesmy przes wszystek bieg zycia naszego rozlicznemi grzechami y despektami y uto mnosciami naszemi dostatecznie Sędziego Boga obrazali, wtem iednak pewni bydz niemozemy ie zeli nam grzechy nasze odpuszczone sa, podług onego, co Paweł s mowi isz zaden niewi iesli nienawisci, czyli miłosci godzien iest, ostrasne sa, dy Boze iakoli nam tesz wiecznosc gotuiecie pokutowac potrzeba a czasu nieopuszczac poki robic mozemy, wktore iednak godziny pod

ten czaſ s na robote zbawienia naſzego wÿchodzic
mozemÿ mni mam za pierwſza godzina
1 godzina ieſt saranna ktoreÿ rumiane niebo do robotÿ
naſ budzi weirzÿimÿ na krwawem potem oblanego
zbawiciela naſzego wciemnem ogroÿcu przÿ znac
musiemÿ ze rumianÿ poranek, ktorego do ro
botÿ przÿłozÿc sie potrzeba, azaſz to niepo
ranek dnieie nierozſÿpana popowietrzu iaſno
scia, ale przÿſzłeÿ wiecznosci niezagaſzonam
swiatłem, a zaſz to nieporanek ktorÿ cienie, figur
sÿnagogi roſpedza, ÿ mgłÿ, niezbożnosci faryſzeÿ
ski promieniami prawdÿ rozwiia, a zaſz to nie
poranek wktorÿ gasnieia zorze Apoſtołowie SS
wgoracÿch zarliwosci ſwoÿch ogniach uſtaia, gdÿ
słonce ſprawiedliwosci, dzien nam zbawienie czÿ
ni tec nam iuſz taka rzecza oroboÿe mÿslic po
trzeba bo iesli ten uktorego, wrekach zÿwot ieſt
krwawem potem zbawienie nam wÿrabiac muſi
iakoſz mÿ nanas robic niebendziemÿ, O ktorÿch idzie
ten sie leka ktorÿ wÿni na ſobie niema ten sie smuci
ktorÿ wiekuiſtego zazÿwa ſzczescia amÿ pewnosci O
zbawieniu niemaiac mÿslic niebedziemÿ. Nieÿnaczÿ
Bog Noego od zapalczÿwosci gniewu ſwoiego obronic
chciał tÿlko ze mu nawie zbudowac ſobie kazał wkto
reÿ pływac mu kazał ÿ przed ſamem ſoba, powÿlanÿch
wodach uchodzic, Juſz nie wodach zabłakow ſpada
iacÿch ale potzach zorzu płÿnacÿch ta ludka cia
ta naſzego zatapiac bÿ sie miała ÿ glebokosciach
serdecznego zalu pomrzac abÿſmÿ zestosci ÿ z

grzechow

zgrzechow naszych obmyci plag sprawiedliwego Boga
uchodzac do portu szczesliwosci przyplijnac mogli,
niepierwy Ukochany Izrael mogl wnisc do ziemie
obiecany asz wprzod przes morze y pustynie podro
zga moyszeszowa przedrzec sie musial y my przes
pustynia, Zakonna, ydzmy do nieba przez czerwone
morze meki Zbawiciela naszego plawmy sie oto iusz
rozga sprawiedliwosci podniesiona wolne nam prze
scie czyni glebokosci sie nieboi Bo gdzie ciezki
wielblad utonie tam cichy Baranek zebrnie,
Z Druga godzina iest poludniowa wktora, milosc
Pana y Boga naszego pali usilnie iako slonce po
ludniowe chcac moc pozarow obaczyc patrzmy
naskutki iego Bog nam ogniem oswiecaiacem y
trawiacem iest tawi albowiem ogniem ten
stawe zbawiciela naszego bo nauczciwem cierpiac
cierpi uragania posmiwiska pogardy obelgi
zelzywosci zlorzeczenstwa opuszczenia od
oyca od siebie od matki przenaswietszy od
ucznion sobie ulubionych y od wszystkiego st
worzenia wniesczesciu polozonem, Trawi ten
ogien y na ciele Panienskiem tego ktory nad
wszystkie syny ludzkie nayslicznieyszy iest bo
poczawszy od stopy nozny asz do wierzchu
glowy zdrowia wniem niemasz iako Prorok
swiadczy, cierpia wniem nogi bo gwozdziami
przebite cierpi bok bo wloczniа, iest przeklo
ty Cierpi Serce bo od smutku uwiedlo cierpia

rece bo przekowane, Cierpi skora bo od ciała oda
rła Cierpią, kosci bo iako proch zdruzgotane są,
cierpią usta, bo posiniały, Cierpi Iezyk bo zoł
cią, napoiony, Cierpią, oczy bo krwią zawrzały,
Cierpią powieki bo oberzniione, Cierpi szyia, bo
łancuchem obdarta, Cierpi głowa, bo ąs do mozgu
ciernien ukłota, iako ziemia ma wody swoie kto
re zrzodeł wyplywaiąc, bieza, rzekami y poto
kami awilgotnoscią, swoią chłodzą rzeczy st
worzone ycżynią, tak tesz y ciało nasze ma
te krew raczy czerwoną, wode ktora zserca
iako zezrzodła zyła ni iako podziemnemi pu
nikami kosci nasze oblewa Ciało ozywia y w
szystkie Członki chłodzi, kiedy tedy wchrystu
sie głebokie one upusty przerwane były ze
krew iego przenasmietsza choynie sie wylała
iako tam wszystko ciało oschąc niemiało y iako
sucha glina od ognia zapalczywosci Boski pa
dac sie, Trawi y na duszy ten ogien zbawiciela
naszego bo wszystkie smutki boiązni tesknica
zale dusze one smieta, obeszły y serce ponurza
ły zebyło iako iagoda wprasie abo ptaszyna
wklatce gdzie sie kolwiek ptak rzuci to wla
tuiąc ku gurze to sie nadoł spuszczaiąc wsze
dzie klatke znaydzie, aiagoda wprasie nie

rnszy

nieruszy kedy ią, prasa swem ciezarem ktoczy nie
inaczy, Serce zbawicielowe nigdzie sie nieobroci
to gdzieby pokezni iako prasa iagode smutki wie
lkie y zale ciesskie nieprzytarty, iako kedy, zwie
rza obtaczaią, sieciami y psami myśliwemi zia
my do sieci wypędzaią, tak my wszyscy kto
rzy od stworzenia swiata bylismy y ci wszy
scy grzesznicy ktorzy do sądnego dnia będą, ser
ce chrystusowe grzechami naszemi obtoczyli
smy y tak iako psi morduią zwierza serce
y dusze przenaswietsza mordowalismy, abo
iako Prasy winną iagode to naslicznieysze
grono ukochanego naszego winnicach enga
dy ktoczylismy ze pod takiem ktoczeniem
namilszy zbawiciel, konał y taką ciesskosc
iako zaden konaiący nimiał dla nas wszy
stkich cierpiał mogł mowic niesczesni bu
downicy około serca mego zbudowaliscie
budynki grzechow naszych aobtoczyliscie mie
zotcią y prasą gdzie sie kolwiek wty krwi
płynący y wielkiem sercu moym rusza, tam
psa do sieci napedzaiące zwierza widze y chocby
sie chciało stego smutku wyzuc serce moie wszedzie
na smutne waty nasze napadnie ałem ciezy im
blisey grzesznika padnie zaboleie, Vcza nas
do swiadczenia isz poiecie y przeniknienie te
go człowiekowi rozumnemu ciesskie bydz

musi a cosz Ochryſtusie rzeczem ktory iaſnie widział, one wszystkie uajski y poimował co go potkac miało przyznac musiemy ze godzi na połudnowa pali usilnie dał by to Pan Bog zebyſmy wte godzine tego sie dorobili abyſmy zumnieyſzeniem naszem naſtannie na ciele y nazdrowiu służyc Panu Bogu mogli Trzecia godzina iest godzina, zachodznia abo raczy smierci zbawiciela naszego widziemy naniebach ze kiedy słonce pod ziemie iako dogrobu idzie wszystka sie ziemia czarnem mroˈkiem iako załobna, szata, pokrywa agwiazdy o ne iasne pochodnie niebieskiemi sie ogniami za palaia, do pogrzebu uroczystosc gotuia, muzyˈki wszystkie Ustaia, aſmiertelne ptaszeta zme lodyia, swoia, dogwiazd swoych ſpocimszy stroyne piera swoie kryia, tak y my wnutosie nice nasze y winsze umartwieniu obłoczyc sie mamy azgrzeſznikami posypuiąc sie prochem nikczemnosci naszy rzewlinnie pła kac zagrzechy, niedarmo kosciol s ozdoby swoie zdymuie muzyki pomiechiwa otta rze zeſtania ludzi do pokuty zwotywa, Postem scisłem y twardem umartwieniem dręczyc sie nakazuie wczem my zakonni

przodkowac.

przodkowac mamy y powinnismy nad insze rzewliwi plakac y ieczec przy smierci y tem za chodzie zbawiciela naszego, mamy pochodnie nasze to iest sięty duszey naszey zapalac do pogrzebu zbawiciela naszego zapalmy naprzod Rozum zeby obaczyl ze to Bog cierpi a cier pi dla mnie, cierpi sromotnie, a iesli Urya sz godzien poczuwaly ze wdom wnisc niech ciał yzs Arka Panska polach stała podnamio tami daleko wiecy, dusza zakonna tem sie rzuszac ma yzs Bog nasz ciałem pokryty nagorze kalwaryiskiey wisi nakrzyzu, Za palmy y wola, zeby ogniem miłosci gorzec y pałac mogła tak iako pałał ktory mowił miłosc moie ukrzyzowana iest na ktorey w szystko dobro zawisło godnosc rozumem stwo rzonem niepoieta, zawisła moc wszystko czy niąca zawisła madrosc wszystki umieiaca, zawisła slicznosc wszystko zdobiąca, zawisła, niesmiertelnosc wszystko ozywiaiąca, czemusz tedy ogniem miłosci zapalone do Boga na szubienicy wiszacego niepoidziemy, Zapalmy Pamiec abysmy wmyslach naszych nic niemieli tylko chrystusa całego wzgardzonego zelzonego

ÿboleiącego, ten ktorÿ od wiekow onas myslet
zastuzÿł sobie zebÿsmÿ wustawiczney pamieci
onego mieli ÿdobrodzieÿstwa iego przed oczy
sobie kładli: przełosz zazÿnmi czasu tak zba
wiennego narobote wÿchodzmÿ a pokazmy
zesmÿ wdzieczni dobrodzieÿstw iego

# Wczem należÿ dobre ÿpożÿteczne trawienie postu kwadraiesÿmÿ

Abÿsmÿ wewszÿlakiey powinnosci ducha zÿiac
złosci ÿ niedbalstwa przeszłe wte dni swiete
oczÿszczali ÿod nich sie powciagnąwszÿ, Naczÿta
nie ÿ skruche serdeczną, sie udali Wedle słow
gaiella prorola trzeba sie nawrocic do Pana
szczerze ÿ prawdziwie ze wszÿstkiego serca
swego od wszelkiey złosci ÿ grzechow przeszłe
go zÿwota Bo Pan dobrotliwÿ ÿ miłosiernÿ,
cierpliwy iest ÿłacnÿ do ubłagania gdÿ wżalu
y pokutuiącem sercem do niego nawrocimÿ ado
poprawÿ pomocÿ od niego zadaiąc, Starac sie
zwielka ulitnoscią, abÿsmÿ nadaremno łaski Bo
ski niebrali ÿ czasu tak drogiego ladaiako nietraci
li wedle Izaiasza Proroka szukaycie Pana po
ki nalezion bÿdz moze wzÿwaÿcie go poki iest
blisko niech opusci złosnik droge swoie amąsz

nieprawÿ

nieprawy myśli przewrotna swa, y niech sie nawrci do Pana a zmiłuie sie nad niem, bo łaskawy y chojny iest ku odpuszczeniu

Vdac sie napilna praca koło dusze swoiey w powinnem cwiczeniu y umartwieniu samey siebie czyniac gwałt wprzeciwnosciach dla zwiecięstwa według Pawła s ktory tak mowi kazdy ktory na placu boiuie od wszystkiego sie powciaga, y zas daley : kiedym był iako dziecie powiłem podziecinsku czyniłem iako dziecie, lecz gdym sie stał mezem wyniszczyłem co było dziecinnego, to iest wszelaka niestateczność y złe nałogi ktore sa barzo duszy szkodliwe iako grzegorz s pisze zayste przykra, y niesmaczna, droge Cnot czyni zwyczay wystepkow y to iest ych przyrodzenie ze gdy sie zmocnia, strudnoscia, y rzadko Moga, bydz wyrzucona chryzostom : s : nic prawi tak słabego nimasz w sprawach ludzkich iako starego nałogu okrucienstwa dla tego Agustyn s napomina grzesznikowi niech, zbliska powstanie niech nie idzie głebokosc grzechu niech niebierze na sie ciezarom zwyczaiow złych, Cwiczyc sie pilnie y miec ustawicznie wpamieci swoiey krwawa, meke zbawiciela ktora łzy z ocz u a skruche

zserca toczy

# Rozmyslanie O Przygotowaniu do Narodzenia Panskiego

1 Vważ sobie własną potrzebe bytnosci Pan
skiey Uciebie bo iako Pan sam powiedziec ra
czył bez niego nic sprawic niemozemy on
iest swiatło rozumu naszego on wodzem wo
li naszy on obrazem wszech członkow naszych
bez Pana y rozum głupi y wolą do dobrego
tępa oczy slepe nic Boskiego niewidzą, uszy
głuche nic niesłyszą, rece nogi do roboty chro
me y bez siły ruszyc sie niemogą przeto kto
Pana swiatłosci y wodza spraw swoych wso
bie niema błądzic y zginąc musi słusznie ke
dy ządąc szukac Pana y naprzyscie iego ia
ko napilniey sie gotowac potrzeba, Vważ
wielką gotowosc Panską, ktory y kołace usta
wicznie abysmy mu otworzyli y stoi, przede
drzwiami czekaiąc nawrocenia naszego y
woła nieprzestaiąc y prosi abysmy łaską, y
przysciem iego niegardzili kto sie do Pana
swego obroci y głosu iego usłucha y wrota se
rca swego iemu otwiera ochotnie Pan do

niego

do niego przychodzi przyimuie obłapia y mi
łoscia swoia, napełnia wniem sobie pomiesz
kanie swoie y dom buduie mowi Dawit ze szcze
sliwi sa, ktorzy mieszkaia wdomu Bozem pewnie
ze szczesliwy nader iest ktory iest domem Bozem
Achcesz ze duszo moia bydz domem Bozem achcesz
ze u siebie miec goscia tak wdziecznego, y zacne
go naprzod wspomni Co Izaiasz uczy potrzebnego
do przyscia Panskiego erunt prawa in directa et
aspera in aias planas: to iest aby zadny krzywo
sci niebyło ale wszystko prosto szczerze bez obłu
dy bez zmyslenia, iako wsercu tak wmowie tak
y wuczynku bez kłamstwa bez zdrady iako nale
zy swietem, Drugi aby zadny ostrosci nadro
dze sie nieznaydowało niekamienia niegrudy
niechropowiska ale spokoynie wcichosci w
gładkosci obyczaiow iako sie godzi Synom
Bozem mowi Dawit ze niebedzie nikt wdo
mu Bozem mieszkał ani Domem Bozem kto
niesprawiedliwie zyie kto sie gniewem poryma
nabliznego swego, Druga chcesz domem Bozem
bydz zawies kobierce y szpalery iako nachenda
szsze posciananach iakie Pan Boy przes Moyze
sza ludowi swemu roskazał, niechay prawi

ustawicznie beda, wocżach twoich wrekach za wieszone przykazania moie aby nigdy z serca ani zoczu twoich nieszkodziły weś na sie o dzienie szaty iakich na wesele uzywaią, swietne bogate nowe ochedozne perfumowane nowe nowa ochota, dniem odenia godzina z godzina zgodziny urobiona zawsze sobie naumysle tak stanowiąc zes do tego czasu iescze niepoczął słuzyć Panu Bogu przeto iako znowu goraco pilno y wiernie poczynay aby co godzina szaty twoie były nowe bo wsłuzbie Bozy kto sie odnawia kto niepostepuie ten od pada y iako leniwiec o ziem bły zdomu Bozego starzyzna smierdzący wyrzucon bedzie, swietne szaty twoie niechay beda, Bogu nachwałe ludziom nazbudowanie swiecace bo bedzieszli ty wstydał sie cnotlinem bydz bedzieszli dla swiata opuszczas powinność chrzescianska bedzieszli sie kret chrystusa y iego chwałe wyznawac, ~~abo rozwazac~~, bedziesz sie tesz sobie przed Bogiem Oycem wstydał Pan Jezus y twoiey uczciwosci y chwały pomnazac zaniecha, przeto szaty twoie nietylko nowe ale

iako

iako słonce niechay beda, swietne niechay be
da, bogate bo choynego dawcę miłuie Pan Bog
niechay beda, złote posłuszenstwa prentkiego
szarłatne Cierpliwosci ognisty srebrne Czysto
sci niesplugawioney, niechay beda, y żelazne
stałecznosci nieodmienney y niezmaltzoney,
niechay beda, naostatek y włosiane spokory
ostrosci umartwienia y pogardy samego sie
bie utkane, w takowy odmianie y ozdobie
szat Pan nasz kocha sie y chce aby do mow
niey y iego ych uzywali do czego służy ia
ko miotełka y mydło naotarcie prochu y
brudu wszelkiego boiazn Boza ustawiczna
y cwiczenie wszerdeczny skrusze zrozbierania
sumnienia Czestem y zazywaniem Sakramen
tow Swietych, do czego przyday perfumow
y nabozenstwa ktore iako wonnosc skadzi
dła do nieba wstepuie. Jeszcze w domu Pan
skiem na przyscie iego trzeba przygotowac
potraw smacznych dostatek y dobrze zgo
towanych A naprzednieysza y nakochunsza
iest na ktorey Sam Pan przestaie iako ma
wie Powiedział, Dosc na iedny a ktora

przes mentrca prosi Synu prawi day mi serce twoie ta sama potrawa, rad sie karmi ten Pan day że mu ią, zgotowana, wkuchni gorą cy miłosci zaprawiona, dobra Intencyia, abo szczerem umystem iako octem nasmaczniey szym aniechay bedzie y nazimne wutrapieniu y ciepło wpociechach pieczone wprześladowa niu y werzone wrozmyslaniu y smaczne wu trudzeniu y całe iako samemu Panu służące y posiekane dla Pana, bliźniem wszelkiem gło dnem usługuiącem zrosołem rostropnosci rzą du y kary przyzwoity zmlietkiem Cichosci y wdziecznosci Bogu miłey spieprzem przy stoynosci y udatnosci pokuty zcebula, płaczu zszafranem przykładow dobrych potężnie sa rbuiących zlimuniami y cytrynami rozmow y nauk swiatobliwych wielce smakowitych, zoctem ostrosci zoliwą powolnosci zwinem statecznosci za takiemi potrawami niechay nastepuią wety zacheuszowe, Panie połowice maietnosci moiey daie ubogim aieslim kogo wczem podszedł oddaie Czworako Aprzyta kiem bankiecie dom niechay bedzie zawarty

dobrze

dobrse aby złodzieie sie niezakradli y domu niestupili potosz ze strasz · smystem twoym, potosz warte boiazn Bozą, zamek przytosz iezyka y ocżu pochamowanie mat y przekop ncżywokoło okazyi y przyczyn do grzechu wszelakich odieciem a wtakiem domu tak obwarowanem tak sporzodzgnem Payi rad; czyni mieszkanie swoie do takiego prawi przyidziemy y mieszkanie sobie ucżyniemy /

Weyrzysz teraz pilnie wewszysttkie kąty domu twego iakie masz dostatki iakie ochedostwa y iakie obwarowanie iego iesli meszem niedostatek iaki obaczysz co naprędzy naprawado przyscia tak miłego goscia przygotuy

## Nakoniec taki modlitwy uzywac mozesz

Oycze Panie moy naidobrotliwszy ogoscin nayiwdzięcznieyszy oskarbie przenadroszszy oswiatło naigsnieysze slizer y wodzu napewnieyszy, Ozywocie Ozywiaiacy y wszysttkie moie członki obracaiacy ktory tak wielka zadzą pragniesz przysc do serca mego naniegodnieyszego ktory usilnie kołaczesz y czekasz przededrzwiami memi abys wszedt y mieszkał wdomu moym ktory tak cierpliwie znoszisz gruba gnusnosc moie ze tobie Panu memu

otworzyc sie niepokwapiam ze mie iako nie wdziecznego stworzenia nieporzucisz zaraz a ni zatracisz ale mitosiernie czekac ylcotatac nieprzestaiesz, Dziekuie twoiey naswiekszy dobroci za takie Uraczenie y mitosierdzie tw oie ze mie sprosnika brzydkiego taski two iey nayniegodnieyszego miiac neraczysz ale twa przenaswietsza obecnoscia nawie dzic uczcic y ubogacic Chcesz, Ale o Panie moy iakosz ia znaiac taka nikczemnosc y niewysta wiony niegodnosc swoie, ciebie przyiac y prze toba stanowic sie bede mogt iako oczy mo ie usta moie rece y nogi y serce moie brzy dko plugawione tobie sie podobaia, „Jako cie przymytaia, iaka uciecke uczynia, iako u siebie zatrzymuia, Przeto o dobroci nie zmierzona o mitosci nieskonczona ty mie sam racz w mym niedostatku poratowac swiat toscia twoia oswiecie Ciemnosci moia swiatobli woscia twoia pokrey niepravosci moie krwia twoia omyi plugastwa moie bogactwy twemi napetni niedostatki moie Day mi o Panie moy naprzyscie twoie zrodto ptaczu serdecznego Day Cnot swietych obiciu kosztowne Day potrawy petnienia mandatow twoych nasma

czmieysze

nasmacznieÿsze day szaty obcowania swiątobli
wego nastroÿnieysze atak przÿstroÿwszÿ mie
sobie przÿidzi iako do domu swego Aia, za łaską
twoią, ktore ÿlie mi siłÿ stawac bedą, starac sie
abÿm ci wdomeczku moÿm wszelkie posługi
wÿrządził wewszem sie tobie podobał ÿnigdÿ
od ciebie Pana mego nieodstepował. A iako tÿ
sobie kochanie porzÿtasz mieszkac wemnie tak
ÿ ia ÿnszego kochania nasowiecie szukac niebede
iedno mieszkac wtobie ktorÿ iestes Pąn moÿ
Bog nawieki żÿwiącÿ Amen

## Jezeli iest rzecz potrzebna poznac grzech

kto pilno weirzÿ wprzÿkładÿ SS Bozÿch ÿ
słowa ÿch uważÿ bez wątpienia upatrzÿ iako
wielce potrzebna iest poznac grzechÿ wsobie prze
ktorÿch zaden nasowiecie człowiekiem bedąc żÿc
niemoze mowi Jan S Jeslÿ bÿsmÿ rzekli ze
grzechÿ niemamÿ sami siebie zwodziemÿ ÿ praw
dÿ wnas nimasz aisz wnas są grzechÿ ÿ zaden
bez nich nie iest pogotowiu potrzebna iest
uznac ie ÿ wedle wielkosci albo cieszkosci
obzałowac one Dawid konterfekt prawdziwÿ po
kutnego to do siebie przÿznawa wpsalmie S
gdÿ mowi Abowiem złosc moie ia uznawam ÿ
grzech moÿ przeciwko mnie iest zawsze, na ktore

słowa Augustyn s. pisze Intencyia, Dawidowe wyra
zaiąc y mowi dla tego prosze abys odpuscił ysz ia,
uznawam grzech moy, iakoby rzekł tak iest potrze
ba wielka poznac swoy grzech ysz odpuszczony byc
niemoze iesli wprzod od nas samych uznany y
przyznany niebedzie; tosz własnie mowi s. Hiero
nim iesli ty kładziesz grzech twoy przed toba, Pan
Bog niebedzie go kładł przed soba, stey tedy miary
potrzebna iest wsobie uznac grzech ysz odpuszczenie
iego bez tego niemoze bydz albo zbyt trudne y
cudowne -

## Mozeli byc uznany wnas grzech smiertelny

Trudno to na rozum, ludzki, poiac to co sam
Bog tylko wie y wiedziec moze, albowiem grzech
smiertelny nic ynszego nie iest iedno deffekt do
browolny od człowieka łaske y miłosc Boza, od
bieraiący, aktosz to znas wiedziec moze ktora
sprawa nasza własna tak deffektuie ysz łaske y
miłosc Boza, od nas odbiera, kto to rozumem
swoym ogarnie y poymie, za iaka przyczyna, ła
ske Boza, przyidzie stracic sam tylko Bog wie,
kiedy y dla czego one nam wezmie, przeto
Augustyn s. dobrze, aprawdziwie powiedział,
ktore sa, prawi lekkie, ktore zas ciezskie grze
chy nieludzkiem ale Boskiem rozsądkiem moze

bydz rozeznano albowiem sam Pan Bog zna doskonale ktory grzech iest smiertelny, a ktory powszedni, czego ta iest przyczyna: ze grzechu ciezkosc albo lekkosc ktora stąd nalepiey by
wa poznana, kiedy poznac kto czyic Inten cyią, to iest umyst dla ktorego kto to czyni czy ni ale ysz takowy umyst skryty iest y zaden Intencyiei takiey niepostrzeze, iako sam Bog ktoremu wiadome są serca y skrytosci ludz kie sam tesz nalepiey wie ciezkosc albo lekk osc grzechu, ktemu rozeznania grzechu smier telnego od powszedniego y ieden a pewny znak bydz moze, bo iako dobroc sprawy ludzkiey, tak złosc zmielu miar bywa poymowana czasem sam grzech uznac potrzeba z samey rzeczy, czasem skutku albo konca dla czego kto co czyni, czasem tesz z okolicznosci z ro zumiec go musi a same okolicznosci ysz są nie zliczone y czesto odmienne y rozne, tedy to spra wuią, ysz o iednym grzechu wiele roznych oko licznosci rozmaycie sądzic sie musi, dla tych przyczyn trudno sobie ma kto obiecowac, aby kazdy grzech smiertelny mogł poznac dosk onale moze sie go iakolwiek domyslac ale nie doskonale upewnic, iesli iest prawdziwie

smiertelny więc do tego ysz sa, iedne grzechy smiertelne ktore uczynkiem adrugie tylko po myslieniem wykonane bywaią, Uczynek ten łacno osądzic iesli smiertelny iest, ale pomyslie nie ktore ukochania y pozwolenia asz do sią, ga bez czego grzechem smiertelnem niebedzie trudniey, mylem sie nałem czesto gdzie pozwa lamy agdzie nie, ymczem ukochamy sie dostate cznie, albo lekko myslnie, iako tedy barzo po trzebna, tak dziwnie trudna iest poznac grzech smiertelny moze ziakikolwiek miary uznawac ich wiele ale niekazdego dostatecznie dla czego madremy kapłanowi maią, bydz grzechy wyzna wane aby rozeznał tak grzeczy samey iako tesz zJntencyi y zokolicznosci wszelkich, iesli go za smiertelny czy za powszedni rozumiec trze ba y na iego rozsądku pokornie przestawac trzeba zawsze - - - - -

## O Jntencyi co iest Jntenccyia,

Jntencyia mowi S Bernat wzbudzenie wo ley do dobra tego ktorego pragnie, awzbudzic miłosc iest sprawa woley przez ktorą człowiek chce do konca iakiego y do niego sprawy swe przyniesc, chce, taisz właswem koncem iest Bog mowi S Augustyn :uczyniles nas Panie do siebie

dla tegosz

dla tegosz powinnismy do Boga iako do celu wsz
ystkie mysli y sprawy swe prostowac
Intencyia, prosta iest mowi S Augustyn zkon
cu spraw swoych aby dobremi były nie wtem
pokładac ludziom sie podobac, ale choc by
sie tesz podobaią, na chwałe to Bogu offia
rowac, aludziom na zbudzenie nie do dumy swey
naciągac 2. niepogardzac, Umysłu y woley
drugiego wuczynku wktorem widzi iakiem
sie umysłem dzieie 3. nie dla tego Co zbaw
iennego czynic zeby co zyskac temu zywo
towi potrzebnego 4. wczem kolwiek bliz
niemu usługuie czyni iakoby chciała aby iey
druga czyniła kiedyby potrzebowała

## Szesc Sposobow Intencyi Po wiada bydz Bernad Swięty,

I kiedy sie kto nakłoni do nalezienie praw
dy ato czyni z miłosci prawdy, ten materyia,
y affekt dobry, ma szukac Bogu dla niego sa
mego iest miec twarz dusze doskonale sliczna
2. Jesliz prawdy szuka sprozney chwały albo
schciwosci iakiego doczesnego pozytku wten
czas iedna iagoda duszney twarzy piekna,
, druga, oszpeciła sprosnoscia, affektu, ato
bywa mowi grzegorz S ysz dobra nasze
nieprzyiaciel troiakiem sposobem przesladuie

:1: gdy serca do oszukania tacne, aby Co czynic, dobrego do zadania sie prozny chwaly skłaniały :2: gdy Intencyi naruszyc niemo ze, aby stego samego ze ochwałe niedba ser ce podniosszy wpyche wgrzech wprowadził :3: kiedy Napoczatku ani wodprawowaniu nie obrazi ukonca srozsze sidła stawia,

3 Jesliśz Intencyia nie do Boga ale sie zu cielesna marnoscia puscza y do swiata wszystka złosliwa iest

4 Jesliśz Intencyia iakoby do Boga ale nie dla Boga to iest do dusze obłudney nieszczyrosc yszpetna czyni i

5 Jesli dla potrzeb tego zywota do Boga Intencyia swa obraca, grzechem małego serca iest ubrodzona y dla tego nieprzyiemna iest mowi s Augustyn Lie kiwsc Intencyi plugawi kiedy ma pobutke do czynie nia ktorey rzeczy aby sie ustrzegła Czego złego wtem zywocie, albo wprzeszłem, służysz Bogu mowi dla tego abys Co odniego wzieła słusz mu darmo a wiesz mieśz iego samego,

6 Jesli nie wBogu ale dla Boga obroci Intencyia, nie iest to zywot Maryiei spokoyney ale marty pracowitey

## Jako uzywac Intencyiei Dobry,

Mowi Tomasz s ludzie przes slub Bogu oddani ysz wumysle swem siebie ani zadney swey sprawy ze swa nimaia, choc wkazdey sprawie nieprosbuia Intencyiei swoi do Boga czynieniem ze zwyczaiu

Cnoty

Cnoty nachwałe Panską, czynią, mowi Augustyn s kiedy zdobrey sprawy twoiey ludzie błogo sławią, Pana Boga, ty sprawą, twoią, Błogosła wisz Boga akiedy zas bluznią, ze stey sprawy twoiey ty sprawą, twoią, bluznisz Pana Boga Doskonalsza, nakazdy dzien wszystkie spra wy swe ogolnie na chwałe Panu offiarowac, y iako naczęsciey Intencyią, do Boga prosto wac taka nadoskonalsza iest mowi s Bonawe ntura ysz wiecey taka Intencyią, zasługuie nisz owa ktora tylko iest na woley y wimny sie przyczynia dobrego gdy nieprozmuiesz na poczatku kazdey sprawy usiebie stanowisz ze ią chce nachwałe Panu zupełnie offiarowac mowi grzegorz s we wszystkiem co czyniemy spilnoscią dogladaymi y przepatruimy Inten cyią, nasze abys wtem co czynisz nic złosliwe go nieządała ale sie wszystka nadostąpienie wiecznosci usadziela aby kazdą sprawe kto rą, znoty zaczynasz nowas yntencyią, pra gnącą, Pana Boga wsercu swem miała aiesli sie sprawa przedłuzy, wposrodku tey spra wy tesz yntencyia, odnawiąc, anakoncu iey Panu odktorego wszystko dobre iest

## Najwyższa Doskonałosc Intencyi wczem Zamisłay Co ia, odznaczy wolną czyni

We wszystkich sprawach tego żywota y wewszystkich iego cwiczeniach miec taką Intencyią ku Bogu, żeby nic zgoła tesz ychwałey niebieskiey niechciała iedno samego Boga aiego swiety woley Augustyn. S. mowi wystrzygac sie trzeba zebyśmy Boga niemiłowali dla zapłaty słusz mu darmo awezmiesz iego samego

## Pozytki Dobrey Intencyi te są,

Mowi Benat s Day mi taką dusze ktoraby niemiłowała nic krom Boga atego co dla niego miłowac powinna, y ktorey by dawno było żyć chrystus y ktoraby nic pilni nieupatrowała tylko Pana zawsze miec wobecnosci y iedne zawsze wolą, znien yaby sie nieprzechwalała tylko wpanu, aią iey przyznąn isz iest godna aby sie onie starał oblubieniec iey iako maiestąt wielmożny iak Pan szczesliwy iako rządca pilny do takiey przyidzie ociec syn zwielka, obfitoscią darow atego mowi żadną miarą miec niemoże iesli ustawicznie

wewszystkiem nieodmiennie do Boga In
tencyi nieobraca,

## Abym Intencyia, nienaruszona, mie li Tego Potrzeba

mowi grzegorz s. spilnoscią, sama siebie
rostrzasay napoczatku kazdey sprawy wpo
stepku ynakoncu strzegąc sie sama siebie
Cokolwiek ludzkiey chwaly zdobrych uczyn
kow naszych przysc moze ( mowi Augustyn
S podszey chwala, Boza,

O Intencyi Blozyusza nauka potrzebna
ktory tak wte slowa mowi niechay sie spo
soby człowiek chrzescianski nietylko rzeczy
ktore czyni, ale tesz yte ktore cierpi złączaiąc
y iednocząc sprawami y boleściami chrystusowemi
przes modlitwe, albo przes pragnienie, albo
niem tak wszystkie sprawy y ciezary iego
ktore same z siebie podłe nieznączne cien
ne są, yniedoskonałe, naznacznieyszemi y na
iaznieyszemi y Bogu namdzieczznieyszemi sie
stają, poniewasz niewypowiedziana godnosc
wezmą z zasług chrystusowych zktoremi z
łączone bywaia, y nizey przydaie, dobre
uczynki tego ktory to spilnoscia y znabo

zenstwem zachowuie nieporownanem spo sobem wieksze są nizeli tego ktory nic o tem niemysli, Tegosz tenze Blozyusz w xiasce swo iey potwierdzia y mowi yezeli dobre uczynki twoie y cwiczenie wszystko złączyssz sprawa mi y cwiczeniem Pana chrystusowem y takie nachwałe Bogu wieczną offiaruiesz, bedzie zai ste ta sprawa twoia Panu daleko przyiemniey sza y uczynki twoie, iasnosc y godnosc wezmą, niewypowiedziana Spraw Pana chrystusowych skctoremi są złączone y ziednoczone, tak Pan wszystkie rzeczy y taiemnice przyiaciolom swoym wiernym obiawił abysmy mu tym sposobem spra wy wszystkie nasze oddali naszlachetnieysze, y abysmy nedze y ubostwo nasze zasługami iego ozdobili, a to wieksza ze tak wielkie grze chy nasze dosyc uczynili,

## ktora Intencija iest nalepsza y na doskonalsza

Intencye ta iest nalepsze y nadoskonalsze kiedy człowiek czyni dla tego cokolwiek osobliwie ze sie to podoba Bogu ze tak Bog chce, ze Bog dla niesłonczoney dobroci tego godzien iest a bysmy na czesc y nachwałe iego offiarowali wsz ystkie rzeczy nasze ktore dnia kazdego czy

niemy

czyniemy, aprzetosz niechay to kazdy naumyslnie swiem postanowi, ze słuze Bogu dla Boga samego ktory tak wielkiey wagi umnie iest ze choc by y nieba y piekła niebyło samego bym przecie Nay odnieyszego rozumiał ktoremu by nietylko ia, sam nedzny y mizerny człowiek ale y ludzie y wszyscy Anieli y wszystko stworzenie słuzyło y czesc mu godną, iako Panu swemu zewszyst kiego Affektu y siły swoiey oddawało Ieśli by sie kto frasował y starał sie oto aby te Intencyia, swoie sprobował y doswiadczył, mali on tesz wsobie te zamysły y te znaki Intencyi dobrey, Niechayze tego dosiwatczy nizey połozoney nauki iako nadoswiatczo nem y pewnem kamieniu probierskiem, bywa to czestokroc ze iedne drugiego sławe iesykiem zazdrosciwem szczypie y upornie bliznim swo ym gardząc ze wzgardy oney y lekkiego uwa zenia sprawy y mowy iego poniza y przed ynszemi udaie mowiąc, a cosz to zawielka rze cz była ktorą on uczynił albo napisał co za wage ma ta mowa iego te uczynki y mowy gdy usłyszy osobie człowiek maiąc Intencyia dobrą, nic sie nieturbuie, wesoło to znie sie y owszem meznem y nieteskliwem sercem bedzie tak

mowił do nieprzyiaciela swego głownego do brzeg to uczynił y słuszniesz to dopuscieł namie Panie moy ten Jezyk tak ostry wiede pewnie ze sie ia namnieyj niefrasuie y niedbam nic oto zec sie te uczynki te słowa moie niepodobaia czylim ia to dla tego Uczynił abym ci sie podobał y abys mie chwalił, choc by sie to to bie y tysiacowi ynszech niepodobało, mało ia oto dbam byle sie to Bogu dla ktorego czy nie Cokolwiek czynie podobało ia, to sobie zanamnieyjsza nagrode poczytam ze Cokol wiek dobrego czynie niechay to tylko Bog chwali niechay bedzie iemu samemu przyiem no, chocby wszystek swiat ganieł bede kon tent stego nauczyłem sie iusz dawno gardzic chwała ludzka y wzgarde wszelaka, animusem wspaniałem znosic, niech ci wiedza, ołem wszy scy ludzie, ze ia iestem tem nalktorego słowne nastepowac, y ktorego bespiecznie kiedy chca, obrazic y kontemptami y Jezykiem moga, wiem Co za Pana mam y co mi za nagrode zgotował kiedy te wszystkie praca bez przykrosci bez skargi y wymowek wesoło zniosa, to takie iest proba y odwaga w tych ludziach, ktorzy maia Intencyia zawsze dobra

Znak złey

Znak zley Intencyi pokazuie sie zturbowa
nia y pomieszania affektu naszego, bo człowiek
Intencyi dobrey nigdy sie wszystek niezturbu
ie wesoło znosi Cokolwiek Ciezkiego nanie
go przypadnie y chocby sie wszystkie rzeczy
naswiecie wniwecz obrociły Stateczny iest y
iedno stainy zawsze niezasmuci człowieka spra
wiedliwego mowi pismo Cokolwiek naniego przy
padnie dla tego ze spasc niemoze zdobrey Inten
cyi ktora ma nasercu swoiem - • .

## Akty Poranne

Przenadostoyniesza Troyco Boze moy wszyst
ka dusza moia wszystkiem ciałem moym pozdr
awiam cie lepionka tak twoia dzieło miłosci
twoiey biore sobie wszystkiego stworzenia lubo
to naziemi zyiacego, lubo iusz zboba wnie
bie. kruluiacego wszystkich SS y swiecie wszy
stkich Aniołom, przenachwalebnieyszy Panny
maryi samego nakoniec Człowieczenstwa
Syna Bozego, Boskie pokłony od pierwszego
momentu ktorego ciebie Anyołowie pozdra
wiac poczeli y wninieyszym czasie wszyst
kie potym stworzenia ktore teraz czynia,
y przez wszystke wiecznosc beda ze wszyst
kiem wyzszym szacunkiem Boskiego

maiestatu twego, ze wszystkiem samych siebie wyniszczeniem y te wszystkie ych Boski czci tobie oddawania teraz biore y swoie ie czyniąc Ciebie Boga mego pozdrawiam na nagrode niedbały przedtem słuzby moiey tobie Bogu memu, za wszystko nierozumne, stworzenie, za wszystkie ludzie ktorzy albo dla małych lat rozumu nieuzywaią, albo dla szalenstwa za wszystkich tych ktorzy a bo dla niewiadomosci tobie Bogu memu czci własney nieoddaią, albo dla złosci ciebie bluzmią, na koniec na nagrode czci tobie od wszystkich czartow y potepionych powinny a nieoddany Wyznawa, przed wszystkiem niebem y wszystkiem stworzeniem zes ty iest sam prawdziwy Bog troisty w personach ieden w naturze Wyznawam zes ty syn Boze moy godzien nieskonczony miłosci czci dla ciebie samego Wyznawam izem sama zsiebie nic nieiest ani bydz moge a cokolwiek iezdem dzieło rąk twoych iezdem, y dla tego iakos ty ktorys od siebie samego iest godzien miłosci tak ia, dla mnie samey yzs nic zsiebie nieiezdem godnym wszelaki nienawisci, zawstydzenia, wzgardy, ponizenia pragne tego aby mi to wszystko stworzenie iako mnie przyrodzony czyns płacieło zewszystka utratą, mniemania mego sławy moiey,

bez

bez zadney nagrodzenia powinnosci ile ze
mnie, byle tyllko to wszystko bez grzechu mego
y cudzego było, bo ty nieskonczona pieknosci
grzechu nigdy niechcesz

4 Pozdrawiam człowieczenstwo Syna Bozego,
naprawicy Boga Oyca posądzona y nam nazie
mi pod osobami chleba zostawione tymi pozdro
wieniem ktore tu naswiecie ludzie dobrzy czy
nia, y wniebie przez wszystke wiecznosc czynic
beda,,

5 Wierze wwszystko Cokolwiek s kosciol wierzy
y wyznawa wtey wierze umrzec chce, y pragnie
bedzieli wola twoia krwią y zywotem moym,
te wiare zapieczetowac chce, przeklinam wsz
ystkie Heretyckie błedy ktore kosciol s prze
klina,

Pragne zświetego serca mego wnetrznosciom to
bie samemu Bogu memu podobac sie wewszy
stkiem, pragne iako nayswiątobliwi zyc yz
zrodła wszelaki swiątobliwosci łaski twoiey
pokornie, prosze aby uschłą y łaknącą dusze
moie kroplami Błogosławioney dobroczynnosci
twoiey zakropiła y napełniła,

Pragne potym zywocie zsłoba, Bogiem mo
ym zyc nie dla zadnego dobrego mego ale
dla ciebie abym sie wtobie nieprzestaynie

iusz kochała bez zadnego rostargnienia cie
bie miłowała nayiwiekszą, iak bede mogła za
łaską, twoią, miłoscia, y dla kochania twego
ktore stąd masz kiedy siebie samego stworze
nia niepoietem sposobem wmiebie udzielasz mam
nadzieie ze do tego przyide nie dla zadnych za
sług moych ale dla twey dobroci, dla krwie Jezu
sa chrystusa, dla zasług y przyczyna Panny Ma
tki moiey nasmietszey Maryi ywszystkich swietych
Pragne iako nawiecy uragania wzgardy nie
dla zadney nadzieie zapłaty, łaski przymno
zenia, ale zebym sie tobie Bogu memu y sercu
twemu Przypodobała.
Miłuiecie nayiwyzsze dobro nadewszystko na
nagrode, iednak miłosci Moiey zgromadzam
do serca mego miłosc wszystkich swietych
y Nasmietszy Panny, człowienstwa syna Bo
zego ze wszystka, szerokoscia, y zarlimoscia
y tak zgromadzona, wsercu moie miłoscia,
ciebie Boga mego miłuie y miłowac nawie
ki Pragne
Brzydze sie wszystkiem nasmiecie grzechami
amianowicie temi ktoremim iako kolwiek
kiedy kolwiek maiestat twoy Boski obrazała
tem brzydzeniem, ktore ty nagrzech, masz,

ganie

ganie ÿ potepiam wszÿstkie moie przeszte gr
zechÿ ÿ chce, abÿ wszystkie momentÿ zÿcia
mego wszÿstkie sprawÿ sieły dusze moieÿ wszÿ
stkie mgnienia Oczu moÿch Powiek poruszenia
ÿ Serca Set wszystkich ruszenia Jezÿka, rąk
y nog ÿ kazdy czesci ciała mego, naÿmnieÿsze
poruszenie ÿ pulsu uderzenie znakiem było
ÿsz mi sie niegrzechÿ moie niepodobaią, ÿ zna
kiem zaraz było ÿsz ciebie za Boga mego znąm
ÿ tym wszystkiem to wÿznawam,
Wszÿstkie sprawÿ dobra wszÿstkich ludzi na
swiecie Zyiacÿch ktore do ciebie konca swego
kierowane bÿdz mogą, anie są Imieniomi
twemu oddane: Ja te wszÿstkie do ciebie Boga
mego nawracam ÿ iako moie własne tobie
offiaruie
Wszÿstkich swietÿch ludzi sprawÿ ktore one
tobie oddaią ze wszÿstką ÿch miłoscią, zewszy
stką, checią, tobie sie przÿpodobac pragnacą,
tobie iak moie własne ÿ mnie przywłaszczone
całem sercem offiaruie
Nakoniec wszystkich swietÿch Aniołow
Patrÿarchow Meczennikow, wÿznawcow
Panien stobą, Bogiem moÿm krolniącÿch
samey Przenaswietszeÿ, Pannÿ, Człowieczenstwa

Syna Bozego czci y chwaly y na ziemi wszy
stkich kaplanow przenadrozsze offiary tobie
Bogu memu wszÿstkie, ma, checia, ÿ calem sercem
oddaie wszÿstkie czcia, ciebie Boga mego czcze
Zaslubiam sie tobie Boska wola, Boze
moy y uzywaj mie ku wÿwyzszeniu Imie
nia twego ku unizenie mnie samey niech
mi sie nic tylko iedno zwoley twoy miesta
nie, niepozwalaÿ mi nic tylko Co sie Boski
twey woley podobac bedzie niech bede wie
czna niewolnica, woli twoiey a ona dziedzi
czna, ÿ przyrodzona Pania, moia,
Dziekuie za te noc przezyta, zes mie Bo
ze moy grzechu nagley smierci uchowac
raczyl, Dziekuiec Serdecznie zapowolanie
moie zakonne oswiadczam sie niebem ÿ ziemia,
zem ÿch wdzieczna barzo laski twÿ powola
nia mego zakonnego Aizes mi tego dnia iesze
zÿwota pozwolil przÿprowadzam do ciebie
szczere nie moie a od wszechmocnosci ÿ nieskon
czoney dobroci twoiey zebrze Cale samego
siebie zebrze stworzenia ktore do zachowa
nia mego mnie dla ciebie Sluzy dobrze du
sze moiey ÿ ziey sielami Ciala mego zewsz
ÿstkiemi zmÿstami Czlonkami tak wlasnie

iakom

iakom zebrała kiedym niczem była
przed tem nizem sie wzywocie matki mo
iey zawiązała, auznawaiąc ciebie Boga
twórce mego wszystkie sprawy siet dusze
moiey, wszystkich Członkow moych poru
szenia, rąk, oczu, nog, serca zet tobie
Bogu moiemu na czesc ychwałe offiaruie,
wszystkiem cie tym Czcic chce y pragne a
by to moie oddanie tak było przes ten
dzien y wszystek czas zywota mego wa
zne iakobym nakazdy moment czyniła
Ziednoczam te wszystkie sprawy moie
Naymnieysze słowko moie sluby y litery
wnich naymnieysze poruszenia ciała me
go za ofiarowaniem onym ktore mu
syn Bozy naswietsza Panna wszysey swie
ci sprawy swoie tobie Bogu offiarowali
Ziednoczam sprawy moie z zasługami nie
winny meki chrystusa Pana Naswietszey
Panny y wszystkich swietych
Wrzucam sie wbok Chrystusa Pana dla
mnie otwarty y tam wekrwi iego obmy

wam wszystkie niedoskonałosci moie y ze krwie iego prosze aby moie wszystkie sprawy zywot braly y tobie sie Bogu memu podobaly,

Błogosław ze mi Oycze Boze ktorys mie stworzył, Synu Bozy ktorys mie odkupieł Duchu :S: ktorys mie iako otwy dobroci rozumem oswiecił łaska twoia, pobłogosław ze mi przenaswietsza Troyco, pobłogosław mi przenaswietsza Panno Matko Boga dobrodzieyko moia Anyele struzu moy wszyscy swieci Anyołowie, wszyscy nie biescy, mieszkaiący Patronowie moy Bydz cie mi przytomnemi wkazdy sprawie mo iey y nakoncu przykonaniu moym

## Akty Wieczorne

Oto sie iusz dzien skonczył o Boze wszechmogący dziekuie tobie człowiek napodleyszy zem za osoblinym dobrodzie ystwem twoym tego czasu do czekac, wktory, upadszy przed tobą mogac sie

poktonic

pokłonic y do ciebie sie modlic w swobod
zie woli moiey Bądz wiecznie Błogosła
wionym, ktorys mie asz do tego czasu
zdrowego y od wielu Przygod złych wo
lnego zachowac raczył abowiem wiecey
tak do czesnego iako y wiecznego karania
godzien iestem, gdybym iako prozne y nie przy
teczne stworzenie twoych dobrodzieystw
nieuzywał wiecy a mieysca drugiem ciebie
miluiącym y wolą twoie zachowuiącym pro
zno nie zastepował
Po dokonczeniu Cało dzienny roboty oto
stoie przed tobą, o Boze moy, ale iakiem
ia, iest sługa y robotnik y iakom sie za
chował w tym cos na mnie włozył, y cze
gom sie ia sam dobrowolnie podiął, a
bym robił dla czci y chwały twoiey
wszystko wszyscy słudzy y robotnicy twoi
, zadane sobie roboty y powinnosci mie
mie sprawowali, wszyscy wiernie słuzy
li a ia, proznowania zartom niepozyte
czney moiey gnusnosci ospalstwa, iedzenia
picia, tylko Pilnował, mnie samemu y

swiata dogadzał, czas marnie utracał, na cie y naczyniemia liczby tobie nieobamiałam sie a iako ynne wszystkie lata y dni żywota mego przeszłego tak y ten dzien przezyłem wgrzechach iako drugi on syn marnotrawny

## O Rachunku Sumnienia

Rozbiray zatym sumnienie twoie pilnie we wszystko co do twego stanu należy wgladaiąc czymes tego dnia Pana Boga obraziła do czegoc te dziesiec punktow pomaga,

1 Rozbiray iakos sie zachowywała w miarkowaniu affektow serca twego to iest w pozadaniu wgniewie, wmiłosci, w wesele, y wsmutku iesli tych affektow uzywała ku wiekszemu rozmnożeniu chwały Bozy napozyskanie swego y bliźnich zbawienia abowiem kto wtych affektach samego siebie cielesnie szuka, y onemy samemu sobie dogadza, taki

bez

bez grzechu nie iest y chociasz by miał
osmym nabozenstwa nie wiem iakie rozumie
nie kedy znacznie niedoskonałym a od pra
wey swiatobliwosci daleko iest

2 Rozbiray iakos sie zachował wpow
sciągliwosci ust abo Jezyka to iest czy
li wszystkie mowy twoie były godne
stanu y powołania twego a iesli tesz nie
masz iakiego zwyczaiu wmowieniu czego
takiego Cos sąm wiec sobie ganic zwykł,
iakiemu nałogowi czuy noc by barzo
zabiegac potrzeba iesli wnasladowaniu
Pana iezusa pozostac niechcesz

3 Rozbiray iakos sie pilnie strzegł od
samych grzechowych uczynkow iako na
przykład dac sie zwyciezyc gnusnosci
ulesnieniu proznowanie zaniedbanie zwy
czaynego nabozenstwa chciwemu iedzeniu
, długiemu spaniu, żartem, smiechom

4 Rozbiray iakos sie zachował wstrazy Oczu
i innych zmysłow, to iest ieslizes iakiego
znacznego ukochania przeciw sumnieniu, z
nieiakiem na to krotkim przysłaniem, nie

poczuł wsobie niedbale sie temu sprzeciwiac
5 Rozbieray iakos sie zachowywała wużywaniu
czasu pożytecznie to iest ieżeli zes zbytnich
rekreacyi nieużywał, y ponieważ sie nieocią
gał nadosyc czynienie zabawam, pewney
godzinie abo czasowi naznaczonym, iako
iest czytac pisac, uczyc sie modlic sie ro
zmyslac, abo iaką ynną robote reczną
czynic, abo Bliznim służyc,
6 Rozbieray iakies mieysca radnieyszy na
wiedzał, aiaka cie do tego przyczyna po
budzała, iakos sie tam na nich zachował
wmyslach, wmowie y postepkach,
7 Rozbieray iakimes sie rzeczami chetliwey
zabawiał y iesli niemasz czego takiego,
co cie naczesciey y nabarziey wodprawowa
niu duchownych zabaw twoych rozrywac
zwykło, atakie rozrywanie iak wiec przy
kro znosisz,
8 Rozbieray iaki sposob y pomiarkowanie za
chowuiesz wpostepkach twoych to iest, ie
sli samemu sobie abo komu ynnemu cie

sskim

cieszkim ÿszkodlimem nieiestes, ÿ iesli we dle rady ÿ nauk duchownÿch ludzi sprawu iesz sie, abo iesli zbÿtniey wobcowaniu z ludzmi osobliwosci ÿ powaznosci umÿslu nie przestrzegasz, Tu masz wspomniec naniemie rne postepowanie sciatem iako wpostach w czynosciach,

9 Rozbiray iakie przedsiewziecie wsprawach twoich miates, aiesli ze sie do duchowney sprawÿ mÿsl swiecka abo marna chwata nie przÿmieszÿwata,

10 Rozbiray iako czesto przes dzien wnie dostatki iakie upadasz aiako temu zebÿs od nich bÿt wolen zabiegasz tak modlitwa iako przeciwnemi cnotami, abo wiec iaka wdziecznie przÿmuiesz gdÿ od kogo w tych niedostatkach duchownÿch ostrzeganÿ ÿ napominanÿ bÿwasz,

## Aktÿ Po Rachunku Sumnienia

Wstyd mie twego maiestatu opanie Boze moy zaskarzeniem na mie przed toba sumn ienia mego, ktore wota namie pomstÿ od

ciebie, Niesmiem cie prosic omitosierdzie abowiem tysiąc przeminęto czasow dzisie ÿszeniu podobnych ktorÿch zdatam sie cie bie Przemuszac, błagac ÿ załowac za grze chÿ moie, ÿ obiecowac polepszenie, zczego wszÿstkiego nic, gdÿsz ani obietnicom mo ÿm tak częstÿm ani słowa naucz iedne mu nieuczÿnitem dosÿc, ktorÿsz skutek iest ÿnnÿ prawey ÿ skruchÿ ÿ zalu a zasz niepole pszenie sie owiakim lekkim uważaniu umnie byt twoÿ Boski ÿ nieogarniony maiestat zem ci ÿ biednego słowka moÿch obietnic nie wÿpełnit, Ale wiem Panie ozbytnie nieprze mozoney anader optÿwaiącey dobroci twoiey wiem omitosierdziu twoÿm nieskonczonem prze ciw grzesznym ile gdy sie doniebie wszczerey załosci wracamy dla tego zmocnionÿ nadzie ia wtobie upadam do noy twego maiestatu, zmituy sie nademna ÿ racz odpuscic tak grubą y przemierztą niewdzięcznosc moie racz odpuscic wszystkie grzechÿ y niezliczone niedbalstwa moie, ktoremim cie przeszłych

Lat

lat moych wszystkich a zwłaszcza dnia dziesiey
szego obraził,
Znam Panie Boze moy y Oycze nasz nayłaska
wszy zem cie nad wszystek swiat ciezey obra
zał nieuczał y rozgniewał, znam do siebie
wszystkie przewinienia, ktoremim dnia dzisie
yszego maiestat twoy Boski obraził, Załuie
serdecznie za nie y wrzuciwszy sie wbok kocha
nego Syna twego Jezusa Chrystusa we krwi
iego wszystkie niedoskonałosci moie obmywam
przes tesz krew prosząc Syna twego abys
byl miłosciw grzechom moym,
Załuie za grzechy wszystkie zywota mego
wyrzekam sie ych y brzydze sie niemi, brzy
dze sie y wszystkiego swiata grzechami tak
iako sie niemi Boze moy brzydzisz y dla te
go prosze, cie dla namilszego iednorodzonego
Syna twego Pana zbawiciela Jezusa moie
go, dla nieuszacowanych zasług iego y
krwie niewinney y smierci okrutney,
od pusc mi, y racz ogarnąc miłosierdziem
twoym wszelką ułomnosc y niepotęznosc
moie, złosc moie, niepowolnosc y krnąbrnosc

moie, głupstwo moie y grzechy naciezsze: y day mi teras prawdziwie za to wszystko załowac pokutowac, y mnie poprawic

Ayssz sen iest smierci obrazem, Co wiedziec czy nie ostatnia, ta noc zywota mego bedzie niewiem moy Panie Co zawina, twoie przeirzenie Boskie czynic postanowiło czyli dzien iutrzeyszy oglądam abo nieczyli snadz laska miasto grobu wiec niebede, Jakoszkolwiek o mnie postanowiłes raczył stan sie wola twoia, ie no cie Panie prosze day mi teras prawdziwa załosc za grzechy moie ynienawisc przeszłego zywota mego, niedbałego, Oswiadczam sie przed swietem maiestatem twoim. Jsz w wierze swietey powszech ney umrzec pragne, y mam wola, dobra, za łaska twoia, spowiedac sie kapłanowi wszystkich grzechow moych y zanie pokutowac dosyc czynic a odprzesz tyc sie strzedz, Takze pragne załowac iako, na doskonałey, za niedbałe rozbiranie sumnienia za niedostateczne spowiedzi y dosyc czynienia, y za to zem sie do tad niepoprawiła zem wmiłosci twoiey y wcnotach chrzescianskich niepostapiła, y załuie, ze tak iako pragne teras załowac, nie moge, czego sie od ciebie spodziwam,

Wrece twoie Boze moy polecam ducha mego

y w rece

ywrece twoie o Panie Jezu ktore mie stworzyły
y gwozdzmi dla mnie przybyte były polecam du
cha mego y nedzne ciało moie prosze racz mi dac
zasnac własce twoiey wranach twoych, wprze
bitem boku twoym, aspiącego zobroną twoią
nie racz opuszczac, zbaw mie od chytrosci y
złosci moych nieprzyiaciół dusznych y racz dac,
aby dusza moia ciebie pozgdała wnocy y serce
moie aby czuło do ciebie otobie myslito y od
poczywało wtobie

Zegnam sie iusz stobą Ciało ktore tu podo
bno tey nocy ylerzeptem trupem bedziesz,
zegnam sie zewszystkiemi zabawami ktore
m do tego czasu przes cie za wolą Bozą odpra
mowała Załuię serdecznie zem sie stobą nietak
iako było potrzeba obchodziła wwielu rzeczach
pobłazaiac ytobie wygadzaiac aczasu dopoku
ty ypoprawy zywota zle uzywaiąc, Zegnam
sie stobą cało ysukniey zakonną dziekuiąc zes
mie przes ten dzien okrywała ktoram zdobro
ci Boski miała załuiac zem cie wedle woli Bo
zy nieuzywała, A iesli sie podoba twemu maiestato
wi, Panie Boze moy prosze zachoway mie od na
gley smierci yniespodziwaney, azebym złego zy
wota mego mogła Poprawic, y zagrzechy pokuto

wac, dla wiekszey chwaly twoy, gdyz ty niechcesz smierci grzesznego ale sie weselisz znawrocenia ie go, Panie nie moia ale twoia wola niech sie stanie, oto ia iakam kolwiek iest przecie twoia iestem wszy stkac sie oddawam wrece twoie, coc iest milego to racz uczynic zemna, y oto sie niefrasuie gdy zes iest sama naywyzsza y wieczna madrosc

Bedzieli wola twoia Boze moy ze mi iescze zywo ta przedluzysz y dnia iutrzeiszego pozwolisz chcez duscze poprawic sie y tobie sluzyc ufaiac lasce y pomo cy twoiey, aiesliby m cie kiedy miala smiertelnie obra zic, tedy przez godnosc maiestatu twego, przez nie oszacowana godnosc twoie prosze wes mie z tego swiata, wola, wole bowiem y wszystkich potepio nych meki bez grzechu ponosic anisz tu kiedy kolwiek wgrzech wpasc y ... mnieyszemi karanie iest naywieksze nisz nammieysze przewinienie. Wrz ucaiac sie wbok twoy Jezu moy kochany offia na ruiac ten sen moy naczesc y chwale twoie y offia ruie naymnieysze oddychanie mnie serca y zyl y poruszenie ziednoczam spanie moie z spaniem Jezusa chrystusa Naswietszey Panny y wszystkich swietych aysz cie wspaniu chwalic niebede mo gla tedyc przes ten czas oddaie, wszystkie swiete ofiary ktore sie offiarowac powszystkiem

Swiecie beda

swiecie beda, wszystkie swietych naziemi, modlit
wy ydobre atobie sie podobaiące uczynki wszy
stkich dusz wczyscu chwalących ciebie milosi wszy
stkich Anyolow zarliwosi wszystkich swietych
nieprzestaynie tobie oddaiących czesc, niechay
ze mie moc Boga oyca strzeze opatrznosc syna
na milosi Ducha S Naswietszy Panny staranie
Anyota stroza pieczolowanie swietych Patronow
moych obrona, niech zemna, teraz y wgodzine
smierci bedzie,

Day mi Panie moy abym w kazdych postepkach
ciała mego iako nanabozney nawstydliwiey za
chowała przed twą, oblicznoscią, Day mi wielką
chec y pragnienie ku rannemu wstaniu nabo
gomyslnosc y słuzbe twoią, oracz mie uchowac
od kochania sie wspaniu, długim, abym mizer
stwosci y ochocie ducha porwała złoszka ciebie
chwalic ze wszystkiemi swietemi twemi sługami
Boze wtroycy s yedyney ktory zyiesz y krolu
iesz na wieki wieczne Amen.

## Co iest zywot Duchowny ywczem nalezy

1 Jest ustawiczna zabawa około wykonania
uczynkow dobrych ktoremi Pana Boga dla

niego samego słuzemy wcnotach y swiątobliwo
sci postepuiemy

2 Zywot duchowny namnieyszemi defektkami sie
brzydzi anietylko wwielkich rzeczach ale ynamnie
yszych woli Bozy sie trzyma Swieckich rzeczy sie
schrania szatanowi powolnosc wypowieda przy
Bogu stoy y zawsze sie bydz opowiada, rzecza
mi sie swieckiemi brzydzi grzechy opłakuie na
mietnosci hamuie nidoczego stworzonego serca
nieprzykłada pokusom przełomac sie nieda, Anyo
tow wczystkosci sumnienia nasladuie wpokorze
sie kocha Cichosci Pragnie pokoy wosobnosci
miłuie ludzi sie chroni duchownemi sie Xiega
mi zabawia nowin niesłucha do natchnienia Bo
skiego ucha nakłania złego niemysli ale dobrodz
ieystwa Boskie rozmysla wszystkiem grzechom
umierac awszystkiem cnotom zyie Naostatek nie
zywot ziemski ale niebieski prowadzi miedzy lu
dzmi zyiąc

3 Przes zywot duchowny rozumieią dwie rzeczy
naprzod zyc duchem Bozem, druga czynic spra
wy duchowne przes zywot przyrodzony rozu
mie sie zyc przyrodzonem duchem abo duszą,
y sprawy przyrodzone miec od dusze zywy po
chodzące, Przes zywot swiecki rozumie sie
zyc duchem swiata y po swiecku sie sprawowac,

Zywot

Zywot tesz wiesc cielesnÿ iest zyc zadza, ciele
sna ÿsprawami cielesnemi sie bawic
4 Jz zywot duchownÿ dwie rzeczÿ zamÿka,
dla tegosz tesz wedwoch rzeczach nalezÿ wduchu
Bozym, to iest wlasce Bozÿ ktora iest duchem
dusze naszey ozywiaiac ÿ zÿwotem Boskiem zdo
biąc abÿ sie Panu Bogu podobała aku niemu sie
miała miłoscia, sie zapalała cnotami ubogacona
do niego sie miała, Potem tesz nalezy wwÿko
naniu spraw duchownÿch tak iako sie wyzéÿ
powiedziało,
5 Jescze to nie iest zywot duchownÿ ile sprawa
ch duchownÿch nalezÿ ras albo tyllka co dobre
go uczynic iako to czasem, poscic modlic sie
nabożnie umartwic sie wczem wszÿstek czas
trawic nazobawach swieckich proznich,
choc bÿ sie przez to łaska Boza wduszy nie
tracila bo ie sie, To niedobrÿ zolnierz ktory dobr
ze ras albo kilka broni apotem ustaie ale to iest zÿ
wot duchownÿ gdÿ kto umÿsl nie udaie sie naspra
wÿ zÿwota duchownego opusciwszÿ wszÿstko co do
tego nieprzÿnalezÿ azostawiwszÿ to tÿlko bez cze
go tu natem swiecie niemoze sie obÿsc iednak do
zupełnego ÿcałego zÿwota duchownego oboÿga o
ras potrzeba tak łaski Bozeÿ ozÿwiaiącÿ iako spraw
duchownÿch odnieÿ pochodzacÿch,

## Siedm rzeczy ktorych sie ma cwi czic poczynaiący y postepuiący w doskonałosci Zakonny,

1 Pokoy wnetrzny ktorego dostąpic trzeba przez umartwienie wnetrzne wynosząc sie nad samego siebie skłonnosci y affekty martwic y dusze swoie Cnotami SS ozdobiac powinni

2 Osobnosc, ktora należy wodrzuczeniu złych spraw y towarzystwa chronienie ktore umnieysza cnoty Druga osobnosc zewnetrzna złych myśli y namietnosci dusze nasze mieszaiących y turbuiących miarowanie przyczem modlitwa wsercu trwaiąca, niechay bedzie kochaiac sie wtem abys zbogiem zawsze był ta iesli niemozesz powierzchnie sie oderwac mozesz Intencyią, nabozenstwem sercem y duchownie pragnac sie Bogu samemu podobac

3 Milczenie miłowac Oczym medrzec sczesliwy ktory iest obroniony od Jezyka złego, poskramiai Jezyk, od słow zbytecznych chocby nalepsze były, asłuchay milczac a zaledwie mow wsprawie twoiey własny bo im barziey sie kto przez milczenie ściska tym wyzey wstepuie wcnoty y uwazanie rzeczy niebieskich, Druga wnetrzne

wiele mostwo ymaynacyi naszy poskromic ktora
y wosobnosci bedacym duszom prowadzi napamiec
obecnosc tych ktorych nimasz y z niemi podczas
ymaynacyi naszy poskromic ktora y wosobnosci beda
cym duszom przywodzi napamiec obecnosc tych
ktorych nimasz y z niemi pod czas ymainacyia ie
st niebespieczna wrosprawowaniu kiedy Iezyk
milczy odrzuci te ymainacyia, apilnuy samego sie
bie abys Boga dociebie mowiącego słuchał y sam
abys znim rozmawiał

4 Pokora aby wnim duch pokory głebokiey zakwitnał
oco prorok Ieromiasz upomina połozy w prochu
usta swoie niepodnoszac wpysze y wyniosłosci sa
mego siebie ale nisko y pokornie zucziwoscia do
ziemie ponizaiac sie usta swoie iako prochem nie
doskonałosci swoich zatykaiac do czego 4 rze
czy pomaga, uwazaiac nedze sktorych zanurzony
1. Proch y ziemia, iest sktorey stworzony 2 Proch
wktorey sie posmierci obroci 3 niestatek y odmiany
wdobrem ktore ma zsamego siebie 4. wystepki kto
re sam pozera y ktoremi sie karmi nakazdy dzien
zdobrey woli swoiey y widzenia swego stad fundame
nt mocny poznania samego siebie załozysz y bespi
czniejsze wnok wywyzszenie bedzie kiedy sie stak
wielka, podłoscia swoia, y uznaniem nedze swoiey z
łaczysz y mniey iako nafilarze wspierac bedziesz

5 Ufnosc wBogu Duch pokorny y unizony wezmie

sobie zatowarzyszke ufnosc w Bogu zboiaznia, gdyż to
na bo przypatruiąc sie miłosierdziu Boskiemu iest o
kazyia do ufnosci wielki, apatrząc zas nałomnosc
nasze słuszna iest y wielka przyczyna boiązni azatym
ta ufnosc bespiecznieysza bedzie ym iest ostrozniey
sza Błogosławiony ktory iest zawsze boiazliwy
6 Skromnosc y Cierplimosc choc by kto nieuszano
wał chcąc go ponizyc zmartwic yutrapic niety
koby sie niegniewał y niemsciał tego aleby nadrugi
policzek twarzy swoiey nadstawił taka spaniatosc
umystu ma miec,
7 Wesele duchowne wewszystkich trudnosciach y
ciezarach swoych stawi sie wesoło niesturbuie go
nic ani zasmuci, y owszem uragaiąc uszypki zel
zywosci wszystkie beda mu zapokarm ydeliciy
ie wktorych sie bedzie cieszyt y iako głodny u
stawicznie bedzie pragnał yszukał zelzywosci
ponizenia azatym taki ani dla boiązni bedzie
sie strzegł zelzymosci zadney ani iey tesz od
rzuci dla tesknice iakiey ani iey zgniewem be
dzie ponosił ani zadnego niesmaku niepokaze
ani sie zmorduie ani sobie sprzykrzy słusom
ciezkich y za sie czeste okazyie podaią do
niecierplimosci ale sercem wspaniałem ochot
nem wesołem przyimie wszystke rzeczy by
były naciessze ktore sie trafia, patrząc na

przyklad

naprzyklad chrystusa ktory wiele przes zadney potrzeby tylko zmilosci człowieka ponosil przy klad tylko cnot nam zostawuiac bedzie tedy pragnac aby mu sie stal podobnym ktory zawsze byl pelnym uragania nasycony przymiwkami zelzywoscia, wszystka y nayiwieksza nasiwiecie iako wymyslona byc moze aon to skromnie wesolo cierpial

Vwasz od kogo y dla kogo przes stan zakonny wszyscy zakonnicy professyia swoia obligowali sie y podali naniewola zakonowi y przelozonym kto rzy namieyscu Bozem sa, slubuiac Panu Bogu przy ich obecnosci,

Vbostwo Czystosc y posluszenstwo wieczne za tym powinni wprzedsiewzieciu swoym trwac asz do smierci powinni steyze obligacyi swoiey do stanu do skonalosci ustawicznie ciagnac stan zakonnikow wszystkich iest ten ktory ych obowiezuie dodosko nalosci do oderwania sie od rzeczy tego swiata wszystkich, y do milosci ązłaczenia z Bogiem scisle go y nierozdzielnego to: s: Dyonizy mowi, to nas na wiecy pobudzac ma dodoskonalosci abysmy iey ochotnie szukali ze niy zakonnicy powinni ie stesmy ciagnac dodoskonalosci obiczaie nasze naprawic a wcnocie grontowney y wczystosci serca postepowac te obligacyia opisuie Tomasz s. gdy kakanowi ze zakonnik powinien yuteray ia,

y pragnieniem swoyim ysc dodoskonałosci ystaraciac
sie odostąpienie miłosci prawdziwey powinien
tesz uczynkami swemi y zachowaniem regul y
ustaw zakonu swoiego dodoskonałosci wielkiey
samego siebie przygotowac azakonnemi uczy
nkami iakoby sporemi krokami ysc dodoskona
łosci, przeciwko tey obligacyi ciezko zakonni
cy wykraczaia, ktoryby dac y wola swoie cią
gnienia dodoskonałosci złozył doscześku ukon
tentuiąc sie tylko zachowaniem przykazania
Bozego y slubow ktore pod grzechem smiertel
nem obliguią, niechciałby daley wenocie postępo
wac y pomnazac sie wdoskonałosci, wiekszey
taki według zdania niektorych Doktorow ie
st wstanie przeyrzanych napokęsienie ludzi y
grzeszy smiertelnie ybyłby taki złym zakonni
kiem ktory iawnie niechce dosyc czynic stanowi
swemu Doktorowie SS mowią, ze od grzechu
ciezkiego wymowiony byc niemogł

# Sposob krotki docwiczenia duchowne go kazdodziennego zebrane zkrystusa ukrzyzowanego

Na te słowa Pawła S Apostoła, ktory mowi nie
rozumiałem abym co inszego umiał iedno chrystusa

atego

alego ukrzyzowanego, To iest mowi Bernat S stara
lem sie abym sobie ucierpienia y bolesci chrystusowe
iako wieden snopek związał aobfitosci tych stod
kosci ylutosci niezapomnie to rozumiem bydz
mądroscią to mie podpiera wprzeciwno sciach,
to wpowodach poniza y wesołych ywzasmuconych
tego zywota przygodach droga krolewska prowadzi

wpiątek

Naprzod uwazac y przypatrowac sie chrystusowi
ukrzyzowanemu ktory iest iako Xiega iaka otwor
zona nakrzyzu rosspiety ana tey Xiedze dwoiakie
pisanie, iedno dla prostych pisano adrugie, dla mądrych
idla prostych pisano nawierzchu reka, katowska kto
rami mak y bolow, dla mądrych zas pisano wewną
trz, Palcem Bozem, literami laski cnot y dobrodzie
ystwa nieprzyrzonych, wktory Xiedzie wszystka
mądrosc po krotku iest zawarta y mądry y prosty
ma wni wiele do czytania, da sie kazdemu latwie
zrozumiec, iedno niechai nidzie nieczyta ieno naty
Xiedze, naktory trzy rzeczy napisano; Ezechiel
prorok widział lamentacyie, piesny y Biady ate
nas do trzech rzeczy pobudzaią, Lamenty do opła
kania grzechow za ktore Bog okrutnie cierpiał,
piesnio do dziękczynienia za tak wielkie dobrodzie
ystwo Biady do lekania sie strasznego karania
za niewdziecznosc tak wielkiego dobrodzieystw
wa ktore tą męką swą otworzył chrystus siedm

pieczeci to iest siedm taiemnic ktore ludziom 3 tem zapieczetowane sa, 1. madrosc ydziwna do skonalosc Boska, 2. Cena abo drogosc dusze 3 proznosc rzeczy swiata tego, 4. Ciezkosc grze chow, 5. srogosc piekla. 6. zacnosc cnoty. 7 Roskoszy Raiskie

## W Sobote.

Uwazac co tesz osoblimie na tei Kiedze mam uwazac y czytac wola na mie chrystus moy skrzy za wiecy uczynkami nisz slowy, Przytosz mie ia ko pieczec do serca swego, y iako pieczec do ramie nia twego na ktorey pieczeci wyrazono pokore, ubostwo czystosc y milosc ktorei te sa wlasnosci 1. Ze iest mozna iako smierc, 2. Twarda iako grob abo pieklo. 3. Pochodnie te sa iako pochod nie y plomieniow. 4. wody iey mnogie ugasic ani rzeki zatopic moga. 5. choc wszystko da zda sie iey iakoby nic niedala, te pieczec wyrzezal oicie niebieski naswie swem wmerce iego asz do zywego, przes katy wbiiaiac wglowe iego wiele ciernia, plecy otwieraiac wiela biczow, nogi rece iego gwo zdziami, tak ze sie ono wypelnilo, co przes proro ka Ja wyrzeze rzezanie iego, to iest wykopam w niem wielkie doly bom go na to obral, abym iego obras nawszystkich wybranych swoich wydrukowal, Te pieczec y ia, mam do serca y ramienia swego przykladac strzegac abym grzechowy albo swiatowy nieprzylozela, na ktory wyrysowano pycha chciwosc, y cielesnosc, Nieslisz chryst

chrystusowi moiemu przyszło stała ciężkoscia zo
stac pieczecią wybranych swoich Coż mnie to ma
bydz ciezsko gwałt sobie uczynic y cokolwiek u
cierpiec przykładaiac te, taka pieczec

## W niedziele

Wziąc przed sie do uważania wykład własnosc
pierwszey miłoscy, ktora iest, mocna iako smierc)
to iest iako smierc wszystko kruszy, zabiia, psuie,
Dusze od Ciała odtarga a zaden sie iei nanmieyszy
niemoze oprzec, taka beła wchrystusie ze go
one krzywdy na dworach krolewskich y Byskupi
ch niemogły iey zwyciezyc ani przyniesc do
iakiego gniewu y niecierplimosci ale sie mewszy
stkiem, y wszystkiem stał iako baranek cichy y
gołembica bes iaki, niedaiąc sie od straszyc od
tak trudny smierci ale lwiem sercem zdoby mo
li offiarowal sie zanie taka by tesz miłosc
miała bydz wemnie skruszeła y wyrzuciła wszy
stkie złosliwe Affekty ze mnie azeby mie za
den Affekt cielesny ani zły natog nieprzemogl

## W poniedziałek

Uważac ktora własnosc miłosci, ze iest twarda
iako grob albo piekło, Te dwie rzeczy są dano ciesz
kie naciało y nadusze bo co smierc zostawiła iako
mieso zgły chrześtki, to grob ziada y psuie y wprock
obraca, tylko kosci ze wszystkiego złupione y

suche zostawuie, Piekło zas dusze wstempuiace do siebie do ynszech ktory zsoba niesie strasznimeni me kami karuie, iako go ci dwai nieprzyiacielie ołapią, i niepuszcza go ale upornie trzymaia, Taka beła miłosc twarda w chrystusie ukrzysowanem ze go zewszystki maietnosci, zewszystkiey zywota zewszy stki pociechy, ziadła y strawiła ze go ieno nagiego y zelzywego nakrzyzu zostawiła, ciało do grobu wrz uciła, dusze dopiekła posłała acz nienakaranie ale zeby ynkem upomnienie odniosł dowieznioni w stempuiac na ich wybawienie, otaka miłosc y iam sie powinna starac, tupiac sie zewszystkich rzeczy poswierznych Affektow nieporzadnych, grzebiac sie wgrobie Posłuszenstwa zakonnego prochem sie rownaiac przes upokorzenie offiaruiac sie Panu nawszystkie męki y bolesci dla niego

## We wtorek

Uwazac trzecia własnosc miłosc, ktora iest iako kaganiec albo pochodnia płomieni ktore zawsze ku gorze iasnosc swoie wydaia, miał y te własnosc miłosci Chrystus Pan nakrzyzu kiedy rospalonem Affektem miłosci modlił sie za nieprzyiacioły swo ie A iako ogien iest nienasycony y nigdy niemowi dosyc tak miłosc chrystusowa nakrzyzu nierzekła dosyc iusz ale zawołał Pragne, chcac ieszcze wiecey dla mnie cierpiec, otaka miłosc powinna y ia

Pana

Pana Boga prosic abym pragneła zawsze wiecei postempowac A iesli umieram przes umartwienie, wiecei pragnac umrzec, Jesli mie grzebia, przes pokore, głebiei ieszcze pragnac bydz pogrzebiona y wyniszczona, Jesli mie karza, albo trapia, ciezei ieszcze chciec bydz karana y utrapiona według onych słow, morduia nas nakazdy dzien y dla ciebie utrapieni iezdesmy,

## We Srode

Uwazac czwarta Własnosc miłosci ze iest mnoga albo wielka woda y rzeka, bo iako woda iest bystra y nigdy na iednem mieyscu niestoi statecznie, ale ustawicznie sie miesia y przechodzi z mieysca na mieysce, gory y doliny przechodzac, a zadna iei rzecz, nie zawodzi do przescia ani gora ani doliny etc Tak miłosc chrystusowa podobna temu bo ~~wmere~~ swoiey naidroszy na iednem mieyscu nie stanał, ale poczawszy od ogroica tak wiele mieisc niskich y wysokich poprzechadzała az sie tesz y na krzysz wzbita, uspokoic sie niechciała niety(l)ko za dobre ale y za swe własne nieprzyiacioły chciał umrzec, bo sie tak bel miłoscia, ku narodowi ludzkiemu zapalił, ze iei te mnogie y wielkie rzeki grzechow moich zatopic y zanurzic niemogły Ani oni katowie katowniami swemi usmierzyc niemogły, ktorzy go czesto iako psi iadowici obskakowali w takiei miłosci y ia powinna sie cwiczyc aby mie zadne trudy rozmaytych molestyi przeciwnosci nie zatopiały, ani ponurzały tak wnetrzne iako y powierchne, ktore z ziemie odludzi wynikaia,

## We czwartek,

Naostatek uważać Piąta y ostatnia, własność miło
sci ktora iest ta że chce wszystko dać co ma, Zanie
to poczyta Anad to choc wie że to ieszcze za głu
pstwo poczyta iei zadaiąc ylekce to ważyć benda
przecie nic na to niedba, y te własność miłosci do
skonale Pan nasz pokazał wsobie, bo zmiłosci ku
nam co ieno miał wsobie y koło ciebie wszystko
nam dał nic sobie niezostawuiąc, wszystek żywot
swoy zmiłosci pozytku naszego naszczerych praca
ch strawił, naostatek tak zdrowie własne poło
żył a ieszcze natem nieprzestaiąc zwielkiego ko
chania sie wnas dał nam wszystke pusczne domu
swego Ciało ykrew swoie Aprzecie choc tak wielkie
rzeczy uczynił zdało mu sie iakoby nic nieuczynił
bo daleko więcey czynic zamyslał y beł gotow w
niem taki Affekt miłosci, aisz gdyby beła tego po
trzebowała naprawa nasza nietylko ieden żywot, ale
y tysiąc żywotow nietylko te że lat ale y tysiąc lat
gotow beł dla nas cierpieć anietylko zawszystek swiat
ale y zaiedne dusze, Takac by zaprawde miłość miała
pałać wsercu moiem przeciwko tak miłuiącemu nas oi
cu y Bogu naszemu, toc to iest on skarb zakopany y
perła droga ktory abym mogła dostać potrzeba wszy
stko przedać abym tylko samo iedyne dobro mogła
kupic

## Ofiarowanie męki Panski Bogu oicu y samemu chrystusowi Przes dzien y noc

I Od letaniey do iutrzni stawiąc sie wwieczernik

zpanem ofiaruiąc mu 1 miłosc ktora umiłował swoich
asz do konca 2 pokore ktorej umył nogi uczniom swoim
3 szczodrobliwosc sktorej nam dał samego siebie 4.
mandat iego omiłosci nam postawiony 5 Unia, abysmy
iedno zsoba byli iako yon iest zoicem

2 Od Jutrzni do rozmyslania stawic sie zchrystusem
wagroicu ofiaruiąc mu 1 Scisnienie y smutek ktory
na sie przyiał. 2 modlitwe trzy kroc powtarzana
3 pot krwawy ktorem sie oblał 4 Zupełna resyg
nacią na wolą Boza 5 Budzenie Apostołow zospa
lstwa ich,

3 Od rozmyslania do obiadu stawic sie zpanem u
sedziow ofiaruiąc mu 1 Poimanie y wiazanie 2
u Anasza policzek y nagrawania
U kaifasza wiązanie y bluznierstwa 4 u pilata skar
gi y potwarzy 5 U Heroda wzgardy y posmiewiska

4 Od obiadu dokomplety, stawic sie przy Panu przed o
sadzeniem nasmierc ofiaruiąc mu 1 Ubiczowanie u słu
pa 2 ukoronowanie :3: zokna ukazanie 4 nasmie
rc osadzienie 5 krzyza niesienie,

5 Od komplety do letaniy stawic sie zpanem iusz
nagorze kalwaryiey ofiaruiąc mu 1 odarcie zodzie
nia 2 nakrzyisz przybicie :3: siedm słow nakrzy
zu wymowionych ysskonanie Chrystusowe

4 Serca przebicie krwie y wody wytoczenie: 3: skr
zyza zdiecie masciami pomazanie y wgrob pocho
wanie, Przytem mozesz ofiarowac wszystkie
nedze y niedostatki swoie oziebłosci pokusy przeci
wnosci y potrzeby iakiekolwiek wnetrzne y powierz
chne wranach y mece chrystusowei zatopienie

ofiarowac Zadaiąc pomocy wewszystkich

# Zabawa wnetrzna z Panem ie zusem ukrzyzowanym

Nic niewiem tylko JEzusa y to ukrzyzowanego Paweł S

## Sposob tey Zabawy

Nienalezy wdługich dyskursach ale tylko nawzbudzeniu woli y serca y affektow nabożnych ku Panu swoiemu, Bo iako kto dokopawszy sie zrodła niekopa ale czerpa wode, tak masz gotowe zrodło tylko onego wola y affektem zazymay. I. Dawszy nato co dzien, aby iedne kwatere wosobnosci, zwłaszcza rano, stan sobie przed oczy Pana na krzyzu, Przypomnize sobie znabozenstwem pirwszy Punkt, wedle dni napisanych, awedług upodobania swego iakiemi serce nabozne, poda słowy Dziekuy, y pros Anakoncu odprawiwszy zmowisz 5: Pacierzy do Piąci ran Panskich dokazdey zosobna, a zakazdem Pacierzem przydasz te słowa, kłaniamy tobie Chryste Jezu y Błogosławimy tobie, zes przez krzysz twoy s odkupieł swiat

II Jesli głowa niesposobna bedzie, miec uwaznie kazde słowo czytay, askoro ieden Punkt przeczytasz troszke sie zastanow pogladaiąc na obraz Panskich przypominaiąc cos czytał,

III Przez dzien tedy y owedy, przypomni sobie przynamniey trzy razy cos uważał, y Affekt na pisany aby serca westchnieniem rozwazysz wsobie, Az

im czesci

im czesci tym lepiey y barzi do ziednoczenia z panem przychodzi

IV Do wszytkiego bedzie pomocna rzecz miec przed soba, obras ukrzyzowanego, tam gdzie naczesci prze bywasz, zeby iako nayczesci nan poglądał, albo miec, znak iaki tego na reku, iednak krotko to ma byc iednym westchnieniem, nato coś rano umazał

Wielkiey iest wagi, przed Panem Bogiem y wiele nam uprasaiaca, Modlitwa albo rozmyślanie, o mece Panskiey S Augustyn, nimasz nam nic tak zbawiennego iako na kazdy dzien uwazac, iakie rzeczy dla nas ponosił Bog y człowiek: S: Bernat A co moze byc tak skutecznego do zleczenia ran summienia, y do oswiecenia rozumu naszego, iako ran chrystusowych pilne uwazanie S Bonawentura kto pilno y nabożnie meke Pana naszego rozpamie tyna wszytkie swoie potrzeby znaydzie Pisze Blozyusz o S Gertrudzie ze iey Pan Jezus obiawił ze ktokolwiek ilekroc na obras ukrzyzowane go weyzry z nabozenstwem, tyle tysz razy oko miłosierdzia Panskiego mile na niego poglada. Tosz uwazanie meki Panskiey dziwnie człowieka odmienia: S Grzegorz Nazyanzenski Jesli kiedy zadana krzywda serce sie twoie zapali, nie chci Chrystus y rany iego napamiec przyda, co ty wzgledem niego cirpisz, tym sposobem iako woda, o płuczesz z serca twego wszelki zal A niedziw bo

Vkrzyzowanego wszelka moc naduśze sie zlewa Augustyn S wszystko mamy w Chrystusie, a wnas wszystko, ma Chrystus, Jesli chcesz bydz zdrowym lekarzem iest, Jesli gorącem skrapiony iezdes zrodlo iest, Jesli cie obciązaia grzechy, sprawiedliwość iest, Jesli ratunku potrzebuiesz mocą iest, Jesli sie smierci lękasz, zywotem iest, Jesli pokarmu szukasz, pokarmem iest. Stał sie ubogi, ubogiem, płaczący płaczącem, łaknący łaknącym, z Marya, płacze, z Samarytanką pragnie, to ten S czuł te odmiane wsobie. S: Alzaryus chrabia ktorego gdy namawia ła zona, aby sobie takich przykrosci od sług niedopuszczał, wyrządzac, a zemscił sie przystoynym o byczaiem, tak iey odpowiedział, Wiedz o tym ze wsobie podczas wielki gwałt abo gniew czuie przecinko niem, ale iako skoro myśl obrucę na to co pan moy cirpiał, nasladowaniem iego wzbudzony tak do siebie mowie, Choc by cie tysz własni twoi sludzy zelzyli, y upoliczkowali, nic by to niebyło wzgledem tego co Pan moy dla mnie ponosił y miec otym ze nieprzestaie myslic o mece Panskiey asz mie wszystek gniew ominie, a pokoy sie serdeczny wroci,

Tenze S pisząc do małzonki swoiey Delphiny mowi, Jesli cie bedzie bezemnie teskno, szukay mie w ranach Jezusa mego, tam mie znaydziesz, Zamkne słowy S Chryzostoma, Dla chrystusa

cierpiec, y dla miłosci iego wszystko ponosić więk szego iest podziwienia y urząd. większey zapraw de, nisz umarłych wskrzeszać, albo iakie cuda czynic, bo kiedy cuda czynie Bogu się dłużnikiem sstaie, akiedy cirpie, chrystusa mam dłużnika, zaiste szczesliwy komu ten dłużnik winien, bo sie ma czym wypłacic

## Niedziela

Stawic sobie Pana, Jezusa nakrzyżu iako krola naywyższego namaiestacie siedzącego, ktorego szata krew, korona cirnie, Berło gozdzie, stoli ca krzyż, wszystkiemu swiatu roskazuiący, bo go wszystko stworzenie za Pana miła załuiąc choynego, Pirwsze słowo wyrzekł nakrzyżu Oycze odpuść iem boć niewiedzą, co czynią, za prawde Pańską cnota

Dziekowac za dobrodzieystwo stworzenia wszytkiego swiata y siebie y wszystko onemu oddaiąc iako Panu pod nogi iego, prosic o cnote, Posłuszenstwa woli iego; aby nigdy nieuży wał żadnego stworzenia, ani siebie samego, przeciw woli Bozy, ale znak woley iego iako doskonały pełnił

## Affect

Politowania serdecznego, Jak niewinny. Jak zacny, Jak wszechmocny Jak dobroczynny okru tnie żdzyme męki ponosi

## Poniedziałek

Postawic sobie Zbawiciela nakrzyżu iako
Hetmana, opiekuna, obronce y posrednika swe
go do Boga Oyca y sprawiedliwosci iego, Zbroia
iego Ciało pokłote, orese krzyjz mocny iest y Bogu
miły Posrzednik niemoze byds nie tak trudnego
czego by u Oyca swego niewyprawieł Jako rzekł
łotrowi drugie słowo nakrzyżu, Dzis zemna bedzie
sz wraiu, Dziekowac za dobrodzieystwa odkupienia
Offiaruiac nadziekczynienie iegoz meke y rany aby
go chwalili y Błogosławili Oyca y Ducha S bać ina
czy dziekowac niemozesz, Prosic offfekt prze
ciw rzeczom duchownym, y ozamiłowanie sie cnot
chrzescianskich, aby serce ku wiecznosci podniesiona
,ktora, nam Syn Bozy krwia swoia ziednał, oney
sie zamiłowała y wszytko naswiecie zanic poczy
tała

## Affect

Udziecznosci ydziek czynienia, Poznay cos u
czynił, wystawiay, iak rzecz wielka, wyznay
zes mu wiele powinien, nieustawaj sercem y ie
kiem chwalic dobroc iego.

## Wtorek

Stawic sobie przed oczy Pana nakrzyżu ia
ko nauczyciela, nauczaiacego wszystkich, swiat
Pierwey apotym serce kazdego zosobna, O
bacz dziwna Kiege miasto piora zelazem
krwia popisano, czytay trzy rzeczy Biade
grzechowa, Cnot doskonałosc zapłate Prac

Zbawicielowych

Zbawicielowych na tey kiedze twoia dusza napi
sana wsercu yezusowym patrz iakos droga
Dziekowac zawszelakie dobrodzieystwa szczegulne
własnie osobie twoiey dane, a wianowicie za to
iestis Cokolwiek dla miłosci Boga twego cirpiała
, albo cierpiec okazyą miała, Ze cie droga smie
tych swoich do nieba prowadzi, to iest droga u
trapienia, gdyz to iest więtsza misz naprawicy Siedziec
iako mowi s Chryzostom, A naostatek podziekuy
zawszytkie dni yminuty kiedy sie co przeciwko
woli twoiey sstało, ale co wola Boza była,
Prosic o Cnote modlitwy s y złaczenia sie przez
nie z Bogiem swoim, bo przez modlitwe uczy sie
człowiek od tego mistrza wszelakiey woley Bozey
, A pros aby tak było asz nawieki, abys wola,
Boza, wyrozumiał y pełnił asz nawieki, tak
iako ia, ss wniebie pełnia, Daiec za mistrzy
nia, nauki swoiey matkyi swoiey y na pociechę
wszystkich smutkow, mowiąc, trzecie słowo
nakrzyzu synu oto matka twoia

## Affect

Podziwienia zmadzieią, tak mie umiłował,
tak sie upokorzył, a prawie wyniszczył A
czegosz sie spodziwac niemapo takiey miłosci
Zaiste wszystkiego,

# Sroda

I Stawic sobie Jezusa na krzyzu iako zwierciadło y wzor przykład wszelakiey Swiatobliwosci y Cnoty na ktorego pogladaiac wyraza dusza na sobie Cnoty iego Ktuc ze mysla, na wszystkie męke iego przypatrz sie cudom wedle okazy cie rpienia pokazanym że wszystko przykładem swoim sa,
Ktoc iest wszakże sie ubrac iego pragnieniem wykonania Cnoty iego na sobie wyrazic A do tego trzy rzeczy pomoga; I: Uwazyc iakie cnoty pokazal: 2: Zawstydzic sie zes od nich daleko, 3: prosic o ich pragnienie y grotkow szukac do ich wykonania,
II Dziekowac za dobrodziejstwo zacho wania nietylko tego zdrowia cielesnego w rozmaytych okazyiach ale daleko wieczey duchownego, ale, sa, ze cie Pan Bog od grze chu Smiertelnego zachowal, ze masz ta ka, wola umrzec pierwey niz Boga obra zic, ze w boiazni sadow Panskich strasliwy ch trwasz, Ze do smierci od woley Boskiey odstapic niechcesz, Ze od swiata y co on ni tnie serce swoie oddalone czuiesz, Ze masz Pragnienie Boga widziec, a wtym wszystkim

daiec

daiec Bog wytrwanie, Jze pod krzyzem Panskiem nierozpaczasz nadzieią sie cieszac III. Prosic Oczystosc doskonała Sumnie nia od namnieyszego grzechu ile bydz moze y oddalenie Affektow wszelakich ktore po koy duszy odmieniaią, abys był prawdziw em Synem matki Chrystusowey ale wspomny na piate słowo Boze moy czemus mie opu scił

## Affect

Nasladowania krzyza y cnot nakrzyzu po kazanych S Bonawentura, niechay Panie moy bez rany zyc bo ciebie widze zranionego,

## Czwartek

Stawic przed oczy nakrzyzu Zbawiciela iako naiwyszego kapłana y Biskupa Boga ofiaruiącego, kapłanski ubior Ciało iest Panskie drogiemi ranami iako kamienmi uaszowane Jnfuła Biskupia korona, Rece rosciągnione Bogu ofiare oddaią, Ofiara Ciało y dusza iego swieta, ołtarz krzyz, nareku pierscienie gwozdzie, Bok otworzone y serce z ranione kielich, Dzwonią, namsza, skały sie po daiąc y ziemia rycząc, obiią czarnym obiciem swiat, iako kosciol słonce y miesiąc krwawą czarnoscią, słuchaią mszey iego Aniołowie płaczacy, umarli dziwuiący sie zgrobu, Łotr

pokutuiący, ktory woła, Pamietay namnie
kapłanie przy ofierze. 5. Aon pragnąc zbawie
nia wszystkich mowi słowo czwarte, Pragne,

**II** Dziekowac za postanowienie Sakramen
tuw naswietszego, ktorym dał nam wszystko
co on iest sam. Dla ktorego uzywania SS A
niołowie radzy przebywaia zludzmi, miłuią,
ich y onym służą, y przezen nasze modlitwy Bogu
ofiaruią, ktory iest pociecha Smutnych, ucieczka bo
iazliwych, swiatłem slepych, uzdrowieniem chorych,
droga błądzących zywotem umieraiących, gdyz kto
go pozywa zyie nawieki, Przez ktory stawiemy sie
uczestnikami zywota y radosci wieczney, iesze na
ziemi zyiąc y zadatek albo znak przeyzrenia do
nieba bierzemy kto onego godnie pozywa prawo
za niebo bierze Prosic o godne przygotowanie sie
do przyiecia iego, oodpuszczenie za wszystkie defekty
około iego, nietylko twoie ale y wszystkiego, swiata
Za bluznierce y niegodne uzywanie albo doty
kanie tego Sakramentu, Zapomnozenie skut
kow tegosz sakramentu wkosciele 8 O pomno
zenie wcnotach, Ubostwa, y pokory Chrystusowey,
Bo te cnoty wtym Sakramencie pokazuie, Ubo
stwo ze sie Bog wtak małych y podłych osoba
ch wynisza, Pokora ze sie tak upokorza, Na
ostatek Aniołowi abyc tego Pana chwalic pomogli
Prosic onegoz y twoie potrzeby, przed maiestat

Panski

Pański przenosili bez umieszkania

## Affect

Żalu serdecznego Za grzechy woła S. Bernard, U znay człowiecze iako są cieszkie rany twoie dla których trzeba było zranić Chrystusa Pana

## Piątek

Stawić przed sobą Jezusa ukrzyżowanego iako Oica y dobrodzieia twego namilszego iusz konaiącego, umieraiąc, uczynił cię wszystkiego dziedzicem, nic sobie niezostawuiąc, ani dusze, ani kropli krwie wsobie, rosciąga ręce, aby cię ostatnie obłapił, Dla czego wszystko stworzenie, a on na niezapominanie zostawił ci krzyż znapisem Jezus Nazarański krol żydowsky y korone ciernio wą, abyś ile razy krzyż ponosić bedziesz na twego miłego Oica wspominał, y do niego pragnał Patrz że aby ci ten znak iego przykry niebył, bo kto się w kim obrazem brzidzi, samem się Oi cem brzydzi Jusz tedy ostatnie żyiąc mowi, W ręce twoie Oicze poruczam Ducha mego

II. Dziekować, za kosciol, SS y wszystkie Sakramenta, łaski, zasługi, skarby, Zasługi SS odpusty, zachowanie pomnożenie wiary katolickiey, Zwycięstwo wtrudnosciach y przesladowaniach, Za niezliczonych; SS: kosciołowi chrystusowemu danych Za chwałe wieczną, Aniołow Błogosławionych ludzi wniebie, Sprawiedliwe naziemi które wszy

sttkie rzeczy stały sie stoia, y stac az nawiekri beda, dla nieskonczoney godnosci, wysługi, y meki Syna Bozego dla ktorego, y przez ktorego, y wktorym wszystko iest, było, y bedzie asz nawie ki dla tego Zawsze przydaway Przez Pana na szego Jezusa chrystusa

III Prosic oodpuszczenie wszelkich niecierpliwo sci y teskności pod krzyzem Panskiem, ocnotę, cierpliwosci, Abyś miał okazya iako nayinie cey, cierpiec, umrzec wkrzyzu y nakrzyzu od wszystkich opuszczony, Omiłosc krzyza Panskie go Dla szczerey miłosci samego Boga, anaostatek abyś wostatnia, minute Zycia twego mogł smie le y Zufnoscia mowic Boze moy oddaie wre ce twoie Ducha mego, Zawszytkich konaiących teraz po wszystkiem swiecie

## Affect.

Miłośc krzyza Chrystusowego y utrapienia napomina Pamięt s yesli zniem cierpiec be dziemy, zniem tez y wiecznie krolowac

## Sobota,

I Stawic sobie ukrzyzowanego Jezusa iako naymilszego duszy twoiey oblubienca kto rego drogie szaty y kleynoty, rany sa, Nasmie łsze, pierscienie gwozdzie głowa ciermiem Zwycieskiem omaiona, Pieknego, wszystek biały dla niewinnosci, rumiany dla bolesci

wszystek

wszÿstek swiat krwia, sobie poslubuie a za posak, dusze, ciało, ÿ zasługi swoie daie wÿciągnął prawie abÿ cie bronił, aiako murem sobą, samÿm y od gniewu z nieba, ÿ od gwałtu piekła, ÿ od grzechu swiata zasłonił, Swiadek teÿ miłości ÿ poslubni matka iego Naswiętsza pod krzyzem, ÿ bolesna dla smierci syna, ÿ żarliwa zbawienia twego, To wszystko tobie kwoli Dokrzÿmac miarÿ, Sÿn matka swiadczÿ, nieboÿ sie tÿlko sam od krzÿza nieodstepuy, Za ciebie bo leię mowiąc, Siodme słowo wÿkonało sie abÿ tobie wnetrzną radosc ÿ wesele ziednał, O muzÿka du szÿ miłuiącej chrÿstusa ÿ Jezus na krzÿżu iako lutnia wÿciągnionÿ, wÿgrawaÿ co chcesz,

II. Dziekuiąc za chwałą wieczna, zgotowana ÿ to bie za bolesci Naswiętszeÿ matki z ktorÿch masz skarb iako z zasług matki Bozeÿ, za opiekę oneÿ asz do tego czasu tak miłosciwa, Ze w sobie czuiesz chęc ÿ miłosc ku sÿnowi Bozemu, ÿ pragniesz oniem mowic, słÿszec ÿ onego zazÿwac, Za szczesliwe asz do tąd wÿtrwanie w stanie twoim,

III. Prosic o Doskonała, miłosc Blizniego bÿ tesz y naÿpodleiszego abÿs dla miłosci Christusa sercem przed Bogiem szczerem bespiecznie rzekł, o swoich nieprzÿiaciol, Daÿ im Panie tÿle radosci pociechÿ błogosławienstwa ile oni mnie zÿczą, złego, albo po tÿsiąc kroc wiecey, ało szczerze dla sameÿ miło sci twoieÿ, Za dusze umarłe w Czÿscu, a osoblíwie ktore nimaia, ratunku z kąd inad

## Affekt

Miłosći Bozey ÿ Bliźniego ucżÿ s Ambrozÿ wiecey Panie ÿezu powinienem miłowac męke twoie, kto rąs mie odkupił nÿs sprawÿ rąk twoich ktoremes mie stworzył,

## Zamknienie

S Maryey Magdalenie ſzukaiącey mieisca na puſzczÿ pokazał sie s. michał Anioł, krzÿz trzÿ maiący swięty kto ÿ magdalenie do iedney iaſki nie zaprowadziwſzÿ krzÿſz przÿ niey zoſtawił, ktora nań patrząc przez trzÿdziesci ÿ dwie lecie owece Panskiey rozmÿslała Piſe otym sylweſter Day Boze zyc ÿ umrzec z magdalena, w tak swietey zabawie

## O Spuſtoſzeniu duchownem, co ieſt

Spuſtoſzenie ducha nie ieſt nic inſzego, tÿlko na duſzÿ człowieka opuſzczenie od wnetrznÿch Conso lacyi ÿ pociech od smaku ÿ roſkoſzÿ w modlitwie w Rozmyslaniu ÿ w inſzÿch zabawach duchownÿch służbÿ Bozÿ, skąd potym człowiek zwłaſzcza nieu martwiony nierpliwosci nie cwiczonÿ, ÿ niedoskonaly zwÿkł zachodzic w oziębłosc duchowna, odprawuiąc swo ie nabozenstwa ÿ powinnosc słuzbÿ Bozey wiecey zezwÿczaiu nÿs z miłosci Boga,
Opuſzczaiąc to co nalezÿ do zbawienia iego, albo miec niedbale, ÿ ledaiako czÿniąc, byle tÿle zbÿdz

## Lekarstwo na tesz chorobÿ

Modlitwa wpokorze ÿ wcierpliwosci, abowiem wola Boza iest, abÿ człowiek wewszelakich potrzebach ÿ dolegliwosciach swoich do niego sie uciekał poratunek ÿ wspomozenie, wzÿwai mie czasu utrapienia, aia, ciebie wÿbawie, mowi wpsalmistÿ, ÿludzie swieci te ucieczke mieli do Pana Boga wswoich duchownÿch trÿbulacÿach Dawid tak sie modlił wPsal: 118 nieopuszczai mie zew szad moi Panie, niech sie nademna, stanie miłosierdzia twoie abÿ mie pocieszÿło, Ustałÿ Oczÿ moie mowiąc ÿ kiedÿsz mie wsdÿ moÿ Panie pocieszÿsz go ÿ nainszem mieiscu Psalm 50 oddai mi powiada ÿwroc mi wesele zbawienia twego, ÿ uprosiwszÿ tak dziekuie Panu Bogu wpsalmie 98. według wielkosci bolesci moich wsercu moim wweseliłÿ dusze moie pociech twoich

## Lekarstwo rachowanie Sumnienia,

Bo iesli przÿidzie na cie spustoszenie Ducha, natÿchmiast rachui się iesli sie to stało z twoieÿ przÿczÿnÿ ÿ winÿ dla iakiego zamiłowania sie rzeczÿ ziemskich ÿ starania onie, zbÿtniego, albo nie z twoieÿ Bo iesli z twoieÿ, żałui, czÿn pokute, anieporządnÿ Affekt odetnieÿ ÿ precz oddal, abowiem iako Bog ludowi Izraelskiemu nie pierwÿ dał słodka manne asz wszÿstke make Egÿpska strawił tak tÿ niegodz ienes od Boga pociechÿ asz pierwÿ sie od pociech ziemskich odetniesz ÿ oddalisz, rozumiał to Prorok dawid, ÿ przetosz wrzeczach ziemskich niedopuszczał sobie, uciechÿ Psalm. 76, Aiesli po dobrÿm ÿ Pilnym

rachunku Sumnienia Zadnÿ winÿ y przyczÿnÿ spu
stoszenia duchownego wsobie nienaidziesz, wiedz że
isz to Pan Bog na cie dopuscił zswey taiemnÿ radÿ
ku twemu dobremu od ktorego pokornie ycierpli
wie czekaÿ łaski y miłosierdzia Tak bowiem da
wid czekał wpsalmie zÿ ÿdoczekał się, Aiesli tak
wpokorze ÿcierpliwosci długo czekaiąc niedoczekasz
się, znac isz wola Boża abÿs tak bÿł ÿ został do
czasu pewnego, ÿlepici tak apożÿteczny bÿdz ÿ
zostac wedle wolei Bożeÿ aniżeli inaczeÿ wedle
woli ÿ żądzÿ twoieÿ, Ani cie niechai nietrwożÿ ÿ
niezasmuca, isz wnabożenstwach, twoich wmo
dlitwach wzabawach duchownÿch służbÿ Bożeÿ
nieczuiesz smaku, słodkosci ÿroskoszÿ wnętrzneÿ
ale te oschłosc ÿspustoszałosc dusze twoiei pokornie
Panu Bogu ofiarui naukaranie ydosÿc uczynie
nie zagrzechÿ twoie ataka ofiara wteÿ oschłosci
ÿspustoszałosci milsza ÿ przÿiemnieysza będzie a
niżeli gdÿbÿs ią, uczynił wsmaku. ÿ słodkosci du
chownÿ, watpic otÿm nietrzeba isz modlitwa
chrÿstusowa za nas wogroicu uczyniona wonÿm
smutku wielkim, oktorym sam powiedział mowiąc
, smutna iest dusza moia asz do smierci, tÿm milsza
bÿła ÿ przÿiemnieÿsza Bogu, im namnieÿ pocie
chÿ miała,

Z nakazdÿ dzien wkazdem pacierzu zuprzei
mego

ÿ pokornego

y pokornego serca mow ono, Badz wola, twoia, ia
ko wniebie tak naziemi, niezycząc sobie ani pociech
duchownych ani sobie sprzykrosciа, utesknaiąc wo
dolegliwosciach wnetrznych nad wolą Boza, ktory
nic nieczyni złoba, ieno to co widzi bydz zlepszem
dusze y zbawienia twoiego,

## Istota y punkty Testamentu

Wimie Oica y syna y ducha ✠ Amen

Ja N N ten testament czynie przy dobrym baczeniu y wolnosci bedąc, aczynie go tak iakobych nasmiertelnem lozu wostatniey godzinie była, iakobym przed oblicze Boskie nasąd prowadzona bydz iusz miała, dla tegosz co teras czynie, mowie y chce, to mowie y czynie y chce nawszystek następuiący zywot moi, naostatni Punkt zywota mego przed Troica, przenachwalebnieyszy przed zbawicielem moim Panem yezusem przed nadrosza, matka iego y wszystka, rzesza niebieska, wyznawam naprzod zem iest chrzescianka corka kosciola swietego, katolickiego Rzymskiego, wierze to wszystko cokolwiek kosciol s Rzymski wierzy, y cokolwiek on do wierzenia podaie, czego ten swiety kosciol niewierzy y ia, niewierze, co on potepia y za blad poczyta ia, tesz znim potepiam wtey wierze y ia te wiare chce, y gotowa iezdem umrzec poddaie rozsadek moi y wszystko zdanie moie strony wiary, y obyczaiow chrzescianskich pod zdanie y rozsadek kosciola swietego Rzymskiego powszechnego, Wyznawam ze iest Bog ieden y ze on stworzył wszystko y mnie tesz

zniszczego on mi dał bytnosc, czułosc, zmysłnosc, rozumnosc, on mie wyprowadził wtych o kolicznosciach, wktoryich iezdem urodzona, wktory ch do znaiomosci przes wiare, wychowanie, nauke, iezdem zosobliwy opatrznosci iego, przywiedziona wboiazn iego swietą, wobyczaie, pobozne, wucze stnictwo łaski y zasług Pana Jezusowych wnaslado wanie zywota iego według stanu mego iezdem wpra wiona y wcwiczona, Zaco oddaie pokłon y czesc Boska ciałem y dusze moią, Boze wTroyci s iedyny cie bie miłuie y szanuie y przekładam nad wszystkie rzeci Załuie serdecznie ze cie stworzenie tak rozliczne nieszanuie obraza, za cie zas drugie stworzone twoie poznawa, czi wola, twoie, zmiłoscią, pełni, stego sie wszystkim sercem ciesze, y onemu tego pomagam, ba y do tego pomagac według przemo zenia chce złaską, twoią, Boską, Ale wszystkie ku tobie moi Boze przychylnosc, poddanosc miłoscia zyczliwosc Płacze serdeczna, oną, syna twego dla nas wcielonego Jezusa chrystusa miłoscią, y pod danoscią, miłuiąc cie znim wespoł ze wszystkich sił dusze y ciała wewszystkich rzeczach y sprawach twoich, wewszystkich okolicznosciach, y przymiotach rzeczy po wszystkie momenty czasu, y nad wszyst ke miare y ograniczenie, według godnosci y dobro tliwosci twey Boskiey, dla twego upodobania y u raczenia, y nasycenia twoiego Boskiego zeby to iakosz kolwiek usiłowania serca moiego wage,

yozdobe cene, godnosci brato Przed toba, zchrystu
sa yezusa syna twego, a Boga odkupiciela moiego nawszy
stko uzywanie mnie od ciebie mitosciwie darowanego

## Zatowanie za grzechy y nadzieia w do broci Bozey

Niezmierzone dobroci Boze moi acz kolwiek nie
iezdem godna zadnego mitosierdzia twego acz kol
wiek godna iezdem wszelkiego gniewu twego acz
kolwiek zarobitam u ciebie na wieczne karania
y przeszstam wszystkie karania wiecznosc grzecha
mi, moiemi mam iednak ufnosc wtey to niezmier
ny dobroci twoiey mam ufnosc wzastugach odku
piciela mego chrystusa Jezusa ze karania uide a
zywota doyde wiecznego, Dla tego czynie pokute
za grzechy moie y zatuie za nie teraz y zatowac
chce, czasu smierci y nazgtadzenie onych sakrame
ntu pokuty Swietey wedtug roskazania twego
osumnienia mego zazyc pragne, agdy by mi
przez, iaka przeszkode do sakramentalny pokuty
abo spowiedsi nieprzyszto, teras tym testamentem
zeznawam ze za wszystkie ogotem y zosobna grzechy
moie serdecznie y gorzko zatuie poniewasz sa, ura
zami dobroci twoiey, y zniewagami godnosci two
iey ktorym ia, wszystke mitosc y czesc ranna y zaw
sze byta yiezdem y bede, y byc chce na wieki, ktora,
wola moie y zatosc ninieyssza, zanurzam w drogim
sercu Pana yezusowym y one z woley iego, z zato
scia, iego ktora on za grzechy tak moie iako y swia
ta wszystkiego miat tacze yiednocze osmiadcza

iac sie styni teras nazawsze ysz zadna inna, bra
ma do wiecznosci przysc niechce, tylko brama, zra
nionego zamie załosnego zagrzechy moie, miłuia
cego mie serca Pana yezusowego, Poniewasz na
stodszy yezus iest wszystkich idacych droga, wie
rzacych, prawda ufaiacych pełnoscia, stego
swiata przechodzacych brama zywota

## Miłosci, Bozey oswiadczenie

Jedyna miłosci y sam ieden naywyzszy godny
miłosci moy Boze uznawam y zeznawam isz
niema byc niemoze byc nie iest wsercu moym
ywduszy moiey zadna ynna miłosc tylko samego
ciebie Boga moiego Tobie iest powinna wszelkiey
miłosci tys celem ymieyscem ygruntem przyro
dzonym iest miłosci taki sok stworzony iako
ynie stworzony Do ciebie samego zupełna, ycała,
miłosc twoie ywszystke skutecznosc goracosc usi
lnosc obracam teras nawszystek duszny moment
zywota mego zabieraiac wte miłosc moie wszyst
kie ynne miłosci wybranych twoych ktorzy sa
ksiedze zywota od ciebie napisami, A ta, miłoscia
gorzec y zgorzec chce wewszystkich czesciach y
siłach yssprawach moych, tak zeby ostatnie, zycie
moie teskniemie moie wyscie stego ciała moiego
było zmiłosci, ybyło miłoscia, było y zaczeciem
oney nowy wieczny błogosławiony niebieski
ciebie godny y tobie, powinny odemnie miłosci,
wiem izem godna nie iest miłowac cie tak omiło
sci naywyzsza Boze moy, ales ty miłowania mego

nad

nad wszystkie godnosci godzien, Dla tego tey
łaski miłowania ciebie usamego ciebie y własny
miłosci twoiey, ktora, miłuiesz ty Boze sam sie
bie wczym, serca mego szerosc y zupełnosc acz
sobie niewiadoma, oswiadczam wtem testamen
cie moym y pieczetuie y suma własna ywszyst
kie dobracia, miłoscia, godnoscia, twoia.

## Dziekczynienie

Nadobrotliwszy wszystkich dobr dobrodzie
ystwo niewyrzeczone y nieograniczone morze
Boze moy niemogec policzyc wszystkich odciebie
namie łask ydobrodzieystw twoych wylanych
dosyc mi niech natem bedzie ze nic innego ia
nieiezdem tylko dobrodzieystwem twoym y ze
ani wemnie, ani podemna, ani nademna, ani
kołomnie, ani przymnie nimasz niczego coby
niebyło dobrodzieystwem twoym Ty sam Boze
moy iezdes dobrodzieystwem moym, wszystka
zabawa twoia iest dobrze stworzenie twemu
czynie, awszytka tesz moia robota iest dobrodziey
stwa twoie od ciebie brac, To tedy niech bedzie dzie
kowanie moie wyznac y przyznac tobie wszystkie
łaski twoie, Badz za wszystko Błogosławiony y zało
tey, samo teraznieysze błogosławienie gdysz uczy
nienie moie yto iest dobrodzieystwo twoie

## Proszenie sobie łaski osoblinie do swietey smierci

Alubo iezdem y samem dobrodzieystwem moy Boze

ÿ zewſząd napełniona yoſypana dobrodzieyſtwoÿ
twoÿmi iednak poniewaſz twoie przyrodzenie
ieſt dobrze mnie czÿnic amoie bez dobrodzieyſtw
twoich nigdÿ niebÿc dla tego przychodze teras
do ciebie Boga mego iako prawdziwie naubozſze ſtwo
rzenie twoie prowadzac za ſoba przyczÿn moych docie
bie przÿczÿnia sie zemna, do ciebie wſzÿtka wrodzona
nikczemnosc ÿniedoſtatecznosc moia ktora naieden
moment niemoze wytrwac bez ciebie ÿktora wſzÿst
ke załoge uboſtwa ſwego bierze od ciebie, przyczÿ
nia sie zamna, wſzytka twoich swiętÿch rzeſza
ktoras mi dał napomoc wewſzelkiey potrzebie
moieÿ, Przÿczynia sie zamna przenadrozſza ma
tka zbawiciela mego, Pani dziedziczna yopieku
nka moiei, Przÿczÿnia sie zamna ynaſłodſze se
rce miłosnika yodkupiciela Chrÿstuſa Jezusa ÿ
wſzyſtkiego zÿwota wÿſługi, Przyczÿnia sie nao
statek zamna, ſama twoia moy Boze dobroc ÿ
niezachwanowana miłosc, ſtemi wſzÿstkiemi prz
yczÿnami ia, ubozuchne dzieło rąk twoych ze
brze uciebie tego wſzÿstkiego ÿſamego Cokolwiek
tÿ madrosc iſtotna ÿwola wſzechmocna wieſz
ÿchceſz mnie byc do zbawienia pozÿtecznego ÿ
ſkutecznego tak nawſzÿſtek zywot moy, iako
oſoblíwie nagodzine, smierci, moieÿ, Proſze moÿ
Panie racz wgodzine smierci moieÿ uznac mie
zem odciebie ſtworzona, odkupiona, poświecona
ÿwſzelkimi łaſkami do zbawienia wiecznego, o
patrzona, Uznaÿ mie moy Panie wmoÿ ſtraſzny

czas

czas smierci za twoie niewolnice, niech sie nie
przyjąciel nadusze moie wemperia, mnie ktoram
iest bydlatkiem twoijm ystworzeniem rąk twoijch,
niech mi wmoim stego swiata nadrugi przescia
ij do ciebie spieszenia niezastępuie ona krwawa a
zguby naszij pragnąca bestyia, ale niech mi na
slodszij ijezus zmiła, matką swoią, z swiętemi swo
imi osoblimie Patronami moijmi droge miłosciwie
y miłosiernie zabiezij y do ciebie prowadzi, ij przed
obliczem twoijm Boga mego wprzenaswietszey Tro
icij iedijnego łaskawie postawi, Daij mi moy Boze
wszijstkie ijostateczne bolesci ijnedze ciała mego
z ijezusem moijm dla mnie ukrzyzowanijm ijkato
wanijm znieć, daij mi wtijm skazitelnijm ciele
zupełnie sie zewszijstkich grzechow moijch,
powinnych mąk moijch oczyscić, dosijc tu uczij
nić, ij wekrwi drogim miłosierdziu zbawiciela
mego twoijm nieprzebranijm y wtej, prawdzi
wij agoracij miłosci, aserca mego, iako wsaki
łazience wszelkie niedostatki moie oczijscic ana
wszijstkim woli twoiej swiętej ij oczom Boskim
sie przijpodobawszij przij wiekszijm miłosierdziu
stego ciała wyjnisc ydo zazijwania wiekuiscie
chwały wiekuijstij przysc, Daij mi ostatek zij
wota ktory iescze zbywa tak niewinnie ijdosko
nale zijc y prowadzic iakobijm sie chciała wosta
tni moment zijcia mego przed nagodnieyss
ijm maiestatem twoijm znalesc, Daij mi zebijs wo
statni czas moij sakramentem nasw iętszijm mnie na
karmił zebijm nadroge wiecznosci opatrzona na

swietszemi offiarami była wspomoss zebym przy do
brym barzeniu własce y miłosci twoiey wrece zbawi
ciela mego y nadrozszy matki iego dusze moie woli bo
oiey swiety nawyszem przyiemna, y podobna oddała

## Wyprawowanie duszny spraw Przyko nanju

A chociasz iesze teras z miłoscimy łaski twoiey moy
nałaskawszy Boze iezdem przy zdrowiu, ze iednak nie
wiem dnia ani godziny moiey ostatni zebych mnie mo
gła byc od ciebie tak zastana iako przystoi nasługe
wierna, czuiąca, robiąca, ochotna, y rostropna, dla te
go teras sie postanawiam y pokładam iakobych iusz
biegu mego dobiegała y wbrame smierci wchodzi
ła w tym tedy takim czasie y razie bedąc nic mi
czynic innego Boze moy nieprzychodzi tylko ze
bym sie cale zupełnie naswietey woli twoiey upo
dobanie połozyła, Twoia iezdem, na cie sie porzu
cam y spuszczam wszystkie upodobania twoie przyi
muie ciebie całym sercem nad wszytko ze wszyst
kiey mozności moiey miłuie, w tey miłosci, dla
tey miłosci, z tey miłosci, od tey miłosci zraniona
umrzec chce smierc iaka, kolwiek przepuscisz
na mie przyimuie dusze tobie w opieke odlecam
stworzenie wszelkie ktore pokrzasy abo mi
słuzyło, abo ku moiey wygodzie uciesze potrzebi
od siebie odprawiam y siebie od niego oddalam
aserte me całe do ciebie samego obracam y przy
poiam ieslim, co komu abo winien abo powinien
ziakisz kolwiek miary y okazyeiey kazdego prze
praszam, kazdemu nagradzam y obsyc uczynic

uczynic chce, yeslim co komu przewinil, odpuszcz
am y wszelka urase ykrzywde w ranach Pana,
yezusowych zanurzam yumarzam, Jesli mi kto
kiedy dobrze uczynil, zawszystko dziekuie, a
ieslim ia, tesz komu dobrze uczynila, to nie sobie
ale Łasce twoiey Boski przyznawam yoddawam
wiem izem czyscowych mąk usc niegodna, ktora
potysiąc kroc piekielnych godna iednak pragne
ich usc niezebych sie cierpiec, asprawiedliwosci
twoiey twoiey Boski czynic dosyc zbraniała ale
zebych rada sciała tego nedznego wyszedszy
bez wszelkiey przewłoki wieczną, aBłogosławiona
miłoscią ciebie Boga wtroycy s iedynego naywyz
szego dobrodzieia mego obłapiła asiągneła zazy
wała z swietymi twymi wychwalała, wczem sie
sądze namysługi moie zadne ale nasame łaske mi
łosciwa, twoie y naiednorodzonego, Syna twego
krwawe y smiertelne y nieprzepłacone zasługi y
nasswietszy dziewice maryiey Pani y dzie[illegible]
ki, y dobrodzieyki moiey sług swietych twoych
mianowicie Patronow moych przyczyne, to tak
wszystko ostatnia, wola y testamentem tym
moym tobie Bogu y Panu memu oswiadczywszy
zegnam ostatecznie wszystkie rzeczy y zewsz
ystkiego zgoła stworzonego mienia kocha
nia ytowarzyszenia sie wyznawam, Niechce nic
miec przy duszy moiey co by stworzonym ydoczesnym
smakiem pachneło oddaie y poddaie wszystko tobie
Bogu moiemu y pod nogi twoie Boskie podmiatam,
Dobra ymaietnosci moie dostatki y zbiory moie,

ciało żywot y zdrowie moie, serce Rozum wolą, Pa
mięć dusze moie wszystkie sprawy y sporzadzenia y
postanowienia moie zasługi wszystkie moie które ra
czyś są łaski ydobrodzieystwa twoie zupełne ydoskonałe
przyymuiacam tobie y siebie zních obnażaiąc powzda
wam sczersze y pod naywiętsze upodobanie twoie, nie
pragne dłuzszego zycia niestracham sie smierci, odpra
cy y roboty dla ciebie nieuciekam, cierpiec y znosic przy
krosci dla chwały twoiey pragne za grzechy nie za
tuie, wtwoym miłosierdziu nadzieie mam na twey łasce
samey polegam, sobie ynsobie nieufam, to tylo oso
bie zem sługa twoia tobie potrzebna y niepozyte
czna, anader wiele winna y karania za grzechy
godna wiem y przyznawam, krwią, y męką, twoią
drogą, zbawiciela mego sie a wymam zdobie ysłu
zyc woli sie twoiey nawszelkie około mnie yako
to rzeczy należących domnie sporządzenie po
ddaie, y niczego tak zyiąc iako umieraiąc nie
pragne, tylko zeby sie Boskie serce twoie u
cieszyło ze mnie ukontentowało wemnie, Dla
tego samego zes ty moy Boze godzien tego y
ze wola twoia swięta chce tego, który dosyć
nawszem y zawsze uczynie nawięcey nayszczerey
y gorącey y powinney pragne, niżeli żywota
yszczescia samego wiecznego sobie życze, Tak
ze moy nadostoynieyszy w Troycy swięty iedy
ny

Boze

Boze przed maiestatem twoym Boski godnosći twoiey tym testamentem twoym y sercem y usty dobrowolnie y rozmyslnie uczynionym deklaruie y oswiadczam na wieki Ja NN niewolnica twoia y niegodna dzieko, iak twoych y wychowanica taski twoiey dobro tlimy Amen

## Westchnienie serdeczne

Westchnienie serdeczne ktorych człowiek bliski smierci bedzie uzywac, niezainsze moze człowiek zwłascza chorobami y bolesciami smiertelnemi zieky długich y statecznych rozmyslania abo rozmow z Bogiem y zswietemi iego czynic ktory niestatek zeby nagrodzit yonego mełowat niech czystym goracym akrotkim westchnieniem nabo znym serce swoie rozgrzewa y do Boga iakoby wysła ras takiemi drugi ras anatakiemi iakie sie pozyteczna y słuszne naten czas beda sdatey naprzykład niektore sie tu kłada,

1 Boze moy niebieski wrece twoie polecam dusze
2 moie, Pragne moy Panie yezu pragne rozwiazana, być stym ciatem abyć stoba

3 Rozradowałem sie y uciesżyła sie stego co mi powiedziano dodomu Panskiego poydziemy,

4 Wyprowadz zziemie dusze moie Panie abych wychwalała imie twoie oto czekaia na mie sprawiedliwi ze mi zapłate dawac bedziesz

5 Lubo zyiemy lubo umieramy Bozymi iezdesmy y zywot y smierc wnaswietszey woli iego

6 golowe złaski twey serce moie gotowe serce moie
tobie y do ciebie
7 Omo osoblinie przychodzi y wychodzi Przeciw niemu
8 Acz sie niwczym winnym nieczuie nasumnieniu iednak
nie wtym iezdem usprawiedliwiona, czyniłam Com po
winna była czynic iezdem iednak niepożyteczna sługa
abowiem sedzia moim Bog moy y pan moy iest
9 O iako straszliwa rzecz iest wrece wpasc Boga żywia
cego
10 Zyc niepragne tylo iesli Bog kaze nieboie sie bo
dobrego Pana mam,
11 Jako Jelen do wod zywych pragnie tak pragnie
do ciebie dusza moia Boze moy,
12 Pragneła dusza moia do Boga zrzodła zywego A
mnie kiedysz przybieze do niego
13 Niech sie moy Boze dzieie zemna swieta wola
twoia iako wzywocie moym tak wsmierci moiey,
14 Miłosierdzie Boskie nawieki opowiadac y spiewac
Boze moy przybadz napomoc moie naratunek moy
pospiesz sie
15 Pomstan Boze aniech rosproszeni bendą nieprzy
iaciele moi,
16 Zmiluy sie Boze moy nademną, iako mozesz y chce
sz y umiesz
17 Niech bedzie naslodszy Boze serce moie niepoka
lane abych zawstydzena niebyła gdy stane przed
toba,
18 Wyrwi Panie od nieprzyiacielskiego miecza dusze

moie

moie ÿ zpaſczeki psi iedÿnaczke moie
20 Nadroʒſza Boga rodzico moia goſpodze ÿ opiekunko moia,
modl sie za mie ze wſzÿſtkiemi Swietemi do sÿna y Boga
twego dla mnie ukrzyzowanego teras ÿ wgodzine sm
ierci moiey
32 Day mi naſlodſzy ÿezu wmiłosci ÿ zmiłosci twoiey umrzec
,ktorys zmiłosci przeciwko mnie raczył umrzec
Miłosci moia Panie ÿezu godzine smierci twoiey ÿ godzi
ne smierci matki twoieÿ y godzine smierci wſzÿstkich
swietÿch twoych, polecam godzine smierci moiey racz
mi mnie Błogoſławic według naſwietſzeÿ a Boſkiey
woli twoiey

## Affekt konaiącego Do Pana ÿezusa

Jako wſzÿstko zbawienie naſze wÿpełeniło zsm
ierci Pana ÿezuſowey, tak teſz kazdÿ sobie zba
wienia zÿczacÿ aoſoblimie wgodzine smierci ma o
ſoblimie teſz zteÿ ze smierci Pana ÿezusowÿ teſz
zbawienia ſwe czerpac stąd swiątobliwÿ zwyczaÿ
ieſt chrzescianski ze umieraiąc obras Pana ÿezu
sa nakrzÿzu umieraiącego ÿ woczach miec wre
ku piaſtowac zwÿkli. To zebÿ sie tÿm poÿzÿte
czniey czÿniło, kładę na kilas nabozńÿch Affe
ktow ktore do Pana ÿezuſa konaiącÿ człowiek
pobozny acz ÿ innÿch czaſow ale nabarzi pod
czaſ bliſki ſwoiey smierci wÿprawowac moze,
Do ktorÿch affektow wÿwarcie zÿwego wielce
po moze zÿwa sobie woczach ſerdecznych ÿ wpa
mieci ſweÿ Poſtawie Pana ÿezuſa nakrzÿzu smie
rtelnemi boleſciami zdietego ÿ wnÿch konaiącego

Affekt 1. Panie moy nasłodszy Jezu nakrzyżu, wnie
zmiernych boleściach dla mnie konaiący yumieraią,
cy wpuść proszę wserce moie Ducha twego y onym o
żyw dusze moie, Abowiem oświadczam a sie ysz
samym tylo duchem twoym żywiona, byc chce tak
wtym doczesnym żywocie iako ywgodzine smierci
iako ywewszystkie wiecznosci. Affekt 2 Pa
nie moy nasłodszy Jezu nakrzyżu wniezmiernych
boleściach dla mnie konaiący yumieraiący, tobie
sie ia, kłaniam yczesc Boska, iako Bogu moiemu
oddawam yumrzec sobie życze dla tego abych
konaniem y smiercia moia, iako naylepiey naprze
dzy ynadostateczniey uczciła ynagrodziła kona
nie yumieranie y smierc twoie.
3 Affekt Panie Jezu moy nasłodszy nakrzyżu
wniezmiernych boleściach dla mnie konaiący yu
mieraiących momentowi smierci moiey polecam
offiaruie yiednocze aby moy od twego wpisany
y zapieczetowany był
4 Affekt Panie Jezu moy nadroższy wniezmier
nych boleściach dla mnie konaiący yumiera
iący, y twoym mordercom nieprzyiaciołom
Bogu oycu błagaiący wstawiay sie tesz zamna
grzeszznica, ykrzyzownica twoia, aday mi ser
deczne grzechom moych opłakanie zupełna
ych odpuszczenie prawdziwe yskuteczne ciebie
Boga, mego ybliznich moych achoc tesz

nieprzy

nieprzyiacioł zamiłowanie
5 Affekt Panie moy naslodszy yezu nakrzyzu wniezmiernych bolesciach dla mnie konaiący yu mieraiący zbieram drogą krew twoie zran twoych sciekaiacą ymiłosci ku mnie goraiącą zyczec y prosze sobie od ciebie aby wgodzine smierci moiey była zebrana y policzona miedzy tych ktores ty męka twoia odkupił y ktores krwią twoią zgrzechy omył y ktores smiercią twoią nawieczny zywot naprawił
6 Affekt Panie moy naslodszy yesu wniezmiernych bolesciach dla mnie konaiący yumieraiący niwczym innym nadzieie zbawienia mego ani zyiąc ani tesz umieraiąc niepokładam ani tesz pokładac chce, tyl ko wprzenaswietszych ranach twoych y wprzena waznieyszym konaniu yumieraniu twoym ktory mes wszystko moie zbawienie odprawił niech ze moy Panie yesu smierc twoia wiecznym zywotem moym bedzie
7 Affekt Panie moy naslodszy yezu nakrzyzu wniez miernych mekach ybolesciach dla mnie konaiący yu mieraiący, Ciebie ia ubozuchna niewolnicą twoia przez trzy godzinne konanie twoie pokornie y go raco prosze niech cie takiego pod czas ymoment ko nania mego wsercu moym mam yuznam wyrazone go, aby serce moie acz wsmierci ustaiąc ciebie iednak wyznawało wzywało wzdychało y wtwoym miłowa niu ostateczne
8 Affekt Panie moy naslodszy yezu nakrzyzu wniez

mier nych bolesciach dla mnie konaiący y umieraiący miłuiecie iako moge naognistsza, ÿ naroszpaleńsza, wszyst ki dusze moiey miłoscia, ÿ taką cie postanawiam miłowac ÿ pragne wostatnim punkcie zycia ywieku mego w ktorym aby serce moie ogniem nieustaiącym, acie bie godna miłosci, zapałem zgorzało ÿ tym zapałem skonało, Tÿ moy dobrotliwy ÿezu dla gorzki amiło sney smierci twoiey miłosiernie y dobrotliwie racz sprawowac nachwałe nieustaiącą, twoie ÿ Oyca twego niebieskiego ÿ ducha S Boga mego w Troy cÿ S yedÿnego Amen

O Swiadczenie Sie Przed Panem Bogiem ka zdodzienne przÿprawuiące człowieka abÿ umarł smiercia sprawiedliwych, kto sie cztech filarow wiarÿ nadzieie miłosci ÿ skruchÿ Za zÿwota ÿ przÿ smierci uimie zadna miarą z gincz nie moze

## Akt wiarÿ
## Pierwszy

O Swiadczam sie przed tobą, Boze moÿ iż wierze to wszÿstko ÿ temu wszÿstkiemu co kolwiek kosciol S katolicki Rzÿmski wierzÿ, y do wierzenia tak spisma S ÿako ÿspodania Apostolskiego y zna uk Doktorow swiętych podaie

Wierze iż wnaswietszem Sakramencie iest praw dziwe Ciało y krew Boza z Bostwem Pana naszego ÿezusa chrystusa, Zciała naswietszey Pannÿ wzię te, – – – – – – –

Wszystko to co sie zamyka wskładzie Apostolskiem o Bogu wtroycy iedynem, Wcieleniu y Smierci Pana naszego, okosciele S. Stałecznie y wyraznie wierze, y wyznawam nieodmiennie

Jesliszby przes cięszka bolesc albo przes odescie od rozumu, y pamieci odiecie, iakie słowo zust moich przeciw Bogu ysmiełem, albo przeciw wierze wy szło, oswiadczam sie isz to niebendzie z Intency moiey y chcenia mego, ale albo zszalenstwa, albo spoduszczenia szatanskiego, Abowiem ia, zupełnie y nienaruszenie asz do ostatniego tchu mego trzy mac y wierzyc chce y obiecuie, to wszystko co teras wierze trzymam y wyznawam

Gotowam y pragne dla wyznania wyary S: Rzy mski, y zakazdy iey Artykuł, umrzec y krew swoie wylac po tysiac razow, iakosz y te moie chorobe bolesci y smierc dla Boga y dla wiary iego zagrzechy moie offiaruie,

## Drugi Akt Nadzieie

Oswiadczam sie przed toba, Boze moy ze mam cała uffnosc wtobie, o odpuszczenie grzechow moych y kurania zanie nalezącego, y od ciebie sie spodziwam zywota wiecznego przes srodek łaski twoiey, zaprzyczynieniem uczynkow moich dobry ch dobrych, ktore chce czynic za łaska twoia y pomoca iezeli ieszcze wtem zywocie pozostane

Wszystkie moie nadzieie pokładam nadobrotliwosci y nazasługach Chrystusa Pana, bo nie tak goraco ia, moge pragnac Błogosławienstwa wiecznego, iako mi go on

gotow dac dla tegoſz wniem mam wielka a zupełna nadzieie, bo wiekſze ieſt o Boze miłosierdzie twoie, niſz grzechy moie aprzeto mocna mam nadzieie ze mi ie odpusciſz, chociem ci tysiac piekłow godna, gdyſz wiekſza chwałe miec bendzieſz zmego zbawienia niſz ſpotempienia, dla tegoſz choc bym sie widziała bydz wbramach piekielnych ieſzczebym nieutraciła nadzieie wmiłosierdziu, twoiem pokibys mie tam niezamknał, A przeto uſſnie mowie, wtobie Panie mam nadzieie y niebende pochanbiona nawieki, Aby tak wielkiey y zupełny uſſnosci moiey przyczyna, mi ieſt gorzka ycieſzka meka Chrystuſowa ktora wiedny kropli krwie ſwoiey wiecey doſyc uczyni sprawiedliwosci twoiey Boſki o oicze niebieſki za moie grzechy niſz tysiac piekłow

Przyczyna, teize nadzieie zaſługi przenaſwietſzy Panny maryi matki syna twego, takze ywſzyst kich swietych innych ktore ya, tobie offiaruie iako za dobrodzieiſtwa od maieſtatu twego mnie dane, tak y za grzechy moie odemnie popełnione

## Trzeci akt miłosci Boga y Bliźniego

Oswiadczam sie o Boze moy ze cie chce y pragne miłowac ze wſzystkiego serca mego a Bliźniego iak siebie ſame według Przykazania twego, Panie moy tak ieſt dla chwały, twoiey s niebie zbawienie duſz inſzych wſzystkich ludzi iako ymoie, zarownie bowiem one teſz ſa ſtworzeniem yobrazem twoiem zarownoz krew twoie Prze

naſwietſza

przenaswietsza za inszych wylac raczyt iako y za mie, Dla tegosz zarowno yiednako tak ich zbawie nia pragne iak ymego

Pragne o Boze moy aby cie wszyscy ludzie poznali czuli stuchali y mitowali dla twoiey bowiem nie skonczoney mitosci y dobroci godzienes tego

Wezmii Panie wola, moie, wezmi serce moie, a przyimiasz ie do siebie bo cie chce zawsze y bez przestanku mitowac anigdy sie niechce od mitosci twoiey oddzielac, Niedopuszczay Panie moy a bym mitosci moiey miata komu inszemu udzielac krom ciebie

Oktoby mi to dat o Boze moy abym cie dostatecz nie mitowata abym wszystka twoia beta tak ia kom powinna Znaiacem ia, zbaw mie Panie bo ciem szukata sprawiedliwosci twoiey abym cie beta poczeta mitowac ieszcze w zywocie matki mo iey Boze moy

Aisz przy mitosci Bozey nierozdzielnie przywia zana, iest y mitosci Blizniego dla tegosz y iey Akty serdecznie y skutecznie a nieobtudnie trzeba wy prawowac

Panie takes nas wszystkich wziut w przyiaz zwoie ze kto uczyni taske albo krzywde iaka Bli zniemu, za twoie wtasna bierzesz to, Zaczem ia chce stowem Affektem y uczynkiem blisnich moich prze iednac za wszystkie krzywdy onem lubo stowem, lubo uczynkiem w stawie, w dobrach, w osobie uczy nione, , Badz ktorem stowem, uczynkiem, y ztem

przykładem pogorszeła, pogorszeniem, byłem tylko wiedziała ymogła wczeni zostałem nieprawa, do syc uczynic ynagrodzic gotowam Aiako sobie sama zycze y prosze odpuszczenia ymiłosierdzia od ciebie, tak y wszystkiem moiem winowaycom odpuszczam y ciebie abys iem odpuscieł goraco y pokornie prosze

## Czwarty Akt Skruchy y Zalu za grzechy

Niestetyss mnie zem kiedy dla rzeczy stworzonych y podłych maiestat twoy Boski obraziła obym beła nigdy niegrzeszeła

Załuie serdecznie nadewszystko dla miłosci twoiei zem kiedy grzeszac ciebie obraziła, obiecuie sie popra wic zapomoca twoia y chce pokutowac zagrzechy moie dla miłosci twoiey racz ze mi Panie moy wszyst kie grzechy ykarania ich odpuscic bo wiekssa iest do broc twoia nisz złosc moia

Mocno stanowie Boze moy za łaska ypomoca two ia raczei tysiac kroc umrzec nisz naimnieiszem grze chem ciebie obrazic

Oswiadczam sie Boze moy ze sie brzydze grzechami moiemi nadewszystkie rzeczy brzydliwe y wyznawam zem zanie zasłuzeła karanie, Aprzeto karz mie tu za zywota, apo smierci badz miłoscim mnie grze szny

Wiem moy Panie ze grzech iest wszelkie lubo wielkie lubo małe odwrocenie od ciebie aobrocenie do rzeczy stworzonych oyako niepoliczonych iest piasek, toze rwania yobrocenia serca mego do rzeczy stworzo nych ziemskich ydoczesnych marnych

Wyznawam y to Panie yezu ze niewinna smierc

twoie

twoie y nadrosze zasługi, posełasz do ubogiei dusze
moiey, aby sie niemi zdługow, ktore sa niepoliczone
wykupiła y zawszystko Oycu twemu milosierne
mu dosyc uczyniła, Aprzeto Offiaruiec Panie moy
morze skrudy twoiey krwawy wogroiu, za
nieprzebrane złosci moie y grzechy wylane

## Akty oddania sie na wola Boza

Oswiadczam sie Panie moy ze twoia wszystka
iezdem y zawsze chce, bydz niech ze sie dzieie wo
la twoia zemna, iako stwoia
Boze moy przyrodzenie moie leka sie utrapienia
frasunkow choroby y smierci, ale iednak daie sie na
wola twoie y kontentuie sie sporzadzeniem two
iem, bardzo rada na tem przestaie, coc sie podoba
nie tak tedy iakobym ia chciała ale iako ty chcesz
czyn ze mna, bo any zyc ani umrzec niechce
nad wola twoie
To moie utrapienie, chorobe, bolesci, tesknosc,
zywota y smierc moie, Boze moy, offiaruie ku czci
y podobaniu twemu a meke y smierc twoie nado
syc uczynienie zagrzechy moie
Boze moy Boze miłosierdzia dziekuiec zserca zes
to utrapienie, ten frasunek te chorobe dopuscieł
namie sprawiedliwem, sadem twoiem zasłuzełam
o Panie moy nietylko to ale y wiecey zagrzechy
moie Dodai łaski y pomocy abym cierplimie z
nosiła
Pomosz Panie słabosci moiey abym ostatek zy
wota mego własce twoiey skonczeła

Ogłaszam ÿ to Panie ze choc bÿm mogła przedłu
zeniem zÿwota mego wiekßza łaski twoiey, a zna
komitßzei swiatobliwosci, ÿ obfitßzey zapłaty moiei
dostąpic ÿ uczÿnkow dobrÿch, rożnemi dÿspozÿ
cÿiami moiemi przÿmnozÿc wole iednak skrocę
nie zÿwota mego według woli twoieÿ, niż z
pomnozenie dobr pomienionÿch z woli moiey A.

Jhs.



# Nauk trzynascie barzo potrzebnych temu ktory sie ma ku doskonałosci żywota.

## I Nauka.

Dla miłosci Pana JESUSOWEY ktory dla ciebie rzeczy barzo przykre y cięszkie zniesc raczył, vciechom zmysłowym mieysca v siebie niedaway. kiedy co widziec, słyszeć, powoniac, vkusic, dotknac sie, albo mowic chcesz, albo pragniesz: pamiętayze isz nie namiętnosci, ktora cie pobudza, ale rozumowi y Panu Bogu w tobie mowiącemu potrzeba byc posłusznym. ktemu bądź gotow, zostac krom pociech duchownych, wedle vpodobania y rządzenia Boskie[go]. A kiedyc dadzą iaką pociechę albo słodkosc wnetrzną, patrzayze zebys na niey niepolegał, ani iey ku własney swey potrzebie obracał.

## II Nauka.

Widzenia y słyszenia, a osobliwie ięzyka ze wszytka pilnoscią strzez, aby sie do nieprzystoynych, proznych y niepotrzebnych rzeczy nigdy nie skłaniały. Potrzeba abys był barso czuynym, a ostroznym w mowie

abys niewięcey słow z Vst wypuscił, ani inaczey mowił
iedno iako przystoi. Mowa twoia niechay będzie krotka
prosta y spokoyna. Wszytkie członki ciała twego zpil-
noscią rządz, y wstrzymyway. Smiechu sie niemier-
nego, y wszelkiey w obyczaiach lekkomyslnosci wystrze-
gay.

## III. Nauka.

Do zadnego stworzenia przez affekt nieporządny
nieprzystaway, ale wszytkim rzeczom skazitelnym
vmieray, y vmysł wolny od nich zachoway, abowiem
wtakowey smierci, y wolnosci zywota prawdy, iest
zawarty.

## IIII. Nauka.

Zadze y namiętnosci szkodliwe, takze y wolą swoię
z szukaniem siebie samego, zpilnoscią wsobie zaduś,
przez zupełne samego siebie zaprzenie, y oddanie.
Zasie wolą Bozą, osobliwym obyczaiem miłuy.
oney zawsze pragni, y podday sie iey zupełnie tak
barzo, iż cokolwiek chce Pan Bog, abys tez ty chciał.
Wszędzie czci a chwały Boskiey więcey nizli twego
pozytku szukay.

## V. Nauka.

We wszytkich rzeczach trefunkowych opatrznoscimi-
łego Boga mądrze sie przypatruy, a siebie samego

y rzeczy

y rzeczy twoie wszytko bespiecznie Panu Bogu poruczay, wiedząc ze on ma staranie o tobie. Jakaszkolwiek przeciwnosc albo vtrapienie, tak wnetrzne iako zewnetrzne, z rąk Boskich przyimuy: wierząc zapewne tęmu, isz to on dla pozytku y dla zbawienia twego raczyst dopuscic. Cierpze to wszytko skromnie, asz do ostatecznego punktu dziękuiąc Panu Bogu, y onego chwaląc, za ktorego zrządzeniem y dopuszczeniem ona przyszla na cię. I dla krzywd tobie iakich wyrządzonych, nie trwoż sobą, ani sie ich vskarzay przed ludzmi zniecierpliwoscią, ale przywodząc sobie na pamieć złosc y niewdzięcznosc twoię, godnym sie byc nayduy, ktoregoby wszyscy strofowali, karali, wzgardzili, trestali, a naostatek y nogami podeptali. Czemu sie trwozysz y frasuiesz dla słow ludzkich, albo dla pokus ktore cierpisz, niech dzierzą y mowią ludzie o tobie iako chcą, niech sie srozy y kokorzy swiat, y szatan przeciw tobie, iako Pan Bog im dopusci. A ty przecię mocnie y pokornie na swym Panu polegay, a wmilczeniu pokoy serca zachoway. Jesli dobrze vważasz, iako niegodne, a okrutne rzeczy Stworzyciel y Odkupiciel twoy

Christus Iesus dla ciebie raczył wycierpiec, wszytkie rzeczy cieższe zwielką ochotą poniesiesz

## VI Nauka.

Zniż y porzuc sie nizey wszytkiego stworzenia Vważaiąc podłosc, y nikczęmnosc twoię. Jesli siebie samego co byc rozumiesz, gdyzes nic nie iest iesli sprawy, albo vczynki twoie przed sobą, za rzecz wielką głupie poważasz, wiedzże o tym żes nader pyszny, a isz smierdzisz przed Bogiem. Cokolwiek masz dobreo, Boze iest nie twoie. Patrzayze zebys sobie tego nieprzywłaszczał, co iest Bozego, patrz zebys sie z tąd głupie niewychwalał y sobie sie niepodobał, za cobys sie Panu Bogu obrzydził. Miey za to zes namnieyszego daru Bozego niegodzien

## VII Nauka.

Wola y żądanie drugiego wtych rzeczach ktore sie godzą zochotą, czyń y nasladuy, wolą y zdanie swoie porzuciwszy, y onego zaniechawszy. Bądz posłusznym zawsze ze wszytką prędkoscią, abowiem sie zawsze Panu Bogu podoba, cokolwiek sie szczerze dzieie dla posłuszenstwa, a przeciwnym obyczaięm, wiele

sie brzydzi Pan Bog tym wszytkim cokolwiek sie dzie:
ie z nieposłuszeństwa.

## VIII Nauka.

Na małe y na prostych rzeczach przestaway przy:
kładem Pana IEsusowym y Panny Mariey
Matki iego Naswietszey. Niemiłuy proznosci wsza:
tach, ani zbytku wpokarmie. O iakobys był nie:
wdzięcznym? gdybys dla iedze, albo picia niebar:
zo smacznego, albo niewytwornego szemrał. Ponie:
wasz Pan Christus dla ciebie zołcią y octem był
napawan. Iesli y tego niedostaie, coby sie zdało
byc potrzebnego, chwal Pana Boga, a wnim miey
nadzieię, ktory swych nie vmie opuszczac, chociayze
ich czasem vciskac niedostatkiem pozytecznie dopu:
szcza.

## IX. Nauka.

Wszytkie sczyrze miłuy iako Bracia, y Siostry,
nayslachetnieyszym obrazem Bozym vslachcione,
wszytkich zbawienia z serca pragni, wszytkim oso:
bliwie nieprzyiaciołom, y przesladowcom wdzięczną
y iasną twarz, z słowy łagodnymi okazuy. Słodkoscią

swiętey miłosci lecząc y gasząc wsobie wszelką ser:
deczną gorzkosc. Wszytkich wspomoc y cieszyc bądz
gotow. Tym ktorzy są utrapięni, y tym ktorzy
grzeszą, okaz vżalenie z cnot drugich, iako ze
własnych się weseł, a miserią cudzą swoię bydz po:
czytay, rozumieiąc byc każdym siebie samego.

## X Nauka.

Żadnego niewzgardzay, posądzęnia y złe podeyrze:
nia zwielką pilnoscią z serca twego wyrzucay. Na:
kładay się o wszytkich dobrze rozumiec. Mowy y
sprawy cudze, wlepszą stronę prostym sercem wy:
kładay. Ciebie byc ze wszech naynięwdzięczniey szym
y naypodleyszym rozumiey. Mow sobie samęmu, Mow
Panu twęmu: iam nie iest godzien ktoregoby ziemia
nosiła. Obys miał rozum, iakobys ochotnie wszytkie
sprawy podłe dla Pana Boga wykonac vsiłował.
Iakobys rączo wszytkim się ludziom wysługował.
Abowiem y Christus Pan Zbawiciel nasz postac słu:
żebnicą przyiął, stawszy się człowiekiem, y nogi
zwolennikom swym vmywał.

## XI Nauka.

Bogu nie ludziom ſtaray sie podobac, a nawięcey pragni byc zelzon nizli czcon albo chwalon.

## XII Nauka.

Dobremi a Swiętemi myslami ſie baw, Boska obecznosc zawsze przed oczyma miey, slodko a mile z nim rozmawiaiąc, tak kiedy czuieſz, iako y kiedy nieczuieſz nabozenſtwa ku żebraniu y zatrzymaniu Ducha, takze ku temu abys zawsze z vcciwoscią, na obecznosc Boska patrzył, wielec mogą pomoc te slowa często rozwazane. O Panie Boze moy, tyś ieſt zawsze przy mnie, ty mieszkaſz nadnie głęboko wduſzy moiey. Amen.

## XIII Nauka.

Cokolwiek Bogiem nie ieſt, na to niewiele dbay, ani ſie o to frasuy, abowiem tym sposobęm przez ono swięte cwiczenie, ktore zowięmy z ſoba mieszkanie. Mozeſz sie wolna myslą z ſamym Panem Bogiem bawic, a zaiſte iedna rzecz napotrzebnieyſza. Dla ktorey rzeczy otrzymania, robic, vsilowac, y co z ciebie ieſt czynic maſz zawſe, wszakze to ma bydz tym sposobem, iakobys ty ſam o sobie, y silach twoich prawie koniecznie

425.

zwątpił, a w samym Bodze, w czyrym miłosierdziu y dobroci iego, w samym łaski iego wspomożeniu, y żebys wszytkę nadzieię swoię położył. Abowie bez Pana Boga nic, iedno grzeßyc możeß. Amen



Roku 1573